

EBA/GL/2022/03

---

18. ožujka 2022.

Smjernice

---

o zajedničkim postupcima i metodologijama za postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP) i nadzorno testiranje otpornosti na stres

Obveze u pogledu usklađenosti i izvješćivanja

Status ovih smjernica

1. Ovaj dokument sadržava smjernice izdane na temelju članka 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010¹. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela i financijske institucije moraju ulagati napore da se usklade s ovim smjernicama.
2. U smjernicama se iznosi stajalište EBA-e o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava financijskog nadzora ili o tome kako bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela određena člankom 4. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 na koja se smjernice primjenjuju trebaju se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključe u svoje prakse (npr. izmjenama svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući i u slučajevima kada su smjernice ponajprije upućene institucijama.

Zahtjevi u pogledu izvješćivanja

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela moraju obavijestiti EBA-u o tome jesu li usklađena ili se namjeravaju uskladiti s ovim smjernicama, odnosno o razlozima neusklađenosti do 27.12.2022. U slučaju izostanka obavijesti do tog roka EBA će smatrati da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti se dostavljaju slanjem ispunjenog obrasca koji se nalazi na mrežnom mjestu EBA-e s naznakom „EBA/GL/2022/03”. Obavijesti trebaju dostaviti osobe s odgovarajućom nadležnošću za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela. EBA-i se mora prijaviti i svaka promjena statusa usklađenosti.
4. Obavijesti će se objaviti na mrežnom mjestu EBA-e u skladu s člankom 16. stavkom 3.

---

¹ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

Glava 1. Predmet, definicije, razina primjene i provedba

1.1 Predmet

5. U ovim smjernicama navode se zajednički postupci i metodologije za provedbu postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP) iz članka 97. i članka 107. stavka 1. točke (a) Direktive 2013/36/EU², uključujući oni za procjenu organizacije i postupanja s rizicima, uključujući pranje novca i financiranje terorizma, iz članaka 76. do 87. navedene direktive te postupke i mjere koji su poduzeti s obzirom na članke 98., 100., 101., 102., 104., 104.a, 104.b, 104.c, 105., članak 107. stavak 1. točku (b) i članak 117. te direktive. Osim toga, svrha je ovih smjernica pružiti zajedničke metodologije kojima se nadležna tijela trebaju koristiti u provedbi nadzornog testiranja otpornosti na stres u okviru svojih SREP-ova, kako se navodi u članku 100. stavku 2. Direktive 2013/36/EU.
6. Ovim smjernicama ne utvrđuju se metodologije za testiranje otpornosti na stres koje EBA provodi u suradnji s drugim nadležnim tijelima u skladu s člankom 22. Uredbe (EU) br. 1093/2010; međutim, u smjernicama se opisuje raspon testiranja otpornosti na stres kako bi se olakšalo određivanje odgovarajućeg konteksta za razmatranje budućih testiranja otpornosti na stres koja EBA provodi kao dio postupka nadzornog testiranja otpornosti na stres.
7. Ove smjernice namijenjene su nadležnim tijelima iz članka 4. stavka 2. točaka i. i viii. Uredbe o EBA-i.

1.2 Definicije

8. Ako nije drukčije naznačeno, pojmovi upotrijebljeni i utvrđeni u Uredbi (EU) br. 575/2013³, Direktivi 2013/36/EU, Direktivi 2014/59/EU⁴ ili Smjernicama EBA-e za testiranje otpornosti institucija na stres⁵ imaju isto značenje u ovim smjernicama. Za potrebe ovih smjernica primjenjuju se sljedeće definicije:

---

² Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

³ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

⁴ Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.).

⁵ [Smjernice EBA-e za testiranje otpornosti institucija na stres \(EBA/GL/2018/04\)](#)

„Nadzorno tijelo za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma (SPNFT)” znači nadležno tijelo odgovorno za nadzor usklađenosti institucija s odredbama Direktive (EU) 2015/849.

„Zahtjevi za zaštitni sloj kapitala” znači zahtjevi za regulatorni kapital koji su određeni u glavi VII. poglavlju 4. Direktive 2013/36/EU.

„Konsolidirajuća institucija” znači institucija od koje se zahtijeva pridržavanje bonitetnih zahtjeva na temelju konsolidiranog položaja u skladu s dijelom 1. glavom 2. poglavljem 2. Uredbe (EU) br. 575/2013.

„Rizik nesavjesnog ponašanja” znači postojeći ili budući rizik od gubitaka za instituciju koji proizlazi iz slučajeva zlonamjernog ponašanja ili nehaja, uključujući neprimjereno pružanje financijskih usluga.

„Sposobnost preživljenja” znači sposobnost institucije da posjeduje ili da ima pristup višku likvidnosti kroz kratkoročno, srednjoročno ili dugoročno razdoblje kao odgovor na stresne scenarije.

„Rizik kreditne marže” znači rizik do kojeg dolazi zbog promjena tržišne vrijednosti dužničkih financijskih instrumenata koje nastaju zbog fluktuacija njihove kreditne marže.

„Rizik izvora financiranja” znači rizik da institucija neće imati stabilne izvore financiranja u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, što će dovesti do postojećeg ili potencijalnog rizika od neispunjenja njezinih financijskih obveza, kao što su plaćanja i potrebe za kolateralom, kako te obveze budu dospijevale u srednjoročnom do dugoročnom razdoblju, bilo u potpunosti bez troškova financiranja ili bez njihova neprihvatljivog povećanja.

„Kreditiranje u stranoj valuti” znači kreditiranje dužnika bez obzira na zakonski oblik kreditnog proizvoda (npr. uključujući odgode plaćanja ili slične financijske pogodnosti), u valutama koje nisu zakonsko sredstvo plaćanja države u kojoj dužnik ima prebivalište.

„Valutno inducirani kreditni rizik” znači postojeći ili potencijalni rizik za prihod i regulatorni kapital institucije koji proizlazi iz kreditiranja u stranoj valuti nezaštićenih dužnika.

„Postupak procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP)” znači postupak utvrđivanja, mjerenja i praćenja internog kapitala te upravljanja njime, koji institucija provodi na temelju članka 73. Direktive 2013/36/EU.

„Postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP)” znači postupak utvrđivanja, mjerenja i praćenja likvidnosti te upravljanja njome, koji institucija provodi na temelju članka 86. Direktive 2013/36/EU.

„Kategorija institucije” znači pokazatelj systemske važnosti institucije koji joj je dodijeljen na temelju njezine veličine i složenosti te opsega njezinih aktivnosti.

„Kamatni rizik (IRR)” znači postojeći ili potencijalni rizik za prihod i regulatorni kapital institucije koji proizlazi iz nepovoljnih kretanja kamatnih stopa.

„Unutardnevna likvidnost” znači sredstva do kojih je moguće doći tijekom radnog dana kako bi institucija mogla izvršiti plaćanja u stvarnom vremenu.

„Rizik unutardnevne likvidnosti” znači postojeći ili potencijalni rizik da institucija neće moći učinkovito upravljati svojim unutardnevnim likvidnosnim potrebama.

„Rizik informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT)” znači rizik od gubitaka zbog povrede povjerljivosti, gubitka integriteta sustava i podataka, neprikladnosti ili nedostupnosti sustava i podataka ili nemogućnosti promjene informacijskih tehnologija (IT-a) unutar razumnog roka i uz razumne troškove u slučaju promjene zahtjeva okruženja ili poslovanja (tj. prilagodljivosti).

„Makrobonitetni zahtjev” ili „mjera” znači zahtjev ili mjera koje nalaže nadležno ili imenovano tijelo kako bi se odgovorilo na makrobonitetni ili sistemski rizik.

„Značajna valuta” znači valuta u kojoj institucija ima značajne bilančne ili izvanbilančne pozicije.

„Rizik od pranja novca i financiranja terorizma” znači rizik kako je definiran u Smjernicama EBA-e za nadzor koji se temelji na riziku⁶.

„Ukupni kapitalni zahtjev (OCR)” znači zbroj ukupnog kapitalnog zahtjeva u okviru SREP-a (TSCR), zahtjeva za zaštitni sloj kapitala i makrobonitetnih zahtjeva kada su iskazani kao kapitalni zahtjevi.

„Ukupni zahtjev za omjer financijske poluge (OLRR)” znači zbroj ukupnog zahtjeva za omjer financijske poluge u okviru SREP-a (TSLRR) i zahtjeva za zaštitni sloj omjera financijske poluge za globalne sistemski važne institucije u skladu s člankom 92. stavkom 1.a Uredbe (EU) br. 575/2013.

„Ukupna procjena na temelju SREP-a” znači najnovija procjena ukupne održivosti institucije utvrđena na temelju procjene elemenata SREP-a.

„Ukupna ocjena na temelju SREP-a” znači brojčani pokazatelj ukupnog rizika za održivost institucije koji se temelji na ukupnoj procjeni na temelju SREP-a.

„Preporuka u sklopu drugog stupa (P2G)” znači razina i kvaliteta očekivanog regulatornog kapitala institucije koji premašuje njezin ukupni kapitalni zahtjev utvrđen u skladu s kriterijima navedenima u ovim smjernicama.

---

⁶ Smjernice EBA-e o značajkama pristupa nadzoru sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku i mjerama koje se poduzimaju kada se provodi nadzor koji se temelji na procjeni rizika u skladu s člankom 48. stavkom 10. Direktive (EU) 2015/849 (kojima se izmjenjuju Zajedničke smjernice europskih nadzornih tijela ESAs/2016/72) („Smjernice o nadzoru koji se temelji na riziku”) (EBA/GL/2021/16).

„Preporuka u sklopu drugog stupa za rizik prekomjerne financijske poluge (P2G-LR)” znači razina i kvaliteta očekivanog regulatornog kapitala institucije koji premašuje njezin ukupni zahtjev za omjer financijske poluge utvrđen u skladu s kriterijima navedenima u ovim smjernicama.

„Zahtjev u sklopu drugog stupa (P2R)” ili „dodatni kapitalni zahtjev” znači zahtjev za dodatni regulatorni kapital određen u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU za potrebe odgovaranja na rizike koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge.

„Zahtjev u sklopu drugog stupa za rizik prekomjerne financijske poluge (P2R-LR)” ili „dodatni kapitalni zahtjevi za odgovaranje na rizik prekomjerne financijske poluge” znači dodatni regulatorni kapital određen u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU za odgovaranje na rizik prekomjerne financijske poluge.

„Reputacijski rizik” znači postojeći ili potencijalni rizik za zaradu, regulatorni kapital ili likvidnost institucije koji proizlazi iz štetnog utjecaja na reputaciju institucije.

„Sklonost preuzimanju rizika” znači ukupna razina i vrste rizika koje je institucija spremna preuzeti u okviru svoje sposobnosti podnošenja rizika, u skladu sa svojim poslovnim modelom, kako bi ostvarila svoje strateške ciljeve.

„Ocjena rizika” znači brojčani iskaz koji ukratko prikazuje nadzornu procjenu pojedinačnog rizika za kapital, likvidnost i izvore financiranja i predstavlja vjerojatnost da će rizik imati značajan bonitetni učinak na instituciju (npr. potencijalni gubitak) nakon razmatranja upravljanja rizicima i kontrola rizika i prije razmatranja sposobnosti institucije da smanji rizike s pomoću dostupnog kapitala ili sredstava likvidnosti.

„Rizici za kapital” znači određeni rizici koji će, ako se ostvare, imati značajan bonitetni učinak na regulatorni kapital institucije tijekom sljedećih 12 mjeseci; oni uključuju, ali nisu ograničeni na, rizike obuhvaćene člancima od 79. do 87. Direktive 2013/36/EU.

„Rizici za likvidnost i izvore financiranja” znači određeni rizici koji će, ako se ostvare, imati značajan bonitetni učinak na likvidnost institucije u različitim razdobljima.

„Element SREP-a” znači jedno od sljedećeg: analiza poslovnog modela, procjena internog upravljanja i kontrola rizika na razini institucije, procjena rizika za kapital, procjena kapitala SREP-om, procjena rizika za likvidnost i izvore financiranja ili procjena likvidnosti SREP-om.

„Strukturni valutni rizik” znači rizik koji proizlazi iz vlasničkih ulaganja koja su raspoređena u inozemne podružnice i društva kćeri u valuti koja nije izvještajna valuta matičnog društva.

„Nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti” znači kvantitativni alati specifični za rizike koje je razvilo nadležno tijelo u svrhu davanja procjene regulatornog kapitala koji je potreban za pokriće rizika ili elemenata rizika koji nisu obuhvaćeni Uredbom (EU) br. 575/2013.

„Razdoblje preživljenja” znači razdoblje tijekom kojeg institucija može nastaviti poslovati u stresnim uvjetima te i dalje ispunjavati svoje obveze plaćanja.

„Ukupni iznos izloženosti riziku (TREA)” znači ukupan iznos izloženosti riziku u smislu članka 92. Uredbe (EU) br. 575/2013.

„Ukupni kapitalni zahtjev u okviru SREP-a (TSCR)” znači zbroj kapitalnih zahtjeva kako su navedeni u članku 92. stavku 1. točkama (a) do (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 i dodatnih kapitalnih zahtjeva koji su određeni u skladu s kriterijima iz ovih smjernica za potrebe odgovaranja na rizike koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge.

„Ukupni zahtjev za omjer financijske poluge u okviru SREP-a (TSLRR)” znači zbroj kapitalnih zahtjeva kako su navedeni u članku 92. stavku 1. točki (d) Uredbe (EU) br. 575/2013 i dodatnih kapitalnih zahtjeva koji su određeni u skladu s kriterijima iz ovih smjernica za potrebe odgovaranja na rizik prekomjerne financijske poluge.

„Nezaštićeni dužnici” znači dužnici iz sektora stanovništva i MSP-ovi bez prirodne ili financijske zaštite i koji su izloženi valutnim neusklađenostima između valute u kojoj je odobren kredit i valute zaštite od rizika; prirodne zaštite uključuju prije svega slučajeve u kojima dužnici primaju dohodak u stranoj valuti (npr. doznake / izvozni primitci), dok financijske zaštite najčešće podrazumijevaju postojanje ugovora s financijskom institucijom.

„Ocjena održivosti” znači brojčani iskaz koji ukratko prikazuje nadzornu procjenu elementa SREP-a i pokazatelj je rizika za održivost institucije koji proizlazi iz procijenjenog elementa SREP-a.

1.3 Razina primjene

9. Nadležna tijela trebaju primijeniti ove smjernice u skladu s razinom primjene utvrđenom u članku 110. Direktive 2013/36/EU, uzimajući u obzir zahtjeve i izuzeća primijenjene na temelju članaka 108. i 109. Direktive 2013/36/EU.
10. Kad je riječ o matičnim društvima i društvima kćerima koji su uključeni u konsolidaciju, nadležna tijela trebaju prilagoditi dubinu i razinu granularnosti svojih procjena kako bi one odgovarale razini primjene utvrđenoj u zahtjevima iz Uredbe (EU) br. 575/2013, u njezinu prvom dijelu, glavi II., pri čemu se posebno priznaju izuzeća primijenjena na temelju članaka 7., 10. i 15. Uredbe (EU) br. 575/2013 i članka 21. Direktive 2013/36/EU.
11. U slučaju kada institucija ima društvo kćer u istoj državi članici, no nisu odobrena nikakva izuzeća iz prvog dijela Uredbe (EU) br. 575/2013, moguće je primijeniti proporcionalan pristup procjeni adekvatnosti kapitala i likvidnosti tako da se pozornost usmjeri na procjenu raspodjele kapitala i likvidnosti po subjektima i na moguće prepreke za prenosivost kapitala i likvidnosti unutar grupe.

12. Kad je riječ o prekograničnim grupama, primjena postupovnih zahtjeva trebala bi biti koordinirana u okviru kolegija nadzornih tijela osnovanih u skladu s člankom 116. ili člankom 51. Direktive 2013/36/EU. U glavi 11. dane su pojedinosti o tome kako se ove smjernice primjenjuju na prekogranične grupe i njihove subjekte.
13. U slučaju kada je institucija uspostavila likvidnosnu podgrupu na temelju članka 8. Uredbe (EU) br. 575/2013, za subjekte koji su uključeni u takvu podgrupu nadležna tijela trebaju na razini likvidnosne podgrupe provesti svoju procjenu rizika za likvidnost i izvore financiranja te primijeniti nadzorne mjere.

1.4 Datum početka primjene

14. Ove ažurirane smjernice primjenjuju se od 1. siječnja 2023.

1.5 Stavljanje izvan snage

15. Smjernice EBA-e o zajedničkim postupcima i metodologijama za postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP) i nadzorno testiranje otpornosti na stres od 19. prosinca 2014. (EBA/GL/2014/13) i revidirane smjernice od 19. srpnja 2018. (EBA/GL/2018/03) stavljaju se izvan snage od 1. siječnja 2023. Upućivanje na smjernice stavljene izvan snage smatra se upućivanjem na ove smjernice.

Glava 2. Zajednički SREP

2.1 Pregled zajedničkog okvira SREP-a

16. Nadležna tijela trebaju osigurati da su SREP-om institucije obuhvaćene sljedeće komponente:

- a. kategorizacija institucije i periodična provjera te kategorizacije;
- b. praćenje ključnih pokazatelja;
- c. analiza poslovnog modela (BMA);
- d. procjena internog upravljanja i kontrole na razini institucije;
- e. procjena rizika za kapital;
- f. procjena rizika za likvidnost;
- g. procjena adekvatnosti regulatornog kapitala institucije;
- h. procjena adekvatnosti sredstava likvidnosti institucije;
- i. ukupna procjena na temelju SREP-a; i
- j. nadzorne mjere (i, po potrebi, mjere rane intervencije).

2.1.1 Kategorizacija institucija

17. Nadležna tijela trebaju kategorizirati sve institucije koje su u njihovoj nadzornoj nadležnosti u sljedeće kategorije:

- ▶ 1. kategorija – sve institucije definirane kao „velike institucije” u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 146. Uredbe (EU) br. 575/2013 i, prema potrebi, druge institucije koje su odredila nadležna tijela, na temelju procjene veličine institucije i unutarnje organizacije te vrste, opsega i složenosti njezinih aktivnosti. Nadležna tijela mogu prema potrebi odlučiti klasificirati „velike institucije” iz članka 4. stavka 1. točke 146. Uredbe (EU) br. 575/2013 koje nisu globalne sistemski važne institucije ili ostale sistemski važne institucije kao institucije 2. kategorije na temelju procjene profila rizičnosti te institucije.
- ▶ 2. kategorija – srednje do velike institucije osim onih uključenih u 1. kategoriju koje nisu „mala i jednostavna institucija” kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 145. Uredbe (EU) br. 575/2013 i posluju na domaćem tržištu ili imaju značajne prekogranične poslove u nekoliko poslovnih linija, uključujući nebankarske

djelatnosti, te nude kreditne i financijske proizvode klijentima kategorije stanovništva i korporativnim klijentima; institucije koje nisu sistemski važne specijalizirane institucije, no koje imaju značajne tržišne udjele u svojim poslovnim linijama ili platnim sustavima, ili financijske burze; institucije koje se smatraju važnima zbog njihove veličine, djelatnosti ili poslovnog modela (npr. središnje institucije u institucionalnom sustavu zaštite, središnje druge ugovorne strane, središnji depozitoriji vrijednosnih papira, središnje zadružne banke ili središnje štedionice), za gospodarstvo (npr. u smislu omjera između njihove ukupne imovine i bruto domaćeg proizvoda – UI/BDP) ili za bankarski sektor u određenoj državi članici.

- ▶ 3. kategorija – male do srednje institucije osim onih uključenih u 1. i 2. kategoriju koje nisu „mala i jednostavna institucija” kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 145. Uredbe (EU) br. 575/2013 i posluju na domaćem tržištu ili s prekograničnim poslovima koji nisu značajni te djeluju u ograničenom broju poslovnih linija i nude pretežno kreditne proizvode klijentima kategorije stanovništva i korporativnim klijentima s ograničenom ponudom financijskih proizvoda; specijalizirane institucije s manje značajnim tržišnim udjelima u svojim poslovnim linijama ili platnim sustavima, ili financijske burze.
- ▶ 4. kategorija – sve institucije definirane kao „mala i jednostavna institucija” u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 145. Uredbe (EU) br. 575/2013 i sve druge male i jednostavne institucije koje nisu obuhvaćene kategorijama od 1. do 3. (npr. s ograničenim opsegom poslova i tržišnim udjelima u svojim poslovnim linijama koji nisu značajni).

18. Kategorizacija bi trebala odražavati procjenu sistemskog rizika koji institucije predstavljaju za financijski sustav. Njome bi se nadležna tijela trebala služiti kao osnovom za primjenu načela proporcionalnosti, kako je navedeno u odjeljku 2.4., a ne kao sredstvom za odražavanje kvalitete institucije.

19. Nadležna tijela trebala bi kategorizaciju temeljiti na podacima iz nadzornog izvješćivanja i na informacijama koje proizlaze iz preliminarne analize poslovnog modela (vidjeti odjeljak 4.2.). Kategorizacija bi se trebala provjeravati periodično ili u slučaju značajnog poslovnog događaja kao što su velika prodaja, spajanje ili stjecanje, važno strateško djelovanje itd.

2.1.2 Kontinuirana procjena rizika

20. Nadležna tijela trebaju provoditi kontinuiranu procjenu rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena kroz sljedeće aktivnosti:

- a. praćenje ključnih pokazatelja na način određen u glavi 3.;
- b. analizu poslovnog modela na način određen u glavi 4.;

- c. procjenu internog upravljanja i kontrole na razini institucije na način određen u glavi 5.;
  - d. procjenu rizika za kapital na način određen u glavi 6.; i
  - e. procjenu rizika za likvidnost i izvore financiranja na način određen u glavi 8.
21. Procjene bi trebalo provoditi u skladu s kriterijima proporcionalnosti iz odjeljka 2.4. Procjene bi trebalo provjeravati s obzirom na nove informacije.
22. Nadležna tijela trebaju osigurati da za rezultate prethodno navedenih procjena vrijedi sljedeće:
- a. jasno su dokumentirani u sažetku nalaza;
  - b. odražavaju se u ocjeni koja je dodijeljena specifičnom elementu u skladu s određenom uputom iz glave ovih smjernica koja se odnosi na taj element;
  - c. njima se podupiru procjene drugih elemenata ili oni potiču na detaljnu analizu nedosljednosti između procjena tih elemenata;
  - d. pridonose ukupnoj procjeni i ocjeni na temelju SREP-a; i
  - e. po potrebi rezultiraju nadzornim mjerama te se na njima temelje odluke donesene za te mjere.

2.1.3 Periodična procjena adekvatnosti kapitala i likvidnosti

23. Nadležna tijela trebaju periodično provjeravati jesu li regulatorni kapital i likvidnost institucije adekvatni za dobro pokriće rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena, i to kroz sljedeće procjene:
- a. procjena kapitala u okviru SREP-a, na način utvrđen u glavi 7.; i
  - b. procjena likvidnosti u okviru SREP-a, na način utvrđen u glavi 9.
24. Takve periodične procjene bi trebalo provoditi u skladu s kriterijima proporcionalnosti iz odjeljka 2.4. Nadležna tijela mogu i češće provoditi procjene. Nadležna tijela trebaju provjeriti procjenu s obzirom na značajne nove nalaze procjene rizika u okviru SREP-a ako nadležna tijela utvrde da ti rezultati mogu imati značajan utjecaj na regulatorni kapital i/ili sredstva likvidnosti institucije.
25. Nadležna tijela trebaju osigurati da za rezultate procjena vrijedi sljedeće:
- a. jasno su dokumentirani u sažetku;

- b. odražavaju se u ocjeni koja je dodijeljena adekvatnosti kapitala i likvidnosti institucije u skladu s uputom iz glave ovih smjernica koja se odnose na specifične elemente;
- c. pridonose ukupnoj procjeni i ocjeni na temelju SREP-a; i
- d. njima se uzima u obzir i na njima se temelji nadzorni zahtjev da institucije moraju držati regulatorni kapital i/ili sredstva likvidnosti iznad minimalnih zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 575/2013 ili, prema potrebi, druge nadzorne mjere.

2.1.4 Ukupna procjena na temelju SREP-a

- 26. Nadležna tijela trebaju kontinuirano procjenjivati profil rizičnosti institucije i održivost njezina redovnog poslovanja kroz ukupnu procjenu na temelju SREP-a na način određen u glavi 10. Ukupnom procjenom na temelju SREP-a nadležna tijela trebaju utvrditi mogućnost da rizici uzrokuju propast institucije s obzirom na adekvatnost njezina regulatornog kapitala i sredstava likvidnosti, upravljanja, kontrola i/ili poslovnog modela ili strategije te na temelju toga i potrebu poduzimanja mjera rane intervencije, i/ili utvrditi može li se za instituciju smatrati da propada ili da joj prijete propast.
- 27. Procjenu bi trebalo kontinuirano provjeravati s obzirom na rezultate procjena rizika ili ishode procjena kapitala i likvidnosti na temelju SREP-a.
- 28. Nadležna tijela trebaju osigurati da za rezultate procjene vrijedi sljedeće:
  - a. odražavaju se u ocjeni koja je dodijeljena ukupnoj održivosti institucije u skladu s uputom iz glave 10.;
  - b. jasno su dokumentirani u sažetku ukupne procjene na temelju SREP-a koji sadržava dodijeljenu ocjenu (ukupnu i za pojedinačne elemente) i bilo koje nalaze nadzora iz prethodnih 12 mjeseci; i
  - c. čine osnovu za nadzornu odluku o tome može li se za neku instituciju smatrati „da propada ili će vjerojatno propasti” na temelju članka 32. Direktive 2014/59/EU.

2.1.5 Dijalog s institucijama, primjena nadzornih mjera i priopćavanje nalaza

- 29. U skladu s modelom minimalnog angažmana iz odjeljka 2.4., nadležna tijela trebaju se uključiti u dijalog s institucijama u svrhu procjene pojedinačnih elemenata SREP-a, kako je predviđeno u glavama ovih smjernica koje se odnose na specifične elemente.
- 30. Na temelju ukupne procjene na temelju SREP-a i oslanjajući se na procjene pojedinačnih elemenata SREP-a, nadležna tijela trebaju poduzeti nadzorne mjere na način određen u glavi 10. U ovim smjernicama nadzorne mjere grupirane su na sljedeći način:
  - a. mjere kapitala;

- b. mjere likvidnosti; i
  - c. druge nadzorne mjere (uključujući mjere rane intervencije).
31. U slučajevima u kojima nalazi praćenja ključnih pokazatelja, procjene elemenata SREP-a ili bilo koje druge nadzorne aktivnosti zahtijevaju primjenu nadzornih mjera kako bi se odgovorilo na neposredne probleme, nadležna tijela ne bi trebala čekati na dovršenje procjene svih elemenata SREP-a i ažuriranje ukupne procjene na temelju SREP-a, već bi trebala odlučiti o tome koje su mjere potrebne za ispravak problematične situacije i zatim pristupiti ažuriranju ukupne procjene na temelju SREP-a.
32. Na temelju rezultata ukupne procjene na temelju SREP-a i uz povezane nadzorne mjere nadležna tijela trebaju se uključiti i u dijalog te na kraju postupka obavijestiti instituciju o nadzornim mjerama koje mora poštovati kako je navedeno u odjeljku 2.4.

2.2 Ocjenjivanje na temelju SREP-a

33. Nadležna tijela trebaju dodijeliti ocjene rizika i održivosti kako bi sažeto prikazala rezultate procjene raznih kategorija i elemenata rizika u okviru SREP-a.
34. Tijekom procjene pojedinačnih kategorija rizika i elemenata SREP-a nadležna tijela trebaju upotrebljavati raspon ocjena – 1 (nizak rizik), 2 (umjereno nizak rizik), 3 (umjereno visok rizik) i 4 (visok rizik) – koji odražava mišljenje nadzornih tijela na temelju odgovarajućih tablica za ocjenjivanje koje se nalaze u glavama koje se odnose na specifične elemente. Nadležna tijela trebaju upotrijebiti „elemente razmatranja” priložene tim tablicama kao smjernicu za potkrjepljivanje prosudbe nadzornih tijela (tj. institucija ne mora ispuniti sve „elemente razmatranja” koji su povezani s ocjenom „1” kako bi dobila ocjenu „1”) i/ili ih dalje razviti ili dodati dodatne elemente razmatranja. Nadležna tijela trebaju dodijeliti ocjenu „4” za najgoru moguću procjenu (tj. čak i ako je položaj institucije gori od onog koji je predviđen „elementima razmatranja” povezanim s ocjenom „4”, ipak je potrebno dodijeliti ocjenu „4”).
35. U okviru provedbe smjernica nadležna tijela mogu uvesti granularnije ocjenjivanje za svoje interne potrebe, kao što je planiranje resursa, pod uvjetom da se poštuje okvir ukupnog ocjenjivanja utvrđen u ovim smjernicama.
36. Nadležna tijela trebaju osigurati redovitu provjeru svih ocjena, barem prema učestalosti utvrđenoj u odjeljku 2.4., kao i bez nepotrebnog odlaganja u slučaju novih saznanja ili novih okolnosti.

2.2.1 Ocjene rizika

37. Nadležna tijela trebaju dodijeliti ocjene rizika pojedinačnim rizicima za kapital u skladu s kriterijima navedenima u glavi 6. i ocjene rizicima za likvidnost i izvore financiranja u skladu s kriterijima navedenima u glavi 8. Te ocjene predstavljaju vjerojatnost da će rizik imati značajan bonitetni učinak na instituciju (npr. potencijalni gubitak), nakon razmatranja kvalitete kontrola

rizika kako bi se ublažio taj učinak (tj. rezidualni rizik), ali prije razmatranja sposobnosti institucije da smanji rizike s pomoću dostupnog kapitala ili sredstava likvidnosti.

38. Nadležna tijela trebaju utvrditi ocjenu rizika uglavnom procjenom inherentnog rizika, ali bi ocjena također trebala odražavati razmatranja o upravljanju rizicima i kontrolama rizika. Adekvatnost upravljanja i kontrola posebno može povećati ili, u određenim slučajevima, smanjiti rizik značajnog bonitetnog učinka (tj. u razmatranjima koja se odnose na inherentni rizik razina rizika može biti podcijenjena ili precijenjena, ovisno o adekvatnosti upravljanja i kontrola). Procjenu inherentnog rizika i adekvatnosti upravljanja i kontrola potrebno je provesti u odnosu na razmatranja iznesena u Tablicama od 4. do 7. te 9. i 10.
39. Tijekom provedbe ovih smjernica nadležna tijela mogu upotrijebiti različite metode za utvrđivanje ocjena pojedinačnog rizika. Razine inherentnog rizika i kvaliteta upravljanja rizicima i kontrola rizika mogu se ocjenjivati zasebno (čime se postiže međuocjena i konačna ocjena) ili skupno. Nadležna tijela mogu uvesti i metodologije agregiranja za objedinjavanje pojedinačnih ocjena rizika za kapital te likvidnost i izvore financiranja.

2.2.2 Ocjene održivosti uključujući ukupnu ocjenu na temelju SREP-a

40. Nadležna tijela trebaju zasebno dodijeliti ocjene kako bi sažeto prikazala razinu rizika za održivost institucije na temelju rezultata procjene četiriju elemenata SREP-a:
- a. poslovnog modela i strategije, u skladu s kriterijima navedenima u glavi 4.;
  - b. internog upravljanja i kontrola na razini institucije, u skladu s kriterijima navedenima u glavi 5.;
  - c. adekvatnosti kapitala, u skladu s kriterijima navedenima u glavi 7.; i
  - d. adekvatnosti likvidnosti, u skladu s kriterijima navedenima u glavi 9.
41. Kad je riječ o adekvatnosti kapitala i likvidnosti, te ocjene predstavljaju mišljenje nadzornih tijela o sposobnosti kapitala i sredstava likvidnosti institucije za smanjenje/pokrivanje pojedinačnih rizika za kapital, likvidnost i izvore financiranja, kao što je navedeno u glavama 6. i 8., i/ili drugih elemenata za koje je utvrđen dodatni regulatorni kapital, kao što je navedeno u glavi 7.
42. Nadležna tijela također bi trebala dodijeliti ukupnu ocjenu na temelju SREP-a u skladu s kriterijima navedenima u glavi 10. Tu bi ocjenu trebalo dodijeliti na temelju prosudbe nadzornih tijela, a trebala bi predstavljati mišljenje nadzornih tijela o općoj održivosti institucije.
43. Nadležna tijela trebaju osigurati da se ocjenjivanjem poslovnog modela, internog upravljanja i kontrola na razini institucije, adekvatnosti kapitala, adekvatnosti likvidnosti i ukupnom ocjenom na temelju SREP-a postignu sljedeći ciljevi:

- a. upozoravanje na vjerojatnost da će biti potrebne nadzorne mjere radi rješavanja problema u skladu s kriterijima navedenima u glavi 10.;
  - b. djelovanje kao okidač za donošenje odluke o tome treba li primijeniti mjere rane intervencije⁷ u skladu sa Smjernicama EBA-e o okidačima za primjenu mjera rane intervencije; i
  - c. pružanje podrške u davanju prioriteta i planiranju nadzornih resursa te određivanju prioriteta u okviru plana nadzora (SEP).
44. Nadležna tijela trebaju osigurati da ukupna ocjena na temelju SREP-a dodijeljena na temelju ukupnog mišljenja o prijetnjama iz četiriju elementa SREP-a daje naznaku opće održivosti institucije, među ostalim i toga smatra li se da institucija „propada ili će vjerojatno propasti” u smislu članka 32. Direktive 2014/59/EU, uzimajući u obzir i Smjernice EBA-e o tome kada se smatra da institucija „propada ili će vjerojatno propasti”⁸. Kada rezultat ukupne procjene na temelju SREP-a upućuje na to da se može smatrati da institucija „propada ili će vjerojatno propasti”, nadležna tijela trebaju primijeniti ocjenu „F” i slijediti postupak suradnje sa sanacijskim tijelima kako je određeno u članku 32. Direktive 2014/59/EU.

2.3 Organizacijski mehanizmi

45. Nadležna tijela trebaju osigurati da za provedbu SREP-a njihovi organizacijski mehanizmi uključuju najmanje sljedeće:
- a. opis uloga i odgovornosti njihova nadzornog osoblja u pogledu provedbe SREP-a, kao i relevantne linije izvješćivanja, kako u uobičajenim tako i u izvanrednim situacijama;
  - b. postupke za dokumentiranje i evidentiranje nalaza i prosudbi nadzornih tijela;
  - c. mehanizme za odobrenje nalaza i ocjena, kao i postupke za eskaliranje u slučaju kada postoje neslaganja u mišljenjima unutar nadležnog tijela, kako u uobičajenim tako i u izvanrednim situacijama;
  - d. mehanizme za uspostavljanje dijaloga s institucijom na temelju modela minimalnog angažmana na način opisan u odjeljku 2.4. za potrebe procjene pojedinačnih elemenata SREP-a; i
  - e. mehanizme za savjetovanja s institucijom i priopćavanje rezultata SREP-a instituciji, koji odražavaju i interakciju unutar kolegija nadzornih tijela za prekogranične grupe

---

⁷ Smjernice EBA-e o okidačima za primjenu mjera rane intervencije ([EBA/GL/2015/03](#)).

⁸ Smjernice EBA-e u vezi s tumačenjem različitih okolnosti u kojima se smatra da institucija propada ili će vjerojatno propasti temeljem članka 32. stavka 6. Direktive 2014/59/EU ([EBA/GL/2015/07](#)).

i njihove subjekte, također u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 710/2014⁹.

46. Pri utvrđivanju mehanizama za dijalog s institucijama nadležna tijela trebaju razmotriti i moguće posljedice obavješćivanja institucija o ocjenama, s obzirom na njihove obveze objavljivanja informacija u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) br. 596/2014¹⁰ te direktiva 2014/57/EU¹¹ i 2004/109/EZ¹².

2.4 Proporcionalnost i angažman nadzornih tijela

47. Nadležna tijela trebaju primijeniti načelo proporcionalnosti u području obuhvata, učestalosti i intenziteta suradnje i dijaloga nadzornih tijela s institucijom, kao i očekivanja nadzornih tijela u pogledu standarda koje institucija treba ispuniti, u skladu s kategorijom institucije. U svakom slučaju, procjena rizika za kapital i rizika za likvidnost i izvore financiranja trebala bi uključivati procjenu barem najznačajnijih pojedinačnih rizika.

48. Bez obzira na kategoriju institucije, pri obavješćivanju o rezultatu ukupne procjene na temelju SREP-a nadležna tijela trebaju posebno dostaviti:

- a. očitovanje o iznosu i sastavu regulatornog kapitala koji institucija mora imati iznad zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 575/2013 i poglavlja 2. Uredbe (EU) 2017/2402¹³, u pogledu elemenata rizika i rizika koji nisu obuhvaćeni tim uredbama;
- b. očitovanje o iznosu i sastavu regulatornog kapitala koji bi institucija trebala imati iznad zahtjeva navedenih u točki (a) i glavi VII. poglavlju 4. Direktive 2013/36/EU;
- c. očitovanje o likvidnosti koju institucija mora održavati i o bilo kojim posebnim likvidnosnim zahtjevima koje je utvrdilo nadležno tijelo; i
- d. očitovanje o drugim nadzornim mjerama, uključujući mjere rane intervencije koje nadležno tijelo namjerava poduzeti.

⁹ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 710/2014 od 23. lipnja 2014. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u pogledu uvjeta primjene postupka zajedničkog odlučivanja za bonitetne zahtjeve specifične za instituciju u skladu s Direktivom 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 188, 27.6.2014., str. 19.).

¹⁰ Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL L 173, 12.6.2014., str. 1.).

¹¹ Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (Direktiva o zlouporabi tržišta) (SL L 173, 12.6.2014., str. 179.).

¹² Direktiva 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu i o izmjeni Direktive 2001/34/EZ (SL L 390, 31.12.2004., str. 38.).

¹³ Uredba (EU) 2017/2402 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o utvrđivanju općeg okvira za sekuritizaciju i o uspostavi specifičnog okvira za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu sekuritizaciju te o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ i 2011/61/EU te uredbama (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 648/2012 (SL L 347, 28.12.2017., str. 35.).

49. Kad je riječ o učestalosti i intenzitetu s aspekta proporcionalnosti angažmana nadzornih tijela, pri planiranju aktivnosti SREP-a nadležna tijela trebaju se pridržavati modela minimalnog stupnja angažmana (kako je opisano u Tablici 1.):

2.4.1 Institucije 1. kategorije

50. Kako bi se osigurala odgovarajuća učestalost nadzornih aktivnosti povezanih sa SREP-om za institucije 1. kategorije, nadležna tijela trebaju:
- a. pratiti ključne pokazatelje na tromjesečnoj osnovi;
  - b. izraditi dokumentirani sažetak ukupne procjene na temelju SREP-a najmanje jednom godišnje;
  - c. ažurirati procjene svih pojedinačnih elemenata SREP-a najmanje jednom godišnje;
  - d. obavijestiti instituciju o rezultatu ukupne procjene na temelju SREP-a najmanje jednom godišnje;
  - e. imati uspostavljenu trajnu suradnju i dijalog s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije, kako je definirano u članku 3. točki 9. Direktive 2013/36/EU, kako bi procijenila svaki element SREP-a.

2.4.2 Institucije 2. kategorije

51. Kako bi se osigurala odgovarajuća učestalost nadzornih aktivnosti povezanih sa SREP-om za institucije 2. kategorije, nadležna tijela trebaju:
- a. pratiti ključne pokazatelje na tromjesečnoj osnovi;
  - b. izraditi dokumentirani sažetak ukupne procjene na temelju SREP-a najmanje jednom godišnje;
  - c. ažurirati procjene svih pojedinačnih elemenata SREP-a najmanje jednom u dvije godine;
  - d. obavijestiti instituciju o rezultatu ukupne procjene na temelju SREP-a najmanje jednom u dvije godine;
  - e. imati uspostavljenu trajnu suradnju i dijalog s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije kako bi procijenila svaki element SREP-a.

2.4.3 Institucije 3. kategorije

52. Kako bi se osigurala odgovarajuća učestalost nadzornih aktivnosti povezanih sa SREP-om za institucije 3. kategorije, nadležna tijela trebaju:

- a. pratiti ključne pokazatelje na tromjesečnoj osnovi;
- b. izraditi dokumentirani sažetak ukupne procjene na temelju SREP-a najmanje jednom godišnje;
- c. ažurirati procjene svih pojedinačnih elemenata SREP-a najmanje jednom u tri godine ili češće, u slučaju pojave značajnih novih informacija o predmetnom riziku;
- d. obavijestiti instituciju o rezultatu ukupne procjene na temelju SREP-a najmanje jednom u tri godine;
- e. imati uspostavljenu suradnju i dijalog s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije (po potrebi) koji se temelje na riziku u svrhu procjene elemenata značajnog rizika.

2.4.4 Institucije 4. kategorije

53. Kako bi se osigurala odgovarajuća učestalost nadzornih aktivnosti povezanih sa SREP-om za institucije 4. kategorije, nadležna tijela trebaju:
- a. pratiti ključne pokazatelje na tromjesečnoj osnovi;
  - b. izraditi dokumentirani sažetak ukupne procjene na temelju SREP-a najmanje jednom godišnje;
  - c. ažurirati procjene svih pojedinačnih elemenata SREP-a najmanje jednom u tri godine ili češće, u slučaju pojave značajnih novih informacija o predmetnom riziku, prilagođavajući opseg i dubinu pregleda takvog ažuriranja konkretnom profilu rizičnosti institucije;
  - d. obavijestiti instituciju o rezultatu ukupne procjene na temelju SREP-a najmanje jednom u tri godine;
  - e. imati uspostavljenu suradnju i dijalog s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije najmanje jednom u tri godine.

2.4.5 Minimalni zahtjevi za angažman nadzornih tijela

Tablica 1. Primjena SREP-a na različite kategorije institucija

Kategorija	Praćenje ključnih pokazatelja	Procjena svih elemenata SREP-a (najmanje)	Sažetak ukupne procjene na temelju SREP-a	Minimalni stupanj angažmana/dijaloga
1	tromjesečno	godišnje	godišnje	Trajna suradnja s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije; suradnja s institucijom radi procjene svakog elementa.
2	tromjesečno	Svake dvije godine	godišnje	Trajna suradnja s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije; suradnja s institucijom radi procjene svakog elementa.
3	tromjesečno	Svake tri godine	godišnje	Suradnja s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije koja se temelji na riziku; suradnja s institucijom u svrhu procjene elemenata značajnog rizika.
4	tromjesečno	Svake tri godine s opsegom i dubinom pregleda prilagođenima konkretnom profilu rizičnosti institucije	godišnje	Suradnja s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije najmanje jednom u tri godine.

54. Kada nadležna tijela utvrde da institucije imaju slične profile rizičnosti, ona mogu provesti tematske procjene na temelju SREP-a kojima će obuhvatiti više institucija jednom procjenom (npr. moguće je provesti analizu poslovnog modela svih malih hipotekarnih zajmodavaca s obzirom na vjerojatnost utvrđivanja istih problema u pogledu poslovne održivosti za sve takve institucije). Nadležna tijela mogu upotrijebiti i prilagođene metodologije za primjenu SREP-a za institucije sličnih profila rizičnosti, kao što su slični modeli poslovanja ili geografski položaj izloženosti u skladu s člankom 97. stavkom 4.a Direktive 2013/36/EU.

55. Nadležna tijela trebaju utvrditi dodatni stupanj angažmana na temelju nalaza prethodnih procjena jednog ili više elemenata SREP-a, pri čemu bi se za institucije s ukupnom lošom ocjenom na temelju SREP-a trebali zahtijevati (barem na privremenoj osnovi) znatniji resursi nadzornih tijela te veći intenzitet i učestalost angažmana, prilagođeno situaciji pojedinačne institucije u smislu rizika i ranjivosti, neovisno o kategoriji institucije.

56. Kad je riječ o institucijama obuhvaćenima planom nadzora u skladu s člankom 99. Direktive 2013/36/EU, nadležna tijela trebaju osigurati da se tim planom odrede stupanj angažmana i razina primjene SREP-a.
57. Pri planiranju aktivnosti SREP-a nadležna tijela trebaju posebnu pozornost obratiti na koordiniranje aktivnosti s drugim stranama koje su izravno ili neizravno uključene u procjenu, posebno kada se od institucije i/ili drugih nadležnih tijela koja su uključena u nadzor prekograničnih grupa traže ulazni parametri kako je navedeno u glavi 11. ovih smjernica.

2.4.6 Usmjerenost i granularnost procjene

58. Kad je riječ o području primjene proporcionalnosti, pri provedbi SREP-a uz primjenu ovih smjernica nadležna tijela trebaju uzeti u obzir da različiti elementi, metodološki aspekti i dijelovi procjene iz glava 4., 5., 6. i 8. nisu od iste važnosti za sve institucije; nadležna tijela trebala bi po potrebi primijeniti različite stupnjeve granularnosti na procjenu, ovisno o kategoriji koja je dodijeljena instituciji i u mjeri primjerenoj s obzirom na veličinu i poslovni model institucije te vrstu, opseg i složenost aktivnosti institucije.
59. Uzimajući u obzir točke 57. i 58., nadležna tijela mogu odrediti i konkretnu usmjerenost SREP-a, pri čemu se detaljnija procjena provodi u odabranim područjima, dok se manje kontrole, ali dovoljne za smislenu procjenu, posvećuju svim ostalim elementima SREP-a. Takva usmjerenost SREP-a može se temeljiti na višegodišnjem planiranju, gospodarskim okolnostima ili specifičnoj situaciji institucije. Pri određivanju usmjerenosti i granularnosti procjene nadležna tijela trebaju uzeti u obzir profil rizičnosti institucije, značajnost različitih rizika i bilo koje njihove promjene, uključujući one uočene pri praćenju ključnih pokazatelja kako je navedeno u glavi 3., testiranju otpornosti na stres kako je navedeno u glavi 12. ili u rezultatu prethodnih procjena na temelju SREP-a.

Glava 3. Praćenje ključnih pokazatelja

---

60. Nadležna tijela trebaju redovito pratiti ključne financijske i nefinancijske pokazatelje kako bi pratila promjene u financijskim okolnostima i profilima rizičnosti institucija. Nadležna tijela također bi trebala u okviru tog praćenja utvrditi potrebe za ažuriranjem procjene elemenata SREP-a s obzirom na nove značajne informacije izvan planiranih nadzornih aktivnosti. U slučaju da se praćenjem utvrdi značajna promjena u profilu rizičnosti institucije ili bilo kakva anomalija u pokazateljima, nadležna tijela trebaju analizirati uzroke te, po potrebi, s obzirom na nove informacije, provjeriti procjenu relevantnog elementa SREP-a.
61. Oslanjajući se na model minimalnog angažmana iz glave 2., nadležna tijela trebaju pratiti ključne financijske i nefinancijske pokazatelje najmanje na tromjesečnoj osnovi za sve institucije. Međutim, ovisno o posebnim obilježjima institucija ili okolnostima, nadležna tijela mogu uspostaviti učestalije praćenje, pritom uzimajući u obzir dostupnost osnovnih informacija (npr. tržišnih podataka).
62. Nadležna tijela trebaju uspostaviti sustave i obrasce praćenja kojima se omogućuje utvrđivanje značajnih promjena i anomalija u ponašanju pokazatelja te bi, prema potrebi, trebala utvrditi pragove. Nadležna tijela također bi trebala uspostaviti postupke eskalacije za sve relevantne pokazatelje (ili kombinacije pokazatelja) koji su obuhvaćeni praćenjem kako bi osigurala da se anomalije i značajne promjene analiziraju.
63. Nadležna tijela trebaju prilagoditi niz pokazatelja i njihove pragove posebnim obilježjima pojedinačnih institucija ili grupa institucija sa sličnim obilježjima (grupe usporedivih institucija). Okvir pokazatelja, obrazaca praćenja i pragova trebao bi odražavati veličinu, složenost, poslovni model i profil rizičnosti institucije te bi njime trebalo obuhvatiti geografska područja, sektore i tržišta na kojima institucija posluje.
64. Nadležna tijela trebaju utvrditi pokazatelje koje je potrebno promatrati redovitim praćenjem, prvenstveno u okviru redovnog nadzornog izvješćivanja i služeći se definicijama iz zajedničkih standarda izvješćivanja. Pregledi pokazatelja EBA-e ili pokazatelji koje EBA prati po potrebi se mogu upotrijebiti kao izvor informacija u odnosu na koje je moguće pratiti pojedinačne institucije.
65. Uspostavljeni okvir pokazatelja i rezultati praćenja ključnih pokazatelja također bi se trebali upotrijebiti kao ulazni parametri za procjenu rizika za kapital i rizika za likvidnost i izvore financiranja u okviru predmetnih elemenata SREP-a.
66. Pokazatelji koji se upotrebljavaju za praćenje trebali bi uključivati najmanje sljedeće pokazatelje koji su specifični za pojedinu instituciju:
  - a. financijski pokazatelji i pokazatelji rizika koji se odnose na sve kategorije rizika obuhvaćene ovim smjernicama (vidjeti glave 6. i 8.);

- b. svi omjeri koji proizlaze iz primjene Uredbe (EU) br. 575/2013 i nacionalnog zakonodavstva kojim se prenosi Direktiva 2013/36/EU za izračun minimalnih bonitetnih zahtjeva (npr. stopa osnovnog kapitala (CT1), koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR), omjer neto stabilnih izvora financiranja (NSFR) itd.);
  - c. minimalni zahtjev za regulatorni kapital i prihvatljive obveze (MREL), kako je utvrđeno u Direktivi 2014/59/EU;
  - d. relevantni tržišni pokazatelji (npr. cijena dionica, razlike između ugovora o razmjeni na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza, razlike u prinosisima obveznica itd.);
  - e. ako su dostupni, pokazatelji oporavka koji se upotrebljavaju u vlastitim planovima oporavka institucije; i
  - f. ako su dostupni, pokazatelji koji se temelje na kvantitativnim ili kvalitativnim informacijama iz izvješća dostavljenih nadležnim tijelima koji mogu upućivati na rizik od pranja novca i financiranja terorizma.
67. Nadležna tijela trebaju pokazatelje koji su specifični za instituciju upotpuniti relevantnim makroekonomskim pokazateljima, ovisno o dostupnosti, za geografska područja, sektore i tržišta na kojima institucija posluje.
68. Značajne promjene ili anomalije u pokazateljima, posebno u slučajevima u kojima su promjene netipične za rezultate grupe usporedivih institucija, nadležnim tijelima trebale bi služiti kao poticaj za daljnju analizu. Konkretno, nadležna tijela trebaju:
- a. utvrditi uzrok i izvršiti procjenu značajnosti mogućeg bonitetnog učinka na instituciju;
  - b. dokumentirati uzrok i rezultat procjene; i
  - c. po potrebi, s obzirom na nove informacije, provjeriti procjenu rizika i ocjenu na temelju SREP-a.
69. Nadležna tijela također bi trebala razmotriti nadopunu redovitog praćenja ključnih financijskih i nefinancijskih pokazatelja pregledom neovisnih istraživanja i analiza tržišta, ako su dostupni, što može biti koristan izvor alternativnih točaka gledišta.

Glava 4. Analiza poslovnog modela

4.1 Opća razmatranja

70. U ovoj glavi prikazani su kriteriji za procjenu poslovnog modela i strategije institucije. Nadležna tijela trebaju ovu procjenu primijeniti na pojedinu instituciju na istoj razini kao i ukupnu procjenu na temelju SREP-a, no moguće ju je primijeniti i na razini poslovne linije ili linije proizvoda ili pak na tematskoj osnovi.
71. Ne dovodeći u pitanje odgovornost upravljačkog tijela institucije u pogledu vođenja i organiziranja poslovanja ili ne izražavajući sklonost prema određenim poslovnim modelima, nadležna tijela trebaju provoditi redovitu analizu poslovnog modela u svrhu procjene poslovnih i strateških rizika i utvrđivanja:
- ▶ održivosti postojećeg poslovnog modela institucije na temelju njezine sposobnosti da ostvari prihvatljive povrate tijekom narednih 12 mjeseci; i
  - ▶ provedivosti strategije institucije na temelju njezine sposobnosti da ostvari prihvatljive povrate tijekom narednog razdoblja od najmanje tri godine, na temelju njezinih strateških planova i financijskih prognoza.
72. Nadležna tijela trebaju upotrijebiti rezultat analize poslovnog modela za potrebe podupiranja procjene svih drugih elemenata SREP-a. Nadležna tijela mogu procjenu posebnih aspekata analize poslovnog modela, posebno kvantitativnu procjenu poslovnog modela, provesti kao dio procjene drugih elemenata SREP-a (npr. razumijevanje strukture financiranja može biti dio procjene likvidnosnog rizika).
73. Nadležna tijela također bi trebala upotrijebiti analizu poslovnog modela kako bi poduprla utvrđivanje ključnih ranjivosti institucije za koje je najvjerojatnije da će imati značajan učinak na instituciju odnosno dovesti do njezine propasti u budućnosti.
74. Nadležna tijela trebaju upotrijebiti analizu poslovnog modela i za procjenu bonitetnih implikacija njima poznatih rizika od pranja novca i financiranja terorizma, povezanih s poslovnim modelom institucije. U tom pogledu nadležna tijela trebaju upotrijebiti informacije dobivene od nadzornih tijela za SPNFT, posebno njihove procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma i sve nalaze koji se odnose na značajne slabosti u kontrolama SPNFT-a institucije, kako bi dopunila svoje nalaze iz kontinuiranog nadzora i ocijenila izazivaju li zabrinutost u vezi s bonitetnosti koja je povezana s rizikom od pranja novca i financiranja terorizma. Ako procjena pokazuje da poslovni model institucije izaziva zabrinutost u vezi s bonitetnosti koja je povezana s rizikom od pranja novca i financiranja terorizma, nadležna tijela

trebaju podijeliti rezultate bonitetne procjene poslovnog modela s nadzornim tijelima za SPNFT¹⁴.

75. Nadležna tijela trebaju poduzeti sljedeće korake kao dio analize poslovnog modela:
- a. preliminarnu procjenu;
  - b. utvrđivanje područja usmjerenosti;
  - c. procjenu poslovnog okružja;
  - d. kvantitativnu analizu postojećeg poslovnog modela;
  - e. kvalitativnu analizu postojećeg poslovnog modela;
  - f. analizu strategije i financijskih planova usmjerenih na budućnost (uključujući planirane izmjene poslovnog modela);
  - g. procjenu održivosti poslovnog modela;
  - h. procjenu provedivosti strategije;
  - i. utvrđivanje ključnih ranjivosti kojima poslovni model i strategija izlažu ili mogu izložiti instituciju; i
  - j. sažetak nalaza i ocjene.
76. Kako bi provela analizu poslovnog modela, nadležna tijela trebaju upotrijebiti najmanje sljedeće izvore kvantitativnih i kvalitativnih informacija:
- a. strateški plan odnosno planove institucije s prognozama za tekuću godinu i buduća razdoblja te prateće ekonomske pretpostavke;
  - b. financijske izvještaje (npr. račun dobiti i gubitka, objavljeni podatci iz bilance);
  - c. regulatorna izvješća (zajedničko izvješćivanje (COREP), financijsko izvješćivanje (FINREP) i, ovisno o raspoloživosti, kreditni registar);
  - d. interna izvješća (izvješćivanje uprave, planiranje kapitala, izvješćivanje o likvidnosti, interna izvješća o rizicima);
  - e. planove oporavka i sanacije, uključujući rezultate procjene mogućnosti sanacije koje dostavlja sanacijsko tijelo u skladu s člankom 14. Direktive 2014/59/EU;

---

¹⁴ U skladu sa Smjernicama EBA-e za suradnju u području SPNFT-a (EBA/GL/2021/15).

- f. izvješća trećih strana (npr. revizorska izvješća, izvješća analitičara vlasničkog kapitala / kreditnih analitičara); i
- g. druge relevantne studije i istraživanja (npr. Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), makrobonitetnih tijela i institucija, europskih institucija).

4.2 Preliminarna procjena

77. Nadležna tijela trebaju analizirati glavne aktivnosti institucije, njezina geografska područja i položaj na tržištu kako bi odredila, na najvišoj razini konsolidacije u državi, njezina:

- a. glavna geografska područja;
- b. glavna društva kćeri / podružnice;
- c. glavne poslovne linije; i
- d. glavne linije proizvoda.

78. Za potrebe navedenog nadležna tijela trebaju razmotriti niz relevantnih pokazatelja u trenutku procjene i promjene kroz vrijeme. Ti pokazatelji trebali bi uključivati:

- a. doprinos ukupnim prihodima/troškovima;
- b. udio imovine;
- c. udio TREA-e; i
- d. položaj na tržištu.

79. Nadležna tijela trebaju provesti preliminarnu procjenu kako bi:

- a. odredila značajnost poslovnih područja/linija: nadležna tijela trebaju utvrditi koja su geografska područja, društva kćeri/podružnice, poslovne linije i linije proizvoda najznačajniji na temelju doprinosa ukupnoj dobiti (npr. na temelju računa dobiti i gubitka), na temelju rizika (npr. na temelju TREA-e ili drugih mjera rizika) i/ili na temelju organizacijskih/zakonskih prioriteta (npr. posebnih obveza za banke u javnom sektoru u pogledu ponude posebnih proizvoda). Nadzorna tijela trebaju upotrijebiti te informacije kao osnovu za utvrđivanje toga na što bi trebalo usmjeriti analizu poslovnog modela (dodatno obrađeno u odjeljku 4.3.);
- b. utvrdila grupu usporedivih institucija: nadležna tijela trebaju odrediti relevantnu grupu usporedivih institucija; za provedbu BMA-a nadležna tijela trebala bi odrediti grupu usporedivih institucija na temelju konkurentnog proizvoda / konkurentnih poslovnih linija usmjerenih na isti izvor prihoda/klijenata (npr. poslovi s kreditnim

karticama različitih institucija kojima su ciljna skupina korisnici kreditnih kartica u zemlji X);

- c. podržala primjenu načela proporcionalnosti: nadležna tijela mogu upotrijebiti rezultate preliminarne procjene kako bi olakšala raspoređivanje institucija u kategorije proporcionalnosti na temelju utvrđene složenosti institucija (kako je navedeno u odjeljku 2.1.1.).

4.3 Utvrđivanje područja na koja treba usmjeriti analizu poslovnog modela

80. Nadležna tijela trebaju utvrditi usmjerenost analize poslovnog modela. Ona se trebaju usredotočiti na poslovne linije koje su najvažnije s aspekta održivosti ili buduće održivosti postojećeg poslovnog modela i/ili za koje je najvjerojatnije da će povećati izloženost institucije postojećim ili novim ranjivostima. Nadležna tijela trebaju u obzir uzeti:

- a. značajnost poslovnih linija – jesu li određene poslovne linije važnije s aspekta ostvarenja dobiti (ili gubitaka);
- b. prethodne nalaze nadzora – mogu li nalazi za druge elemente SREP-a upućivati na poslovne linije koje zahtijevaju daljnju analizu;
- c. nalaze i opažanja iz izvješća unutarnjih ili vanjskih revizora – je li funkcija revizije utvrdila posebna pitanja povezana s provedivošću ili održivošću određenih poslovnih linija;
- d. važnost za strateške planove – postoje li poslovne linije koje institucija želi značajno razvijati ili smanjivati;
- e. rezultate tematskih nadzornih provjera – je li analiza provedena na razini sektora otkrila zajedničke temeljne probleme zbog kojih je potrebna dodatna analiza institucije;
- f. uočene promjene poslovnog modela – jesu li uočene *de facto* promjene poslovnog modela koje su nastale a da institucija nije prethodno najavila bilo kakve planirane promjene ili objavila nove strateške planove;
- g. usporedbe s usporedivim institucijama – je li u usporedbi s usporedivim institucijama poslovna linija ostvarila netipičan rezultat (odskaka li od grupe usporedivih institucija);
- h. nalaze i opažanja iz preliminarne procjene poslovnog modela, uključujući one koji upućuju na potencijalnu izloženost poslovnog modela rizicima od pranja novca i financiranja terorizma.

4.4 Procjena poslovnog okružja

81. Kako bi donijela mišljenje o uvjerljivosti strateških pretpostavki institucije, nadležna tijela trebaju provesti analizu poslovnog okružja. Time se u obzir uzimaju postojeći i budući uvjeti poslovanja u kojima institucija posluje ili će vjerojatno poslovati na temelju njezinih glavnih ili značajnih geografskih i poslovnih izloženosti. Kao dio te procjene nadležna tijela trebaju steći razumijevanje makroekonomskih i tržišnih trendova te strateških namjera grupe usporedivih institucija.

82. Nadležna tijela trebaju upotrijebiti tu analizu kako bi razumjela:

- a. ključne makroekonomske varijable unutar kojih relevantni subjekt, proizvod ili segment koji je predmet procjene djeluje ili će djelovati na temelju njegovih glavnih geografskih područja. Primjeri ključnih varijabli uključuju bruto domaći proizvod (BDP), stope nezaposlenosti, kamatne stope i indekse cijena stambenih nekretnina;
- b. konkurentno okružje i smjer njegova razvoja s obzirom na aktivnosti grupe usporedivih institucija. Primjeri područja za provjeru uključuju očekivani rast ciljnog tržišta (npr. tržište hipoteka na stambenim nekretninama) te aktivnosti i planove ključnih konkurenata na ciljnom tržištu;
- c. ukupne trendove na tržištu koji mogu utjecati na rezultate i profitabilnost institucije. To bi trebalo uključivati barem regulatorne trendove (npr. izmjene zakonodavstva o distribuciji bankovnih proizvoda u poslovanju sa stanovništvom), tehnološke trendove (npr. prijelaz na elektroničke platforme za određene vrste trgovanja) i društvene/demografske trendove (npr. povećanu potražnju za proizvodima islamskog bankarstva).

4.5 Analiza postojećeg poslovnog modela

83. Kako bi razumjela sredstva i metode koje institucija upotrebljava kako bi poslovala i ostvarila dobit, nadležna tijela trebaju provesti kvantitativne i kvalitativne analize.

4.5.1 Kvantitativna analiza

84. Nadležna tijela trebaju provesti analizu kvantitativnih obilježja postojećeg poslovnog modela institucije kako bi razumjela njezine financijske rezultate i mjeru u kojoj su ti rezultati posljedica veće ili manje sklonosti preuzimanju rizika u odnosu na usporedive institucije.

85. Područja analize nadležnih tijela trebala bi obuhvaćati:

- a. dobit i gubitke, uključujući trendove: nadležna tijela trebaju provesti procjenu temeljne profitabilnosti institucije (npr. nakon izvanrednih stavki i jednokratnih stavki), raščlambu tokova prihoda, raščlambu troškova, postupaka utvrđivanja rezervacija za umanjenje vrijednosti i ključnih pokazatelja (npr. neto kamatna

marža, omjer troškova i prihoda, umanjenje vrijednosti kredita). Nadležna tijela trebaju razmotriti kretanja prethodno navedenih stavki tijekom posljednjih godina i utvrditi glavne trendove;

- b. bilancu, uključujući trendove: nadležna tijela trebaju provesti procjenu strukture imovine i obveza, strukture financiranja, promjene TREA-e i regulatornog kapitala te ključnih pokazatelja (npr. povrat na kapital, osnovni kapital, nedostatak izvora financiranja). Nadležna tijela trebaju razmotriti kretanja prethodno navedenih stavki tijekom posljednjih godina i utvrditi glavne trendove;
- c. koncentracije, uključujući njihove trendove: nadležna tijela trebaju provesti procjenu koncentracija u računu dobiti i gubitka i u bilanci u vezi s klijentima, sektorima i geografskim područjima. Nadležna tijela trebaju razmotriti kretanja prethodno navedenih stavki tijekom posljednjih godina i utvrditi glavne trendove; i
- d. sklonost preuzimanju rizika: nadležna tijela trebaju provesti procjenu formalnih ograničenja koje je institucija postavila prema vrsti rizika (kreditni rizik, rizik izvora financiranja itd.) i njezino pridržavanje tih ograničenja kako bi razumjela rizike koje je institucija voljna preuzeti radi poboljšanja svojih financijskih rezultata.

4.5.2 Kvalitativna analiza

86. Nadležna tijela trebaju provesti analizu kvalitativnih obilježja postojećeg poslovnog modela institucije kako bi utvrdila pokretače uspjeha i ključne ovisnosti.

87. Područja analize nadležnih tijela trebaju obuhvaćati:

- a. ključne vanjske ovisnosti: nadležna tijela trebaju utvrditi glavne egzogene čimbenike koji utječu na uspjeh poslovnog modela; oni mogu uključivati pružatelje usluga koji su treće strane, posrednike i posebne regulatorne pokretače;
- b. ključne unutarnje ovisnosti: nadležna tijela trebaju utvrditi glavne endogene čimbenike koji utječu na uspjeh poslovnog modela; oni mogu uključivati kvalitetu platformi informacijske tehnologije te operativne kapacitete i kapacitete resursa;
- c. franšizu: nadležna tijela trebaju utvrditi snagu odnosa s klijentima, dobavljačima i partnerima; to može uključivati oslanjanje institucije na njezin ugled, učinkovitost podružnica, odanost klijenata i učinkovitost partnerstava; i
- d. područja konkurentske prednosti: nadležna tijela trebaju utvrditi područja u kojima institucija ima konkurentsku prednost u odnosu na usporedive institucije; to može uključivati bilo što od prethodno navedenog, kao što je kvaliteta platformi informacijske tehnologije institucije ili drugi čimbenici, npr. globalna mreža institucije, opseg njezina poslovanja ili ponuda njezinih proizvoda.

- e. U analizi nadležna tijela trebaju razmotriti sve indikacije da poslovni model i aktivnosti dovode do povećanih rizika od pranja novca i financiranja terorizma, uključujući uzimanje depozita ili osnivanje ili korištenje pravnih subjekata u visokorizičnim trećim zemljama, kako je utvrđeno u skladu s člankom 9. Direktive (EU) 2015/849. Ako postoje, te bi indikacije prema potrebi trebalo dopuniti kvantitativnom analizom, posebno usmjerenom na značajnost prihoda i prihoda od poslovanja u takvim visokorizičnim trećim zemljama te koncentracije izloženosti prema klijentima za koje institucija primjenjuje postupak pojačane dubinske analize stranke kako je navedeno u poglavlju II. odjeljku 3. Direktive 2015/849. Nadležna tijela trebaju razmjenjivati informacije s nadzornim tijelom za SPNFT o tim indikacijama, kako je utvrđeno u točki 74.

4.6 Analiza strategije i financijskih planova

88. Nadležna tijela trebaju provesti kvalitativnu i kvantitativnu analizu financijskih projekcija i strateškog plana institucije usmjerenu na budućnost kako bi razumjela pretpostavke, uvjerljivost i rizičnost njezine poslovne strategije.

89. Područja analize nadležnih tijela trebala bi obuhvaćati:

- a. ukupnu strategiju: nadležna tijela trebaju razmotriti glavne kvantitativne i kvalitativne ciljeve upravljanja;
- b. projicirane financijske rezultate: nadležna tijela trebaju razmotriti projicirane financijske rezultate, na temelju istih ili sličnih pokazatelja kao što su oni koji su obuhvaćeni kvantitativnom analizom postojećeg poslovnog modela;
- c. pokretače uspješnosti strategije i financijskog plana: nadležna tijela trebaju utvrditi ključne izmjene postojećeg poslovnog modela koje se predlažu kako bi se ostvarili ciljevi;
- d. pretpostavke: nadležna tijela trebaju utvrditi uvjerljivost i dosljednost pretpostavki institucije na temelju kojih su određene njezina strategija i prognoze; to može uključivati pretpostavke u područjima kao što su makroekonomski pokazatelji, tržišna dinamika, rast obujma i marže u ključnim proizvodima, segmentima i geografskim područjima itd.; i
- e. sposobnosti za provedbu: nadležna tijela trebaju utvrditi sposobnost institucije za provedbu planova na temelju dosadašnjih rezultata rukovodstva u pogledu pridržavanja prethodnih strategija i prognoza te složenosti i ambicioznosti uspostavljene strategije u odnosu na postojeći poslovni model. Pri procjeni provedbenih sposobnosti nadležna tijela trebaju uzeti u obzir i sposobnosti za provedbu strategije iz perspektive upravljanja rizicima.

90. Nadležna tijela mogu provoditi dijelove takve analize istodobno s kvantitativnom i kvalitativnom analizom postojećeg poslovnog modela, posebno s analizom projekcije financijskih rezultata i analizom pokretača uspješnosti strategije.

4.7 Procjena održivosti poslovnog modela

91. Nakon provedbe analiza obuhvaćenih odjeljcima 4.4. i 4.5. nadležna tijela trebaju donijeti ili ažurirati svoje mišljenje o održivosti postojećeg poslovnog modela institucije na temelju njezine sposobnosti da ostvari prihvatljive povrate tijekom narednih 12 mjeseci, s obzirom na njezine kvantitativne rezultate, ključne pokretače uspjeha, ključne ovisnosti i poslovno okružje.

92. Nadležna tijela trebaju provesti procjenu prihvatljivosti povrata u odnosu na sljedeće kriterije:
- a. povrat na kapital u odnosu na trošak kapitala ili jednakovrijednu mjeru: nadležna tijela trebaju razmotriti ostvaruje li se poslovnim modelom povrat koji premašuje trošak (isključujući jednokratne troškove) na temelju povrata na kapital u odnosu na trošak kapitala; drugi pokazatelji, kao što su povrat na imovinu ili povrat na kapital prilagođen riziku, kao i analiza njihovih promjena tijekom ciklusa, također mogu poduprijeti tu procjenu;
  - b. strukturu financiranja: nadležna tijela trebaju razmotriti je li struktura financiranja primjerena za poslovni model i strategiju; volatilnost ili neusklađenosti u strukturi financiranja mogu značiti da poslovni model ili strategija, čak i oni kojima se ostvaruju povrati koji premašuju trošak, možda neće biti održivi ili provedivi s obzirom na postojeće ili buduće poslovno okružje; i
  - c. sklonost preuzimanju rizika: nadležna tijela trebaju razmotriti oslanjaju li se poslovni model institucije ili njezina strategija na sklonost preuzimanju rizika, za pojedinačne rizike (npr. kreditne, tržišne) ili općenito, a ta se sklonost smatra velikom ili netipičnom unutar grupe usporedivih institucija za ostvarivanje dostatnih povrata.

4.8 Procjena provedivosti strategije institucije

93. Nakon provedbe analiza obuhvaćenih odjeljcima od 4.4. do 4.6. nadležna tijela trebaju donijeti ili ažurirati svoje mišljenje o provedivosti strategije institucije na temelju njezine sposobnosti da ostvari prihvatljive povrate, kako je prethodno određeno, tijekom narednog razdoblja od najmanje tri godine na temelju njezinih strateških planova i financijskih prognoza i s obzirom na nadzornu procjenu poslovnog okružja.

94. Konkretno, nadležna tijela trebaju izvršiti procjenu provedivosti strategije institucije na temelju:
- a. uvjerenosti pretpostavki institucije i projiciranih financijskih rezultata u usporedbi s mišljenjem nadzornih tijela o postojećem i budućem poslovnom okružju;

- b. utjecaja koje mišljenje nadzornih tijela o poslovnom okružju ima na projicirane financijske rezultate (kada se ono razlikuje od pretpostavki institucije); i
- c. razine rizika strategije (tj. složenost i ambicioznost strategije u usporedbi s postojećim poslovnim modelom) i posljedične vjerojatnosti uspjeha na temelju vjerojatnih sposobnosti institucije za provedbu (koje se mjere uspjehom institucije u provedbi prethodnih strategija sličnog obuhvata ili rezultatima u odnosu na dosadašnji strateški plan i uzimajući u obzir sposobnosti za provedbu strategije iz perspektive upravljanja rizicima).

4.9 Utvrđivanje ključnih ranjivosti

95. Po provedbi analize poslovnog modela nadležna tijela trebala bi izvršiti procjenu ključnih ranjivosti kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena zbog svojeg poslovnog modela ili strategije, uzimajući pritom u obzir:

- a. očekivane loše financijske rezultate;
- b. oslanjanje na nerealističnu strategiju;
- c. prekomjerne koncentracije ili volatilitnost (npr. prihoda, zarade, klijenata koji podliježu postupku pojačane dubinske analize stranke iz poglavlja II. odjeljka 3. Direktive 2015/849, visokorizičnih trećih zemalja u skladu s člankom 9. te direktive, depozita i imovine obuhvaćenih uslugama skrbništva/upravljanja i povezanih s takvim visokorizičnim trećim zemljama);
- d. pretjerano preuzimanje rizika;
- e. zabrinutosti u pogledu strukture financiranja;
- f. značajna vanjska pitanja (npr. regulatorne prijetnje, kao što je obveza „izdvajanja” poslovnih jedinica); i
- g. okolišne, socijalne i upravljačke rizike i njihov učinak na održivost i provedivost poslovnog modela i dugoročnu otpornost institucije.

96. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebala bi donijeti mišljenje o održivosti poslovnog modela institucije i provedivosti njezine strategije, kao i o bilo kojim potrebnim mjerama za rješavanje problema i zabrinutosti.

4.10 Sažetak nalaza i ocjena

97. Na temelju procjene održivosti i provedivosti poslovnog modela, nadležna tijela trebaju donijeti sveobuhvatno mišljenje o održivosti poslovnog modela i provedivosti strategije te o bilo kojim potencijalnim rizicima koji prijete održivosti institucije, a koji proizlaze iz te procjene. Mišljenje

bi trebalo uključiti u sažetak nalaza i poduprijeti ocjenom održivosti utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 2.

Tablica 2. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene poslovnog modela i strategije

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Poslovni model i strategija predstavljaju nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija ostvaruje velike i stabilne povrate koji su prihvatljivi s obzirom na njezinu sklonost preuzimanju rizika i strukturu financiranja. • Ne postoji značajna koncentracija imovine ili neodrživa koncentracija izvora prihoda. • Institucija je snažan konkurent na svojim odabranim tržištima i ima strategiju kojom će vjerojatno ojačati taj položaj. • Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju uvjerljivih pretpostavki o budućem poslovnom okružju. • Strateški planovi primjereni su s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu.
2	Poslovni model i strategija predstavljaju umjereno nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • U usporedbi s usporedivim institucijama i/ili povijesnim rezultatima, institucija ostvaruje prosječne povrate koji su uglavnom prihvatljivi s obzirom na njezinu sklonost preuzimanju rizika i strukturu financiranja. • Postoji određena koncentracija imovine ili izvora prihoda. • Institucija je suočena s pritiskom konkurencije na svoje proizvode/usluge na jednom ili više ključnih tržišta. Postoje sumnje u primjerenost strategije za rješavanje tog problema. • Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju optimističnih pretpostavki o budućem poslovnom okružju. • Strateški planovi prihvatljivi su s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu, no ne bez rizika.
3	Poslovni model i strategija predstavljaju umjereno visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija ostvaruje povrate koji su često slabi ili nestabilni, ili se pak za ostvarenje odgovarajućih povrata oslanja na sklonost preuzimanju rizika ili strukturu financiranja, što je pitanje koje izaziva zabrinutost nadzornih tijela. • Postoji značajna koncentracija imovine ili izvora prihoda.

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<ul style="list-style-type: none"> • Institucija ima slab konkurentski položaj za svoje proizvode/usluge na svojim odabranim tržištima i može imati tek nekoliko poslovnih linija s dobrim izgledima. Tržišni udio institucije mogao bi se značajno smanjiti. Postoje sumnje u to hoće li se njezinom strategijom moći riješiti problemi. • Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju preoptimističnih pretpostavki o budućem poslovnom okružju. • Strateški planovi možda nisu uvjerljivi s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu.
4	Poslovni model i strategija predstavljaju visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija ostvaruje vrlo slabe i izrazito nestabilne povrate, ili se pak za ostvarenje odgovarajućih povrata oslanja na neprihvatljivu sklonost preuzimanju rizika ili strukturu financiranja. • Institucija ima prekomjernu koncentraciju imovine ili neodrživu koncentraciju izvora prihoda. • Institucija ima vrlo slab konkurentski položaj za svoje proizvode/usluge na svojim odabranim tržištima i sudjeluje u poslovnim linijama s vrlo slabim izgledima. Nije vjerojatno da bi strateški planovi mogli pružiti rješenje za te probleme. • Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju vrlo nerealističnih pretpostavki o budućem poslovnom okružju. • Strateški planovi nisu uvjerljivi s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu.

Glava 5. Procjena internog upravljanja i kontrola na razini institucije

---

5.1 Opća razmatranja

98. Nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li mehanizmi internog upravljanja institucije adekvatni i primjereni profilu rizičnosti institucije, njezinu poslovnom modelu, vrsti, veličini i složenosti. Trebaju utvrditi u kojoj je mjeri institucija usklađena s primjenjivim zahtjevima EU-a i nacionalnim zahtjevima u pogledu stabilnosti mehanizama internog upravljanja te utvrditi sve nedostatke. Nadležna tijela posebno trebaju procijeniti osiguravaju li mehanizmi internog upravljanja pouzdano upravljanje rizicima i uključuju li odgovarajuće unutarnje kontrole i nadzor. Nadležna tijela trebaju utvrditi je li institucija izložena značajnim rizicima zbog loših mehanizama internog upravljanja i mogući utjecaj tih rizika na profil rizičnosti i održivost institucije.
99. Za potrebe SREP-a procjena internog upravljanja institucije i kontrola na razini institucije trebala bi obuhvaćati procjenu sljedećih područja:
- a. općeg okvira internog upravljanja, koji bi trebao uključivati jasnu organizacijsku strukturu;
  - b. sastava, ustroja i rada upravljačkog tijela i njegovih odbora, ako su uspostavljeni;
  - c. korporativne kulture i kulture rizika;
  - d. politike i prakse primitaka;
  - e. okvira unutarnje kontrole, koji bi trebao uključivati neovisne funkcije upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i unutarnje revizije koje dobro funkcioniraju;
  - f. okvira upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, postupak odobravanja novih proizvoda, uključujući značajne promjene proizvoda, sustava i postupaka te izvanredne transakcije;
  - g. integriteta administrativnih i računovodstvenih postupaka;
  - h. politike i strategije eksternalizacije;
  - i. informacijskih i komunikacijskih tehnologija i kontinuiteta poslovanja; i
  - j. plana oporavka.
100. Procjena internog upravljanja trebala bi se uzeti u obzir pri posebnoj procjeni upravljanja rizicima i kontrola rizika, kako je utvrđeno u glavama 6. i 8., kao i pri procjeni ICAAP-a i ILAAP-a

u procjeni kapitala SREP-om (glava 7.) i procjeni likvidnosti SREP-om (glava 9.). Jednako tako, analiza izračuna ICAAP-a / procjena kapitala po pojedinačnom riziku, provjerenih u skladu s glavom 7., kao i svi pritom uočeni nedostatci, trebali bi se uzeti u obzir pri procjeni općeg okvira ICAAP-a koji se procjenjuje u skladu s ovom glavom.

101. U skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju¹⁵ procjena okvira internog upravljanja trebala bi uključivati provjeru postojanja sustava i mehanizama upravljanja kako bi se osiguralo da je institucija usklađena s primjenjivim zahtjevima za SPNFT i njome bi se trebale uzeti u obzir sve dodatne informacije primljene od nadzornih tijela za SPNFT o procjeni tih sustava i mehanizama.

5.2 Opći okvir internog upravljanja

102. U skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju, Zajedničkim smjernicama ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija¹⁶, Smjernicama EBA-e o zahtjevima za objavu¹⁷, Smjernicama EBA-e za eksternalizaciju¹⁸ i Smjernicama EBA-e o dobrim politikama primitaka¹⁹, procjenom okvira internog upravljanja koju provode nadležna tijela trebalo bi procijeniti i može li institucija dokazati barem sljedeće:

- a. dužnosti upravljačkog tijela jasno su definirane, pri čemu se razlikuju dužnosti upravljačke (izvršne) funkcije od nadzorne (neizvršne) funkcije, i uvedeni su odgovarajući mehanizmi upravljanja;
- b. uspostavljena je odgovarajuća i transparentna organizacijska i operativna struktura s dobro definiranim, transparentnim i dosljednim linijama odgovornosti, uključujući odgovornosti upravljačkog tijela i njegovih odbora;
- c. upravljačko tijelo utvrdilo je opću poslovnu strategiju i strategiju rizika, te osiguralo njihovu provedbu, pri čemu strategija rizika uključuje i određivanje sklonosti institucije preuzimanju rizika na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi uz odgovarajuću uključenost upravljačkog tijela;
- d. kultura rizika, koja se temelji na politikama i njihovoj provedbi, uključujući komunikaciju i osposobljavanje, smatra se primjerenom;
- e. uveden je postupak za odabir i procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija;

---

¹⁵ Smjernice EBA-e o internom upravljanju na temelju Direktive 2013/36/EU (EBA/GL/2021/05).

¹⁶ Zajedničke smjernice ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU (EBA/GL/2021/06).

¹⁷ [Smjernice EBA-e o zahtjevima za objavu na temelju dijela osmog Uredbe \(EU\) br. 575/2013](#) (EBA/GL/2016/11).

¹⁸ [Smjernice EBA-e za eksternalizaciju](#) (EBA/GL/2019/02).

¹⁹ [Smjernice EBA-e o dobrim politikama primitaka](#) na temelju članka 74. stavka 3. i članka 75. stavka 2. Direktive 2013/36/EU i objavama na temelju članka 450. Uredbe (EU) br. 575/2013 (EBA/GL/2021/04).

- f. uveden je odgovarajući i učinkovit okvir internog upravljanja i unutarnje kontrole koji uključuje neovisne funkcije upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i unutarnje revizije koje imaju dostatne ovlasti, status i resurse za izvršavanje svojih funkcija;
- g. provode se politike i prakse primitaka koje su u skladu s načelima primitaka utvrđenima u člancima od 92. do 95. Direktive 2013/36/EU i Smjernicama EBA-e o dobrim politikama primitaka;
- h. uveden je mehanizam čiji je cilj osigurati integritet računovodstvenog sustava i sustava financijskog izvješćivanja, uključujući financijske i operativne kontrole te usklađenost sa zakonom i mjerodavnim standardima;
- i. uvedene su politika i strategija eksternalizacije kojima se uzima u obzir utjecaj eksternalizacije na poslovanje institucije i rizike s kojima se suočava;
- j. uspostavljen je okvir internog upravljanja koji upravljačko tijelo redovito nadzire i procjenjuje; i
- k. okvir internog upravljanja transparentan je za dionike, uključujući dioničare.

5.3 Ustroj i rad upravljačkog tijela

103. U skladu s člankom 74. i člankom 91. Direktive 2013/36/EU, Smjernicama EBA-e o internom upravljanju i Zajedničkim smjernicama ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija, nadležna tijela trebaju procijeniti sljedeće:
- a. jesu li mehanizmi kojima se osigurava pojedinačna i kolektivna primjerenost upravljačkog tijela i pojedinačna primjerenost nositelja ključnih funkcija uvedeni i provode li se učinkovito nakon imenovanja, kada nastupe značajne promjene (npr. promjene koje utječu na uvjete procijenjene u kontekstu njihove prvotne procjene sposobnosti i primjerenosti) i kontinuirano, uključujući obavješćivanje nadležnih tijela;
  - b. ima li upravljačko tijelo odgovarajući sastav i mehanizam planiranja zamjena;
  - c. ima li upravljačko tijelo uspostavljenju politiku za promicanje raznolikosti unutar upravljačkog tijela, ne dovodeći u pitanje pravila o sprječavanju diskriminacije, te odražava li se takva politika raznolikosti u politici zapošljavanja za upravljačko tijelo, čime se osigurava dovoljno raznolika skupina kandidata; i, kad je riječ o značajnim institucijama, jesu li postavile kvantitativni cilj za zastupljenost premalo zastupljenog spola;
  - d. postoji li učinkovita interakcija između upravljačkog tijela u njegovim upravljačkim i nadzornim funkcijama;
  - e. upravlja li upravljačko tijelo na odgovarajući način poslovanjem u okviru svoje upravljačke funkcije te nadgleda li i nadzire odlučivanje i djelovanje rukovodstva u okviru svoje nadzorne funkcije;

- f. djeluju li svi članovi upravljačkog tijela neovisno;
- g. posvećuju li članovi upravljačkog tijela dovoljno vremena izvršavanju svojih funkcija;
- h. poštuje li se ograničenje broja direktorskih pozicija za značajne institucije kao što je utvrđeno u članku 91. stavku 3. Direktive 2013/36/EU;
- i. postoje li odgovarajuće prakse i postupci internog upravljanja za upravljačko tijelo i njegove odbore, ako su uspostavljeni; i
- j. imaju li upravljačko tijelo, u upravljačkoj i nadzornoj funkciji, i odbor za rizike, ako je uspostavljen, odgovarajući pristup informacijama o profilu rizičnosti institucije.

5.4 Korporativne vrijednosti i kultura rizika

104. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija odgovarajuću i transparentnu korporativnu strukturu koja je prikladna i pouzdana te dosljedne korporativne vrijednosti i kulturu rizika koje su sveobuhvatne i razmjerne vrsti, opsegu i složenosti rizika svojstvenih poslovnim modelu i aktivnostima institucije te u skladu sa sklonošću institucije preuzimanju rizika.
105. U skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju nadležna tijela trebaju procijeniti sljedeće:
- a. poznaje li i razumije li upravljačko tijelo u potpunosti pravnu, organizacijsku i operativnu strukturu institucije („poznavanje strukture”) i osigurava li da je ona usklađena s odobrenom poslovnim strategijom, strategijom rizika i sklonošću preuzimanju rizika;
  - b. jesu li institucije uspostavile netransparentne ili nepotrebno složene strukture koje nemaju jasan gospodarski temelj ni pravnu svrhu te izazivaju li te strukture zabrinutost zbog mogućnosti da bi se mogle upotrebljavati u svrhu povezanu s financijskim kaznenim djelima. Kad je riječ o uspostavi složenih struktura, razumije li upravljačko tijelo same strukture, njihovu svrhu i posebne rizike povezane s njima te osigurava li uključivanje odgovarajućih funkcija unutarnje kontrole;
  - c. jesu li institucije razvile integriranu kulturu rizika na razini institucije koja se temelji na potpunom razumijevanju rizika s kojima se suočavaju i načina na koji se njima upravlja kao i na sveobuhvatnom pristupu tim rizicima i načinima upravljanja, uzimajući pritom u obzir sklonost institucije preuzimanju rizika;
  - d. promiče li se etičkom i korporativnom kulturom i kulturom rizika institucije okružje konstruktivnog izazova u kojem se u postupcima donošenja odluka potiče širok raspon stajališta;

- e. jesu li institucije provele neovisne interne postupke i procese za zviždače kojima se omogućuje anonimno podnošenje informacija upravljačkom tijelu i drugim odgovornim funkcijama;
- f. upravljaju li institucije na odgovarajući način sukobima interesa na razini institucije i jesu li uspostavile politiku sukoba interesa za osoblje za potrebe upravljanja sukobima između privatnih interesa članova osoblja i interesa institucije;
- g. utvrđuju li i dokumentiraju institucije na odgovarajući način potencijalne sukobe interesa koji proizlaze iz zajmova ili drugih transakcija s članovima upravljačkog tijela i njihovim povezanim osobama, te upravljaju li njima;
- h. osiguravaju li institucije da nema diskriminacije osoblja i da postoje jednake mogućnosti za sve spolove;
- i. postoji li jasna, snažna i učinkovita komunikacija o strategijama, korporativnim vrijednostima, kodeksu ponašanja i/ili drugom sličnom instrumentu, rizicima i drugim politikama sa svim relevantnim članovima osoblja i primjenjuje li se kultura rizika na svim razinama institucije; i
- j. jesu li institucije u okviru kodeksa ponašanja utvrdile načela i pružile primjere prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja povezanog posebno s pogrešnim financijskim izvješćivanjem i povredama dužnosti, gospodarskim i financijskim kaznenim djelima, uključujući među ostalim prijevare, pranje novca i financiranje terorizma, protumonopolske prakse, financijske sankcije, mito i korupciju, manipuliranje tržištem, zavaravajuće prodajne prakse i druga kršenja zakona o zaštiti potrošača, porezna kaznena djela, bez obzira na to jesu li počinjena izravno ili neizravno, uključujući kroz nezakonite ili zabranjene prakse dividendne arbitraže.

5.5 Politike i prakse primitaka

106. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija uspostavljene politike i prakse primitaka, kako je utvrđeno u člancima od 92. do 95. Direktive 2013/36/EU, za osoblje čije profesionalne djelatnosti imaju značajan utjecaj na profil rizičnosti institucije, kao i odgovarajuće i rodno neutralne politike primitaka za sve članove osoblja. U skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju i Smjernicama EBA-e o dobrim politikama primitaka nadležna tijela trebaju procijeniti sljedeće:

- a. je li politika primitaka usklađena s poslovnom strategijom i strategijom rizika institucije, korporativnom kulturom i vrijednostima, dugoročnim interesima institucije i mjerama poduzetima za izbjegavanje sukoba interesa, njome se ne potiče pretjerano preuzimanje rizika te je provodi, odobrava i nadgleda upravljačko tijelo;
- b. je li politika primitaka rodno neutralna i jesu li institucije poduzele odgovarajuće mjere za praćenje kretanja rodno uvjetovane razlike u plaćama tijekom vremena;

- c. jesu li članovi osoblja čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na profil rizičnosti institucije (identificirano osoblje) na odgovarajući način identificirani te primjenjuju li se pravilno kriteriji utvrđeni u članku 92. stavku 3. Direktive 2013/36/EU i Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2021/923, posebno u pogledu:
  - i. primjene kvalitativnih i kvantitativnih kriterija za identificiranje osoblja; i
  - ii. odredaba o izuzimanju osoblja koje je identificirano isključivo prema kvantitativnim kriterijima navedenima u članku 6. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/923;
- d. jesu li institucije izvršile pravilnu raspodjelu između fiksnih i varijabilnih dijelova primitaka, obraćajući posebnu pozornost na tretman naknada ili plaćanja koja se temelje na ulozi, zajamčenih varijabilnih primitaka, otpremnina itd.;
- e. je li kombinacija varijabilnih i fiksnih primitaka primjerena, poštuju li se odredbe o ograničenju varijabilnog dijela primitaka na 100 % fiksnog dijela primitaka (200 % uz odobrenje dioničara) te da se varijabilni primitci ne isplaćuju putem instrumenata ili primjenom metoda koje olakšavaju izbjegavanje zahtjeva iz Direktive 2013/36/EU ili Uredbe (EU) br. 575/2013;
- f. temelje li se varijabilni primitci za identificirano osoblje na uspješnosti, poštuju li se zahtjevi za odgodu, zadržavanje, isplatu u instrumentima i primjenu malusa i povrata primitaka te koriste li se institucije posebnim instrumentima ili praksama da bi zaobišle zahtjeve povezane s primitcima;
- g. primjenjuju li institucije pravilno zahtjeve povezane s primitcima na konsolidiranoj ili potkonsolidiranoj osnovi u skladu s člankom 109. Direktive 2013/36/EU; i
- h. uzimaju li institucije na odgovarajući način u obzir ograničenja u pogledu varijabilnih primitaka koji su posljedica primanja državne potpore ili preporuka ili odluka nadležnih tijela.

5.6 Okvir unutarnje kontrole

107. Nadležna tijela trebaju procijeniti imaju li institucije primjeren okvir unutarnje kontrole. Procjena bi trebala obuhvaćati barem sljedeće:

- a. ima li institucija odgovarajuće pisane politike unutarnje kontrole i je li uvela okvir unutarnje kontrole u sklopu poslovnih jedinica, drugih relevantnih jedinica i neovisnih funkcija unutarnje kontrole;
- b. postoji li jasan, transparentan i dokumentiran postupak donošenja odluka s jasnom raspodjelom odgovornosti za provedbu okvira unutarnje kontrole i njegovih sastavnica;

- c. postoje li odgovarajuća podjela dužnosti i prepreke pristupu informacijama, ako je to potrebno;
- d. jesu li neovisne funkcije unutarnje kontrole učinkovite i imaju li dovoljno resursa, ovlasti i status kako bi ispunile svoju misiju te imaju li, kada je to potrebno, izravan pristup upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji;
- e. obuhvaća li okvir unutarnje kontrole sva područja institucije, uz jasnu raspodjelu primarne odgovornosti poslovnih jedinica i jedinica podrške poslovanju za uspostavu i provedbu odgovarajućih postupaka unutarnje kontrole i upravljanja rizicima;
- f. odvija li se razmjena potrebnih informacija, uključujući politike, mehanizme i postupke te njihova ažuriranja, na pravodoban način koji osigurava da upravljačko tijelo, poslovne linije i unutarnje jedinice, uključujući sve neovisne funkcije unutarnje kontrole, mogu obavljati svoje dužnosti;
- g. ima li institucija politiku i postupak za odobrenje novih proizvoda (NPAP), uključujući postupak za značajne promjene ili izvanredne transakcije, s jasno određenom ulogom neovisnih funkcija upravljanja rizicima i praćenja usklađenosti, koje je odobrilo upravljačko tijelo;
- h. ima li institucija sposobnost izraditi pisana izvješća o rizicima, upotrebljava li ih u upravljačke svrhe te jesu li takva izvješća o rizicima:
  - i. pravodobna, točna, jezgrovita, sveobuhvatna, jasna i korisna; i
  - ii. izrađena i dostavljena relevantnim stranama primjerenom učestalošću; i
- i. provodi li odgovarajuća razina rukovodstva formalni postupak daljnjeg praćenja na temelju preporuka unutarnje revizije kako bi se osiguralo njihovo učinkovito i pravodobno rješavanje te se izvijestilo o tome.

Funkcija upravljanja rizicima

108. U skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila neovisnu funkciju upravljanja rizicima te ispunjava li takva funkcija barem sljedeće uvjete:
- a. je li takva funkcija središnja organizacijska značajka koja obuhvaća cijelu instituciju i je li strukturirana tako da može provoditi politike rizika i kontrolirati okvir upravljanja rizicima te je li aktivno uključena u sve značajne odluke o upravljanju rizicima;
  - b. osigurava li takva funkcija da sve rizike na razini grupe utvrđuju, mjere, procjenjuju, prate i o njima pravilno izvješćuju relevantne poslovne linije ili interne jedinice te da se postupa u skladu sa strategijom rizika;

- c. procjenjuje li samostalno takva funkcija kršenje sklonosti preuzimanju rizika ili limita te obavješćuje li poslovne jedinice i upravljačko tijelo i preporučuje moguća rješenja.

109. Uzimajući u obzir Smjernice EBA-e o internom upravljanju, nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li voditelj funkcije upravljanja rizicima dovoljno stručno znanje, ovlasti, status i neovisnost.

Funkcija praćenja usklađenosti

110. U skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila stalnu, neovisnu i učinkovitu funkciju praćenja usklađenosti te ispunjava li takva funkcija barem sljedeće uvjete:

- a. takva funkcija podliježe dobro dokumentiranoj politici usklađenosti koja se priopćuje svim članovima osoblja, a nadzire je upravljačko tijelo;
- b. osigurava provedbu praćenja usklađenosti kroz strukturiran i dobro utvrđen program praćenja usklađenosti te osigurava pridržavanje politike usklađenosti.

111. Uzimajući u obzir Smjernice EBA-e o internom upravljanju, nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li institucije imenovale osobu odgovornu za funkciju praćenja usklađenosti u cijeloj instituciji. Ako je takva osoba ujedno i voditelj funkcije upravljanja rizicima ili obavlja drugu višu ulogu, nadležna tijela trebaju procijeniti postoji li bilo kakav sukob interesa.

Funkcija unutarnje revizije

112. U skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila učinkovitu i neovisnu funkciju unutarnje revizije koja ispunjava sljedeće uvjete:

- a. pridržava se nacionalnih i međunarodnih profesionalnih standarda;
- b. njezina svrha, ovlasti i odgovornosti utvrđene su politikom kojom se uzimaju u obzir profesionalni standardi i koju je odobrilo upravljačko tijelo;
- c. njezina organizacijska neovisnost i objektivnost unutarnjih revizora zaštićene su, među ostalim, prikladnim razdvajanjem dužnosti te izravnim linijama izvješćivanja upravljačkom tijelu;
- d. procjenjuje prikladnost okvira upravljanja institucijom, uključujući jesu li postojeće politike i postupci i dalje prikladni i usklađeni s pravnim i regulatornim zahtjevima, odlukama upravljačkog tijela i sklonošću institucije preuzimanju rizika te njezinom strategijom;

- e. procjenjuje provode li se postupci ispravno i učinkovito (npr. usklađenost sa zahtjevima obrade transakcija, usklađenost razine stvarno nastalog rizika sa sklonošću i limitima za preuzimanje rizika itd.);
- f. procjenjuje prikladnost, kvalitetu i učinkovitost provedenih kontrola i izvješćivanja koje obavljaju poslovne jedinice te funkcije unutarnjeg upravljanja rizicima i praćenja usklađenosti;
- g. na primjeren način pokriva sva područja iz plana revizije koji se temelji na rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP i NPAP; i
- h. utvrđuje pridržava li se institucija unutarnjih politika i relevantnog zakonodavstva EU-a i nacionalnog zakonodavstva te rješava li moguća odstupanja u odnosu na to zakonodavstvo.

5.7 Okvir upravljanja rizicima

113. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila odgovarajući okvir upravljanja rizicima i postupke upravljanja rizicima. Nadležna tijela trebaju provjeriti barem sljedeće:
- a. jesu li strategija rizika, sklonost preuzimanju rizika i okvir upravljanja rizicima prikladni i provedeni na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi;
  - b. okvire ICAAP-a i ILAAP-a;
  - c. sposobnosti institucije za testiranje otpornosti na stres i rezultate;
  - d. je li institucija uspostavila neovisnu funkciju upravljanja rizicima koja pokriva cijelu instituciju, a koja je aktivno uključena u izradu strategije rizika institucije i sve značajne odluke o upravljanju rizicima i koja pruža upravljačkom tijelu i poslovnim jedinicama sve relevantne informacije koje se odnose na rizike;
  - e. ima li institucija voditelja funkcije upravljanja rizicima s dostatnim stručnim znanjem, neovisnošću i iskustvom u izvršavanju funkcije te, ako je potrebno, izravnim pristupom upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji;
  - f. osigurava li neovisna funkcija upravljanja rizicima da su postupci mjerenja, procjene i nadzora rizika institucije prikladni;
  - g. je li institucija uspostavila politike i postupke za identifikaciju, mjerenje, praćenje, smanjenje rizika i povezanih koncentracijskih rizika i za izvješćivanje o njima te jesu li oni u skladu s limitima rizika institucije i sklonosti preuzimanju rizika, kao i je li ih odobrilo upravljačko tijelo; i

- h. je li institucija uspostavila pojačane postupke za odobravanje odluka o kojima su voditelj funkcije upravljanja rizicima ili voditelj funkcije praćenja usklađenosti izrazili negativno mišljenje.

5.7.1 Okvir i strategija sklonosti preuzimanju rizika

114. Pri procjeni okvira upravljanja rizicima nadležna tijela trebaju procijeniti u kojoj je mjeri okvir obuhvaćen ukupnom strategijom institucije i kako utječe na nju. Nadležna tijela trebaju posebno procijeniti postoje li prikladne i dosljedne veze između poslovne strategije, strategije rizika, sklonosti preuzimanju rizika i okvira upravljanja rizicima te okvira upravljanja kapitalom i likvidnošću.
115. Pri provjeri strategije rizika, sklonosti preuzimanju rizika i okvira upravljanja rizicima nadležna tijela također trebaju procijeniti:
- a. provodi li se u praksi odgovornost upravljačkog tijela u odnosu na strategiju rizika, sklonost preuzimanju rizika i okvir upravljanja rizicima, odnosno osigurava li se odgovarajuće usmjeravanje i nadzor;
  - b. kad je riječ o strategiji rizika i sklonosti preuzimanju rizika, uzimaju li se u obzir svi značajni rizici kojima je institucija izložena i sadržavaju li one limite, tolerancije i pragove rizika;
  - c. jesu li strategija rizika i sklonost preuzimanju rizika usklađene i provedene;
  - d. je li okvir sklonosti preuzimanju rizika anticipativan i u skladu s razdobljem strateškog planiranja navedenim u poslovnoj strategiji te revidira li se redovito;
  - e. kad je riječ o strategiji rizika i sklonosti preuzimanju rizika, uzimaju li se u obzir tolerancija rizika i financijski resursi institucije (tj. sklonost preuzimanju rizika trebala bi biti u skladu sa zahtjevima nadzornih tijela u pogledu regulatornog kapitala i likvidnosti te drugim nadzornim mjerama i zahtjevima); i
  - f. jesu li strategija rizika i sklonost preuzimanju rizika dokumentirane u pisanom obliku i postoji li dokaz da je osoblje institucije o tome obaviješteno.

5.7.2 Okviri ICAAP-a i ILAAP-a

116. Nadležna tijela trebaju povremeno provjeravati ICAAP i ILAAP institucija na temelju informacija prikupljenih od institucija u skladu sa Smjernicama EBA-e o informacijama o ICAAP-u i ILAAP-u koje se prikupljaju za potrebe SREP-a²⁰ i utvrditi njihovu pouzdanost, učinkovitost i sveobuhvatnost u skladu s kriterijima iz ovog odjeljka. Nadležna tijela također bi trebala

---

²⁰ Smjernice EBA-e o informacijama o postupku procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) i postupku procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP) koje se prikupljaju za potrebe postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP) ([EBA/GL/2016/10](#)).

procijeniti kako su ICAAP i ILAAP integrirani u prakse upravljanja rizicima i strateškog upravljanja, uključujući planiranje kapitala i likvidnosti.

117. Te bi procjene trebale pridonijeti izračunu dodatnih kapitalnih zahtjeva i procjeni adekvatnosti kapitala kako je opisano u glavi 7., kao i procjeni adekvatnosti likvidnosti iz glave 9.

Pouzdanost ICAAP-a i ILAAP-a

118. Kako bi procijenila pouzdanost ICAAP-a i ILAAP-a, nadležna tijela trebaju razmotriti jesu li politike, postupci, ulazni parametri i modeli koji tvore ICAAP i ILAAP razmjerni vrsti, opsegu i složenosti poslovanja institucije. U tu svrhu nadležna tijela trebaju procijeniti primjerenost ICAAP-a i ILAAP-a za procjenu i održavanje odgovarajuće razine internog kapitala i likvidnosti za pokrivanje rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena i za donošenje poslovnih odluka (npr. za raspodjelu kapitala u skladu s poslovnim planom), uključujući u stresnim uvjetima u skladu sa Smjernicama EBA-e za testiranje otpornosti institucija na stres.

119. Pri procjeni pouzdanosti ICAAP-a i ILAAP-a nadležna tijela trebala bi po potrebi razmotriti:
- a. jesu li metodologije i pretpostavke koje institucije primjenjuju primjerene i dosljedne za sve rizike, jesu li utemeljene na pouzdanim empirijskim ulaznim parametrima, jesu li u njima upotrijebljeni čvrsti parametri i primjenjuju li se jednako za mjerenje rizika i upravljanje kapitalom i likvidnošću;
  - b. odgovara li razina pouzdanosti sklonosti preuzimanju rizika i odražavaju li pretpostavke interne diversifikacije poslovni model i strategije rizika;
  - c. jesu li definicija i sastav raspoloživog internog kapitala ili sredstava likvidnosti koje institucija uzima u obzir za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a u skladu s izmjerenim rizicima i jesu li prihvatljivi za izračun regulatornog kapitala i zaštitnih slojeva likvidnosti; i
  - d. odražava li raspodjela/alokacija raspoloživog internog kapitala i sredstava likvidnosti po poslovnim linijama ili pravnim subjektima ispravno rizik kojem je svaki od njih izložen ili bi mogao biti izložen te uzimaju li se njome na pravilan način u obzir sva zakonska ili operativna ograničenja u pogledu prenosivosti tih sredstava.

Učinkovitost ICAAP-a i ILAAP-a

120. Pri procjeni učinkovitosti ICAAP-a i ILAAP-a nadležna tijela trebaju ispitati njihovu upotrebu u postupcima donošenja odluka i upravljanja na svim razinama institucije (npr. određivanje limita, mjerenje uspješnosti itd.). Nadležna tijela trebaju procijeniti kako institucija upotrebljava ICAAP i ILAAP u upravljanju rizicima, kapitalom i likvidnošću (test upotrebljivosti). Procjenom bi se trebale razmotriti povezanost i međudjelovanje ICAAP-a i ILAAP-a s okvirom sklonosti preuzimanju rizika, upravljanjem rizicima i upravljanjem kapitalom i likvidnošću, uključujući anticipativne strategije financiranja, te je li sve navedeno primjereno poslovnom modelu i složenosti institucije.

121. U tu svrhu nadležna tijela treba procijeniti ima li institucija politike, postupke i alate kojima se olakšava:
- a. jasno određivanje funkcija i/ili relevantnih odbora koji su odgovorni za različite elemente ICAAP-a i ILAAP-a (npr. razvoj modela i kvantifikaciju, unutarnju reviziju i validaciju, praćenje i izvješćivanje, eskalaciju problema itd.);
  - b. planiranje kapitala i likvidnosti: izračun kapitala i sredstava likvidnosti na anticipativnoj osnovi (uključujući pretpostavljene stresne scenarije) u vezi s ukupnom strategijom ili značajnim transakcijama;
  - c. raspodjela i praćenje kapitala i sredstava likvidnosti po poslovnim linijama i vrstama rizika (npr. jesu li limiti rizika koji su utvrđeni za poslovne linije, subjekte ili pojedinačne rizike usklađeni s ciljem osiguravanja ukupne adekvatnosti internog kapitala i sredstava likvidnosti institucije);
  - d. redovito i ažurno izvješćivanje višeg rukovodstva i upravljačkog tijela o adekvatnosti kapitala i likvidnosti (konkretno, učestalost izvješćivanja trebala bi biti u skladu s rizicima i promjenama u opsegu poslovanja, postojećim internim zaštitnim slojevima i internim postupcima donošenja odluka kako bi se rukovodstvu institucije omogućilo provođenje korektivnih mjera prije nego što adekvatnost kapitala ili likvidnosti bude ugrožena); i
  - e. svjesnost i postupci višeg rukovodstva ili upravljačkog tijela u slučajevima u kojima bi poslovna strategija i/ili značajne pojedinačne transakcije mogle biti neusklađene s ICAAP-om i raspoloživim internim kapitalom (npr. odobrenje višeg rukovodstva za značajne transakcije s vjerojatnim značajnim učinkom na raspoloživ interni kapital) ili ILAAP-om i raspoloživim internim sredstvima likvidnosti.
122. Nadležna tijela trebaju procijeniti pokazuje li upravljačko tijelo odgovarajuću posvećenost ICAAP-u i ILAAP-u i njihovim rezultatima te znanje o navedenome. Nadležna tijela trebaju procijeniti odobrava li upravljačko tijelo okvire i rezultate ICAAP-a i ILAAP-a i, po potrebi, rezultate interne validacije ICAAP-a i ILAAP-a.
123. Nadležna tijela trebaju procijeniti u kojoj su mjeri ICAAP i ILAAP anticipativni. Takvu bi procjenu nadležna tijela trebala provesti procjenjujući usklađenost ICAAP-a i ILAAP-a s planovima za kapital i likvidnost te sa strateškim planovima.

Sveobuhvatnost ICAAP-a i ILAAP-a

124. Nadležna tijela trebaju procijeniti u kojoj mjeri ICAAP i ILAAP obuhvaćaju poslovne linije, pravne subjekte i rizike kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena, kao i usklađenost ICAAP-a i ILAAP-a s pravnim zahtjevima. Posebno trebaju procijeniti:
- a. jesu li ICAAP i ILAAP ujednačeno i razmjerno provedeni za sve relevantne poslovne linije i pravne subjekte institucije s obzirom na identifikaciju i procjenu rizika;

- b. obuhvaćaju li ICAAP i ILAAP sve značajne rizike neovisno o tome proizlazi li rizik iz subjekata koji ne podliježu konsolidaciji (subjekti posebne namjene); i
- c. u slučaju kada bilo koji subjekt unutar grupe ima drukčije mehanizme ili postupke internog upravljanja, jesu li ta odstupanja opravdana (npr. donošenje naprednih modela samo u dijelu grupe može biti opravdano nedostatnom serijom podataka za procjenu parametara za određene poslovne linije ili pravne subjekte, pod uvjetom da te poslovne linije ili pravni subjekti ne predstavljaju izvor koncentracijskog rizika za ostatak portfelja).

5.7.3 Procjena testiranja otpornosti institucija na stres

125. Nadležna tijela trebaju preispitati i procijeniti programe testiranja otpornosti institucija na stres i njihovu usklađenost sa Smjericama EBA-e o testiranju otpornosti institucija na stres, uzimajući u obzir veličinu i unutarnju organizaciju institucija te vrstu, opseg i složenost njihovih aktivnosti, posebno u odnosu na mehanizme upravljanja, podatkovnu infrastrukturu, upotrebu testiranja otpornosti na stres za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a te mjere u vezi s upravljanjem kako je navedeno u glavi 4. tih smjernica.
126. Nadležna tijela trebaju provesti kvalitativnu procjenu programa testiranja otpornosti na stres, kao i kvantitativnu procjenu rezultata testiranja otpornosti na stres. Nadležna tijela trebaju razmotriti rezultate kvalitativne i kvantitativne procjene usporedno s rezultatima nadzornih testiranja otpornosti na stres (vidjeti glavu 12.) za potrebe procjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti i utvrđivanja odgovarajućeg nadzornog odgovora na utvrđene nedostatke.
127. Štoviše, nadzorne procjene programa testiranja otpornosti institucija na stres i rezultati raznih testiranja otpornosti na stres koje institucije provode kao dio programa testiranja otpornosti na stres mogli bi utjecati na procjenu raznih elemenata SREP-a, a posebno na:
- a. utvrđivanje mogućih ranjivosti ili slabosti upravljanja rizicima i kontrola rizika u pojedinačnim područjima rizika. Njih bi trebalo smatrati dodatnim izvorom informacija koji nadležna tijela trebaju uzeti u obzir pri procjeni pojedinačnih rizika za kapital navedenih u glavi 6. ovih smjernica ili rizika za likvidnost i izvore financiranja navedenih u glavi 8. ovih smjernica. Analize scenarija i osjetljivosti koje provodi institucija mogu se upotrijebiti za procjenu izloženosti pojedinačnim rizicima i povezanih osjetljivosti na temeljne čimbenike rizika.
  - b. utvrđivanje mogućih nedostataka u mehanizmima upravljanja ili kontrolama na razini institucije. Nadležna tijela trebala bi te nedostatke smatrati dodatnim izvorom informacija za potrebe procjene internog upravljanja i kontrola na razini institucije na temelju SREP-a. Štoviše, rezultati testiranja otpornosti institucije na stres mogu se upotrebljavati u procjeni planiranja kapitala institucije, a posebno njegove vremenske dimenzije;
  - c. kvantifikaciju posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva u kontekstu procjene adekvatnosti likvidnosti, posebno u slučaju kada nadležno tijelo nije utvrdilo posebno

nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti za likvidnosne zahtjeve ili ne primjenjuje nadzorno testiranje otpornosti likvidnosti na stres.

Kvalitativna procjena programa institucija za testiranje otpornosti na stres

128. Pri procjeni programa institucija za testiranje otpornosti na stres nadležna tijela trebaju razmotriti sve relevantne izvore informacija o programima i metodologijama testiranja otpornosti na stres, uključujući interne procjene i validacije koje provodi institucija ili provjere koje provode neovisne funkcije unutarnje kontrole, kao i informacije i procjene stanja koje pružaju treće strane, ako postoje.
129. Nadležna tijela trebaju procijeniti kako institucije oblikuju i nadziru svoje programe testiranja otpornosti na stres i upravljaju njima te bi trebala procijeniti adekvatnost tih programa, posebno uzimajući u obzir:
- a. sposobnost i dostupnu infrastrukturu institucije, uključujući u pogledu dostupnosti podataka i agregiranja podataka, za provedbu programa testiranja otpornosti na stres u pojedinim poslovnim linijama i subjektima i, po potrebi, na razini grupe;
  - b. adekvatnost mogućih poveznica između testiranja otpornosti solventnosti na stres i testiranja otpornosti likvidnosti na stres;
  - c. adekvatnost procjene programa testiranja otpornosti na stres koju institucije provode kako bi se utvrdila učinkovitost i pouzdanost tih programa; i
  - d. adekvatnost učestalosti testiranja otpornosti na stres, s obzirom na obuhvat i vrstu testiranja otpornosti na stres, vrstu, opseg, veličinu i složenost aktivnosti institucija, značajke portfelja i makroekonomsko okruženje.
130. Nadležna tijela trebaju procijeniti i upotrebu rezultata testiranja otpornosti na stres u upravljanju rizicima i strateškom upravljanju institucija, a posebno:
- a. u kojoj je mjeri testiranje otpornosti na stres ugrađeno u okvir upravljanja rizicima institucije i u postupak utvrđivanja sklonosti za preuzimanje rizika i limita;
  - b. uključenost višeg rukovodstva i upravljačkog tijela u program testiranja otpornosti na stres i povezano interno izvješćivanje institucije;
  - c. uključivanje testiranja otpornosti na stres i njegovih rezultata u postupak donošenja odluka na razini institucije.
131. Pri procjeni programa testiranja otpornosti na stres, rezultata testiranja otpornosti na stres i predloženih upravljačkih mjera, nadležna tijela trebaju razmotriti situaciju na pojedinačnoj razini i na razini sustava. Uvjerljivost upravljačkih mjera potrebno je procijeniti prvenstveno iz unutarnje perspektive, uzimajući u obzir posebnosti pojedinačne institucije. Nadležna tijela

trebaju razmotriti upravljačke mjere i iz perspektive sustava jer je vjerojatno da će druge institucije razmotriti slične mjere, koje bi u kontekstu sustava mogle biti neuvjerljive.

132. Pri procjeni upravljačkih mjera koje utječu na kapital ili opći financijski položaj institucije, nadležna tijela trebaju razmotriti njihovu izvedivost u stresnim situacijama i unutar rokova za provedbu mjera. Posebno je važno da se upravljačke mjere dovrše i provedu unutar vremenskog okvira testiranja otpornosti na stres. Nadležna tijela također mogu razmotriti, prema potrebi, upravljačke mjere koje će se dovršiti nakon razdoblja testiranja otpornosti na stres.
133. Nadležna tijela trebaju razmotriti učinkovitost programa institucije za testiranje otpornosti na stres u pogledu utvrđivanja relevantnih ranjivosti poslovanja i uzeti to u obzir pri procjeni održivosti poslovnog modela institucija i provedivosti njihovih strategija (vidjeti glavu 4.).
134. Pri procjeni programa testiranja otpornosti na stres i njihovih rezultata u slučaju prekograničnih grupa nadležna tijela trebaju razmotriti mogućnost prijenosa kapitala i likvidnosti među subjektima ili poslovnim jedinicama u stresnim uvjetima, kao i funkcioniranje svih uspostavljenih unutargrupnih mehanizama za financijsku potporu, uzimajući u obzir poteškoće s financiranjem koje se mogu očekivati u stresnim uvjetima.

Kvantitativna procjena testiranja otpornosti institucija na stres

135. Nadležna tijela trebaju, uz provođenje prethodno navedene kvalitativne procjene, procijeniti i preispitati odabir i upotrebu scenarija, pretpostavki i metodologija, a posebno bi trebala procijeniti:
  - a. ozbiljnost njihovih scenarija, uzimajući u obzir i scenarije opisane u povratnom testiranju otpornosti na stres, vjerojatnost njihove pojave i njihovu relevantnost za poslovni model institucije;
  - b. jesu li scenariji ozbiljni, ali mogući, interno dosljedni i anticipativni;
  - c. obuhvaćaju li scenariji sve glavne ranjivosti specifične za instituciju i uključuju li sve značajne proizvode i poslovne linije;
  - d. učinak pretpostavki na rezultate testova otpornosti na stres.
136. Pri preispitivanju scenarija, pretpostavki i rezultata testiranja otpornosti institucija na stres, nadležna tijela trebaju upotrebljavati, ako je primjenjivo, rezultate, scenarije i pretpostavke koji proizlaze iz nadzornih testiranja otpornosti na stres, uključujući odgovarajuća regionalna testiranja otpornosti na stres koja provode razna tijela kao što su EBA, MMF i ESSB/ESRB, kao i prethodno opisanu kvalitativnu procjenu, kako bi se utvrdilo u kojoj je mjeri moguće osloniti se na program testiranja otpornosti na stres institucije i njegove rezultate.
137. Ako nadležna tijela utvrde nedostatke u oblikovanju scenarija ili pretpostavki koje upotrebljavaju institucije, mogu zahtijevati od institucija da ponovno provedu svoja testiranja

otpornosti na stres ili određene dijelove programa testiranja otpornosti na stres uz upotrebu izmijenjenih pretpostavki koje su pružila nadležna tijela ili posebnih propisanih scenarija (npr. referentni (*anchor*) scenariji definirani u Smjernicama EBA-a za testiranje otpornosti institucija na stres).

138. Nadležna tijela trebaju procijeniti rezultate testiranja otpornosti na stres, posebno u pogledu testiranja otpornosti na stres koja se provode u kontekstu upravljanja kapitalom i likvidnosnim rizikom, uključujući one za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a (vidjeti i odjeljak 5.7.2.) i trebaju osigurati da se u stresnom scenariju koji se upotrebljava za potrebe adekvatnosti kapitala predvidi negativan utjecaj na stopu kapitala koji je posljedica, na primjer, promjene kreditnog rejtinga, smanjenja neto kamatne marže ili gubitaka od trgovanja.
139. U svojim provjerama testiranja otpornosti na stres provedenih u kontekstu upravljanja kapitalom i likvidnosnim rizikom, uključujući za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a, nadležna tijela trebaju provesti kombiniranu procjenu utjecaja rezultata testiranja otpornosti na stres na potrebe povezane s kapitalom i likvidnošću kao i na druge relevantne regulatorne zahtjeve. U tu svrhu nadležna tijela trebaju procijeniti može li institucija u nepovoljnom scenariju u svakom trenutku održavati primjenjivi TSCR te je li institucija utvrdila niz upravljačkih mjera za rješavanje mogućih kršenja TSCR-a.
140. Nadležna tijela trebaju razmotriti i utjecaj testiranja otpornosti na stres na omjer financijske poluge institucije, kao i na njezine prihvatljive obveze namijenjene za potrebe ispunjavanja minimalnih zahtjeva za prihvatljive obveze (MREL), kako je navedeno u Direktivi 2014/59/EU.
141. Pri procjeni rezultata testiranja otpornosti na stres nadležna tijela trebala bi razmotriti i sve poznate buduće regulatorne izmjene koje će utjecati na institucije unutar obuhvata provedbe testiranja otpornosti na stres i tijekom razdoblja njegove provedbe. Jednako tako, nadležna tijela trebala bi razmotriti sve poznate promjene budućih kapitalnih zahtjeva (npr. pune procjene) pri procjeni rezultata testiranja otpornosti na stres i održivosti poslovnog modela.

5.7.4 Novi proizvodi i značajne promjene

142. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija dobro dokumentiranu politiku odobravanja novih proizvoda koju je odobrilo upravljačko tijelo, a koja se odnosi na razvoj novih i značajne promjene postojećih tržišta, proizvoda i usluga, uključujući njihove temeljne postupke i sustave, te na izvanredne transakcije.
143. Nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti na odgovarajući način uključene u odobravanje novih proizvoda ili značajnih promjena postojećih proizvoda, postupaka i sustava, te je li odobrenje novih proizvoda povezano s adekvatnošću odgovarajućih kontrola.

5.8 Informacijske i komunikacijske tehnologije i upravljanje kontinuitetom poslovanja

144. U skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju i Smjernicama EBA-e o upravljanju rizicima IKT-a i sigurnosnim rizicima²¹ nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li informacijske i komunikacijske tehnologije institucije učinkovite i pouzdane te podržavaju li ti sustavi u potpunosti sposobnosti objedinjavanja podataka o rizicima u normalnim uvjetima poslovanja kao i u razdobljima stresa. Nadležna tijela posebno trebaju procijeniti je li institucija sposobna barem:

- a. generirati točne, dosljedne, potpune i pouzdane agregirane podatke o rizicima za poslovne jedinice i cijelu instituciju;
- b. identificirati i objediniti sve podatke o značajnim rizicima u cijeloj instituciji;
- c. pravodobno i dovoljno učestalo generirati objedinjene i ažurirane podatke o rizicima i izvješća o rizicima; i
- d. generirati prilagodljive objedinjene podatke o rizicima i izvješća o rizicima kako bi se ispunio širok raspon zahtjeva upravljačkog tijela ili nadležnih tijela, uključujući *ad hoc* zahtjeve zbog promjena unutarnjih ili vanjskih potreba.

145. Nadležna tijela također trebaju procijeniti je li institucija uspostavila učinkovito upravljanje kontinuitetom poslovanja uz testirane planove za nepredvidive okolnosti i planove kontinuiteta poslovanja, kao i planove oporavka za sve svoje ključne funkcije, uključujući eksternalizirane ključne funkcije i resurse, te može li ih se s pomoću tih planova vjerodostojno oporaviti.

5.9 Rizici od pranja novca i financiranja terorizma i zabrinutosti u vezi s bonitetnosti

146. Pri analizi okvira internog upravljanja i kontrola na razini institucije nadležna tijela trebaju uzeti u obzir i procjene dobivene od nadzornih tijela za SPNFT te ocijeniti izazivaju li one zabrinutost u vezi s bonitetnosti. To bi mogao biti slučaj posebno kada nalazi upućuju na značajne slabosti u sustavima i kontrolama institucije u području SPNFT-a. S druge strane, ako procjena nadležnog tijela upućuje na nedostatke u okviru unutarnjih kontrola i internog upravljanja institucije, a kontrole na razini institucije izazivaju zabrinutost u vezi s bonitetnosti koja je povezana s rizikom od pranja novca i financiranja terorizma, nadležna tijela trebala bi rezultate te procjene podijeliti s nadzornim tijelima za SPNFT²².

147. Nadležna tijela trebala bi procijeniti uključuje li ukupni okvir upravljanja institucije i upravljanje rizicima od pranja novca i financiranja terorizma.

---

²¹ Smjernice EBA-e o upravljanju rizicima IKT-a i sigurnosnim rizicima (EBA/GL/2019/04).

²² U skladu sa Smjernicama EBA-e o suradnji u području SPNFT-a (EBA/GL/2021/15).

148. U skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju²³ i Zajedničkim smjernicama ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija²⁴, nadležna tijela trebala bi iz bonitetne perspektive procijeniti postupa li se u skladu s odgovornostima upravljačkog tijela u odnosu na rizik od pranja novca i financiranja terorizma. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir sve dodatne informacije primljene od nadzornih tijela za SPNFT nakon njihove procjene u skladu sa Smjernicama EBA-e o politikama i postupcima povezanim s upravljanjem usklađenosti te o ulozi i odgovornostima službenika za usklađenost u području SPNFT-a²⁵.

5.10 Planiranje oporavka

149. Kako bi procijenila interno upravljanje i kontrole na razini institucije, nadležna tijela trebaju razmotriti nalaze i nedostatke utvrđene tijekom procjene planova oporavka i mehanizama za planiranje oporavka, koja je provedena u skladu s člancima 6. i 8. Direktive 2014/59/EU.

150. Slično tomu, nalazi procjena elemenata SREP-a, uključujući interno upravljanje i kontrolne mehanizme na razini institucije, trebali bi pridonijeti procjeni planova oporavka.

5.11 Primjena na konsolidiranoj osnovi i posljedice za subjekte grupe

151. Uz elemente koji su obuhvaćeni prethodnim odjeljcima, nadležna tijela trebaju na konsolidiranoj osnovi procijeniti:

- a. razumije li upravljačko tijelo konsolidirajuće institucije organizaciju grupe i uloge njezinih različitih subjekata, kao i njihove međusobne veze i odnose;
- b. je li organizacijska i pravna struktura grupe, gdje je to primjenjivo, jasna i transparentna te primjerena veličini i složenosti poslovanja i aktivnosti;
- c. je li institucija uspostavila učinkovit sustav za upravljanje informacijama i izvješćivanje na razini grupe koji se primjenjuje na sve poslovne jedinice i pravne subjekte te jesu li te informacije pravodobno dostupne upravljačkom tijelu matičnog društva institucije;
- d. je li upravljačko tijelo konsolidirajuće institucije uspostavilo dosljedne strategije na razini grupe, uključujući okvir strategije rizika i sklonosti preuzimanju rizika na razini grupe;
- e. obuhvaća li upravljanje rizicima na razini grupe sve značajne rizike, neovisno o tome proizlazi li rizik iz subjekata koji ne podliježu konsolidaciji (uključujući subjekte posebne

---

²³ Smjernice EBA-e o internom upravljanju na temelju Direktive 2013/36/EU (EBA/GL/2021/05).

²⁴ Zajedničke smjernice ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU (EBA/GL/2021/06).

²⁵ Smjernice EBA-e o politikama i postupcima povezanim s upravljanjem usklađenosti te o ulozi i odgovornostima službenika za usklađenost u području SPNFT-a u skladu s člankom 8. i poglavljem VI. Direktive (EU) 2015/849 (EBA/GL/2022/05).

namjene, društva za poslove s nekretninama, pravne aranžmane, subjekte kojima se upravlja u ime klijenata u svojstvu povjerenika ili imenovane osobe) te omogućuje li sveobuhvatan pregled svih rizika;

- f. provodi li institucija redovito testiranje otpornosti na stres kojim su obuhvaćeni svi značajni rizici i subjekti u skladu sa Smjernicama EBA-a o testiranju otpornosti institucija na stres; i
- g. je li funkcija unutarnje revizije na razini grupe neovisna, ima li plan revizije na razini grupe koji se temelji na rizicima, ima li primjereno osoblje i resurse i odgovarajući status te postoji li izravna linija izvješćivanja upravljačkom tijelu konsolidirajuće institucije.

152. U slučaju kada se procjena internog upravljanja i kontrola na razini institucije provodi na razini društva kćeri, uz elemente navedene u ovoj glavi nadležna tijela trebaju procijeniti provode li se politike i postupci na razini grupe dosljedno na razini društva kćeri te jesu li subjekti grupe poduzeli potrebne korake kako bi osigurali usklađenost svojeg poslovanja sa svim primjenjivim zakonima i propisima.

5.12 Sažetak nalaza i ocjena

153. Nakon provedbe prethodno opisanih procjena nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o adekvatnosti mehanizama internog upravljanja institucije i kontrola na razini institucije. Mišljenje bi trebalo uključiti u sažetak nalaza i poduprijeti ocjenom održivosti utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 3.

Tablica 3. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene o internom upravljanju i kontrolama na razini institucije

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Nedostatci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> Institucija ima snažnu i transparentnu organizacijsku strukturu s jasnim odgovornostima i funkcijom preuzimanja rizika odvojenom od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. Postoji dobra korporativna kultura, postupci za upravljanje sukobima interesa i postupci za zviždače. Upravljačko tijelo ima primjeren sastav i način rada. Članovi upravljačkog tijela posvećuju odgovarajuće vrijeme obavljanju svojih dužnosti i pridržavaju se ograničenja u pogledu broja direktorskih pozicija, ako je primjenjivo.

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<ul style="list-style-type: none"> • Institucija je donijela politiku raznolikosti koja potiče raznolik sastav odbora i u skladu je s postavljenim ciljevima. • Politika primitaka u skladu je sa strategijom rizika i dugoročnim interesima. • Okvir upravljanja rizicima i postupci upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, NPAP, okvir testiranja otpornosti na stres, planove kapitala i planove likvidnosti, primjereni su. • Okvir unutarnje kontrole i same unutarnje kontrole primjereni su. • Funkcije upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i unutarnje revizije neovisne su i imaju dovoljno resursa, a funkcija unutarnje revizije učinkovito djeluje u skladu s utvrđenim međunarodnim standardima i zahtjevima. • Informacijske i komunikacijske tehnologije i mehanizmi kontinuiteta poslovanja primjereni su. • Plan oporavka je vjerodostojan, a mehanizmi planiranja oporavka primjereni.
2	Nedostatci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju umjerenom nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija uglavnom ima snažnu i transparentnu organizacijsku strukturu s jasnim odgovornostima i funkcijom preuzimanja rizika odvojenom od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. • Postoji uglavnom dobra korporativna kultura, postupci za upravljanje sukobima interesa i postupci za zviždače. • Sastav i način rada upravljačkog tijela uglavnom su primjereni. • Članovi upravljačkog tijela uglavnom posvećuju odgovarajuće vrijeme obavljanju svojih dužnosti i pridržavaju se ograničenja u pogledu broja direktorskih pozicija, ako je primjenjivo. • Institucija je donijela politiku raznolikosti koja potiče raznolik sastav odbora i uglavnom ispunjava postavljene ciljeve ili je poduzela odgovarajuće mjere za

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<p>postizanje ciljeva definiranih tom politikom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Politika primitaka uglavnom je u skladu sa strategijom rizika i dugoročnim interesima institucije. • Okvir upravljanja rizicima i postupci upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, NPAP, okvir testiranja otpornosti na stres, planove kapitala i planove likvidnosti, uglavnom su primjereni. • Okvir unutarnje kontrole i same unutarnje kontrole uglavnom su primjereni. • Funkcije upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i unutarnje revizije neovisne su i njihovo je djelovanje uglavnom učinkovito. • Informacijske i komunikacijske tehnologije i mehanizmi kontinuiteta poslovanja uglavnom su primjereni. • Plan oporavka uglavnom je vjerodostojan. Mehanizmi planiranja oporavka uglavnom su primjereni.
3	<p>Nedostatci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju umjereno visoku razinu rizika za održivost institucije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacijska struktura institucije i odgovornosti nisu u potpunosti transparentne, a funkcija preuzimanja rizika nije u potpunosti odvojena od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. • Postoje sumnje o primjerenosti korporativne kulture, postupaka upravljanja sukobima interesa i/ili postupaka za zviždače. • Postoje sumnje o primjerenosti sastava i načina rada upravljačkog tijela. • Postoje sumnje u pogledu vremena koje članovi upravljačkog tijela posvećuju obavljanju svojih dužnosti i, ovisno o slučaju, ne pridržavaju se ograničenja broja direktorskih pozicija. • Institucija nije donijela politiku raznolikosti ili nije poduzela mjere za postizanje odgovarajuće razine raznolikosti. • Postoje razlozi za zabrinutost da je politika primitaka u sukobu sa

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<p>strategijom rizika i dugoročnim interesima institucije.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postoje sumnje o primjerenosti okvira upravljanja rizicima i postupaka upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, NPAP, okvir testiranja otpornosti na stres, planove kapitala i/ili planove likvidnosti. • Postoje sumnje o primjerenosti okvira unutarnje kontrole i samih unutarnjih kontrola. • Postoje sumnje u pogledu neovisnosti i učinkovitog djelovanja funkcija upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i unutarnje revizije. • Postoje sumnje o primjerenosti informacijskih i komunikacijskih tehnologija i mehanizama kontinuiteta poslovanja. • Procijenjeno je da postoji mogućnost da plan oporavka ima značajne nedostatke i/ili da postoje značajne prepreke za njegovu provedbu, a pitanja koja izazivaju zabrinutost nadzornih tijela nisu u potpunosti razmotrena. Postoje sumnje o primjerenosti mehanizama planiranja oporavka.
4	Nedostatci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacijska struktura institucije i odgovornosti nisu transparentne, a funkcija preuzimanja rizika nije odvojena od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. • Korporativna kultura, postupci za upravljanje sukobima interesa i/ili postupci za zviždače nisu primjereni. • Sastav i način rada upravljačkog tijela nisu primjereni. • Članovi upravljačkog tijela ne posvećuju dovoljno vremena obavljanju svojih dužnosti i ne pridržavaju se ograničenja u pogledu broja direktorskih pozicija, ako je primjenjivo. • Institucija nije donijela politiku raznolikosti, upravljačko tijelo nije raznoliko i institucija nije poduzela mjere za postizanje odgovarajuće razine raznolikosti.

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<ul style="list-style-type: none"> • Politika primitaka u sukobu je sa strategijom rizika i dugoročnim interesima institucije. • Okvir upravljanja rizicima i postupci upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, NPAP, okvir testiranja otpornosti na stres, planove kapitala i planove likvidnosti, nisu primjereni. • Funkcije upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i/ili unutarnje revizije nisu neovisne i/ili funkcije unutarnje revizije ne djeluju u skladu s utvrđenim međunarodnim standardima i zahtjevima, odnosno njihovo djelovanje nije učinkovito. • Okvir unutarnje kontrole i same unutarnje kontrole nisu primjereni. • Informacijski sustavi i mehanizmi kontinuiteta poslovanja nisu primjereni. • Procijenjeno je da plan oporavka ima značajne nedostatke i/ili da postoje značajne prepreke za njegovu provedbu, a pitanja koja izazivaju zabrinutost nadzornih tijela nisu u potpunosti razmotrena. Mehanizmi planiranja oporavka nisu primjereni.

Glava 6. Procjena rizika za kapital

6.1 Opća razmatranja

154. Nadležna tijela trebaju procijeniti i ocijeniti rizike za kapital koji su utvrđeni kao značajni za instituciju.
155. Svrha je ove glave pružiti zajedničke metodologije koje je potrebno razmotriti pri procjeni pojedinačnih rizika, upravljanja rizicima i kontrola rizika. Namjera nije dati sveobuhvatan pregled i nadležna tijela imaju slobodu u obzir uzeti i dodatne kriterije koje mogu smatrati relevantnima na temelju vlastitog iskustva i posebnih obilježja institucije.
156. U ovoj glavi nadležnim se tijelima daju smjernice za procjenu i ocjenjivanje sljedećih rizika za kapital:
- a. kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane;
  - b. tržišni rizik;
  - c. operativni rizik;
  - d. kamatni rizik koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje (IRRBB).
157. U ovoj je glavi utvrđen i niz potkategorija unutar svake navedene kategorije rizika, koje je potrebno uzeti u obzir pri procjeni rizika za kapital. Ovisno o značajnosti bilo koje od tih potkategorija za određenu instituciju, moguće ih je procijeniti i ocijeniti pojedinačno.
158. Odluka o značajnosti ovisi o prosudbi nadzornih tijela. Međutim, kad je riječ o valutno induciranom kreditnom riziku, s obzirom na Preporuku ESRB-a o kreditiranju u stranim valutama²⁶, značajnost bi se trebala utvrditi uzimajući u obzir sljedeći prag:
- Kreditni nominirani u stranoj valuti nezaštićenim dužnicima čine najmanje 10 % ukupnog kreditnog portfelja neke institucije (ukupni krediti nefinancijskim poduzećima i stanovništvu) kada taj sveukupni kreditni portfelj čini najmanje 25 % ukupne imovine institucije.
159. Nadležna tijela trebaju procijeniti i druge rizike koji nisu prethodno navedeni, ali su za određenu instituciju utvrđeni kao značajni (npr. mirovinski rizik, reputacijski rizik, strateški i poslovni rizik, rizik od pružanja financijske potpore (eng. *step-in risk*), koncentracija unutar rizika i koncentracija između rizika). Sljedeće točke mogu pomoći u postupku utvrđivanja:

---

²⁶ Preporuka ESRB-a o kreditiranju u stranim valutama ([ESRB/2011/1](#)), SL C 342, 22.11.2011., str. 1.

- a. pokretači TREA-e;
- b. rizici u okviru ICAAP-a institucije;
- c. rizici koji proizlaze iz poslovnog modela institucije (uključujući one koje su utvrdile druge institucije sa sličnim poslovnim modelom);
- d. informacije koje proizlaze iz praćenja ključnih pokazatelja;
- e. nalazi i opažanja iz izvješća unutarnjih ili vanjskih revizora; i
- f. preporuke i smjernice koje je objavila EBA, kao i upozorenja i preporuke koje su izdala makrobonitetna tijela ili ESRB.

160. Nadležna tijela također trebaju uzeti u obzir prethodno navedene elemente pri planiranju intenziteta svojih nadzornih aktivnosti u pogledu procjene konkretnog rizika.

161. U slučaju kreditnog, tržišnog i operativnog rizika nadležna tijela trebaju provjeriti usklađenost institucije s minimalnim zahtjevima iz relevantnog zakonodavstva EU-a i nacionalnog provedbenog zakonodavstva. Međutim, ovim se smjernicama proširuje područje primjene procjene u odnosu na te minimalne zahtjeve kako bi se nadležnim tijelima omogućio sveobuhvatan pregled rizika za kapital.

162. Pri procjeni rizika za kapital nadležna tijela trebaju razmotriti i mogući utjecaj rizika troška izvora financiranja u skladu s metodologijom iz glave 8. i odlučiti o nužnosti poduzimanja mjera za smanjenje tog rizika.

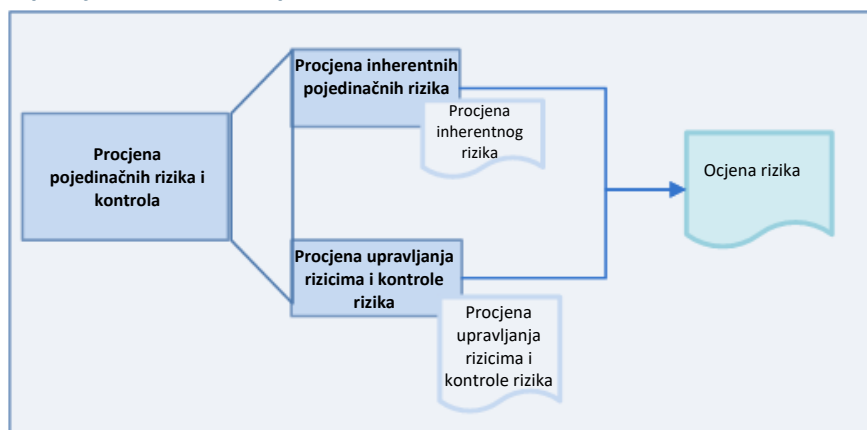
163. U provedbi metodologija navedenih u ovoj glavi nadležna tijela trebaju utvrditi relevantne kvantitativne pokazatelje i druge parametre, koje bi se moglo upotrijebiti i za praćenje ključnih pokazatelja, kako je navedeno u glavi 3.

164. Za svaki značajni rizik nadležna tijela trebaju procijeniti i u ocjeni rizika uzeti u obzir:

- a. inherentni rizik (izloženosti riziku); i
- b. kvalitetu i učinkovitost upravljanja rizicima i kontrole rizika.

165. Tijek procjene prikazan je na Slici 4. u nastavku.

Slika 1. Tijek procjene rizika za kapital

166. Pri provedbi procjena nadležna tijela trebaju upotrebljavati sve dostupne izvore informacija, uključujući regulatorno izvješćivanje, *ad hoc* izvješćivanje koje je dogovoreno s institucijom, interne pokazatelje i izvješća institucije (npr. izvješće unutarnje revizije, izvješća o upravljanju rizicima, informacije iz ICAAP-a), izvješća o izravnom nadzoru i vanjska izvješća (npr. informacije koje institucija dostavlja investitorima, izvješća agencija za kreditni rejting). Iako bi procjena trebala biti specifična za pojedinu instituciju, trebalo bi razmotriti usporedbu s usporedivim institucijama kako bi se utvrdila moguća izloženost rizicima za kapital. Za takve bi potrebe usporedive institucije trebalo utvrditi na osnovi pojedinačnog rizika i one se mogu razlikovati od onih utvrđenih za potrebe analize poslovnog modela ili drugih analiza.
167. Pri procjeni rizika za kapital nadležna tijela isto tako trebaju procijeniti točnost i razboritost izračuna minimalnih kapitalnih zahtjeva kako bi utvrdila okolnosti u kojima se izračunima minimalnog regulatornog kapitala može podcijeniti stvarna razina rizika. Ta procjena činila bi temelj za određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva na način predviđen odjeljkom 7.2.3.
168. Rezultat procjene svakog značajnog rizika trebao bi se uključiti u sažetak nalaza u kojem su objašnjeni glavni činitelji rizika te u ocjeni rizika, kao što je navedeno u odjeljcima u nastavku.

6.2 Procjena kreditnog rizika i rizika druge ugovorne strane

6.2.1 Opća razmatranja

169. Nadležna tijela trebaju procijeniti kreditni rizik koji proizlazi iz svih izloženosti u knjizi banke (uključujući izvanbilančne stavke). Trebaju procijeniti i kreditni rizik druge ugovorne strane i rizik namire koji bi mogli biti obuhvaćeni i knjigom banke i knjigom trgovanja.
170. Pri procjeni kreditnog rizika nadležna tijela trebaju razmotriti sve elemente kojima se određuju mogući kreditni gubitci, a posebno: vjerojatnost nastanka kreditnog događaja (odnosno nastanka statusa neispunjavanja obveza) ili povezanih kreditnih događaja, koji se uglavnom tiču dužnika i njihove sposobnosti otplate relevantnih obveza; veličinu izloženosti koje podliježu kreditnom riziku; i stopu povrata za kreditne izloženosti u slučaju da dužnici ne ispune svoje obveze. Kad je riječ o svim ovim elementima, nadležna tijela trebaju bi uzeti u obzir

moгуćnost da s vremenom mođe doći do njihova pogoršanja i degradacije u usporedbi s očekivanim ishodom.

171. Osim toga, nadležna tijela trebaju obratiti pozornost i na to razmatraju li se rizici od pranja novca i financiranja terorizma u kontekstu postupka odobravanja kredita, uključujući činjenicu ima li institucija uspostavljene sustave i kontrole kako bi osigurala da sredstva koja se upotrebljavaju za otplatu kredita potječu iz legitimnih izvora u skladu sa Smjernicama EBA-e o odobravanju i praćenju kredita²⁷.

6.2.2 Procjena inherentnog kreditnog rizika

172. Procjenom inherentnog kreditnog rizika nadležna tijela trebaju utvrditi glavne činitelje izloženosti institucije kreditnom riziku i procijeniti značaj bonitetnog učinka koji taj rizik ima na instituciju. Procjena inherentnog kreditnog rizika stoga bi trebala obuhvaćati sljedeće glavne korake:

- a. preliminarnu procjenu;
- b. procjenu vrste i strukture kreditnog portfelja;
- c. procjenu kvalitete kreditnog portfelja;
- d. procjenu razine i kvalitete smanjenja kreditnog rizika; i
- e. procjenu razine rezervacija i prilagodbe kreditnom vrednovanju.

173. Nadležna tijela trebaju procijeniti kreditni rizik s aspekta postojećeg i potencijalnog rizika. Nadležna tijela trebaju kombinirati analizu kreditnog rizika trenutačnog portfelja s procjenom strategije kreditnog rizika institucije, sklonosti preuzimanju kreditnog rizika i limita kreditnog rizika (moguće kao dio šire procjene strategije koja se provodi u okviru analize poslovnog modela). Nadležna tijela trebaju razmotriti i kako bi očekivana makroekonomska kretanja, kao i makroekonomska kretanja u stresnim uvjetima, mogla utjecati na te elemente, a u konačnici i na zaradu i regulatorni kapital institucije.

174. Nadležna tijela trebaju prvenstveno provesti procjenu na razini portfelja i na razini kategorija imovine. Nadležna tijela trebaju prema potrebi provesti i granularniju procjenu, moguće i na razini pojedinačnih dužnika ili transakcija. Pri procjeni rizika na razini portfelja nadležna tijela mogu upotrijebiti i tehnike uzorkovanja.

175. Nadležna tijela mogu provesti „vertikalnu” procjenu (razmatranjem svih dimenzija za relevantne potportfelje) ili „horizontalnu” procjenu (razmatranjem jedne dimenzije, na primjer kvalitete kredita, za cjelokupni portfelj).

---

²⁷ Smjernice EBA-e o odobravanju i praćenju kredita (EBA/GL/2020/06).

Preliminarna procjena

176. Kako bi odredila opseg procjene kreditnog rizika, nadležna tijela trebaju prvo utvrditi izvore kreditnog rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena. Kako bi to učinila, nadležna tijela trebaju iskoristiti saznanja stečena na temelju procjene drugih elemenata SREP-a, usporedbe položaja institucije s usporedivim institucijama i drugih nadzornih aktivnosti.
177. Nadležna tijela trebaju razmotriti barem sljedeće:
- a. strategiju kreditnog rizika i sklonost preuzimanju kreditnog rizika te relevantne limite;
  - b. kapitalne zahtjeve za kreditni rizik u usporedbi s ukupnim kapitalnim zahtjevima, i gdje je relevantno, internim kapitalom koji je raspoređen za kreditni rizik u usporedbi s ukupnim internim kapitalom, uključujući povijesne promjene te brojke i prognoze, ako postoje;
  - c. vrstu, veličinu, strukturu i kvalitetu bilančnih i izvanbilančnih stavki institucije koje su povezane s kreditima;
  - d. razinu umanjenja vrijednosti i otpisa i njihovu promjenu tijekom vremena, kao i stope statusa neispunjavanja obveza u kreditnom portfelju i njihovu promjenu tijekom vremena; i
  - e. uspješnost kreditnog portfelja prilagođenu riziku.
178. Nadležna tijela trebaju provesti preliminarnu analizu s obzirom na promjene prethodno navedenog tijekom vremena kako bi donijela utemeljeno mišljenje o glavnim činiteljima kreditnog rizika institucije.
179. Nadležna tijela trebaju usmjeriti svoje procjene na one činitelje i portfelje za koje se smatra da su najznačajniji.

Vrsta i struktura kreditnog portfelja

180. Nadležna tijela trebaju procijeniti vrstu kreditnih izloženosti (tj. vrste dužnika i izloženosti) kako bi utvrdila temeljne čimbenike rizika i analizirati strukturu kreditnog portfelja institucije. Nadležna tijela trebaju tu analizu provesti s aspekta postojećeg i potencijalnog rizika, uzimajući u obzir opću makroekonomsku situaciju.
181. Pri provedbi te procjene nadležna tijela trebaju razmotriti i način na koji vrsta izloženosti kreditnom riziku može utjecati na veličinu izloženosti (npr. kreditne linije / neiskorišteni iznosi po obvezujućoj kreditnoj liniji dužnika, nominacija u stranoj valuti itd.) uzimajući pritom u obzir pravnu sposobnost institucije da jednostrano otkáže neiskorištene iznose odobrenih obvezujućih kreditnih linija.

182. Kako bi procijenila vrstu kreditnog rizika, nadležna tijela trebaju razmotriti barem sljedeće potkategorije kreditnog rizika provođenjem detaljnije procjene onih potkategorija koje se smatraju najrelevantnijima za instituciju:

- a. rizik kreditne koncentracije;
- b. kreditni rizik druge ugovorne strane i rizik namire;
- c. rizik države;
- d. kreditni rizik sekuritizacije;
- e. valutno inducirani kreditni rizik;
- f. specijalizirano financiranje;
- g. rizik vlasničkih instrumenata u knjizi banke;
- h. rizik ulaganja u nekretnine; i
- i. rizik modela za modele koje su odobrila regulatorna tijela.

Rizik kreditne koncentracije

183. Nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o stupnju rizika kreditne koncentracije kojem je institucija izložena, kako je navedeno u članku 81. Direktive 2013/36/EU. Konkretno, nadležna tijela trebaju procijeniti rizik da će institucija ostvariti značajne kreditne gubitke koji proizlaze iz koncentracije izloženosti maloj grupi dužnika, nizu dužnika koji na sličan način ne ispunjavaju obveze ili usko povezanoj financijskoj imovini.

184. Nadležna tijela trebaju provesti tu procjenu uzimajući u obzir različite kategorije rizika kreditne koncentracije, uključujući:

- a. koncentraciju prema jednoj osobi (uključujući klijenta ili grupu povezanih osoba, kako su definirani za velike izloženosti);
- b. sektorsku koncentraciju izloženosti;
- c. geografsku koncentraciju izloženosti;
- d. koncentraciju proizvoda; i
- e. koncentraciju izloženosti na temelju kolaterala i jamstava.

185. Za potrebe utvrđivanja kreditnih koncentracija nadležna tijela trebaju razmotriti uobičajene činitelje kreditnog rizika u svim izloženostima i usredotočiti se na one izloženosti koje pokazuju slično ponašanje (tj. visoku korelaciju).

186. Nadležna tijela trebaju posebnu pozornost obratiti skrivenim izvorima rizika kreditne koncentracije koji se mogu ostvariti u stresnim uvjetima, kada može doći do povećanja razine korelacije kreditnog rizika u usporedbi s normalnim uvjetima i kada mogu nastati dodatne kreditne izloženosti koje proizlaze iz izvanbilančnih stavki.
187. Kad je riječ o grupama, nadležna tijela trebaju razmotriti rizik kreditne koncentracije koji može nastati kao posljedica konsolidacije, što ne mora biti primjetno na pojedinačnoj osnovi.
188. Pri procjeni kreditnih koncentracija nadležna tijela trebaju razmotriti mogućnost preklapanja (npr. visoka koncentracija prema određenoj vladi vjerojatno će dovesti do koncentracije prema određenoj državi i koncentracije prema jednoj osobi) te bi stoga trebalo izbjegavati primjenu jednostavnog objedinjavanja različitih vrsta kreditnih koncentracija te umjesto toga razmotriti odnosne pokretače koncentracije.
189. Kako bi procijenila razinu koncentracije, nadležna tijela mogu primijeniti različite mjere i pokazatelje, od kojih su najuobičajeniji Herfindahl-Hirschmanov indeks (HHI) i Ginijevi koeficijenti, koje je zatim moguće uključiti u više ili manje složene metodologije kako bi se procijenio dodatni utjecaj kreditnog rizika.

Kreditni rizik druge ugovorne strane i rizik namire

190. Nadležna tijela trebaju procijeniti kreditni rizik druge ugovorne strane koji proizlazi iz izloženosti u izvedenicama i transakcijama financiranja vrijednosnih papira i rizike namire s kojima se suočavaju institucije.
191. Pri toj procjeni potrebno je razmotriti sljedeće aspekte, ovisno o slučaju:
- a. kvalitetu drugih ugovornih strana i relevantnih prilagodbi kreditnom vrednovanju, vidjeti i odjeljak 6.3;
  - b. složenost transakcija;
  - c. povratni rizik koji nastaje kada je izloženost prema drugoj ugovornoj strani u negativnoj korelaciji s kreditnom kvalitetom te druge ugovorne strane;
  - d. izloženost kreditnom riziku druge ugovorne strane i riziku namire s aspekta trenutne tržišne vrijednosti i nominalnog iznosa, u usporedbi s ukupnom kreditnom izloženošću i regulatornim kapitalom;
  - e. udio transakcija koje se obrađuju putem infrastrukture financijskog tržišta koje omogućuju namiru po načelu plaćanja po isporuci;
  - f. udio transakcija u odnosu na središnje druge ugovorne strane i učinkovitost mehanizama za zaštitu od gubitaka povezanih s njima, udio transakcija u odnosu na središnje druge ugovorne strane s poslovnim nastanom u trećim zemljama, učinkovitost mehanizama za zaštitu od gubitaka povezanih s njima i kako se bilo

kakva prekomjerna izloženost središnjim drugim ugovornim stranama izvan EU-a smanjuje, posebno u kontekstu Provedbene odluke Komisije (EU) 2020/1308 od 21. rujna 2020.²⁸ kako bi se sudionicima na financijskim tržištima omogućilo da do 30. lipnja 2022. smanje svoju izloženost središnjim drugim ugovornim stranama iz Ujedinjene Kraljevine;

- g. udio transakcija OTC izvedenicama čije poravnanje ne obavlja središnja druga ugovorna strana i učinkovitost mehanizama za zaštitu od gubitaka povezanih s njima; i
- h. postojanje, značaj, učinkovitost i provedivost sporazuma o netiranju.

Rizik države

192. Nadležna tijela trebaju procijeniti:

- a. stupanj koncentracije unutar svih vrsta izloženosti riziku države, uključujući izloženosti javnom dugu, razmjerno cjelokupnom kreditnom portfelju institucije (po dužniku i iznosu);
- b. ekonomsku snagu i stabilnost dužnikove države i njezine dosadašnje rezultate u pogledu pravodobnog izvršavanja plaćanja i nastanka ozbiljnih događaja neispunjavanja obveza;
- c. rizik drugih oblika intervencije države koji mogu značajno narušiti kreditnu sposobnost dužnika (npr. zamrzavanje depozita, izvlaštenje ili kazneno oporezivanje);
- d. rizik koji nastaje zbog mogućeg nastanka događaja (npr. prirodne nepogode ili društvenog/političkog događaja) koji utječe na cijelu državu na način da bi mogao imati za posljedicu nastanak statusa neispunjavanja obveza velike grupe dužnika (rizik kolektivnih dužnika); i
- e. rizik prijenosa koji je povezan s prekograničnim kreditiranjem u stranoj valuti za značajno prekogranično kreditiranje i izloženosti u stranoj valuti.

Iako bi rizik države trebao biti obuhvaćen kreditnim rizikom, njegova procjena može poslužiti i kao izvor podataka za analizu drugih vrsta rizika.

---

²⁸ [Provedbena odluka Komisije \(EU\) 2020/1308](#) o utvrđivanju vremenski ograničene istovrijednosti regulatornog okvira koji se u Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije i Sjeverne Irske primjenjuje na središnje druge ugovorne strane, u skladu s Uredbom (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća.

Kreditni rizik sekuritizacije

193. Nadležna tijela trebaju procijeniti kreditni rizik povezan sa sekuritizacijom u slučajevima kada institucije djeluju u svojstvu inicijatora, ulagatelja, sponzora ili pružatelja kreditnog poboljšanja.
194. Kako bi procijenila vrstu relevantnih izloženosti i njihov mogući razvoj, nadležna tijela trebaju:
- a. razumjeti strategiju, sklonost preuzimanju rizika i poslovne motive institucija s aspekta sekuritizacije; i
  - b. analizirati sekuritizacijske izloženosti uzimajući u obzir ulogu institucije i status u redoslijedu naplate tranši koje institucija drži, kao i vrstu sekuritizacije (npr. tradicionalna u odnosu na sintetsku, sekuritizacija u odnosu na resekuritizaciju).
195. Pri procjeni kreditnog rizika koji proizlazi iz sekuritizacijskih izloženosti, ako se one smatraju značajnima, nadležna tijela trebaju procijeniti barem sljedeće:
- a. primjerenost raspodjele sekuritizacijskih izloženosti u knjizi banke i knjizi trgovanja te usklađenost sa sekuritizacijskom strategijom institucije;
  - b. primjenjuje li se na sekuritizacije odgovarajući regulatorni tretman;
  - c. rejting i svojstva sekuritizacijskih tranši koje drži institucija, kao i vrstu, strukturu i kvalitetu odnosne imovine;
  - d. usklađenost smanjenja kapitalnih zahtjeva s prijenosom stvarnog rizika za inicirane sekuritizacije. Nadležna tijela trebaju provjeriti i pruža li institucija bilo kakav oblik implicitne (neugovorne) podrške za transakcije kao i mogući utjecaj na regulatorni kapital za kreditni rizik;
  - e. postoji li jasna razlika između povučениh i nepovučениh iznosa za likvidnosne linije koje se pružaju sekuritizacijskom subjektu; i
  - f. postoje li planovi postupanja u kriznim situacijama za subjekte koji izdaju komercijalne zapise osigurane imovinom, a kojima upravlja institucija, u slučaju da izdavanje određenog komercijalnog zapisa nije moguće zbog likvidnosnih uvjeta te utjecaj na sveukupnu izloženost institucije kreditnom riziku.

Valutno inducirani kreditni rizik

196. Nadležna tijela trebala bi procijeniti postojanje i značajnost dodatnog kreditnog rizika koji proizlazi iz izloženosti kreditiranja nezaštićenih dužnika iz sektora stanovništva i MSP-ova u stranim valutama. Konkretno, nadležna tijela trebala bi procijeniti bilo kakav nelinearan odnos između tržišnog rizika i kreditnog rizika u kojem kretanje deviznog tečaja (tržišni rizik) može

imati nerazmjerni učinak na kreditni rizik institucije i njezin portfelj kredita u stranoj valuti. Nadležna tijela trebaju prema potrebi prošiti opseg te procjene na druge vrste nezaštićenih klijenata. Nadležna tijela posebno trebaju procijeniti viši kreditni rizik koji proizlazi iz:

- a. značajnog povećanja vrijednosti nepodmirenog duga i novčanog toka za servisiranje takvog duga; i
- b. povećanja vrijednosti nepodmirenog duga u usporedbi s vrijednošću kolaterala nominiranih u domaćoj valuti.

197. Pri ocjenjivanju valutno induciranog kreditnog rizika, ako se smatra značajnim, nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. vrstu tečajnog režima i njegov utjecaj na promjene deviznog tečaja između domaće valute i stranih valuta;
- b. upravljanje institucije rizikom kreditiranja u stranoj valuti, okvire mjerenja i kontrola, politike i postupke, uključujući stupanj do kojeg oni obuhvaćaju nelinearne odnose između tržišnog i kreditnog rizika. Nadležna tijela posebno bi trebala procijeniti sljedeće:
  - i. je li institucija izričito utvrdila sklonost preuzimanju valutno induciranog kreditnog rizika i djeluje li unutar utvrđenih pragova;
  - ii. uzima li se valutno inducirani kreditni rizik u obzir pri procjeni dužnika i sklapanju ugovora o kreditima u stranoj valuti, uzimajući u obzir i smjernice za procjenu kreditne sposobnosti dužnika koji podnose zahtjev za kredite u stranoj valuti kako je navedeno u Smjernicama EBA-e o odobravanju i praćenju kredita²⁹;
  - iii. je li valutno inducirani kreditni rizik, uključujući koncentraciju u jednoj ili više valuta, primjereno obuhvaćen ICAAP-om;
  - iv. revidira li institucija redovito status zaštićenosti dužnika od rizika;
  - v. uzima li se u obzir utjecaj kretanja deviznog tečaja na vjerojatnost nastanka statusa neispunavanja obveza;
- c. utjecaj kretanja deviznog tečaja na osjetljivost kreditnih rejtinga/ocjena dužnika i njihovu sposobnost servisiranja duga; i
- d. moguće koncentracije kreditne aktivnosti u jednoj stranoj valuti ili u ograničenom broju visoko koreliranih stranih valuta.

---

²⁹ Smjernice EBA-e o odobravanju i praćenju kredita (EBA/GL/2020/06).

Specijalizirano financiranje

198. Nadležna tijela trebala bi procijeniti specijalizirano financiranje zasebno od drugih aktivnosti kreditiranja jer je rizik takvih izloženosti povezan s profitabilnošću imovine ili projekta koji se financira (npr. poslovne nekretnine, energetska postrojenja, brodarstvo, roba itd.), a ne s dužnikom (najčešće je riječ o subjektu posebne namjene).
199. Te izloženosti obično su značajne veličine u odnosu na portfelj i stoga predstavljaju izvor koncentracije kreditnog rizika, te su dugog dospelja, što otežava izradu pouzdanih projekcija profitabilnosti.
200. Pri procjeni izloženosti specijaliziranom financiranju, ako se smatraju značajnima, nadležna tijela trebaju uzeti u obzir:
- a. profitabilnost projekata i konzervativnost temeljnih pretpostavki poslovnih planova (uključujući kreditni rizik glavnih klijenata);
  - b. utjecaj izmjena propisa, posebno za sektore koji se subvencioniraju, na buduće novčane tokove;
  - c. utjecaj nestalne tržišne potražnje, kada je to relevantno, i postojanje tržišta za moguću buduću prodaju financiranog objekta;
  - d. postojanje sindikata ili drugih zajmodavaca koji dijele kreditni rizik; i
  - e. bilo koji oblik jamstva sponzora.

Rizik vlasničkih instrumenata u knjizi banke

201. Nadležna tijela trebala bi procijeniti rizik od pada vrijednosti vlasničkih ulaganja institucije i osigurati da je taj rizik na odgovarajući način obuhvaćen okvirom rizika institucije. Takva bi procjena trebala posebno biti usmjerena, prema potrebi, na rizik sudjelovanja u strateškim udjelima (bilo da se odnose na djelatnost osiguranja ili ne).

Rizik ulaganja u nekretnine

202. Nadležna tijela trebaju procijeniti rizik od pada vrijednosti ulaganja institucije u nekretnine i osigurati da je taj rizik na odgovarajući način obuhvaćen okvirom rizika institucije. Takva bi procjena trebala posebno biti usmjerena, prema potrebi, na vrijednost financijskih instrumenata povezanih s nekretninama (npr. fondovi za ulaganja u nekretnine).

Rizik modela za modele koje su odobrila regulatorna tijela

203. U slučajevima kada institucije upotrebljavaju interne modele koje su odobrila regulatorna tijela u svrhu izračunavanja kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, nadležna tijela trebaju pratiti ispunjava li institucija i dalje minimalne zahtjeve i osigurati da povezani kapitalni zahtjevi nisu

podcijenjeni. Procjena rizika modela može se temeljiti na spoznajama stečenima u okviru drugih nadzornih aktivnosti, uključujući one provedene u skladu s člankom 101. Direktive 2013/36/EU.

Procjena kvalitete kreditnog portfelja

204. Pri procjeni inherentnog kreditnog rizika nadležna tijela trebaju razmotriti kvalitetu kreditnog portfelja provedbom analize radi razlikovanja između kategorija prihodujućih, neprihodujućih i restrukturiranih izloženosti, uzimajući u obzir zahtjeve iz Smjernica EBA-e za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima³⁰.
205. Kako bi utvrdila ukupni kreditni rizik institucije, nadležna tijela trebaju procijeniti ukupnu kreditnu kvalitetu na razini portfelja i različite razrede kvalitete unutar svake od prethodno navedenih kategorija. U okviru te procjene nadležna tijela trebala bi analizirati rizik od nastanka statusa neispunjavanja obveza i migracijski rizik prema kategorijama izloženosti, uzimajući u obzir trendove u kreditnoj kvaliteti tijekom vremena, te bi trebala razmotriti je li stvarna kreditna kvaliteta u skladu s iskazanom sklonošću preuzimanju rizika kao i utvrditi razloge za bilo kakva odstupanja.
206. Pri procjeni kvalitete kreditnog portfelja nadležna tijela trebala bi posebno obratiti pozornost na primjerenost klasifikacije kreditnih izloženosti i procijeniti utjecaj moguće pogrešne klasifikacije na odgodu izdvajanja rezervacija i priznavanje gubitaka od strane institucije. Pri provedbi te procjene nadležna tijela mogu upotrijebiti analizu usporedivih institucija i referentne portfelje, ako su dostupni. Nadležna tijela mogu se koristiti i uzorkovanjem kredita pri procjeni kvalitete kreditnog portfelja.

Prihodujuće izloženosti

207. Pri procjeni kreditne kvalitete prihodujućih izloženosti nadležna tijela trebaju razmotriti promjenu portfelja s aspekta strukture, veličine i kreditne sposobnosti, njegove profitabilnosti i rizika budućeg pogoršanja kvalitete portfelja, na temelju analize sljedećih elemenata ako su dostupni:
- a. distribucija dužnika po kreditnim razredima (npr. prema internim i/ili eksternim rejtinzima ili drugim informacijama koje su prikladne za mjerenje kreditne sposobnosti, kao što su omjer financijske poluge, dio prihoda namijenjen plaćanju obroka itd.);
  - b. stopa rasta po vrstama dužnika, sektorima i proizvodima te usklađenost sa strategijama kreditnog rizika;
  - c. osjetljivost kreditnih razreda dužnika, ili općenitije, sposobnosti otplate dužnika u odnosu na gospodarski ciklus;

---

³⁰ EBA/GL/2018/06

- d. povijesne stope migracije između kreditnih razreda, stope kašnjenja u plaćanju i stope statusa neispunjavanja obveza u različitim razdobljima; i
- e. profitabilnost (npr. kreditna marža u odnosu na kreditne gubitke).

208. Pri provedbi tih analiza nadležna tijela trebala bi razmotriti i broj dužnika i relevantne iznose/volumene te u obzir uzeti razinu koncentracije portfelja.

Restrukturirane izloženosti

209. Nadležna tijela trebala bi procijeniti opseg restrukturiranih izloženosti, kao i moguće gubitke koji iz njih mogu nastati. Ta bi procjena trebala uključivati barem sljedeće:

- a. postotak restrukturiranih kredita po portfelju i promjene tijekom vremena, također u odnosu na usporedive institucije;
- b. postotak restrukturiranih kredita za različite vrste mjera restrukturiranja, uključujući vremenska razdoblja mjera;
- c. stupanj i kvalitetu kolateralizacije restrukturiranih izloženosti; i
- d. stope migracije restrukturiranih izloženosti u prihodujuće i neprihodujuće izloženosti, također u odnosu na usporedive institucije.

Neprihodujuće izloženosti

210. Nadležna tijela trebaju procijeniti značajnost neprihodujućih izloženosti, uključujući po portfelju, i moguće gubitke koji iz njih mogu nastati. Ta bi procjena trebala uključivati barem sljedeće:

- a. postotak neprihodujućih izloženosti i pokrivenost po portfelju, sektoru, zemljopisnom području i promjenama tijekom vremena, uzimajući u obzir i promjene u portfeljima (npr. rastući portfelji u odnosu na portfelje koji istječu) i strategiju s obzirom na neprihodujuće izloženosti (npr. nedavne prodaje neprihodujućih izloženosti);
- b. raspodjelu izloženosti po kategorijama neprihodujućih izloženosti (dospjele, sumnjive itd.);
- c. vrste i vrijednosti kolaterala, prema potrebi;
- d. stope migracije iz kategorija neprihodujućih izloženosti u prihodujuće izloženosti, restrukturirane izloženosti i unutar kategorija neprihodujućih izloženosti;
- e. ovršenu imovinu i promjene tijekom vremena;

- f. povijesne stope naplate prema portfelju, sektoru, zemljopisnom području ili vrsti kolaterala te trajanje postupka naplate; i
- g. trenutak od kada su izloženosti kategorizirane kao neprihodujuće, analizirano prema vremenskim razdobljima (starosti).

211. Pri provedbi prethodno navedene analize nadležna tijela trebala bi, prema potrebi i u skladu s mogućnostima, provesti analizu usporedivih institucija i referentnih portfelja (tj. portfelja dužnika koji su zajednički grupi institucija).

Procjena razine i kvalitete smanjenja kreditnog rizika

212. Kako bi procijenila mogući utjecaj kreditnog rizika na instituciju, nadležna tijela također trebaju razmotriti razinu i kvalitetu jamstava (uključujući kreditne izvedenice) i raspoloživog kolaterala kojima bi se smanjili kreditni gubitci u slučaju nastanka kreditnih događaja, uključujući one koji nisu prihvaćeni kao priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika za izračun regulatornog kapitala.

213. Nadležna tijela posebno trebaju razmotriti:

- a. pokriće kolateralom i jamstvima po portfelju, vrsti dužnika, rejtingu, sektoru i drugim relevantnim aspektima;
- b. vrijednosti kolaterala, za prihodujuće i neprihodujuće izloženosti, uključujući u kojoj mjeri ispunjavaju zahtjeve iz Smjernica EBA-e za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima (za kolateral koji se upotrebljava za osiguranje neprihodujućih izloženosti) i Smjernica EBA-e o odobravanju i praćenju kredita (za sve kolaterale);
- c. povijesne pokazatelje naplate prema vrsti i iznosu kolaterala i jamstava; i
- d. značajnosti razrjeđivačkog rizika (vidjeti članak 4. Uredbe (EU) br. 575/2013) za otkupljena potraživanja.

214. Nadležna tijela trebaju procijeniti i značajnost rezidualnog rizika (vidjeti članak 80. Direktive 2013/36/EU), a posebno:

- a. primjerenost i provedivost sporazuma o kolateralima i jamstvima;
- b. izbor trenutka i sposobnost realizacije kolaterala i jamstava na temelju nacionalnog pravnog okvira;
- c. likvidnost i volatilnost u vrijednosti kolaterala;
- d. vrijednost kolaterala koja se može realizirati na temelju bilo kojih prisilnih mjera naplate po kreditu (npr. u postupku ovrhe); i

- e. prema potrebi, kreditnu sposobnost jamaca u skladu sa zahtjevima iz Smjernica EBA-e o odobravanju i praćenju kredita.

215. Nadležna tijela također trebaju procijeniti koncentraciju davatelja jamstava i kolaterala, kao i povezanost s kreditnom sposobnošću dužnika (tj. povratni rizik) i mogući utjecaj s obzirom na učinkovitosti zaštite.

Procjena razine rezervacija za kreditne gubitke i prilagodbe kreditnom vrednovanju

216. Nadležna tijela trebala bi procijeniti primjerenost razine rezervacija za kreditne gubitke i prilagodbe kreditnom vrednovanju u odnosu na kvalitetu izloženosti i, prema potrebi, na razinu kolaterala. Nadležna tijela trebala bi procijeniti:

- a. je li razina rezervacija za kreditne gubitke u skladu s razinom rizika u različitim portfeljima, tijekom vremena i u odnosu na relevantne usporedive institucije;
- b. odražavaju li prilagodbe kreditnom vrednovanju na tržišne vrijednosti izvedenica kreditnu sposobnost relevantnih drugih ugovornih strana;
- c. jesu li računovodstvene rezervacije za kreditne gubitke u skladu s primjenjivim računovodstvenim načelima te jesu li procijenjene kao dovoljne za pokriće očekivanih gubitaka;
- d. jesu li izdvojene dovoljne rezervacije za kreditne gubitke u slučaju neprihodujućih i restrukturiranih izloženosti i ovršene imovine, s obzirom na razinu postojećeg kolaterala i starost takvih izloženosti te primjenjive pravne zahtjeve za minimalno pokriće gubitka po neprihodujućim izloženostima; i
- e. jesu li rezervacije za kreditne gubitke u skladu s povijesnim gubiticima i relevantnim makroekonomskim kretanjima te odražavaju li bilo koje izmjene relevantnih propisa (npr. koji se odnose na ovrhe, oduzimanje imovine, zaštitu vjerovnika itd.).

217. Kada to ocijene potrebnim, nadležna tijela trebaju provesti izravan nadzor ili druge primjerene nadzorne aktivnosti kako bi procijenila adekvatnost razine rezervacija za kreditne gubitke i pokriće rizika, na primjer procjenom uzorka kredita.

218. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir bilo kakve nalaze unutarnjih i vanjskih revizora, ako su dostupni.

Testiranje otpornosti na stres

219. Pri procjeni inherentnog kreditnog rizika određene institucije nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti rezultate testiranja otpornosti na stres koje provodi institucija kako bi utvrdila bilo koje prethodno neutvrđene izvore kreditnog rizika, kao što su oni koji nastaju iz promjena u kvaliteti kredita, koncentracijama kredita, vrijednosti kolaterala i kreditnoj izloženosti tijekom razdoblja stresnih uvjeta.

6.2.3 Procjena upravljanja kreditnim rizikom i kontrola kreditnog rizika

220. Kako bi u potpunosti razumjela profil kreditnog rizika institucije, nadležna tijela trebaju isto tako preispitati cjelokupan okvir upravljanja i okvir upravljanja rizicima na kojem se temelje njezine kreditne aktivnosti tijekom cijelog životnog ciklusa kredita. U tu svrhu nadležna tijela trebala bi procijeniti sljedeće elemente, uzimajući pritom u obzir i Smjernice EBA-e o odobravanju i praćenju kredita i Smjernice EBA-e za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima:

- a. strategiju kreditnog rizika i sklonost preuzimanju kreditnog rizika;
- b. organizacijski okvir;
- c. politike i postupke;
- d. utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika, upravljanje rizicima i izvješćivanje o riziku; i
- e. okvir unutarnje kontrole.

221. Kad je riječ o institucijama koje podliježu primjeni strategija za (smanjenje) neprihodujućih izloženosti i povezanih smjernica u pogledu upravljanja i operativnih smjernica u skladu sa Smjernicama EBA-e za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima, nadležna tijela trebaju procijeniti i ispunjavaju li institucije posebne zahtjeve navedene u tim smjernicama za takve strategije i njihovu operacionalizaciju, uključujući u pogledu ispunjavanja obveza povezanih sa zaštitom potrošača.

Strategija kreditnog rizika i sklonost preuzimanju kreditnog rizika

222. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija pouzdanu, jasno formuliranu i dokumentiranu sklonost preuzimanju kreditnog rizika, strategiju kreditnog rizika i limite povezane s kreditnim rizikom koje je odobrilo upravljačko tijelo. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju, među ostalim, u obzir uzeti sljedeće čimbenike:

- a. izražava li upravljačko tijelo jasno strategiju i sklonost preuzimanju kreditnog rizika, kao i postupak njihova preispitivanja;
- b. provodi li i prati više rukovodstvo na pravilan način strategiju kreditnog rizika koju je odobrilo upravljačko tijelo, osiguravajući time usklađenost aktivnosti institucije s utvrđenom strategijom, izradu i provedbu pisanih postupaka te jasnu i pravilnu raspodjelu odgovornosti;
- c. odražava li strategija kreditnog rizika i rizika druge ugovorne strane razine sklonosti institucije preuzimanju kreditnog rizika te je li ona u skladu s ukupnom sklonošću preuzimanju rizika;
- d. je li strategija kreditnog rizika primjerena za instituciju s obzirom na:

- poslovni model;
  - ukupnu sklonost preuzimanju rizika;
  - tržišno okruženje i ulogu u financijskom sustavu; i
  - financijsko stanje, sposobnost financiranja i adekvatnost regulatornog kapitala;
- e. obuhvaća li strategija kreditnog rizika institucije njezine aktivnosti koje se odnose na kreditiranje i upravljanje kolateralima te na upravljanje neprihodujućim izloženostima i podržava li strategija donošenje odluka koje se temelji na riziku, odražavajući aspekte koji mogu uključivati, na primjer, vrstu izloženosti (poslovna, povezana s potrošačima, nekretninama, državom), gospodarski sektor, geografsko područje, valutu i dospeljeće, uključujući određivanje limita koncentracije;
- f. obuhvaća li strategija kreditnog rizika sve aktivnosti institucije koje mogu dovesti do značajnog kreditnog rizika;
- g. uzimaju li se strategijom kreditnog rizika u obzir ciklički aspekti gospodarstva, uključujući u stresnim uvjetima, te posljedične promjene u strukturi portfelja kreditnog rizika; i
- h. je li institucija uspostavila primjeren okvir kako bi omogućila učinkovito obavještanje svih relevantnih članova osoblja o strategiji kreditnog rizika.

Organizacijski okvir

223. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren organizacijski okvir i mehanizme upravljanja kako bi omogućila učinkovito preuzimanje kreditnog rizika, upravljanje njime, njegovo mjerenje i kontrolu, uz dostatne (kvantitativne i kvalitativne) ljudske i tehničke resurse za provedbu potrebnih zadataka. Uz ostale čimbenike, u obzir trebaju uzeti sljedeće:
- a. postoje li jasne linije odgovornosti za preuzimanje, mjerenje, praćenje kreditnog rizika, izvješćivanje o kreditnom riziku te upravljanje njime;
  - b. podliježu li sustavi kontrole i praćenja kreditnog rizika neovisnoj provjeri i postoji li jasna podjela između osoba koje preuzimaju rizik i osoba koje njime upravljaju;
  - c. pokrivaju li funkcije upravljanja rizicima, mjerenja rizika i kontrolne funkcije kreditni rizik u cijeloj instituciji; i
  - d. ima li osoblje uključeno u aktivnosti odobravanja kredita, upravljanje kreditnim rizikom i upravljanje neprihodujućim izloženostima, posebno jedinice za naplatu neprihodujućih izloženosti (i u poslovnim područjima i u područjima upravljanja i kontrole), odgovarajuće vještine i iskustvo za obavljanje svojih zadaća.

Politike i postupci

224. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija odgovarajuće politike za odobravanje kredita, utvrđivanje, mjerenje i kontrolu kreditnog rizika te upravljanje kreditnim rizikom, uključujući procjenu vrijednosti kolaterala, postupke naplate ili prodaje, te jesu li takve politike u skladu sa Smjernicama EBA-e o odobravanju i praćenju kredita i Smjernicama EBA-e za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju, među ostalim, u obzir uzeti sljedeće čimbenike:

- a. odobrava li upravljačko tijelo politike za mjerenje i kontrolu kreditnog rizika i upravljanje njime te raspravlja li o njima i preispituje li ih redovito, u skladu sa strategijama rizika;
- b. je li više rukovodstvo odgovorno za izradu i provedbu politika i postupaka za mjerenje i kontrolu kreditnog rizika te upravljanje njime na način koji odredi upravljačko tijelo;
- c. jesu li politike i postupci dobri i usklađeni sa strategijom kreditnog rizika te obuhvaćaju li sve glavne djelatnosti i procese koji su relevantni za mjerenje i kontrolu kreditnog rizika te upravljanje njime, posebno:
  - odobravanje kredita i određivanje cijena: na primjer, dužnici, davatelji jamstava i prihvatljivost kolaterala; kreditni limiti; odabir infrastruktura financijskog tržišta, središnje druge ugovorne strane i korespondentne banke; vrste raspoloživih kreditnih linija; uvjeti i odredbe (uključujući zahtjev povezan s kolateralom i primjenom sporazuma o netiranju) koje je potrebno primijeniti;
  - mjerenje i praćenje kreditnog rizika: na primjer, kriteriji za utvrđivanje grupa povezanih drugih ugovornih strana; kriteriji za procjenu kreditne sposobnosti dužnika i ocjenu kolaterala te učestalosti njihova preispitivanja; kriteriji za kvantifikaciju umanjenja vrijednosti, prilagodbi kreditnom vrednovanju i rezervacija; i
  - upravljanje kreditima: na primjer, kriteriji za preispitivanje proizvoda, uvjeta i odredbi; kriteriji za primjenu praksi restrukturiranja; kriteriji za klasifikaciju kredita i upravljanje neprihodujućim kreditima;
- d. opisuje li se u okviru politika i postupaka i kako se utvrđuju i procjenjuju rizici od pranja novca i financiranja terorizma te kako se upravlja takvim rizicima kojima je institucija izložena kao posljedica aktivnosti odobravanja kredita i na razini općeg poslovanja (u smislu vrste klijenata kojima se pruža usluga, pruženih kreditnih proizvoda, geografskih područja kojima su izloženi i upotrijebljenih kanala distribucije) i na razini pojedinačnog odnosa (uzimajući u obzir namjenu kredita, mjeru u kojoj druga ugovorna strana dovodi do rizika od pranja novca i financiranja terorizma te legitimitet izvora sredstava koja se upotrebljavaju za otplatu kredita);

- e. jesu li takve politike u skladu s relevantnim propisima i jesu li primjerene s obzirom na vrstu i složenost aktivnosti institucije te omogućuju li jasno razumijevanje kreditnog rizika inherentnog različitim proizvodima i aktivnostima institucije;
- f. jesu li takve politike jasno formalizirane i priopćene te primjenjuju li se dosljedno u cijeloj instituciji; i
- g. primjenjuju li se te politike dosljedno na razini bankovne grupe te dopuštaju li pravilno upravljanje zajedničkim dužnicima i drugim ugovornim stranama.

Utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika te izvješćivanje o rizicima

225. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren okvir za utvrđivanje, razumijevanje, mjerenje i praćenje kreditnog rizika te izvješćivanje o kreditnom riziku, koji je u skladu s veličinom i složenošću institucije, te je li taj okvir usklađen sa zahtjevima iz relevantnog zakonodavstva EU-a i nacionalnog provedbenog zakonodavstva.

226. U tom pogledu nadležna tijela trebaju razmotriti imaju li institucije odgovarajuću podatkovnu infrastrukturu koja ispunjava zahtjeve iz Smjernica EBA-e o odobravanju i praćenju kredita i Smjernica EBA-e za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima te jesu li analitičke tehnike primjerene kako bi se instituciji omogućilo da adekvatno upravlja svojim kreditnim rizikom i da ispuni zahtjeve u pogledu nadzornog izvješćivanja te da otkrije, mjeri i redovito prati kreditni rizik inherentan svim bilančnim i izvanbilančnim aktivnostima (prema potrebi na razini grupe), posebno u pogledu:

- a. kreditnog rizika i prihvatljivosti dužnika / druge ugovorne strane / transakcije;
- b. kreditnih izloženosti (neovisno o vrsti) dužnika i, ovisno o slučaju, grupe povezanih dužnika;
- c. pokrivenosti jamstvima i kolateralima (uključujući sporazume o netiranju) i prihvatljivosti te pokrivenosti;
- d. kontinuirane usklađenosti s ugovornim uvjetima i sporazumima (odredbama);
- e. nedopuštenih prekoračenja i uvjeta za reklasifikaciju kreditnih izloženosti; i
- f. relevantnih izvora rizika kreditne koncentracije.

227. Nadležna tijela trebaju procijeniti razumije li institucija dovoljno dobro kreditni rizik povezan s različitim vrstama dužnika, transakcija i odobrenih kredita.

228. Trebaju procijeniti i posjeduje li institucija odgovarajuće vještine, sustave i metodologije za mjerenje tog rizika na razini dužnika/transakcije i portfelja, u skladu s veličinom, vrstom, strukturom i složenošću aktivnosti institucije koje uključuju kreditni rizik. Nadležna tijela posebno bi trebala osigurati da takvi sustavi i metodologije:

- a. instituciji omogućuju razlikovanje različitih razina rizika dužnika i rizika transakcija;
  - b. omogućuju pouzdanu i razboritu procjenu razine kreditnog rizika i vrijednosti kolaterala s posebnim naglaskom na izloženostima osiguranim kolateralom u obliku stambene i poslovne nekretnine;
  - c. omogućuju utvrđivanje i mjerenje rizika kreditne koncentracije (koncentracije prema jednoj osobi, sektorske ili geografske koncentracije itd.);
  - d. omogućuju instituciji projekciju procjene kreditnog rizika za potrebe planiranja i testiranja otpornosti na stres;
  - e. omogućuju instituciji utvrđivanje razine rezervacija i prilagodbi kreditnom vrednovanju za potrebe pokrivanja očekivanih i nastalih gubitaka; i
  - f. ako je potrebno, nastoje obuhvatiti one elemente rizika koji nisu obuhvaćeni ili su djelomično obuhvaćeni zahtjevima Uredbe (EU) br. 575/2013.
229. Nadležna tijela trebaju procijeniti razumiju li upravljačko tijelo i više rukovodstvo institucije temeljne pretpostavke sustava mjerenja kreditnog rizika i jesu li svjesni stupnja rizika relevantnog modela.
230. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija provela testiranje otpornosti na stres kako bi razumjela utjecaj nepovoljnih događaja na svoje izloženosti kreditnom riziku i na adekvatnost svojih rezervacija za kreditni rizik. U obzir trebaju uzeti sljedeće:
- a. učestalost testiranja otpornosti na stres;
  - b. utvrđene relevantne čimbenike rizika;
  - c. temeljne pretpostavke u stresnim scenarijima; i
  - d. internu upotrebu rezultata testiranja otpornosti na stres za potrebe strategija za planiranje kapitala i strategija kreditnog rizika.
231. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija definirala i primijenila kontinuirano i učinkovito praćenje izloženosti kreditnom riziku (uključujući kreditnu koncentraciju) u cijeloj instituciji, među ostalim putem posebnih pokazatelja i relevantnih okidača kako bi omogućila učinkovite znakove ranog upozorenja.
232. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uvela redovito izvješćivanje upravljačkog tijela, višeg rukovodstva i relevantnih osoba koje upravljaju kreditnim rizikom o izloženostima kreditnom riziku kao i o rezultatima testiranja otpornosti na stres.

Okvir unutarnje kontrole

233. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija snažan i sveobuhvatan okvir kontrole i dobre zaštitne mjere za ublažavanje kreditnog rizika u skladu sa svojom strategijom kreditnog rizika i sklonošću preuzimanju kreditnog rizika te je li takav okvir kontrole u skladu sa zahtjevima iz Smjernica EBA-e o odobravanju i praćenju kredita i Smjernica za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima. Za potrebe navedenog nadležna tijela trebaju posebnu pozornost obratiti na sljedeće čimbenike:

- a. obuhvaća li područje djelovanja kontrolnih funkcija institucije sve konsolidirane subjekte, sva geografska područja i sve kreditne aktivnosti;
- b. postoje li unutarnje kontrole, operativni limiti i druge prakse čiji je cilj održavati izloženosti kreditnom riziku unutar razina prihvatljivih instituciji, u skladu s parametrima koje je odredilo upravljačko tijelo i više rukovodstvo te sklonošću institucije preuzimanju rizika;
- c. ima li institucija primjerene unutarnje kontrole i prakse kako bi osigurala da se kršenja i iznimke od politika, postupaka i limita pravodobno prijavljuju odgovarajućoj razini rukovodstva u svrhu poduzimanja mjera; i
- d. postoje li provjere za utvrđivanje i procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorizma te upravljanje tim rizicima, a kojima je institucija izložena kao posljedica aktivnosti odobravanja kredita.

234. Nadležna tijela trebaju procijeniti sustav limita, uključujući sljedeće:

- a. je li sustav limita adekvatan s obzirom na složenost organizacije i kreditnih aktivnosti institucije, kao i njezinu sposobnost mjerenja kreditnog rizika i upravljanja njime;
- b. jesu li utvrđeni limiti apsolutni ili su moguća prekoračenja limita; u potonjem slučaju politike institucije trebale bi sadržavati jasan opis vremenskih razdoblja i posebnih okolnosti u kojima je moguće prekoračiti takve limite;
- c. ima li institucija uspostavljene postupke za redovito informiranje članova osoblja odgovornih za zauzimanje pozicija o njihovim limitima; i
- d. ima li institucija odgovarajuće postupke za redovito ažuriranje svojih limita (npr. za potrebe usklađenosti s izmjenama strategija).

235. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti funkcionalnost funkcije unutarnje revizije. U tu svrhu nadležna tijela trebaju procijeniti:

- a. provodi li institucija redovite unutarnje revizije okvira upravljanja kreditnim rizikom;

- b. obuhvaća li funkcija unutarnje revizije glavne elemente upravljanja kreditnim rizikom, mjerenja i kontrola kreditnog rizika u cijeloj instituciji; i
- c. je li funkcija unutarnje revizije učinkovita u utvrđivanju usklađenosti s internim politikama i relevantnim vanjskim propisima i u rješavanju eventualnih odstupanja od njih.

236. Kad je riječ o institucijama koje primjenjuju interni pristup za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, nadležna tijela trebaju procijeniti i je li postupak interne validacije dobar i učinkovit za preispitivanje pretpostavki modela i utvrđivanje bilo kakvih mogućih nedostataka u pogledu modeliranja kreditnog rizika, kvantifikacije kreditnog rizika i sustava upravljanja kreditnim rizikom kao i u vezi s drugim relevantnim minimalnim zahtjevima navedenima u relevantnom zakonodavstvu EU-a i nacionalnom provedbenom zakonodavstvu.

6.2.4 Sažetak nalaza i ocjena

237. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o kreditnom riziku i riziku druge ugovorne strane institucije. Mišljenje bi trebalo uključiti u sažetak nalaza i poduprijeti ocjenom rizika utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 4. Ako na temelju značajnosti određenih potkategorija rizika nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi, potrebno je analogijom primijeniti upute iz ove tablice u mjeri u kojoj je to moguće.

Tablica 4. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene kreditnog rizika i rizika druge ugovorne strane

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji nizak rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> • Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku upućuju na rizik koji nije značajan / vrlo nizak rizik. • Izloženost složenim proizvodima i transakcijama nije značajna / vrlo je niska. • Razina rizika kreditne koncentracije nije značajna / vrlo je niska. • Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti nije značajna / vrlo je niska. • Kreditni rizik koji proizlazi iz prihodujućih izloženosti nije značajan / vrlo je nizak. • Razina pokrivenosti rezervacijama i prilagodbi 	<ul style="list-style-type: none"> • Upravljanje rizicima i kontrole rizika adekvatni su odnosu na zahtjeve utvrđene u Smjernicama EBA-e o odobravanju i praćenju kredita i Smjernicama za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima. • Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za kreditni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
		<p>kreditnom vrednovanju vrlo je visoka.</p> <ul style="list-style-type: none"> Razina pokrivenosti jamstvima i kolateralom i kvaliteta jamstava i kolaterala vrlo je visoka. 	<ul style="list-style-type: none"> Organizacijski okvir za kreditni rizik pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasno odvajanje zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. Sustavi za mjerenje i praćenje kreditnog rizika te za izvješćivanje o njemu primjereni su. Interni limiti i okvir kontrola za kreditni rizik pouzdani su. Limiti koji omogućuju smanjenje ili ograničenje kreditnog rizika u skladu su sa strategijom upravljanja kreditnim rizikom i sklonošću preuzimanju kreditnog rizika.
2	<p>Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku upućuju na nizak do umjeren rizik. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama niska je do umjerena. Razina rizika kreditne koncentracije niska je do umjerena. Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti niska je do umjerena. Kreditni rizik koji proizlazi iz prihodujućih izloženosti nizak je do umjeren. Razina pokrivenosti rezervacijama i prilagodbi kreditnom vrednovanju visoka je. Razina pokrivenosti jamstvima i kolateralom i kvalitete jamstava i kolaterala visoka je. 	<ul style="list-style-type: none"> Upravljanje rizicima i kontrole rizika nisu u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Smjernicama EBA-e o odobravanju i praćenju kredita i Smjernicama za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima. Postoji nedostatak usklađenosti između politike i strategije institucije za kreditni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika.
3	<p>Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku upućuju na umjeren do visok rizik. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama umjerena je do visoka. Razina rizika kreditne koncentracije umjerena je do visoka. Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti umjerena je do visoka. Kreditni rizik koji proizlazi iz prihodujućih izloženosti umjeren je do visok i podložan je daljnjem pogoršanju u stresnim uvjetima. Razina pokrivenosti rezervacijama i prilagodbi 	<ul style="list-style-type: none"> Upravljanje rizicima i kontrole rizika nisu u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Smjernicama EBA-e o odobravanju i praćenju kredita i Smjernicama za upravljanje neprihodujućim i restrukturiranim izloženostima. Postoji nedostatak usklađenosti između politike i strategije institucije za kreditni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
		<p>kreditnom vrednovanju umjerena je.</p> <ul style="list-style-type: none"> Razina pokrivenosti jamstvima i kolateralom i kvalitete jamstava i kolaterala umjerena je. 	<ul style="list-style-type: none"> Organizacijski okvir za kreditni rizik nije dovoljno pouzdan; nema jasnog odvajanja zadataka između osoba koje preuzimaju rizik ili funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija.
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku upućuju na visok rizik. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama visoka je. Razina rizika kreditne koncentracije visoka je. Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti visoka je. Kreditni rizik koji proizlazi iz prihodujućih izloženosti visok je. Razina pokrivenosti rezervacijama i prilagodbi kreditnom vrednovanju niska je. Razina pokrivenosti jamstvima i kolateralom i kvalitete jamstava i kolaterala niska je. 	<ul style="list-style-type: none"> Sustavi za mjerenje i praćenje kreditnog rizika te za izvješćivanje o njemu nisu primjereni. Interni limiti i okvir kontrola za kreditni rizik nisu dovoljno pouzdani. Limiti koji omogućuju smanjenje ili ograničenje kreditnog rizika nisu u skladu sa strategijom upravljanja kreditnim rizikom i sklonošću preuzimanju kreditnog rizika.

6.3 Procjena tržišnog rizika

6.3.1 Opća razmatranja

238. Nadležna tijela trebaju procijeniti tržišni rizik koji se odnosi na one bilančne i izvanbilančne pozicije koje podliježu gubitcima koji proizlaze iz kretanja cijena na tržištu. Pri procjeni tržišnog rizika za institucije koje ne ispunjavaju uvjete za mali obujam poslova iz knjige trgovanja kako je utvrđeno u članku 94. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela trebala bi razmotriti relevantnost i značajnost barem sljedećih potkategorija, provodeći detaljniju procjenu onih potkategorija koje se smatraju najrelevantnijima za instituciju:

- a. kamatni rizik u knjizi trgovanja;
- b. rizik kreditne marže i rizik od nastanka statusa neispunjavanja obveza u knjizi trgovanja;
- c. rizik vlasničkih instrumenata u knjizi trgovanja;
- d. valutni rizik;

- e. robni rizik;
- f. rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju;
- g. rizik osim delta-rizika;
- h. rizik osnove;
- i. rizik tržišne likvidnosti;
- j. rizik modela za modele koje su odobrila regulatorna tijela.

6.3.2 Procjena inherentnog tržišnog rizika

239. Procjenom inherentnog tržišnog rizika nadležna tijela trebaju utvrditi glavne činitelje izloženosti institucije tržišnom riziku i ocijeniti rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju. Procjena inherentnog tržišnog rizika trebala bi obuhvaćati sljedeće glavne korake:

- a. preliminarna procjena;
- b. procjena vrste i strukture pozicija institucije koje su izložene tržišnom riziku;
- c. procjena profitabilnosti;
- d. procjena koncentracije tržišnog rizika; i
- e. rezultati testiranja otpornosti na stres.

240. Nadležna tijela mogu provesti manje granularnu analizu za institucije koje ispunjavaju uvjete za mali obujam poslova iz knjige trgovanja kako je utvrđeno u članku 94. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Preliminarna procjena

241. Kako bi odredila opseg procjene tržišnog rizika, nadležna tijela trebaju prvo utvrditi izvore tržišnog rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena. Kako bi to učinila, nadležna tijela trebaju iskoristiti saznanja stečena na temelju procjene drugih elemenata SREP-a, usporedbe položaja institucije s usporedivim institucijama i drugih nadzornih aktivnosti.

242. Nadležna tijela trebaju razmotriti barem sljedeće:

- a. aktivnosti institucije na tržištu, njezine poslovne linije i proizvode;
- b. glavnu strategiju portfelja tržišnog rizika i sklonost preuzimanju rizika u aktivnostima na tržištu;

- c. relativni ponder pozicija tržišnog rizika u odnosu na ukupnu imovinu, njihovu promjenu tijekom vremena i strategiju institucije u pogledu tih pozicija;
- d. relativni ponder neto dobitaka od tržišnih pozicija u odnosu na ukupni prihod od poslovanja; i
- e. kapitalne zahtjeve za tržišni rizik u usporedbi s ukupnim kapitalnim zahtjevima i, prema potrebi, internim kapitalom koji je dodijeljen za tržišni rizik u usporedbi s ukupnim internim kapitalom, uključujući povijesnu promjenu te vrijednosti, kao i prognoze.

243. U svojim početnim procjenama nadležna tijela trebaju razmotriti i značajne promjene u aktivnostima institucije na tržištu usmjeravajući se na moguće promjene u ukupnoj izloženosti tržišnom riziku. Nadležna tijela trebaju razmotriti barem:

- a. značajne izmjene strategije, politika i limita u pogledu tržišnog rizika;
- b. mogući utjecaj tih promjena na profil rizičnosti institucije; i
- c. glavne trendove na financijskim tržištima i strategiju institucije u odnosu na njih (uključujući potencijalne rizike u slučaju da se trendovi neočekivano preokrenu).

Vrsta i struktura aktivnosti institucije koje su izložene tržišnom riziku

244. Nadležna tijela trebaju analizirati vrstu izloženosti institucije tržišnom riziku uzimajući u obzir potkategorije definirane u točki 238. kako bi utvrdila točne izloženosti riziku i povezane čimbenike/činitelje tržišnog rizika (npr. devizni tečajevi, kamatne stope ili kreditne marže) za potrebe daljnje detaljne procjene.

245. Nadležna tijela trebaju analizirati izloženosti tržišnom riziku po relevantnim kategorijama imovine i/ili financijskim instrumentima prema njihovoj veličini, složenosti i razini rizika. Za najznačajnije izloženosti nadležna tijela trebala bi procijeniti njihove povezane čimbenike i činitelje rizika.

246. Pri analiziranju aktivnosti koje su izložene tržišnom riziku nadležna tijela trebaju razmotriti i složenost financijskih proizvoda (npr. OTC proizvoda ili proizvoda koji se vrednuju tehnikama vrednovanja prema modelu) i posebnih aktivnosti na tržištu (npr. visokofrekventno trgovanje). Trebalo bi razmotriti sljedeće točke:

- a. ako institucija drži pozicije u izvedenicama, nadležna tijela trebaju procijeniti i tržišnu vrijednost i zamišljeni iznos; i
- b. ako se institucija bavi OTC izvedenicama, nadležna tijela trebala bi ocijeniti ponder tih transakcija u odnosu na ukupni portfelj izvedenica i raščlaniti OTC portfelj prema vrsti ugovora (ugovor o razmjeni, terminski ugovor itd.), odnosnim financijskim

instrumentima itd. (kreditni rizik druge ugovorne strane povezan s tim proizvodima obuhvaćen je metodologijom za kreditni rizik).

247. Nadležna tijela prema potrebi trebaju procijeniti evaluaciju koju su institucije provele u pogledu pozicija imovine umanjene vrijednosti i/ili nelikvidne imovine (npr. „naslijeđeni portfelji”, odnosno portfelji nelikvidne imovine povezani s prekidom bankarskih praksi/aktivnosti, koji se vode po modelu s pretpostavkom isteka) i utjecaja takvih pozicija na profitabilnost institucije.
248. Kad je riječ o institucijama koje upotrebljavaju pristup internih modela kako bi izračunale regulatorne kapitalne zahtjeve, nadležna tijela trebala bi razmotriti i sljedeće pokazatelje kako bi utvrdila rizična područja i povezane činitelje rizika:
- a. podjelu kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik na vrijednosti adherentne riziku (VaR), vrijednosti adherentne riziku u stresnim uvjetima (SVaR), dodatni kapitalni zahtjev za rizik (IRC) i kapitalni zahtjev za korelacijski portfelj namijenjen trgovanju;
  - b. vrijednosti adherentne riziku raščlanjene po čimbenicima rizika;
  - c. promjenu u VaR-u i SVaR-u (mogući pokazatelji mogli bi biti dnevna/tjedna promjena, tromjesečni prosjek i rezultati retroaktivnog testiranja);
  - d. multiplikacijske čimbenike koji se primjenjuju na VaR i SvaR;
  - e. rezultate izračuna provedenih u svrhu posebnih zahtjeva za izvješćivanje o tržišnom riziku, koji se temelje na primjeni alternativnog standardiziranog pristupa utvrđenog u trećem dijelu glavi IV. poglavlju 1.a Uredbe (EU) br. 575/2013; i
  - f. prema potrebi, rezultate izračuna provedenih u svrhu posebnih zahtjeva za izvješćivanje o tržišnom riziku, koji se temelje na primjeni alternativnog pristupa internih modela utvrđenog u trećem dijelu glavi IV. poglavlju 1.b Uredbe (EU) br. 575/2013.
249. Nadležna tijela prema potrebi trebaju razmotriti i interne mjere rizika institucija. Te bi mjere mogle uključivati interni VaR ili očekivani manjak koji se ne upotrebljava u izračunu kapitalnih zahtjeva ili osjetljivosti tržišnog rizika na različite čimbenike rizika i potencijalne gubitke.
250. Pri analizi inherentnog tržišnog rizika nadležna tijela trebaju razmotriti iznose i trendove u određenom trenutku, na skupnoj osnovi i na osnovi portfelja. Ako je moguće, analizu bi trebalo dovršiti usporedbom brojčanih podataka institucije u odnosu na usporedive institucije i relevantne makroekonomske pokazatelje.

Analiza profitabilnosti

251. Nadležna tijela trebaju provesti analizu povijesne profitabilnosti, kao i volatilnosti dobiti, tržišnih aktivnosti kako bi bolje razumjela profil tržišnog rizika institucije. Ta bi se analiza mogla

provesti na razini portfelja i/ili raščlaniti po poslovnim linijama, kategorijama imovine ili organizacijskim jedinicama (moguće kao dio šire procjene u okviru analize poslovnog modela).

252. Pri procjeni profitabilnosti nadležna tijela trebaju posebnu pozornost obratiti na glavna područja rizika koja su utvrđena u okviru analize aktivnosti koje su izložene tržišnom riziku. Nadležna tijela trebaju razlikovati prihode od aktivnosti trgovanja od prihoda od netrgovačkih aktivnosti (kao što su provizije, naknade klijenata i sl.) s jedne strane te realizirane i nerealizirane prihode/gubitke s druge strane.
253. Kad je riječ o kategorijama imovine i/ili izloženosti koje generiraju neuobičajeno visoku dobit ili gubitke, nadležna tijela trebaju procijeniti profitabilnost u odnosu na razinu rizika koji je institucija preuzela (npr. VaR / neto dobitci od financijske imovine i obveza koje se drže radi trgovanja) kako bi utvrdila i analizirala moguće nedosljednosti. Ako je moguće, nadležna tijela trebaju usporediti brojčane podatke institucije s njezinim povijesnim rezultatima i usporedivim institucijama.

Koncentracija tržišnog rizika

254. Nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o stupnju koncentracije tržišnog rizika kojem je institucija izložena, bilo na temelju izloženosti jednom čimbeniku rizika ili na temelju izloženosti višestrukim čimbenicima rizika koji su u korelaciji.
255. Pri procjeni mogućih koncentracija nadležna tijela trebaju posebnu pozornost obratiti na koncentracije u složenim proizvodima (npr. strukturirani proizvodi), nelikvidnim proizvodima (npr. kolateralizirane dužničke obveze, CDO) ili proizvodima koji se vrednuju po modelu.

Testiranje otpornosti na stres

256. Pri procjeni inherentnog tržišnog rizika institucije nadležna tijela trebaju u obzir uzeti rezultate testiranja otpornosti na stres koje je provela institucija kako bi utvrdila bilo koje prethodno neutvrđene izvore tržišnog rizika. To je od posebne važnosti za ekstremne događaje na „repu“ normalne distribucije (eng. *tail-risk events*), koji mogu biti nedovoljno zastupljeni ili posve neobuhvaćeni povijesnim podacima s obzirom na malu učestalost pojavljivanja. Još jedan izvor mogućih skrivenih ranjivosti koje nadležna tijela trebaju razmotriti jest mogućnost naglih skokova u parametrima određivanja cijena, kao što je iznenadna promjena određenih cijena ili cjenovni baloni na tržištu robe.

6.3.3 Procjena upravljanja tržišnim rizikom i kontrola tržišnog rizika

257. Kako bi u potpunosti razumjela profil tržišnog rizika institucije, nadležna tijela trebaju preispitati cjelokupan okvir upravljanja i okvir upravljanja rizicima na kojem se temelje tržišne aktivnosti institucije. U tu svrhu nadležna tijela trebaju procijeniti sljedeće elemente:
- a. strategiju tržišnog rizika i sklonost preuzimanju tržišnog rizika;
  - b. organizacijski okvir;

- c. politike i postupke;
- d. utvrđivanje, mjerenje, praćenje rizika i izvješćivanje o njemu; i
- e. okvir unutarnje kontrole.

Strategija tržišnog rizika i sklonost preuzimanju tržišnog rizika

258. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija pouzdanu, jasno formuliranu i dokumentiranu strategiju tržišnog rizika, koju je odobrilo njezino upravljačko tijelo. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju posebno uzeti u obzir sljedeće:

- a. iskazuje li upravljačko tijelo jasno strategiju i sklonost preuzimanju tržišnog rizika i postupak njihova preispitivanja (npr. u slučaju preispitivanja ukupne strategije rizika ili profitabilnosti i/ili zabrinutosti povezane s adekvatnošću kapitala);
- b. provodi li i prati više rukovodstvo na pravilan način strategiju tržišnog rizika koju je odobrilo upravljačko tijelo, osiguravajući time usklađenost aktivnosti institucije s utvrđenom strategijom, izradu i provedbu pisanih postupaka te jasnu i ispravnu raspodjelu odgovornosti;
- c. odražava li strategija tržišnog rizika institucije na pravilan način sklonost institucije preuzimanju tržišnog rizika te je li u skladu s ukupnom sklonošću preuzimanju rizika;
- d. jesu li strategija i sklonost preuzimanju tržišnog rizika primjereni za instituciju s obzirom na:
  - poslovni model;
  - ukupnu strategiju i sklonost preuzimanju rizika;
  - tržišno okruženje i ulogu u financijskom sustavu; i
  - financijsko stanje, sposobnost financiranja i adekvatnost kapitala;
- e. utvrđuju li se u strategiji tržišnog rizika institucije smjernice za upravljanje različitim instrumentima i/ili portfeljima koji su izloženi tržišnom riziku i podržava li se njome donošenje odluka koje se temelji na riziku;
- f. obuhvaća li strategija tržišnog rizika institucije sve aktivnosti institucije za koje je tržišni rizik značajan;
- g. uzimaju li se strategijom tržišnog rizika institucije u obzir ciklički aspekti gospodarstva i posljedične promjene u strukturi pozicija koje su izložene tržišnom riziku; i

- h. je li institucija uspostavila primjeren okvir kako bi osigurala učinkovito upoznavanje svih relevantnih članova osoblja sa strategijom tržišnog rizika.

Organizacijski okvir

259. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren organizacijski okvir za mjerenje i praćenje tržišnog rizika, upravljanje tržišnim rizikom te kontrolne funkcije, uz dostatne (kvalitativne i kvantitativne) ljudske i tehničke resurse. U obzir trebaju uzeti sljedeće:
- a. postoje li jasne linije odgovornosti za preuzimanje, praćenje i kontrolu tržišnog rizika te izvješćivanje o njemu;
  - b. postoji li u poslovnom području jasna podjela između članova osoblja u jedinici za trgovanje (koji preuzimaju pozicije) i članova osoblja u jedinici za pozadinske poslove (koji su odgovorni za raspodjelu, evidentiranje i namiru transakcija);
  - c. je li sustav kontrole i praćenja tržišnog rizika jasno utvrđen u organizaciji i funkcionalno i hijerarhijski neovisan od poslovnog područja te podliježe li neovisnoj provjeri;
  - d. obuhvaćaju li funkcije upravljanja rizikom, mjerenja i praćenja rizika te kontrolne funkcije tržišni rizik u cijeloj instituciji (uključujući podružnice i društva kćeri), a posebno sva područja u kojima se tržišni rizik može preuzeti, smanjiti ili pratiti; i
  - e. posjeduju li članovi osoblja koji su uključeni u aktivnosti na tržištu (u poslovnim područjima i u područjima upravljanja i kontrole) odgovarajuće vještine i iskustvo.

Politike i postupci

260. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija jasno definirane politike i postupke za utvrđivanje, mjerenje i kontrolu tržišnog rizika te upravljanje njime. U obzir treba uzeti sljedeće:
- a. odobrava li upravljačko tijelo politike za mjerenje i kontrolu tržišnog rizika i upravljanje njime te raspravlja li o njima i preispituje li ih redovito, u skladu sa strategijama rizika;
  - b. je li više rukovodstvo odgovorno za njihovu izradu i primjerenu provedbu odluka koje donosi upravljačko tijelo;
  - c. jesu li politike za tržišne rizike u skladu s relevantnim propisima i jesu li primjerene s obzirom na vrstu i složenost aktivnosti institucije, omogućuju li jasno razumijevanje tržišnog rizika inherentnog različitim proizvodima i aktivnostima institucije te jesu li takve politike jasno formalizirane, priopćene i dosljedno primijenjene na razini institucije; i

- d. kad je riječ o grupama, primjenjuju li se te politike dosljedno na razini grupe i omogućuju li primjereno upravljanje rizikom.

261. Nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li politike i postupci institucije u području tržišnih rizika pouzdani i usklađeni sa strategijom tržišnog rizika te obuhvaćaju li sve glavne djelatnosti i procese koji su relevantni za mjerenje i kontrolu tržišnog rizika te upravljanje njime. Procjena bi posebno trebala obuhvaćati:

- a. vrstu poslova, financijske instrumente i tržišta na kojima institucija može poslovati;
- b. pozicije koje je potrebno uključiti odnosno isključiti iz knjige trgovanja za regulatorne potrebe;
- c. politike koje se odnose na internu zaštitu od rizika;
- d. ako je primjenjivo, definiciju, strukturu i odgovornosti odjelâ institucije za trgovanje (eng. *trading desks*);
- e. zahtjeve povezane s postupcima trgovanja i namire;
- f. postupke za ograničavanje i kontrolu tržišnog rizika;
- g. okvir kojim se osigurava da sve pozicije koje se mjere prema fer vrijednosti podliježu dodatnim prilagodbama vrednovanja u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2016/101 (regulatorni tehnički standard za bonitetno vrednovanje);
- h. kriterije koje institucija primjenjuje kako bi izbjegla povezivanje s pojedincima/grupama koji su uključeni u prijevarne aktivnosti i druga kaznena djela; i
- i. postupke za nove tržišne aktivnosti i/ili proizvode; nadležna tijela trebaju osigurati:
  - da nove tržišne aktivnosti i/ili proizvodi podliježu primjerenim postupcima i kontrolama prije njihova uvođenja ili poduzimanja;
  - da je institucija provela analizu njihova potencijalnog utjecaja na svoj ukupni profil rizičnosti.

Utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika te izvješćivanje o rizicima

262. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija primjeren okvir za utvrđivanje, razumijevanje i mjerenje tržišnog rizika koji je u skladu s veličinom i složenošću institucije te je li taj okvir usklađen s relevantnim minimalnim zahtjevima iz relevantnog zakonodavstva EU-a i nacionalnog provedbenog zakonodavstva. Ona trebaju razmotriti:

- a. omogućuju li podatci, informacijski sustavi i tehnike mjerenja rukovodstvu da izmjeri inherentni tržišni rizik u svim značajnim bilančnim i izvanbilančnim aktivnostima (po potrebi na razini grupe), uključujući portfelj knjige trgovanja i portfelj knjige banke, kao i usklađenost sa zahtjevima za nadzorno izvješćivanje;
- b. imaju li institucije odgovarajuće članove osoblja i metodologije za mjerenje tržišnog rizika u knjizi trgovanja i knjizi banke, uzimajući u obzir veličinu i složenost institucije kao i profil rizičnosti njezinih aktivnosti;
- c. jesu li sustavom institucije za mjerenje rizika pokriveni svi značajni čimbenici rizika koji su povezani s njezinim izloženostima tržišnom riziku (uključujući rizik osnove, rizik kreditne marže u korporativnim obveznicama ili kreditnim izvedenicama te vega i gama rizike u opcijama); ako su neki instrumenti i/ili čimbenici isključeni iz sustava za mjerenje rizika, nadležna tijela trebala bi procijeniti i značaj isključenja i odrediti jesu li ona opravdana;
- d. mogu li se sustavima institucije za mjerenje rizika utvrditi moguće koncentracije tržišnog rizika koje proizlaze iz izloženosti jednom čimbeniku rizika ili iz izloženosti većem broju čimbenika rizika koji su u korelaciji;
- e. razumiju li osobe koje upravljaju rizicima i više rukovodstvo institucije pretpostavke na kojima se temelje sustavi mjerenja, posebno u slučaju sofisticiranijih tehnika za upravljanje rizicima; i
- f. jesu li osobe koje upravljaju rizicima i više rukovodstvo institucije svjesni razine rizika modela koji je prisutan u modelima institucije za određivanje cijena i tehnikama za mjerenje rizika te provjeravaju li oni periodično valjanost i kvalitetu različitih modela koji se upotrebljavaju u aktivnostima koje su izložene tržišnom riziku.

263. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija provela adekvatna testiranja otpornosti na stres koja nadopunjuju njezin sustav za mjerenje rizika. Za potrebe navedenog tijela trebaju uzeti u obzir sljedeće elemente:

- a. učestalost testiranja otpornosti na stres;
- b. jesu li utvrđeni relevantni činitelji rizika (npr. nelikvidnost / razlike u cijenama, koncentrirane pozicije, jednosmjerna tržišta itd.);
- c. temeljne pretpostavke u stresnim scenarijima; i
- d. internu upotrebu rezultata testiranja otpornosti na stres za strategije planiranja kapitala i tržišnog rizika.

264. Za potrebe članka 101. Direktive 2013/36/EU, u slučaju kada je institucija dobila odobrenje za primjenu internih modela za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik,

nadležna tijela trebaju provjeriti ispunjava li institucija i dalje minimalne zahtjeve iz relevantnog zakonodavstva EU-a i nacionalnog provedbenog zakonodavstva te da se takvim internim modelima na bilo koji način ne podcjenjuju značajni rizici.

265. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija uspostavljen odgovarajući okvir za praćenje tržišnog rizika i izvješćivanje o njemu, koji prema potrebi omogućuje provođenje pravodobnih radnji na odgovarajućoj razini višeg rukovodstva ili upravljačkog tijela institucije. Sustav za praćenje rizika trebao bi uključivati posebne pokazatelje i relevantne okidače kako bi omogućio učinkovite znakove ranog upozorenja. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir sljedeće:

- a. ima li institucija učinkovite informacijske sustave za točnu i pravodobnu identifikaciju, objedinjavanje i praćenje aktivnosti koje su izložene tržišnom riziku i izvješćivanje o njima; i
- b. izvješćuje li upravljačko i kontrolno područje redovito upravljačko tijelo i više rukovodstvo barem o informacijama o trenutačnim tržišnim izloženostima, rezultatima računa dobiti i gubitka i mjerama rizika (npr. VaR) u usporedbi s limitima iz politike.

Okvir unutarnje kontrole

266. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija snažan i sveobuhvatan okvir za kontrolu te pouzdane zaštitne mjere za smanjenje izloženosti tržišnom riziku u skladu sa strategijom upravljanja tržišnim rizikom i sklonošću preuzimanju tržišnog rizika. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. obuhvaća li područje djelovanja kontrolne funkcije institucije sve konsolidirane subjekte, sve geografske lokacije i sve financijske aktivnosti;
- b. postoje li unutarnje kontrole, operativni limiti i druge prakse čiji je cilj održavati izloženosti tržišnom riziku unutar razina prihvatljivih instituciji, u skladu s parametrima koje je odredilo upravljačko tijelo i više rukovodstvo te sklonošću institucije preuzimanju rizika; i
- c. ima li institucija primjerene unutarnje kontrole i prakse kako bi osigurala da se kršenja i iznimke od politika, postupaka i limita pravodobno prijavljuju odgovarajućoj razini rukovodstva u svrhu poduzimanja mjera. U pogledu unutarnjih kontrola i praksi institucije tijela trebaju uzeti u obzir:
  - mogu li se njima utvrditi prekoračenja pojedinačnih limita utvrđenih na razini pojedinog odjela ili poslovne jedinice, kao i prekoračenja sveukupnog limita za tržišne aktivnosti; i
  - omogućuju li dnevno utvrđivanje i praćenje prekoračenja limita i/ili iznimaka.

267. Nadležna tijela trebaju procijeniti sustav limita, uključujući sljedeće:
- jesu li utvrđeni limiti apsolutni ili su moguća prekoračenja limita; u potonjem slučaju politike institucije trebale bi sadržavati jasan opis vremenskih razdoblja i posebnih okolnosti u kojima je moguće prekoračiti takve limite;
  - određuju li se sustavom limita ukupni limit za tržišne aktivnosti i posebni limiti za glavne potkategorije rizika; taj bi sustav prema potrebi trebao omogućiti dodjelu limita po portfelju, odjelu, poslovnoj jedinici ili vrsti instrumenta; razina pojedinosti trebala bi odražavati značajke tržišnih aktivnosti institucije;
  - je li obuhvat limita (limiti koji se temelje na pokazateljima rizika, zamišljeni limiti, limiti kontrole gubitka itd.) koje je institucija odredila primjereni veličini i složenosti njezinih tržišnih aktivnosti;
  - ima li institucija postupke za pravodobno izvješćivanje zaposlenika jedinice za trgovanje o njihovim najnovijim limitima; i
  - ima li institucija odgovarajuće postupke za redovito ažuriranje svojih limita.
268. Nadležna tijela trebaju procijeniti funkcionalnost funkcije unutarnje revizije. Nadležna tijela trebaju procijeniti:
- provodi li institucija redovite unutarnje revizije okvira upravljanja tržišnim rizikom;
  - obuhvaća li funkcija unutarnje revizije glavne elemente upravljanja tržišnim rizikom, mjerenja i kontrola tržišnog rizika u cijeloj instituciji; i
  - je li funkcija interne revizije učinkovita u utvrđivanju usklađenosti s internim politikama i relevantnim vanjskim propisima i u rješavanju eventualnih odstupanja od njih.
269. Kad je riječ o institucijama koje primjenjuju interne modele za utvrđivanje kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik, nadležna tijela trebala bi procijeniti i je li postupak interne validacije dobar i učinkovit za preispitivanje pretpostavki modela i utvrđivanje bilo kakvih mogućih nedostataka u pogledu modeliranja tržišnog rizika, kvantifikacije tržišnog rizika i sustava upravljanja tržišnim rizikom kao i u vezi s drugim relevantnim minimalnim zahtjevima navedenima u relevantnom zakonodavstvu EU-a i nacionalnom provedbenom zakonodavstvu.

6.3.4 Sažetak nalaza i ocjena

270. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o tržišnom riziku institucije. Mišljenje bi trebalo uključiti u sažetak nalaza i poduprijeti ocjenom rizika utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 5. Ako na temelju značajnosti određenih potkategorija rizika nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na

pojedinačnoj osnovi, potrebno je analogijom primijeniti upute iz ove tablice u mjeri u kojoj je to moguće.

271. Budući da čimbenici kao što su složenosti, razina koncentracije i volatilnost povrata tržišnih izloženosti ne moraju biti savršeni pokazatelji razine tržišnog rizika, pri procjeni i ocjenjivanju inherentnog tržišnog rizika nadležna tijela trebaju istodobno, a ne zasebno, razmotriti sve te čimbenike i razumjeti činitelje trendova volatilnosti.

Tablica 5. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene tržišnog rizika

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji niska razina rizika značajnog bonitetnog učinka na instituciju uzimajući u obzir razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku upućuju na rizik koji nije značajan / vrlo nizak rizik. Izloženosti institucije tržišnom riziku nisu složene. Razina koncentracije tržišnog rizika nije značajna / vrlo je niska. Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju povrate koji nisu volatilni. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za tržišni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. Organizacijski okvir za tržišni rizik pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasnu raspodjelu zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. Sustavi za mjerenje i praćenje tržišnog rizika te za izvješćivanje o njemu primjereni su. Interni limiti i okvir kontrola za tržišni rizik pouzdani su i u skladu sa strategijom upravljanja rizicima institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
2	Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku upućuju na nizak do umjeren rizik. Složenost izloženosti institucije tržišnom riziku niska je do umjeren. Razina koncentracije tržišnog rizika niska je do umjeren. Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju povrate niske do umjerene razine volatilnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji određena neusklađenost između politike i strategije institucije za tržišni rizik i njezine ukupne strategije i
3	Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku impliciraju umjeren do visok rizik. Složenost izloženosti institucije tržišnom riziku umjeren je do visoka. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji određena neusklađenost između politike i strategije institucije za tržišni rizik i njezine ukupne strategije i

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
	inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Razina koncentracije tržišnog rizika umjerena je do visoka. Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju povrate umjerene do visoke razine volatilnosti. 	<p>sklonosti preuzimanju rizika.</p> <ul style="list-style-type: none"> U organizacijskom okviru za tržišni rizik nema dostatnog razdvajanja odgovornosti i zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. Sustavi za mjerenje i praćenje tržišnog rizika te za izvješćivanje o njemu ne provode se s dovoljnom točnošću i učestalošću. Interni limiti i okvir kontrola za tržišni rizik nisu u skladu sa strategijom upravljanja rizicima institucije ili njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku upućuju na visok rizik. Složenost izloženosti institucije tržišnom riziku visoka je. Razina koncentracije tržišnog rizika visoka je. Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju povrate visoke razine volatilnosti. 	

6.4 Procjena operativnog rizika

6.4.1 Opća razmatranja

272. Nadležna tijela trebala bi procijeniti operativni rizik kroz sve poslovne linije i poslovne aktivnosti institucije, uzimajući u obzir nalaze procjene mehanizma internog upravljanja i kontrola na razini institucije na način određen u glavi 5. Pri provedbi te procjene nadležna tijela trebaju utvrditi moguće načine materijalizacije operativnog rizika (gospodarski gubitak, izbjegnuti gubitak, gubitak buduće zarade, dobitak) te trebaju razmotriti i moguće učinke s aspekta drugih povezanih rizika (npr. „graničnih slučajeva” kreditno-operativnog rizika, tržišno-operativnog rizika).

273. Nadležna tijela trebaju procijeniti značajnost operativnog rizika koji proizlazi iz eksternaliziranih usluga i aktivnosti te utvrditi mogu li one utjecati na sposobnost institucije da obrađuje transakcije i/ili pruža usluge ili pak uzrokovati pravnu odgovornost za štetu nanесenu trećim stranama (npr. klijentima i drugim dionicima).

274. Pri procjeni operativnog rizika nadležna tijela trebaju procijeniti rizik IKT-a, s obzirom na to da se uspješnost i sigurnost IKT-a smatraju najvažnijima za poslovanje institucije. Stoga bi nadležna tijela trebala procijeniti potencijalni utjecaj rizika IKT-a na ključne aktivnosti institucije i razmotriti potencijalan financijski, reputacijski, regulatorni i strateški utjecaj na instituciju, kao i potencijal za stvaranje poremećaja u poslovanju.
275. Nadležna tijela trebaju procijeniti reputacijski rizik zajedno s operativnim rizikom zbog njihovih snažnih međusobnih veza (npr. većina događaja operativnog rizika ima snažan utjecaj na ugled). Međutim, rezultati procjene reputacijskog rizika ne bi se trebali odražavati u ocjeni operativnog rizika, već bi, ako je relevantno, trebali biti razmotreni u okviru analize poslovnog modela i/ili procjene likvidnosnog rizika, s obzirom na to da su glavni učinci koje reputacijski rizik može imati smanjenje prihoda i gubitak povjerenja u instituciju ili nezadovoljstvo ulagača, deponenata ili sudionika na međubankarskom tržištu.
276. Pri procjeni operativnog rizika nadležna tijela trebaju, u mjeri u kojoj je to moguće, upotrijebiti klasifikaciju prema vrsti događaja za napredne pristupe iz članka 324. Uredbe (EU) br. 575/2013 i Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/959³¹ kako bi se dobila jasnija slika spektra operativnih rizika i postigla određena razina dosljednosti u analizi tih rizika u institucijama, neovisno o pristupu koji se primjenjuje za određivanje kapitalnih zahtjeva za operativni rizik. Pri procjeni operativnog rizika nadležna tijela trebaju uzeti u obzir i rizik nesavjesnog ponašanja, rizik modela i rizik IKT-a.

6.4.2 Procjena inherentnog operativnog rizika

277. Nadležna tijela trebaju provesti procjenu vrste i razine operativnog rizika kojem institucija jest ili bi mogla biti izložena. U svrhu navedenog, nadležna tijela trebaju steći temeljito razumijevanje poslovnog modela institucije, njezinih aktivnosti, njezine kulture rizika i okruženja u kojem posluje jer svi ti čimbenici određuju izloženost institucije operativnom riziku.
278. Procjena inherentnog operativnog rizika sastoji se od dvaju koraka koji su detaljno opisani u ovom odjeljku:
- a. preliminarne procjene; i
  - b. procjene vrste i značaja izloženosti institucije operativnom riziku i potkategorija operativnog rizika s kojima se institucija suočava.

Preliminarna procjena

279. Kako bi odredila opseg procjene operativnog rizika, nadležna tijela trebaju prvo utvrditi izvore operativnog rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena. Kako bi to učinila, nadležna tijela trebaju iskoristiti saznanja stečena na temelju procjene drugih elemenata SREP-

---

³¹ Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/959 od 14. ožujka 2018. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za specifikaciju metodologije procjene prema kojoj nadležna tijela odobravaju institucijama primjenu naprednih pristupa za operativni rizik (SL L 169, 6.7.2018., str. 1.).

a, usporedbe položaja institucije s usporedivim institucijama (uključujući relevantne vanjske podatke, ako su dostupni), drugih nadzornih aktivnosti, uključujući parametre dobivene od nadzornih tijela za SPNFT i iz drugih relevantnih izvora informacija.

280. Nadležna tijela trebaju razmotriti barem sljedeće:

- a. glavnu strategiju za operativni rizik i sklonost preuzimanju operativnog rizika;
- b. poslovno i vanjsko okruženje (uključujući geografski položaj matičnog društva i njegovih subjekata kao i operacija IKT-a i podatkovnih centara) u kojem institucija djeluje i upotrijebljene kanale distribucije;
- c. kapitalni zahtjev za operativni rizik (izračunat jednostavnim pristupom (BIA), standardiziranim pristupom (TSA) i naprednim pristupom (AMA)) u usporedbi s ukupnim kapitalnim zahtjevom i, prema potrebi, internim kapitalom za operativni rizik u usporedbi s ukupnim internim kapitalom, uzimajući u obzir povijesne trendove i prognoze, ako postoje;
- d. razinu i promjenu bruto prihoda, imovine i gubitaka zbog operativnog rizika tijekom posljednjih nekoliko godina na agregiranoj razini, ali i za značajne subjekte i poslovne linije;
- e. nedavne značajne poslovne događaje (kao što su spajanja, pripajanja, prodaje dijela poslovanja i restrukturiranja), koji mogu utjecati na promjenu profila operativnog rizika institucije u kratkoročnom, srednjoročnom ili dugoročnom razdoblju (npr. zato što sustavi, procesi i postupci u kratkoročnom razdoblju ne bi bili u potpunosti usklađeni s politikama matičnog društva o upravljanju rizicima);
- f. izmjene značajnih elemenata informacijskih sustava i/ili procesa koje mogu utjecati na promjenu profila operativnog rizika (npr. zato što novi ili izmijenjeni informacijski sustav nije bio adekvatno testiran ili zbog nedostatnog osposobljavanja o novim sustavima i procesima koje može dovesti do pogrešaka);
- g. neusklađenosti s primjenjivim zakonodavstvom ili internim propisima prema izvješćima drugih nadzornih tijela (uključujući nadzorna tijela za SPNFT), vanjskih revizora i funkcije unutarnje revizije ili one koje su uočene na temelju javnih informacija (imajući na umu postojeće okolnosti i promjene u ponašanju u pogledu usklađenosti s propisima tijekom vremena);
- h. ambicioznost poslovnih planova i sustava agresivnih poticaja i naknada (npr. u smislu prodajnih ciljeva, uključujući prihvaćanje klijenata za koje je institucija utvrdila da predstavljaju visok rizik od pranja novca i financiranja terorizma ili širenje na jurisdikcije visokog rizika od pranja novca i financiranja terorizma ili distribuciju novih proizvoda/usluga koji imaju visoku razinu inherentnog rizika od pranja novca i financiranja terorizma, smanjenje broja zaposlenih itd.), što bi moglo

povećati rizik od neusklađenosti, ljudske pogreške i zloupotrebe koju čine zaposlenici;

- i. procese, postupke, proizvode (koji se prodaju klijentima ili kojima se trguje) i informacijskih sustava (uključujući upotrebu novih tehnologija), u mjeri u kojoj mogu dovesti do incidenata, pogrešaka, kašnjenja, pogrešnih specifikacija, povreda sigurnosti, povećane izloženosti prijevarama, pranju novca / financiranju terorizma i drugim vrstama financijskih kaznenih djela itd.; i
- j. mogući utjecaj eksternalizacije, i općenito svih dogovora s trećim stranama, na operativni rizik institucija, kao i nadzor institucija nad učinkom pružatelja usluga u pružanju svih eksternaliziranih usluga, uključujući razinu svijesti o operativnom riziku povezanom s eksternaliziranim aktivnostima i o ukupnoj izloženosti pružatelja usluga riziku u skladu sa Smjernicama EBA-e za eksternalizaciju.

281. Prema potrebi nadležno tijelo treba analizirati prethodno navedene aspekte po poslovnim linijama / pravnom subjektu i geografskom području, kao i po kategoriji vrste događaja, pod uvjetom da su podatci dostupni, te usporediti položaj institucije u odnosu na usporedive institucije.

Vrsta izloženosti operativnom riziku

282. Nadležna tijela trebaju odrediti vrstu izloženosti operativnom riziku analizom izloženosti glavnim činiteljima operativnog rizika kako bi se izradio anticipativan pregled potencijalnih rizika i gubitaka. Takva analiza može zahtijevati razmatranje poslovnih linija, proizvoda, postupaka i geografskih područja koji su relevantni za instituciju, kao i procjenu izloženosti operativnom riziku s obzirom na primarne činitelje rizika (npr. postupci, ljudi, sustavi i vanjski čimbenici), uz primjenu samoprocjene institucije i analize usporedivih institucija.

283. Pri provedbi te analize nadležna tijela trebaju razmotriti interakcije takvih činitelja rizika u određivanju izloženosti institucije operativnom riziku (npr. izloženost većem broju činitelja rizika može povećati vjerojatnost nastanka operativnog događaja i posljedičnog gubitka, uključujući mogućnost izricanja sankcija).

Značaj izloženosti operativnom riziku

284. Kada se utvrde glavni izvori i činitelji operativnog rizika, nadležno tijelo treba se usredotočiti na one koji mogu imati najznačajniji utjecaj na instituciju. Nadležno tijelo treba procijeniti „potencijalnu izloženost” institucije operativnom riziku primjenom stručne prosudbe te kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja koji se odnose na instituciju ili usporedive institucije te uključiti informacije dobivene od drugih nadzornih tijela (npr. nadzornih tijela za SPNFT).

285. Pri procjeni značaja izloženosti operativnom riziku nadležna tijela trebaju razmotriti i učestalost i ozbiljnost događaja kojima je institucija izložena te razlikovati one koji uzrokuju

velike gubitke od onih koji se događaju s velikom učestalošću. Na temelju te razlike nadležna tijela trebala bi procijeniti trendove gubitaka od operativnog rizika i njihovu koncentraciju.

286. Primarni izvor informacija koji bi nadležna tijela trebala razmotriti jest baza podataka institucije o operativnim gubitcima i događajima, koja, u slučaju da je dostupna i pouzdana (tj. točna i cjelovita), daje povijesni profil operativne rizičnosti institucije.
287. Kad je riječ o institucijama koje primjenjuju interne modele za operativni rizik, nadležno tijelo treba razmotriti i podatke koji proizlaze iz internog pristupa, pod uvjetom da je tim pristupom moguće izmjeriti izloženost operativnom riziku na željenoj razini pojedinosti (npr. proizvoda, postupaka itd.) i uz pretpostavku da je model dovoljno anticipativan. Međutim, nadležna tijela trebaju uzeti u obzir i ograničenja te moguće slabosti internih modela.
288. Osim toga, nadležna tijela trebaju provesti kvalitativniju analizu i iskoristiti procjenu rizika institucije, podatke iz analize usporedivih institucija i javne baze podataka i/ili baze podataka konzorcija, ako su dostupne i relevantne. Nadležna tijela mogla bi razmotriti i druge čimbenike koji su specifični za relevantne poslovne jedinice, npr. one na koje utječu potencijalni nedostaci, a koji mogu predstavljati pokazatelje izloženosti riziku.
289. Pri procjeni izloženosti institucije riziku nadležna tijela trebaju primijeniti anticipativni pristup, koristeći se pritom analizama scenarija koje je provela institucija, ako su dostupne, i uzimajući u obzir sve već provedene i učinkovite korektivne mjere i mjere za smanjenje rizika.

Procjena potkategorija operativnog rizika

290. Nadležna tijela trebaju utvrditi i procijeniti operativni rizik u svim potkategorijama operativnog rizika (uključujući one koje su utvrđene prema vrstama događaja i daljnjom raščlambom tih vrsta događaja), kao i povezane činitelje rizika. Nadležna tijela trebaju procjenu usmjeriti na one potkategorije koje se smatraju najznačajnijima za instituciju. Značaj potkategorije trebalo bi ocijeniti upotrebom kvantitativnih informacija prikupljenih tijekom preliminarne procjene, uključujući razinu gubitaka po potkategoriji s obzirom na kapitalni zahtjev i bruto prihod. Nadležna tijela trebaju primijeniti i svoju stručnu prosudbu kako bi utvrdila značajne potkategorije na temelju svih dostupnih unutarnjih i vanjskih izvora informacija.
291. Pri provedbi procjene nadležna tijela trebaju posebnu pozornost obratiti na određene specifične aspekte operativnog rizika s obzirom na njihovu prevladavajuću prirodu i njihov značaj za većinu institucija, kao i zbog potencijalnog bonitetnog učinka koji mogu imati. Aspekti na koje bi procjena uvijek trebala biti usmjerena uključuju:
- a. rizik informacijske i komunikacijske tehnologije (rizik IKT-a);
  - b. rizik nesavjesnog ponašanja; i
  - c. rizik modela.

Rizik informacijske i komunikacijske tehnologije

292. Nadležna tijela trebaju procijeniti rizik IKT-a u skladu sa Smjernicama EBA-e o procjeni rizika IKT-a u okviru SREP-a³² i uzimajući u obzir Smjernice EBA-e o upravljanju rizicima IKT-a i sigurnosnim rizicima, uzimajući u obzir da je rizik IKT-a ključni činitelj operativnog rizika.

Rizik nesavjesnog ponašanja

293. Nadležna tijela trebaju procijeniti relevantnost i značaj izloženosti institucije riziku nesavjesnog ponašanja, uzimajući u obzir čimbenike iz podtočaka od a. do g. koji su relevantni za instituciju. Kad je riječ o institucijama 1. i 2. kategorije nadležna tijela trebaju uzeti u obzir sve sljedeće elemente:

- a. zavaravajuću prodaju proizvoda, kako na tržištu stanovništva tako i na tržištu velikih klijenata, uključujući namjernu unakrsnu prodaju proizvoda klijentima kategorije stanovništva, kao što su bankovni računi u sklopu paketa ili dodatni proizvodi koji klijentima nisu potrebni;
- b. sukobe interesa u poslovanju;
- c. manipulaciju referentnim kamatnim stopama, deviznim tečajem ili bilo kojim drugim financijskim instrumentima ili indeksima kako bi se povećala dobit institucije;
- d. zapreke zamjeni financijskih proizvoda tijekom njihova razdoblja upotrebe i/ili zamjeni pružatelja financijskih usluga;
- e. loše osmišljene kanale distribucije koji mogu dovesti do sukoba interesa s lažnim poticajima;
- f. automatsku obnovu upotrebe proizvoda ili kazne za otkazivanje upotrebe; i/ili
- g. nepoštenu obradu pritužbi klijenata.

294. Budući da rizik nesavjesnog ponašanja obuhvaća širok raspon problema i može proizići iz brojnih poslovnih procesa i proizvoda, nadležna tijela trebaju iskoristiti rezultate analize poslovnog modela i pažljivo ispitati politike poticaja kako bi dobila dubinski uvid u izvore rizika nesavjesnog ponašanja.

295. Nadležno tijelo prema potrebi treba razmotriti razinu konkurentnosti na tržištima na kojima institucija posluje i odrediti predstavlja li bilo koji vladajući položaj, koji drži samostalno ili kao dio male grupe, značajan rizik od nesavjesnog postupanja (npr. kao posljedica ponašanja sličnog onom unutar kartela).

---

³² Smjernice EBA-e o procjeni rizika IKT-a u okviru postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP) (EBA/GL/2017/05).

296. Mogući pokazatelji koji bi mogli upućivati na postojanje rizika nesavjesnog ponašanja jesu:
- a. sankcije koje relevantna tijela primjenjuju na instituciju zbog neprimjerenog postupanja;
  - b. sankcije koje se primjenjuju na usporedive institucije zbog neprimjerenog postupanja; i
  - c. pritužbe na instituciju u smislu njihova broja i iznosa o kojem se radi.
297. Međutim, nadležno tijelo trebalo bi primijeniti anticipativan pristup, razmatrajući i potencijalni utjecaj promjena u propisima i aktivnost relevantnih tijela u pogledu zaštite potrošača i pružanja financijskih usluga općenito.

Rizik modela

298. U okviru operativnog rizika nadležna tijela trebaju procijeniti dva različita oblika rizika modela:
- a. rizik koji se odnosi na podcjenjivanje kapitalnih zahtjeva primjenom regulatornih naprednih pristupa; i
  - b. rizik od gubitaka koji se odnosi na razvoj, provedbu ili nepravilnu upotrebu u instituciji bilo kojih drugih modela za donošenje odluka (npr. određivanje cijena proizvoda, ocjenjivanje financijskih instrumenata, praćenje limita rizika itd.), pri čemu nadležna tijela trebaju uspostaviti pregled takvih modela i ocijeniti njihov značaj te procijeniti okvir upravljanja rizikom modela koji je donijela institucija.
299. Za potrebe točke 298. podtočke (a) nadležna tijela trebaju procijeniti izloženost institucije riziku modela koji proizlazi iz upotrebe internih modela u glavnim poslovnim područjima i aktivnostima, oslanjajući se na definiciju i zahtjeve iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/959 u mjeri u kojoj su primjenjivi. Procjena rizika modela može se temeljiti na spoznajama stečenima u okviru drugih nadzornih aktivnosti, uključujući one provedene u skladu s člankom 101. Direktive 2013/36/EU.
300. Za potrebe točke 298. podtočke (b) nadležna tijela trebaju razmotriti:
- a. u kojoj mjeri i za koje potrebe institucija upotrebljava modele kako bi donijela odluke te poslovni značaj takvih odluka. Nadležna tijela trebaju utvrditi djelatnost/aktivnost za koje institucija u značajnoj mjeri upotrebljava modele. Pri provedbi te procjene nadležna tijela mogu ispitati sljedeća područja u kojima institucije obično upotrebljavaju modele u velikoj mjeri:
    - i. trgovanje financijskim instrumentima (uključujući procjenjivanje imovine i strategije trgovanja);

- ii. mjerenje rizika i upravljanje rizicima; i
  - iii. raspodjela kapitala (uključujući politike kreditiranja i određivanje cijena proizvoda);
- b. stupanj svjesnosti institucije o riziku modela i način na koji njime upravlja procjenom sljedećeg:
- i. je li institucija uvela kontrolne mehanizme (npr. kalibracija tržišnih parametara, interna validacija ili retroaktivno ispitivanje, usporedba s mišljenjem stručnjaka itd.) koji se mogu smatrati pouzdanima s aspekta metoda, učestalosti, naknadnog praćenja itd. i koji uključuju postupak odobrenja modela; i
  - ii. primjenjuje li institucija modele na konzervativan način (npr. povećavanjem ili smanjivanjem relevantnih parametara na temelju smjera pozicija itd.) ako je svjesna nedostataka modela ili tržišnih i poslovnih kretanja.

301. Pri provedbi procjene rizika modela nadležna tijela trebaju razmotriti rezultate procjene drugih rizika za kapital i rizika za likvidnost i izvore financiranja, posebno u pogledu primjerenosti metodologija za mjerenje rizika, određivanje cijena i procjenu imovine i/ili obveza. Rezultati takve procjene trebali bi poslužiti kao izvor podataka za nalaze o operativnom riziku.

302. Kad je riječ o poslovnim područjima koja se u značajnoj mjeri koriste modelima, nadležno tijelo treba procijeniti značajnost utjecaja rizika modela, među ostalim na temelju analiza osjetljivosti i scenarija ili testiranja otpornosti na stres.

6.4.3 Procjena reputacijskog rizika

303. Nadležna tijela trebaju procijeniti reputacijski rizik kojem je institucija izložena koristeći se svojim saznanjima o upravljanju institucijom, njezinu poslovnom modelu, proizvodima i bazi klijenata te okruženju u kojem posluje. Takva bi procjena trebala biti usmjerena i na cjelokupni okvir reputacijskog rizika, čime se osigurava sposobnost institucije da upravlja svim događajima koji mogu ugroziti njezin ugled te da ublaži njihov učinak s pomoću odgovarajućih komunikacijskih strategija.

304. Reputacijski rizik relevantniji je velikim institucijama, posebno onima čiji vlasnički ili dužnički vrijednosni papiri kotiraju na burzi ili onima koje posluju na međubankarskim tržištima. U skladu s navedenim, pri procjeni reputacijskog rizika nadležna tijela trebaju više pozornosti obratiti na institucije koje pokazuju takva obilježja.

305. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir i unutarnje i vanjske čimbenike ili događaje koji bi mogli izazvati zabrinutosti u pogledu ugleda institucije s obzirom na čimbenike iz podtočaka od a. do

i. koji su relevantni za instituciju. Kad je riječ o institucijama 1. i 2. kategorije, nadležna tijela trebaju u svojoj procjeni izloženosti institucije reputacijskom riziku uzeti u obzir sve sljedeće pokazatelje:

- a. broj sankcija službenih tijela (ne samo onih koje su nametnula nadležna tijela, već i sankcije koje proizlaze iz poreznih obveza ili drugih namira);
- b. poznate istrage službenih tijela koje su u tijeku u odnosu na instituciju ili njezine predstavnike te izrečene sankcije ili poznate istrage koje su u tijeku ili pravne sporove povezane s poreznim pitanjima ili drugim namirama, ili zbog realizacije rizika od pranja novca i financiranja terorizma ili kršenja zakonodavstva o SPNFT-u;
- c. medijske kampanje i inicijative potrošačkih udruga koje pridonose pogoršanju javne percepcije i ugleda institucije;
- d. broj i promjene pritužbi klijenata ili iznenadni gubitak klijenata ili ulagatelja;
- e. negativne događaje koji utječu na usporedive institucije u slučajevima kada ih javnost povezuje s cijelim financijskim sektorom ili grupom institucija;
- f. ugled pojedinaca uključenih u upravljanje institucijom procijenjen u skladu sa Zajedničkim smjernicama ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija te ugled pojedinaca s kvalificiranim udjelom u instituciji procijenjen u skladu sa Zajedničkim smjernicama europskih nadzornih tijela za bonitetnu procjenu stjecanja i povećanja kvalificiranih udjela u financijskom sektoru³³;
- g. njezine poslove sa sektorima ili jurisdikcijama s visokom razinom izloženosti pranju novca i financiranju terorizma³⁴ ili pojedincima koji se povezuju s visokim rizikom iz perspektive pranja novca i financiranja terorizma;
- h. učinak na ugled zahvaćenih sustava i usluga IKT-a te incidenata u području kibersigurnosti; i
- i. druge „tržišne” pokazatelje, ako su dostupni (npr. smanjenje rejtinga ili promjene u cijeni dionice tijekom godine).

306. Nadležna tijela trebaju procijeniti značaj izloženosti institucije reputacijskom riziku i način na koji je taj rizik povezan s drugim rizicima (tj. kreditnim, tržišnim, operativnim i likvidnosnim rizikom) koristeći se drugim procjenama rizika (uključujući procjene drugih nadzornih tijela) kako bi utvrdila moguće sekundarne učinke u oba smjera (od reputacijskog prema drugim rizicima i obratno).

---

³³ Zajedničke smjernice europskih nadzornih tijela za bonitetnu procjenu stjecanja i povećanja kvalificiranih udjela u financijskom sektoru (JC/GL/2016/01).

³⁴ Vidjeti Smjernice EBA-e o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma (EBA/GL/2021/02).

307. U kontekstu analize operativnog rizika nadležna tijela trebaju uzeti u obzir relevantnost i značaj izloženosti institucije riziku od pranja novca i financiranja terorizma iz bonitetne perspektive u okviru operativnog rizika. U tom pogledu nadležna tijela trebaju upotrijebiti relevantne informacije dobivene od nadzornih tijela za SPNFT kako bi dopunila svoje nalaze iz kontinuiranog nadzora i procijenila izazivaju li zabrinutosti u vezi s bonitetnosti koje su povezane s rizikom od pranja novca i financiranja terorizma.
308. Nadležna tijela trebaju imati na umu da svaka institucija može biti izložena riziku od pranja novca i financiranja terorizma bez obzira na njezinu veličinu ili financijsku stabilnost. Stoga trebaju posvetiti dovoljno pozornosti i institucijama za koje se smatra da su financijski stabilne i koje možda imaju dobar ugled s obzirom na to da bi upravo na te institucije mogle biti usmjerene aktivnosti pranja novca i financiranja terorizma. Pozornost bi trebalo posvetiti i institucijama koje su vrlo uspješne u privlačenju novih klijenata / širenju tržišnog udjela, posebno upotrebom netradicionalnih kanala distribucije, budući da bi to moglo biti povezano sa slabim kontrolama postupka dubinske analize klijenata u početnoj fazi poslovnog odnosa.
309. Nadležna tijela trebala bi s nadzornim tijelima za SPNFT podijeliti relevantne informacije o utvrđenim problemima povezanim s operativnim rizikom koji mogu dovesti do rizika i zabrinutosti u pogledu pranja novca i financiranja terorizma, kao što su nedostaci u informacijskim sustavima institucija ili okviru unutarnje kontrole.

6.4.4 Procjena mjerenja i kontrola operativnog rizika te upravljanja njime

310. Nadležna tijela trebaju procijeniti okvir i mehanizme koje je institucija uspostavila kako bi upravljala operativnim rizikom i kontrolirala operativni rizik kao pojedinačnu kategoriju rizika. Tom bi se procjenom u obzir trebali uzeti rezultati analize ukupnog okvira upravljanja rizikom i unutarnjih kontrola iz glave 5. jer će oni utjecati na izloženosti institucije operativnom riziku. Kad je riječ o riziku od pranja novca i financiranja terorizma, nadležno tijelo treba uzeti u obzir procjenu koju je dostavilo nadzorno tijelo za SPNFT.
311. Nadležna tijela trebaju toj procjeni pristupiti uzimajući u obzir ključne činitelje operativnog rizika (tj. ljude, procese, vanjske čimbenike, sustave), koji također mogu djelovati kao čimbenici smanjenja rizika, te trebaju razmotriti:
- a. strategiju upravljanja operativnim rizikom i sklonost preuzimanju operativnog rizika;
  - b. organizacijski okvir;
  - c. politike i postupke;
  - d. utvrđivanje, mjerenje i praćenje operativnog rizika te izvješćivanje o njemu;
  - e. planove kontinuiteta poslovanja i poslovne otpornosti; i

- f. okvir unutarnje kontrole u mjeri u kojoj se primjenjuje na upravljanje operativnim rizikom.

Strategija upravljanja operativnim rizikom i sklonost preuzimanju operativnog rizika

312. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija definirala i formalizirala dobru strategiju upravljanja operativnim rizikom i razinu sklonosti preuzimanju operativnog rizika, koje je odobrilo upravljačko tijelo. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju u obzir uzeti sljedeće:

- a. izražava li upravljačko tijelo jasno strategiju upravljanja operativnim rizikom i razinu sklonosti preuzimanju operativnog rizika, kao i postupak njihova preispitivanja (npr. u slučaju preispitivanja ukupne strategije rizika, trenda gubitka i/ili zabrinutosti u pogledu adekvatnosti kapitala itd.);
- b. provodi li i prati više rukovodstvo na pravilan način strategiju upravljanja operativnim rizikom koju je odobrilo upravljačko tijelo, osiguravajući time usklađenost mjera institucije za smanjenje operativnog rizika s utvrđenom strategijom;
- c. jesu li te strategije primjerene i učinkovite s obzirom na vrstu i značajnost profila operativnog rizika te prati li institucija njihovu učinkovitost tijekom vremena i njihovu usklađenost s razinom sklonosti preuzimanju operativnog rizika;
- d. obuhvaća li strategija institucije za upravljanje operativnim rizikom sve aktivnosti, postupke i sustave institucije u slučajevima u kojima operativni rizik jest ili bi mogao biti značajan, uključujući i na anticipativnoj osnovi na temelju strateškog plana; i
- e. je li institucija uspostavila primjeren okvir kako bi osigurala učinkovito upoznavanje svih relevantnih članova osoblja sa strategijom upravljanja operativnim rizikom.

313. Kako bi procijenila vjerodostojnost takvih strategija, nadležna tijela trebaju procijeniti i je li institucija osigurala dostatne resurse za njihovu provedbu te donose li se relevantne odluke neovisno o koristima od minimalnih kapitalnih zahtjeva koje bi mogle nastati (posebno u slučaju institucija koje primjenjuju pristupe BIA ili TSA za određivanje svojih minimalnih kapitalnih zahtjeva).

Organizacijski okvir za upravljanje i nadzor nad operativnim rizikom

314. Nadležna tijela trebaju procijeniti razboritost i učinkovitost organizacijskog okvira u pogledu upravljanja operativnim rizikom. U tom kontekstu nadležno tijelo treba odrediti:

- a. postoje li jasne linije odgovornosti za utvrđivanje, analizu, procjenu, smanjenje, praćenje operativnog rizika i izvješćivanje o njemu;

- b. podliježu li sustavi kontrole i praćenja operativnog rizika neovisnoj provjeri i postoji li jasna podjela između osoba koje preuzimaju rizik i osoba koje njime upravljaju te između njih i funkcija kontrole rizika i nadzora rizika;
- c. obuhvaćaju li funkcije upravljanja rizikom, mjerenja rizika i kontrolne funkcije operativni rizik u cijeloj instituciji (uključujući podružnice) na integriran način, neovisno o pristupu mjerenja koji se primjenjuje za potrebe određivanja minimalnog regulatornog kapitala te obuhvaćaju li i eksternalizirane poslovne funkcije i druge aktivnosti; i
- d. je li okvir upravljanja operativnim rizikom uspostavljen uz dostatne i kvalitativno primjerene ljudske i tehničke resurse.

Politike i postupci

315. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjerene politike i postupke za upravljanje operativnim rizikom, uključujući rezidualni rizik nakon primjene tehnika smanjenja rizika. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju u obzir uzeti sljedeće:
- a. odobrava li upravljačko tijelo politike za upravljanje operativnim rizikom te preispituje li ih redovito, u skladu sa strategijama upravljanja operativnim rizikom;
  - b. je li više rukovodstvo odgovorno za izradu i provedbu politika i postupaka za upravljanje operativnim rizikom;
  - c. jesu li postupci i politike za upravljanje operativnim rizikom jasno formalizirani i priopćeni na razini cijele institucije te primjenjuju li se dosljedno u cijeloj instituciji, ili barem oni postupci i poslovi koji su najviše izloženi operativnom riziku;
  - d. obuhvaćaju li politike i postupci sve elemente upravljanja operativnim rizikom, mjerenja i kontrole operativnog rizika, uključujući prema potrebi prikupljanje podataka o gubitku, metodologije kvantifikacije, tehnike smanjenja rizika (npr. police osiguranja), tehnike analize uzročnosti u pogledu događaja operativnog rizika, limite i postupanje s iznimkama od tih limita;
  - e. je li institucija uvela postupak odobravanja novih proizvoda, procesa i sustava koji zahtijeva procjenu i smanjivanje potencijalnih operativnih rizika nastalih primjenom i razvojem povezanih novih proizvoda, procesa i sustava;
  - f. jesu li takve politike primjerene s obzirom na vrstu i složenost aktivnosti institucije i omogućuju li jasno razumijevanje operativnog rizika svojstvenog različitim proizvodima i aktivnostima institucije;
  - g. promiče li institucija kulturu upravljanja operativnim rizikom u cijeloj organizaciji osposobljavanjem i postavljanjem ciljeva za smanjenje operativnih gubitaka.

Utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika te izvješćivanje o njima

316. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren okvir za utvrđivanje, procjenu, mjerenje i praćenje operativnog rizika koji je u skladu s veličinom i složenošću institucije te je li taj okvir usklađen barem s relevantnim minimalnim kapitalnim zahtjevima na temelju relevantnog zakonodavstva EU-a i nacionalnog provedbenog zakonodavstva. Nadležna tijela trebaju u obzir uzeti:

- a. je li institucija provela učinkovite procese i postupke za sveobuhvatno utvrđivanje i procjenu izloženosti operativnom riziku (npr. samoprocjene rizika i kontrole (RCSA)) kao i za otkrivanje i točnu klasifikaciju relevantnih događaja (tj. prikupljanje podataka o gubitku, „izbjegnuti gubitci” odnosno događaji bez učinka gubitka ili koji čak dovode do neočekivanih dobitaka), uključujući granične slučajeve s ostalim rizicima (npr. kreditni gubitak koji je uzrokovan ili povećan događajem operativnog rizika); u tom pogledu, nadležna tijela trebaju odrediti i sposobnost institucije da utvrdi ključne činitelje relevantnih operativnih gubitaka i upotrijebi te informacije za potrebe upravljanja operativnim rizikom;
- b. za potrebe članka 101. Direktive 2013/36/EU, u slučaju kada je institucija dobila odobrenje za primjenu internog modela za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za operativni rizik, nadležna tijela trebaju provjeriti ispunjava li institucija i dalje minimalne zahtjeve iz relevantnog zakonodavstva EU-a i nacionalnog provedbenog zakonodavstva te uključuje li za takav interni model karakteristično podcjenjivanje bilo kojeg značajnog rizika;
- c. ima li institucija primjerene informacijske sustave i metodologije za kvantificiranje ili procjenu operativnog rizika koji su usklađeni barem sa zahtjevima za određivanje relevantnog minimalnog regulatornog kapitala kako je navedeno u relevantnom zakonodavstvu EU-a i nacionalnom provedbenom zakonodavstvu (npr. za standardizirani pristup, raspoređivanje relevantnih stavki dobiti i gubitka na osam regulatornih poslovnih linija; za napredni pristup, duljina vremenskog niza podataka, tretman osiguranja, korelacija itd.);
- d. prema potrebi, je li institucija provela primjereno testiranje otpornosti na stres i analizu scenarija kako bi razumjela utjecaj nepovoljnih događaja operativnog rizika na svoju profitabilnost i regulatorni kapital, uzimajući pritom u obzir i mogući propust unutarnjih kontrola i tehnika smanjenja rizika; prema potrebi nadležna tijela trebala bi razmotriti usklađenost tih analiza s RCSA-om i rezultatima analize usporedivih institucija;
- e. razumiju li upravljačko tijelo i više rukovodstvo institucije temeljne pretpostavke sustava mjerenja i jesu li svjesni stupnja rizika relevantnog modela;
- f. je li institucija definirala i uvela kontinuirano i učinkovito praćenje izloženosti operativnom riziku u cijeloj instituciji, uključujući eksternalizirane aktivnosti i nove

proizvode i sustave, među ostalim primjenom posebnih anticipativnih pokazatelja (ključni pokazatelji rizika i ključni pokazatelji kontrola) i relevantnih okidača kako bi omogućila učinkovite znakove ranog upozorenja;

- g. je li institucija definirala adekvatne mjere za odgovor na rezidualne rizike kako bi ih zadržala u okviru limita utvrđenih u sklonosti preuzimanju rizika;
- h. je li institucija uvela redovito izvješćivanje upravljačkog tijela, višeg rukovodstva i, prema potrebi, rukovoditelja relevantnih poslova i procesa o izloženosti operativnom riziku (uključujući rezultate testiranja otpornosti na stres).

317. Nadležna tijela trebala bi procijeniti okvir institucije za upravljanje rizikom IKT-a u skladu sa Smjernicama EBA-e o procjeni rizika IKT-a u okviru SREP-a i uzimajući u obzir Smjernice EBA-e o upravljanju rizicima IKT-a i sigurnosnim rizicima.

Planovi kontinuiteta poslovanja i poslovne otpornosti

318. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija uspostavljene sveobuhvatne i testirane planove za poslovnu otpornost i kontinuitet poslovanja koji obuhvaćaju barem ključne i važne funkcije, uključujući one koje se eksternaliziraju, kako bi osigurala da može kontinuirano poslovati i ograničila gubitke u slučaju ozbiljnih poremećaja u poslovanju. Kad je riječ o eksternaliziranim aktivnostima, nadležna tijela trebaju osigurati da pružatelj usluga ima prikladan plan kontinuiteta poslovanja u skladu sa Smjernicama EBA-e za eksternalizaciju.

319. Nadležna tijela trebaju utvrditi je li institucija usvojila planove kontinuiteta poslovanja koji su razmjerni vrsti, veličini i složenosti njezinih aktivnosti. Takvim bi se planovima trebale uzeti u obzir različite vrste vjerojatnih ili uvjerljivih scenarija na koje institucija može biti ranjiva.

320. Nadležna tijela trebaju procijeniti kvalitetu i učinkovitost postupka planiranja upravljanja kontinuitetom poslovanja koji primjenjuje institucija. Pritom nadležna tijela trebaju ocijeniti kvalitetu postupanja institucije u skladu s priznatim postupcima upravljanja kontinuitetom poslovanja. U skladu s navedenim nadležna tijela trebaju odrediti uključuje li postupak planiranja upravljanja kontinuitetom poslovanja institucije:

- a. analizu poslovnog učinka;
  - b. primjerene strategije oporavka koje uključuju ovisnosti o internim i eksternim činiteljima i jasno definirane prioritete oporavka;
  - c. izradu sveobuhvatnih i fleksibilnih planova za rješavanje mogućih scenarija;
  - d. djelotvorno ispitivanje izrade i operativne učinkovitosti planova;
  - e. programe osposobljavanja i upoznavanja s upravljanjem kontinuitetom poslovanja;
- i

- f. osposobljavanje i dokumentaciju o komunikaciji i upravljanju kriznim situacijama.

Okvir unutarnje kontrole

321. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija čvrst okvir unutarnje kontrole i pouzdane zaštitne mehanizme za smanjenje operativnog rizika u skladu s njezinom sklonošću preuzimanju operativnog rizika i strategijom upravljanja operativnim rizikom. Nadležna tijela trebaju u obzir uzeti:

- a. obuhvaća li područje djelovanja kontrolnih funkcija institucije sve konsolidirane subjekte i geografske lokacije;
- b. postoje li interne kontrole i druge prakse (npr. odgovori na rizike, kao što su politike postupanja, tehnike prijenosa rizika itd.) čija je svrha smanjiti izloženosti operativnom riziku ili smanjiti potencijalne učinke te ih zadržati na razinama koje su prihvatljive instituciji, u skladu s parametrima koje je odredilo upravljačko tijelo i više rukovodstvo te u skladu s razinom sklonosti preuzimanju rizika institucije; i
- c. ima li institucija primjerene interne kontrole i prakse kako bi osigurala da se kršenja i iznimke od politika, postupaka i limita pravodobno prijavljuju odgovarajućoj razini rukovodstva u svrhu poduzimanja mjera, a prema potrebi i nadležnim tijelima.

322. Nadležna tijela također trebaju procijeniti funkcionalnost funkcije unutarnje revizije. U tu svrhu nadležna tijela trebaju odrediti:

- a. provodi li institucija redovite unutarnje revizije okvira upravljanja operativnim rizikom;
- b. obuhvaća li unutarnja revizija glavne elemente upravljanja operativnim rizikom, mjerenja i kontrola operativnog rizika u cijeloj instituciji; i
- c. jesu li takve revizije učinkovite u utvrđivanju pridržavanja internih politika i relevantnih vanjskih propisa i u rješavanju eventualnih odstupanja od njih.

323. Kad je riječ o institucijama koje primjenjuju napredni pristup za određivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za operativni rizik, nadležna tijela trebaju procijeniti i je li postupak interne validacije pristupa dobar i učinkovit za preispitivanje pretpostavki modela i utvrđivanje bilo kakvih mogućih nedostataka povezanih s modeliranjem, kvantifikacijom i sustavima operativnog rizika te drugim relevantnim minimalnim zahtjevima iz relevantnog zakonodavstva EU-a i nacionalnog provedbenog zakonodavstva.

324. Neovisno o pristupu koji institucija primjenjuje za određivanje minimalnog regulatornog kapitala, u slučajevima u kojima se za donošenje odluka upotrebljavaju modeli (npr. odobravanje kredita, određivanje cijena, trgovanje financijskim instrumentima itd.), nadležna tijela trebaju procijeniti postoji li pouzdan postupak interne validacije i/ili postupak provjere modela za utvrđivanje i smanjivanje rizika modela.

Upravljanje reputacijskim rizikom

325. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uvela primjerene sustave, strategije, postupke i mehanizme za upravljanje reputacijskim rizikom. Nadležna tijela posebno trebaju u obzir uzeti sljedeće:

- a. je li institucija formalizirala politike i postupke za utvrđivanje i praćenje tog rizika i upravljanje njime te jesu li te politike i postupci razmjerni njezinoj veličini i značaju u sustavu;
- b. primjenjuje li institucija za taj rizik mjere predostrožnosti, na primjer postavljanjem limita ili zahtijevanjem odobrenja za raspodjelu kapitala na određene države, sektore ili osobe i/ili predviđa li se njezinim planovima postupanja u kriznim situacijama potreba za proaktivnim rješavanjem problema povezanih s ugledom u slučaju krize;
- c. provodi li institucija testiranje otpornosti na stres ili analizu scenarija kako bi procijenila bilo kakve sekundarne učinke reputacijskog rizika (npr. likvidnost, troškove financiranja, pristup uslugama korespondentnih banaka itd.);
- d. štiti li institucija svoj brend brzim komunikacijskim kampanjama u slučaju nastanka posebnih događaja koji bi mogli ugroziti njezin ugled; i
- e. razmatra li institucija potencijalni utjecaj svoje strategije i poslovnih planova, i općenito svojeg ponašanja, na svoj ugled.

6.4.5 Sažetak nalaza i ocjena

326. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o operativnom riziku institucije. Mišljenje bi trebalo uključiti u sažetak nalaza i poduprijeti ocjenom rizika utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 6. Ako na temelju značajnosti određenih potkategorija rizika nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi, potrebno je analogijom primijeniti upute iz ove tablice u mjeri u kojoj je to moguće.

Tablica 6. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene operativnog rizika

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika	<ul style="list-style-type: none"> • Izloženosti institucije operativnom riziku ograničene su na nekoliko kategorija visoke učestalosti / niskog učinka. • Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubitcima usporedivih institucija izloženost 	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za operativni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
	te upravljanje i kontrole.	<p>institucije operativnom riziku nije značajna / vrlo je niska.</p> <ul style="list-style-type: none"> Razina bruto gubitaka (prije naplate i uključujući gubitke po kreditnom portfelju uzrokovane operativnim rizikom) koje je institucija ostvarila posljednjih godina nije značajna / vrlo je niska ili se smanjila s više razine. 	<ul style="list-style-type: none"> Organizacijski okvir za operativni rizik pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasno razdvajanje zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije.
2	Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Izloženosti institucije operativnom riziku uglavnom se odnose na kategorije visoke učestalosti / niskog učinka. Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubitcima usporedivih institucija izloženost institucije operativnom riziku niska je do umjerena. Razina bruto gubitaka koje je institucija ostvarila posljednjih godina niska je do umjerena ili se očekuje da će porasti s niže povijesne razine ili se smanjiti s više povijesne razine. 	<ul style="list-style-type: none"> Okvir operativnog rizika uključuje sve relevantne rizike. Sustavi za mjerenje i praćenje operativnog rizika te za izvješćivanje o njemu primjereni su. Okvir kontrola za operativni rizik je dobar.
3	Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Izloženosti institucije operativnom riziku obuhvaćaju nekoliko kategorija niske učestalosti / visokog učinka. Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubitcima usporedivih institucija izloženost institucije operativnom riziku umjerena je do visoka. Razina bruto gubitaka koje je institucija ostvarila posljednjih godina bila je umjerena do visoka ili se očekuje da će porasti s niže povijesne razine ili se smanjiti s više povijesne razine. 	<ul style="list-style-type: none"> Usklađenost između politike i strategije institucije za operativni rizik i njezine sveukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika nije dovoljno razvijena ili je čak neadekvatna. Organizacijski okvir za operativni rizik nije dovoljno stabilan. Okvir operativnog rizika ne uključuje sve relevantne rizike.
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika	<ul style="list-style-type: none"> Izloženosti institucije operativnom riziku obuhvaćaju sve glavne kategorije. Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubitcima usporedivih institucija izloženost 	<ul style="list-style-type: none"> Sustavi za mjerenje i praćenje operativnog rizika te za izvješćivanje o njemu nisu primjereni. Okvir kontrola za operativni rizik je slab.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
	te upravljanje i kontrole.	<p>institucije operativnom riziku visoka je i u porastu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Razina bruto gubitaka koje je institucija ostvarila proteklih nekoliko godina bila je visoka ili je rizik značajno porastao. 	

6.5 Procjena kamatnog rizika koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje

6.5.1 Opća razmatranja

327. Nadležna tijela trebaju procijeniti kamatni rizik koji proizlazi iz pozicija osjetljivih na promjenu kamatne stope iz bilančnih i izvanbilančnih aktivnosti koje nisu trgovanje (obično se naziva kamatni rizik u knjizi pozicija kojima se ne trguje ili IRRBB), uključujući zaštite za te pozicije, bez obzira na njihovo priznavanje i mjerenje, te bez obzira na priznavanje i mjerenje gubitaka i dobitaka, u računovodstvene svrhe.

328. Nadležna tijela trebaju pri procjeni IRRBB-a razmotriti relevantnost i značajnost barem sljedećih potkategorija:

- a. Rizik nerazmjera – rizik koji proizlazi iz ročne strukture instrumenata osjetljivih na promjenu kamatnih stopa koja proizlazi iz razlike u vremenu promjene njihovih stopa, što obuhvaća promjene ročne strukture kamatnih stopa koje se pojavljuju dosljedno na krivulji prinosa (paralelni rizik) ili diferencijalno po razdoblju (neparalelni rizik).
- b. Rizik osnove – rizik koji proizlazi iz utjecaja relativnih promjena kamatnih stopa na instrumente osjetljive na promjenu kamatnih stopa koji imaju sličan rok dospijeca, ali im je cijena određena upotrebom različitih indeksa kamatnih stopa. Proizlazi iz nesavršenosti korelacije u prilagodbi kamatnih stopa koje su zarađene i plaćene plaćenih za različite instrumente osjetljive na kamatne stope s inače sličnim obilježjima promjene kamatne stope.
- c. Rizik opcije – rizik koji proizlazi iz opcija (ugrađenih i izričitih), pri kojemu institucija ili njezin klijent mogu promijeniti razinu i ročnost svojih novčanih tokova, odnosno rizik koji proizlazi iz instrumenata osjetljivih na promjene kamatnih stopa u sklopu kojih će nositelj gotovo sigurno izvršiti opciju ako je to u njegovu financijskom interesu (ugrađene ili izričite automatske opcije) te rizik koji proizlazi iz fleksibilnosti ugrađene implicitno ili u okviru uvjeta instrumenata osjetljivih na

promjene kamatnih stopa, tako da promjene kamatnih stopa mogu utjecati na promjenu ponašanja klijenta (rizik ugrađenih bihevioralnih opcija).

329. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir provodi li institucija razborito smjernice utvrđene u Smjernicama EBA-e o IRRBB-u³⁵. To se posebno odnosi na interno utvrđivanje, procjenjivanje i ublažavanje kamatnog rizika institucije te upravljanje tim rizikom.
330. Procjenu IRRBB-a trebalo bi razlikovati od procjene rizika kreditne marže koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje (koji se obično naziva CSRBB), a koju bi nadležna tijela isto tako trebala provoditi. Konkretno, nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir procjenjuje li se i prati li se na odgovarajući način u okviru internih sustava institucija rizik od CSRBB-a iz perspektive ekonomske vrijednosti i neto kamatnog prihoda³⁶.

6.5.2 Procjena inherentnog IRRBB-a

331. Procjenom inherentne razine IRRBB-a nadležna tijela trebaju za instituciju odrediti glavne činitelje izloženosti IRRBB-u i ocijeniti potencijalni bonitetni učinak rizika na instituciju. Procjena inherentnog IRRBB-a trebala bi obuhvaćati sljedeće glavne korake:
- a. preliminarna procjena;
  - b. procjena vrste i strukture profila kamatnog rizika institucije; i
  - c. procjena rezultata nadzornih testova netipičnih vrijednosti i nadzornih testiranja otpornosti na stres, kao i scenarija institucije za šok kamatnih stopa i scenarija za stres kamatnih stopa.

Preliminarna procjena

332. Kako bi odredila opseg procjene IRRBB-a, nadležna tijela trebaju prvo utvrditi izvore IRRBB-a kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena. Kako bi to učinila, nadležna tijela trebaju iskoristiti saznanja stečena na temelju podataka prikupljenih u okviru ICAAP-a i ILAAP-a za potrebe SREP-a, izvješća sastavljenih na temelju IRRBB-a, procjene ostalih elemenata SREP-a, usporedbe položaja institucije s položajem usporedivih institucija i svih drugih nadzornih aktivnosti.
333. Nadležna tijela trebaju razmotriti barem sljedeće:
- a. upravljanje institucije kamatnim rizikom, uključujući njezinu glavnu strategiju IRRBB-a i njezinu sklonost preuzimanju rizika u odnosu na IRRBB;

---

³⁵ Smjernice EBA-e o upravljanju kamatnim rizikom koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje (EBA/GL/2018/02).

³⁶ Dodatne smjernice o okviru CSRBB-a pružit će se u revidiranim smjernicama EBA-e koje će se izraditi u okviru provedbe mandata predviđenog člankom 84. Direktive 2013/36/EU.

- b. učinak nadzornih testova netipičnih vrijednosti koji su propisani u članku 98. stavku 5. Direktive 2013/36/EU i dodatno određenih delegiranom uredbom donesenom u skladu s člankom 98. stavkom 5.a te direktive;
- c. učinak na neto kamatni prihod i ekonomsku vrijednost promjene kamatnih stopa u skladu s metodologijom koju primjenjuje institucija, na temelju (pojednostavnjene) standardizirane metodologije ili na temelju internih sustava dodatno određenih delegiranom uredbom i smjernicama EBA-e donesenima u skladu s člankom 84. stavcima 5. i 6. Direktive 2013/36/EU; i
- d. prema potrebi, interni kapital koji se odnosi na IRRBB, i to njegov ukupan iznos te kao udio u ukupnom internom kapitalu institucije u skladu s njezinim ICAAP-om, uključujući povijesni trend i prognoze.

334. U svojoj preliminarnoj procjeni nadležna tijela trebaju također uzeti u obzir značajne promjene izloženosti institucije IRRBB-u. Trebaju procijeniti barem sljedeće aspekte:

- a. značajne promjene opće strategije IRRBB-a, sklonosti preuzimanju rizika, politike i limita institucije;
- b. mogući utjecaj tih promjena na profil rizičnosti institucije;
- c. značajne promjene u modeliranju institucije, ponašanju potrošača ili upotrebi kamatnih izvedenica; i
- d. glavne tržišne trendove.

Vrsta i struktura profila kamatnog rizika institucije

335. Nadležna tijela trebaju stvoriti jasnu sliku o tome kako promjene kamatnih stopa mogu negativno utjecati na neto kamatni prihod institucije (i, ako je primjenjivo, njezinu zaradu) i ekonomsku vrijednost institucije (sadašnja vrijednost očekivanih novčanih tokova) kako bi stekla predodžbu o kratkoročnim i dugoročnim potencijalnim prijetnjama adekvatnosti kapitala.

336. Za potrebe navedenog nadležna tijela trebaju analizirati strukturu imovine, obveza i, ako je moguće, izvanbilančnih izloženosti institucije te stvoriti jasnu sliku o tome. To se posebno odnosi na:

- a. različite pozicije u knjizi pozicija kojima se ne trguje, njihova dospijeća ili datume ponovnog vrednovanja i pretpostavke o ponašanju (npr. pretpostavke u vezi s proizvodima s neizvjesnim dospijećem);
- b. kamatne novčane tokove institucije;

- c. udio proizvoda s neizvjesnim dospijecem i proizvoda s izričitim i/ili ugrađenim opcijama, pritom obraćajući pozornost na proizvode sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta; i
- d. strategiju zaštite institucije te iznos i upotrebu izvedenica za potrebe zaštite od rizika.

337. Za bolje određivanje složenosti i profila kamatnog rizika institucije nadležna tijela trebala bi razumjeti i glavna obilježja imovine, obveza i izvanbilančnih izloženosti institucije, i to:

- a. kreditnog portfelja (npr. obujam kredita bez dospijeca, obujam kredita s opcijama prijevremene otplate, obujam kredita s promjenjivom kamatnom stopom s gornjim i donjim limitima, udio ugovora o kreditu s promjenjivom kamatnom stopom koji sprečavaju ponovno vrednovanje po negativnoj kamatnoj stopi itd.);
- b. portfelja obveznica (npr. obujam investicija s opcijama, moguće koncentracije);
- c. neprihodujućih izloženosti;
- d. depozitnih računa (npr. osjetljivost depozitne baze institucije na promjene kamatnih stopa uključujući osnovne depozite, moguće koncentracije);
- e. izvedenica (npr. složenost izvedenica, analiza prodanih ili kupljenih kamatnih opcija, učinak izvedenica na trajanje pozicija koje su izvan knjige trgovanja); i
- f. vrste IRRBB-a ugrađenog u instrumente fer vrijednosti, uključujući manje likvidne instrumente kao što su imovina i obveze 3. razine.

338. Pri analizi učinka na zaradu institucije nadležna tijela trebala bi razmotriti različite izvore prihoda i troškova institucije te njihove relativne pondere za ukupne prihode. Trebala bi biti svjesna koliko povrati institucije ovise o kamatno osjetljivim pozicijama te odrediti kako različite promjene kamatnih stopa mogu utjecati na neto kamatni prihod institucije, kao i odrediti učinke promjena tržišne vrijednosti instrumenata koji se – ovisno o računovodstvenom tretmanu – iskazuju na računu dobiti i gubitka ili izravno u kapitalu (npr. u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti).

339. Pri analizi utjecaja na ekonomsku vrijednost i zaradu institucije nadležna tijela trebala bi najprije razmotriti rezultate nadzornih testova netipičnih vrijednosti utvrđenih u članku 98. stavku 5. Direktive 2013/36/EU i dodatno određenih u delegiranoj uredbi donesenoj u skladu s člankom 98. stavkom 5.a te direktive kako bi odredila početnu referentnu vrijednost za usporedbu utjecaja promjena kamatnih stopa na instituciju. Pri provedbi te procjene nadležna tijela trebala bi obratiti posebnu pozornost na osjetljivost novčanih tokova na ponovno određivanje cijene, u pogledu vremena i iznosa, i promjene osnovnih ključnih pretpostavki (posebno za račune klijenata bez određenih datuma ponovnog određivanja cijene, račune klijenata sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta i/ili kapital).

340. Nadležna tijela trebala bi razumjeti učinak tih pretpostavki te izolirati rizike u pogledu ekonomske vrijednosti i zarade koji proizlaze iz prilagodbi ponašanja institucije.
341. Nadležna tijela trebala bi obratiti posebnu pozornost na osjetljivost novčanih tokova na promjene u vrednovanju instrumenata koji se vode po fer vrijednosti u knjizi pozicija kojima se ne trguje, uključujući i kamatne izvedenice koje se upotrebljavaju za zaštitu instrumenata iz knjige pozicija kojima se ne trguje (npr. utjecaj promjene tržišnih vrijednosti instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti na račun dobiti i gubitka, učinkovitost računa za zaštitu od rizika).
342. Osim primjene nadzornog testa netipičnih vrijednosti propisanog u članku 98. stavku 5. Direktive 2013/36/EU i dodatno određenog u delegiranoj uredbi donesenoj u skladu s člankom 98. stavkom 5.a te direktive, nadležna tijela mogu zahtijevati od institucija da uzmu u obzir druge scenarije šoka kamatnih stopa.
343. U svojoj kvantitativnoj procjeni, prema potrebi, nadležna tijela trebaju razmotriti i rezultate internih ili standardiziranih metodologija institucije za mjerenje IRRBB-a. Analizom tih metodologija nadležna tijela trebala bi bolje shvatiti glavne čimbenike rizika na kojima se temelji profil IRRBB-a institucije.
344. Nadležna tijela trebaju procijeniti provode li institucije koje posluju u različitim valutama analizu kamatnog rizika za svaku valutu u kojoj imaju značajnu poziciju. Nadležna tijela također trebaju procijeniti na koji način institucije pristupaju objedinjavanju rezultata mjerenja ekonomske vrijednosti i zarade u pojedinim valutama.
345. Pri analizi rezultata učinka nadzornih testova netipičnih vrijednosti te internih ili standardiziranih metodologija institucije, nadležna tijela trebaju razmotriti vrijednosti u određenom trenutku kao i povijesne trendove. Te bi stope trebalo usporediti s usporedivim institucijama i razmotriti u kontekstu situacije na globalnom tržištu.

Scenariji šoka i testiranje otpornosti na stres

346. Nadležna tijela trebaju procijeniti i uzeti u obzir rezultate scenarija šoka kamatnih stopa i testiranja otpornosti na stres (uz rezultate nadzornih testova netipičnih vrijednosti) koje provodi institucija kao dio svojeg kontinuiranog internog procesa upravljanja. U tom kontekstu nadležna tijela trebaju biti svjesna glavnih izvora IRRBB-a za instituciju.
347. Ako se pregledom rezultata scenarija šoka i testiranja otpornosti institucije na stres otkriju određena gomilanja ponovnog određivanja cijena / dospijeća u različitim točkama krivulje ili se na njih sumnja, nadležna tijela možda će trebati provesti dodatne analize.

6.5.3 Procjena upravljanja IRRBB-om i kontrole IRRBB-a (funkcije upravljanja rizicima i praćenja usklađenosti te kontrolne funkcije unutarnje revizije)

348. Radi potpunog razumijevanja profila kamatnog rizika institucije u knjizi pozicija kojima se ne trguje nadležna tijela trebaju preispitati upravljanje i okvir koji čine osnovu njezinih izloženosti kamatnom riziku.

349. Nadležna tijela trebaju procijeniti sljedeće elemente:
- a. strategiju za IRRBB i sklonost preuzimanju IRRBB-a (kao zasebne elemente ili kao dio šire strategije i sklonosti preuzimanju tržišnog rizika);
  - b. organizacijski okvir i odgovornosti;
  - c. politike i postupke;
  - d. utvrđivanje, mjerenje (uključujući interne modele) i praćenje rizika te izvješćivanje o rizicima; i
  - e. okvir unutarnje kontrole.

Strategija za IRRBB i sklonost preuzimanju IRRBB-a

350. Nadležna tijela trebala bi procijeniti ima li institucija pouzdanu, jasno formuliranu i dokumentiranu strategiju za IRRBB koju je odobrilo upravljačko tijelo. Pri toj procjeni nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti sljedeće:
- a. izražava li upravljačko tijelo jasno strategiju za IRRBB i sklonost preuzimanju IRRBB-a, kao i postupak za njihovo preispitivanje (npr. u slučaju ukupnog preispitivanja strategije rizika ili zabrinutosti u pogledu profitabilnosti ili adekvatnosti kapitala), te provodi li više rukovodstvo pravilno strategiju za IRRBB koju je odobrilo upravljačko tijelo, osiguravajući pritom usklađenost aktivnosti institucije s utvrđenom strategijom, izradu i provedbu pisanih postupaka te jasnu i pravilnu dodjelu odgovornosti;
  - b. odražava li strategija institucije za IRRBB na pravilan način sklonost institucije preuzimanju IRRBB-a te je li u skladu s ukupnom sklonošću preuzimanju rizika;
  - c. jesu li strategija za IRRBB i sklonost preuzimanju IRRBB-a primjereni za instituciju s obzirom na:
    - njezin poslovni model;
    - njezinu ukupnu strategiju rizika i sklonost preuzimanju rizika;
    - njezino tržišno okruženje i ulogu u financijskom sustavu; i
    - njezinu adekvatnost kapitala;
  - d. obuhvaća li strategija institucije za IRRBB sve aktivnosti institucije za koje je IRRBB značajan;
  - e. uzimaju li se strategijom institucije za IRRBB u obzir ciklički aspekti gospodarstva i posljedične promjene u vrsti aktivnosti povezanih s IRRBB-om; i

- f. je li institucija uspostavila primjeren okvir kako bi omogućila učinkovito upoznavanje svih relevantnih članova osoblja sa strategijom za IRRBB.

Organizacijski okvir i odgovornosti

351. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren organizacijski okvir za funkcije mjerenja, praćenja i kontrole IRRBB-a te upravljanja njime, uz dostatne ljudske i tehničke resurse, te jesu li odgovornosti u tom smislu jasno dodijeljene. U obzir treba uzeti sljedeće:

- a. postoje li jasne linije odgovornosti za ukupno upravljanje IRRBB-om i za preuzimanje, praćenje i kontrolu IRRBB-a te izvješćivanje o njemu;
- b. podliježe li područje upravljanja IRRBB-om i kontrole IRRBB-a neovisnoj provjeri i je li jasno utvrđeno u organizaciji te je li funkcionalno i hijerarhijski neovisno o poslovnom području; i
- c. posjeduju li članovi osoblja koji se bave kamatnim rizikom (u poslovnom području i u područjima upravljanja i kontrole) odgovarajuće vještine i iskustvo.

Politike i postupci

352. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija jasno definirala politike i postupke za upravljanje IRRBB-om koje su u skladu s njezinom strategijom za IRRBB i sklonošću preuzimanju IRRBB-a. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. odobrava li upravljačko tijelo politike za mjerenje i kontrolu IRRBB-a i upravljanje njime te raspravlja li o njima i preispituje li ih redovito u skladu sa strategijama rizika;
- b. je li više rukovodstvo odgovorno za izradu politika i postupaka te za osiguravanje primjerene provedbe odluka koje donosi upravljačko tijelo;
- c. jesu li politike IRRBB-a usklađene s važećim propisima i primjerene s obzirom na vrstu i složenost aktivnosti institucije te omogućuju li jasno razumijevanje inherentnog IRRBB-a;
- d. jesu li takve politike jasno formalizirane i priopćene te primjenjuju li se dosljedno u cijeloj instituciji;
- e. primjenjuju li se te politike dosljedno u grupi banaka i omogućuju li upravljanje IRRBB-om na pravilan način;
- f. definiraju li se u politikama IRRBB-a postupci za razvoj novih proizvoda, glavne inicijative za zaštitu od rizika ili upravljanje rizikom i je li takve politike odobrilo upravljačko tijelo ili njegov odgovarajući odbor. Nadležna tijela posebno trebaju osigurati:

- da novi proizvodi i nove glavne inicijative za zaštitu od rizika i upravljanje rizikom podliježu primjerenim postupcima i kontrolama prije nego što se provedu ili poduzmu; i
- da je institucija provela analizu njihova potencijalnog učinka na svoj ukupni profil rizičnosti.

Utvrđivanje, mjerenje (uključujući interne modele) i praćenje rizika te izvješćivanje o rizicima

353. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren okvir za utvrđivanje, procjenjivanje i smanjenje IRRBB-a te upravljanje njime, u skladu s razinom, složenošću i rizičnošću pozicija izvan knjige trgovanja te veličinom i složenošću institucije. Procjena bi trebala obuhvaćati interne modele, kao što su modeli povezani s ponašanjem potrošača (npr. modeli stabilnosti depozita i prijevremene otplate kredita). Nadležna tijela trebaju razmotriti sljedeće:

- a. omogućuju li informacijski sustavi i tehnike mjerenja rukovodstvu da izmjeri inherentni IRRBB u svim značajnim bilančnim i izvanbilančnim izloženostima (prema potrebi na razini grupe), uključujući interne zaštite od rizika, u portfelju knjige pozicija kojima se ne trguje;
- b. raspolaze li institucija odgovarajućim osobljem i metodologijama za mjerenje IRRBB-a (u skladu sa zahtjevima iz Smjernica EBA-e o IRRBB-u), uzimajući u obzir veličinu, oblik i složenost izloženosti kamatnom riziku;
- c. jesu li interni sustavi koje je institucija uvela u svrhu evaluacije IRRBB-a u kontekstu članka 84. stavka 3. Direktive 2013/36/EU zadovoljavajući, uzimajući pritom u obzir i Smjernice EBA-e o IRRBB-u;
- d. obuhvaćaju li temeljne pretpostavke internih modela i metodologija upute navedene u Smjernicama EBA-e o IRRBB-u. Nadležna tijela posebno trebaju procijeniti razboritost pretpostavki institucije za pozicije bez ugovornog dospijeca i bez ugrađenih opcija klijenta. Nadležna tijela također trebaju procijeniti uključuju li institucije kapital u izračun ekonomske vrijednosti te ako to jest slučaj, analizirati učinak isključenja kapitala iz tog izračuna;
- e. uzimaju li se u obzir sustavima za mjerenje rizika institucije svi značajni oblici kamatnog rizika kojima je institucija izložena (npr. rizik nerazmjera, rizik osnove i rizik opcije). Ako su neki instrumenti i/ili činitelji isključeni iz sustava za mjerenje rizika, institucije bi to trebale moći objasniti nadležnim tijelima te kvantificirati značajnost isključenja;
- f. jesu li interni modeli institucije za mjerenje IRRBB-a primjereni razvijeni, neovisno vrednovani (kao i jesu li stručna mišljenja i prosudbe primijenjene u internim

modelima temeljito procijenjeni), retroaktivno testirani (u mjeri u kojoj je to moguće) te preispituju li se redovito;

- g. kvalitetu, detaljnost i pravodobnost informacija koje pružaju informacijski sustavi te jesu li sustavi u mogućnosti objediniti podatke o riziku za sve portfelje, aktivnosti i subjekte uključene u konsolidaciju. Informacijski sustavi trebali bi biti usklađeni s uputama navedenima u Smjernicama EBA-e o IRRBB-u;
- h. cjelovitost i pravodobnost podataka koji ulaze u postupak mjerenja rizika, a koji bi također trebali biti usklađeni s uputama iz Smjernica EBA-e o IRRBB-u;
- i. jesu li sustavi za mjerenje rizika institucije sposobni prepoznati potencijalne koncentracije IRRBB-a (npr. u određenim razdobljima);
- j. razumiju li osobe odgovorne za upravljanje rizicima i više rukovodstvo institucije temeljne pretpostavke sustava mjerenja, posebno u smislu pozicija s neodređenim ugovornim dospijecem i onih s implicitnim ili izričitim opcijama, kao i pretpostavke institucije za kapital;
- k. jesu li osobe odgovorne za upravljanje rizicima i više rukovodstvo institucije svjesni razine rizika modela koji prevladava u tehnikama institucije za mjerenje rizika;
- l. je li upotreba kamatnih izvedenica u skladu sa strategijom rizika za IRRBB te obavljaju li se te aktivnosti unutar okvira sklonosti preuzimanju rizika i s primjerenim mehanizmima internog upravljanja.

354. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija provela adekvatne scenarije testiranja otpornosti na stres koji nadopunjuju njezin sustav za mjerenje rizika. U svojoj procjeni trebaju ocijeniti usklađenost s relevantnim uputama iz smjernica EBA-e izdanih u skladu s člankom 98. stavkom 5. Direktive 2013/36/EU.

355. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija odgovarajući okvir za praćenje IRRBB-a i interno izvješćivanje o IRRBB-u, koji prema potrebi omogućuje provođenje pravodobnih radnji na odgovarajućoj razini višeg rukovodstva ili upravljačkog tijela institucije. Sustav za praćenje rizika trebao bi uključivati posebne pokazatelje i relevantne okidače kako bi omogućio učinkovite znakove ranog upozorenja. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir dostavljaju li rukovodstvo i funkcija kontrole redovito (učestalost ovisi o rasponu, složenosti i razini izloženosti IRRBB-u) upravljačkom tijelu i višem rukovodstvu barem sljedeće informacije:

- a. pregled trenutačnih izloženosti IRRBB-u, rezultate računa dobiti i gubitka i izračun rizika te činitelja razine i smjera IRRBB-a;
- b. značajna prekoračenja limita IRRBB-a;
- c. promjene glavnih pretpostavki ili parametara na kojima se temelje postupci za procjenu IRRBB-a;

- d. promjene u poziciji kamatnih izvedenica te jesu li one povezane s promjenama osnovne strategije zaštite od rizika; i
- e. informacije o učinkovitosti upotrijebljenih modela.

Okvir unutarnje kontrole

356. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila snažan i sveobuhvatan okvir kontrole i pouzdane zaštitne mjere za smanjenje izloženosti IRRBB-u u skladu sa svojom strategijom rizika i sklonošću preuzimanju rizika. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. obuhvaća li područje djelovanja kontrolne funkcije institucije sve konsolidirane subjekte, sve geografske lokacije i sve financijske aktivnosti;
- b. postoje li unutarnje kontrole, operativni limiti i druge prakse čiji je cilj održavati izloženosti IRRBB-u na razini koja je prihvatljiva instituciji ili ispod te razine, u skladu s parametrima koje je odredilo upravljačko tijelo i više rukovodstvo te sklonošću institucije preuzimanju rizika; i
- c. ima li institucija primjerene unutarnje kontrole i prakse kako bi osigurala da se kršenja i iznimke od politika, postupaka i limita pravodobno prijavljuju odgovarajućoj razini rukovodstva u svrhu poduzimanja mjera.

357. Nadležna tijela trebaju procijeniti sustav limita, uključujući sljedeće:

- a. njegovu usklađenost sa strategijom upravljanja rizicima i sklonošću institucije preuzimanju rizika;
- b. njegovu primjerenost s obzirom na složenost institucije i izloženosti IRRBB-u i njezinu sposobnost mjerenja tog rizika i upravljanja njime;
- c. pokriva li sustav potencijalni učinak promjena kamatnih stopa na zaradu i ekonomsku vrijednost institucije (s perspektive zarade limiti bi trebali specificirati prihvatljive razine volatilnosti zarade uslijed specifičnih kamatnih scenarija; oblik limita za razmatranje učinka kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost institucije trebao bi odgovarati veličini i složenosti aktivnosti institucije i osnovnih pozicija);
- d. jesu li utvrđeni limiti apsolutni ili su moguća prekoračenja limita (u slučaju potonjeg politikama institucije trebalo bi jasno propisati razdoblje i posebne okolnosti u kojima su takva prekoračenja limita moguća; nadležna tijela trebaju zatražiti informacije o mjerama kojima se osigurava poštovanje limita); i
- e. ima li institucija odgovarajuće postupke za redovito revidiranje svojih limita.

358. Nadležna tijela trebala bi procijeniti funkcionalnost funkcije unutarnje revizije. U tu svrhu nadležna tijela trebaju procijeniti:

- a. provodi li institucija redovite unutarnje revizije okvira upravljanja IRRBB-om;
- b. obuhvaća li unutarnja revizija glavne elemente upravljanja IRRBB-om, mjerenja i kontrole IRRBB-a u cijeloj instituciji; i
- c. je li funkcija unutarnje revizije učinkovita u utvrđivanju pridržavanja internih politika i relevantnih vanjskih propisa i u rješavanju eventualnih odstupanja od njih.

6.5.4 Sažetak nalaza i ocjena

359. Nakon provedbe prethodno opisanih procjena nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o IRRBB-u institucije. Mišljenje bi trebalo uključiti u sažetak nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 7. Ako na temelju značajnosti određenih potkategorija rizika nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi, potrebno je analogijom primijeniti upute iz ove tablice u mjeri u kojoj je to moguće.

Tablica 7. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene IRRBB-u

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> • Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa nije značajna / vrlo je niska. • Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa nije značajna / vrlo je niska. • Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene temeljnih pretpostavki (npr. u slučaju proizvoda sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta) nije značajna / vrlo je niska. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za kamatni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. • Organizacijski okvir za kamatni rizik pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasno razdvajanje zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. • Sustavi za mjerenje i praćenje kamatnog rizika te za izvješćivanje o njemu primjereni su. • Interni limiti i okvir kontrola za kamatni rizik pouzdani su i u skladu sa strategijom rizika institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
2	Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> • Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa niska je do umjerena. • Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa niska je do umjerena. • Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene temeljnih pretpostavki (npr. u slučaju proizvoda sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta) niska je do umjerena. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sustavi za mjerenje i praćenje kamatnog rizika te za izvješćivanje o njemu primjereni su. • Interni limiti i okvir kontrola za kamatni rizik pouzdani su i u skladu sa strategijom rizika institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
3	Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa umjerena je do visoka. Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa umjerena je do visoka. Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene temeljnih pretpostavki (npr. u slučaju proizvoda sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta) umjerena je do visoka. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji neusklađenost između politike i strategije institucije za kamatni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. U organizacijskom okviru za kamatni rizik nema dostatnog razdvajanja odgovornosti i zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije.
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa visoka je. Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa visoka je. Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene temeljnih pretpostavki (npr. u slučaju proizvoda sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta) visoka je. 	<ul style="list-style-type: none"> Sustavi za mjerenje i praćenje kamatnog rizika te za izvješćivanje o njemu ne provode se s dovoljnom točnošću i učestalošću. Interni limiti i okvir kontrola za kamatni rizik nisu u skladu sa strategijom rizika institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.

Glava 7. Procjena kapitala SREP-om

7.1 Opća razmatranja

360. Nadležna tijela trebaju u okviru procjene kapitala SREP-om utvrditi pruža li regulatorni kapital institucije pouzdano pokriva rizike za kapital kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena, ako su takvi rizici procijenjeni kao značajni za instituciju.
361. Nadležna tijela to bi trebala učiniti određivanjem i utvrđivanjem količine (iznosa) i kvalitete (sastava) dodatnog regulatornog kapitala koji je institucija obvezna držati da bi pokrila rizike specifične za instituciju i elemente rizika koji nisu obuhvaćeni ili nisu dovoljno obuhvaćeni dijelom trećim, četvrtim i sedmim Uredbe (EU) br. 575/2013 i poglavljem 2. Uredbe (EU) 2017/2402 („Kapitalni zahtjevi iz prvog stupa”) i, prema potrebi, kapitalnih zahtjeva za pokriva nedostataka u modelima, kontrolama, upravljanju ili drugih nedostataka, kao i rizika koji proizlazi iz poslovnog modela institucije („dodatni kapitalni zahtjevi”). Institucija u svakom trenutku treba ispunjavati dodatne kapitalne zahtjeve.
362. Za rješavanje mogućih neadekvatnosti kapitala, uključujući u stresnim uvjetima, nadležna tijela trebaju poduzeti odgovarajuće nadzorne mjere, uključujući, prema potrebi, uspostavu i priopćavanje P2G-a, odnosno količine (iznosa) i kvalitete (sastava) regulatornog kapitala s kojim se očekuje da će institucija raspolagati i koji je iznad njezina OCR-a ili OLRR-a.
363. Pri određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i, prema potrebi, preporuka, nadležna tijela trebaju:
- a) uzeti u obzir sve nadzorne mjere koje je nadležno tijelo primijenilo ili planira primijeniti na instituciju u skladu s poglavljem 10. i uzimajući u obzir točke od 386. do 389.;
  - b) jasno obrazložiti sve elemente dodatnih kapitalnih zahtjeva za P2R i P2R-LR kao i za P2G i P2G-LR;
  - c) dosljedno primjenjivati P2R i P2R-LR kao i P2G i P2G-LR kako bi se osigurala opća dosljednost bonitetnih rezultata među institucijama.
364. Nadležna tijela trebaju procijeniti adekvatnost regulatornog kapitala institucije i učinak ekonomskog stresa na njega te rizike koje predstavlja prekomjerna financijska poluga, kao glavnu odrednicu održivosti institucije. Ta bi procjena trebala biti sažeto prikazana i sadržana u ocjeni temeljenoj na kriterijima koji su navedeni na kraju ove glave.

Postupak procjene kapitala SREP-om

365. Nakon razmatranja rezultata procjene rizika za kapital iz glave 6. nadležna tijela trebaju poduzeti sljedeće korake kao dio postupka procjene kapitala SREP-om:

- a. određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva za rizike koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge;
- b. procjena rizika prekomjerne financijske poluge i određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva za pokriće tog rizika;
- c. usklađivanje P2R-a, P2R-LR-a, P2G-a i P2G-LR-a sa zaštitnim slojevima kapitala i svim makrobonitetnim zahtjevima;
- d. određivanje TSCR-a, TSLRR-a i OCR-a, OLRR-a;
- e. formuliranje i obrazloženje kapitalnih zahtjeva;
- f. procjena mogu li se TSCR, TSLRR, OCR i OLRR ispuniti u stresnim uvjetima;
- g. određivanje P2G-a i P2G-LR-a;
- h. određivanje ocjene adekvatnosti kapitala.

7.2 Određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva za rizike koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge

366. Nadležna tijela trebala bi odrediti dodatne kapitalne zahtjeve za rizike koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge ako za instituciju utvrde bilo koju od situacija navedenih u članku 104.a stavku 1. Direktive 2013/36/EU, uključujući posebno:

- a. rizik od neočekivanih gubitaka i očekivanih gubitaka nedovoljno pokrivenih rezervacijama tijekom razdoblja od 12 mjeseci (osim ako su Uredbom (EU) br. 575/2013 određeni kapitalni zahtjevi za drugo razdoblje) („neočekivani gubitci”), s kojima se pojedinačne institucije suočavaju zbog svojih aktivnosti, uključujući one koji odražavaju učinak određenih gospodarskih i tržišnih kretanja;
- b. nedostatke modela procijenjene u kontekstu članka 101. Direktive 2013/36/EU; i
- c. nedostatke u internom upravljanju, uključujući mehanizme unutarnje kontrole i druge nedostatke, kao i rizik koji proizlazi iz poslovnog modela institucije, utvrđen na temelju procjene rizika iz glava od 4. do 6.

7.2.1 Određivanje dodatnog regulatornog kapitala za pokriće neočekivanih gubitaka

367. Pri određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva za rizik neočekivanih gubitaka u skladu s točkom 366. podtočkom (a), nadležna tijela trebaju razmotriti svaku vrstu rizika koja može predstavljati značajan rizik za kapital institucije. Nadležna tijela trebaju odrediti dodatni regulatorni kapital potreban za pokriće rizika od neočekivanih gubitaka određivanjem kapitala koji se smatra adekvatnim za pokriće te vrste rizika i oduzimanjem relevantnog dijela kapitalnih zahtjeva utvrđenih u trećem i četvrtom dijelu Uredbe (EU) br. 575/2013 i poglavlju 2. Uredbe (EU) 2017/2402.
368. Za potrebe prethodne točke nadležna tijela trebaju za svaki rizik pojedinačno odrediti iznose kapitala koji se smatraju adekvatnima, i to utvrđivanjem, procjenom i kvantificiranjem rizika kojima je institucija izložena te pritom trebaju uzeti u obzir ukupni profil rizičnosti institucije. Određivanje iznosa kapitala koji se smatra adekvatnim trebalo bi uključivati:
- a. rizike specifične za instituciju ili elemente takvih rizika koji su izričito isključeni iz kapitalnih zahtjeva iz prvog stupa ili njima nisu izričito obuhvaćeni;
  - b. rizike specifične za instituciju ili elemente takvih rizika za koje se smatra da nisu dovoljno pokriveni primjenjivim kapitalnim zahtjevima iz prvog stupa.
369. Nadležna tijela trebaju osigurati da iznos kapitala koji se smatra adekvatnim za pokriće svakog rizika utvrđenog u skladu s člancima od 79. do 85. Direktive 2013/36/EU nije niži od relevantnog dijela primjenjivog kapitalnog zahtjeva iz prvog stupa koji pokriva taj rizik. U iznimnim slučajevima, kada je pretjerano opterećujuće smisleno odvojiti iznos kapitala koji se smatra adekvatnim za dvije ili više vrsta rizika kvantificiranih zajedno, posebno za male institucije, nadležna tijela trebaju koliko god je to moguće postupiti u skladu s prvom rečenicom ove točke te primjenom izračuna iz ICAAP-a, prosudbe nadzornih tijela i drugih izvora informacija odrediti razinu dodatnih kapitalnih zahtjeva na konzervativan način, uzimajući u obzir točke od 372. do 374.
370. Utvrđivanje, procjena i kvantificiranje rizika kojima je institucija izložena trebali bi biti potkrijepljeni sljedećim izvorima informacija:
- a. ICAAP-om i rezultatima njegove procjene koju je provelo nadležno tijelo, uključujući izračune ICAAP-a ako se smatraju pouzdanima ili djelomično pouzdanima u skladu s točkama od 375. do 377;
  - b. nadzornim izvješćivanjem;
  - c. rezultatima nadzorne procjene i usporedbe u odnosu na referentnu vrijednost;
  - d. ishodima svih relevantnih prethodnih nadzornih aktivnosti; i
  - e. drugim relevantnim ulaznim parametrima, uključujući one koji proizlaze iz interakcije i dijaloga s institucijom.

371. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir ICAAP i rezultate njegove procjene kao jedan od ključnih ulaznih parametara za utvrđivanje i procjenu rizika relevantnih za instituciju. Pri određivanju iznosa kapitala koji se smatra adekvatnim i dodatnih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne rizike trebalo bi uzeti u obzir izračune ICAAP-a ako se smatraju pouzdanima ili djelomično pouzdanima, kao i rezultate nadzorne usporedbe u odnosu na referentnu vrijednost i, prema potrebi, druge relevantne ulazne parametre, uključujući prosudbu nadzornih tijela.
372. Nadležna tijela ne bi trebala dopustiti da se regularni kapital koji institucija drži na temelju članka 92. Uredbe (EU) br. 575/2013 upotrebljava za ispunjavanje dodatnih kapitalnih zahtjeva ili prijebor u odnosu na njih, kako za ukupne tako i za pojedinačne rizike.
373. Za potrebe članka 98. stavka 1. točke (f) Direktive 2013/36/EU i određivanja dodatnih kapitalnih zahtjeva nadležna tijela trebaju procijeniti i razmotriti učinke diversifikacije koji proizlaze iz geografskih, sektorskih i bilo kojih drugih relevantnih činitelja unutar svake značajne kategorije rizika (diversifikacija unutar rizika). Kad je riječ o svakom riziku za kapital koji je obuhvaćen Uredbom (EU) br. 575/2013, takvi učinci diversifikacije ne bi trebali smanjiti minimalne kapitalne zahtjeve izračunane u skladu s člankom 92. Uredbe (EU) br. 575/2013.
374. Međutim, diversifikacija između rizika u različitim kategorijama, uključujući one obuhvaćene Uredbom (EU) br. 575/2013 (diversifikacija između rizika), ne bi se trebala uzeti u obzir pri određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva.

Izračuni na temelju ICAAP-a

375. Nadležna tijela trebaju procijeniti pouzdanost izračuna na temelju ICAAP-a tako da procijene jesu li oni:
- a. granularni: Izračuni/metodologije trebali bi omogućiti raščlambu izračuna prema vrsti rizika umjesto prikazivanja jedinstvenog izračuna (ekonomski kapital) koji obuhvaća sve rizike. Tu raščlambu trebala bi omogućiti sama metodologija ICAAP-a. Rizici ne bi trebali biti isključeni iz ICAAP-a ako ih je teško kvantificirati ili ako relevantni podatci nisu dostupni; procjene se mogu dati na temelju dostupnih informacija i uključujući stručnu prosudbu. Kada nadležno tijelo to ocijeni primjerenim, procjene se mogu pružiti na temelju izračuna graničnog doprinosa, na primjer za rizike koji se ne mogu mjeriti zasebno (npr. rizik kreditne koncentracije);
  - b. vjerodostojni: Upotrijebljeni izračuni/metodologije trebali bi jasno obuhvatiti rizik na koji se odnose (npr. izračun rizika kreditne koncentracije trebao bi se temeljiti na odgovarajućoj raščlambi po sektorima koja odražava stvarne korelacije i strukture portfelja) i trebali bi biti dovoljno pouzdani, stabilni, osjetljivi na rizik i konzervativni kako bi se na odgovarajući način kvantificirali gubitci povezani s rizicima; Takvi izračuni/metodologije trebali bi biti u skladu sa strateškim postupcima institucija, uključujući sklonost institucija preuzimanju rizika;

- c. razumljivi: osnovni činitelji izračuna/metodologija trebali bi biti jasno navedeni. Izračun metodom „crne kutije” ne bi se trebao prihvatiti. Nadležna tijela trebala bi osigurati da institucija pruži objašnjenje upotrijebljenih ključnih pretpostavki, uključujući barem vremensko razdoblje, razine pouzdanosti, pretpostavke korelacije, ključne parametre, područja upotrijebljenih modela u kojima postoji najveća mogućnost pogreške te kako se one uzimaju u obzir i ispravljaju u konačnom izračunu ICAAP-a;
- d. usporedivi: u okviru izračuna/metodologija trebale bi jasno biti navedene glavne pretpostavke u smislu ukupne razine konzervativnosti, razdoblja držanja / rizičnih razdoblja i razina pouzdanosti (ili istovrijedne mjere) kako bi se omogućila prilagodba koju nadležna tijela mogu zatražiti ili provesti radi olakšavanja usporedivosti s usporedivim institucijama i nadzorne usporedbe u odnosu na referentnu vrijednost.

376. Nadležna tijela trebaju detaljnije procijeniti pouzdanost izračuna na temelju ICAAP-a uspoređujući ih s rezultatima nadzornog ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti za iste rizike i s drugim relevantnim ulaznim parametrima.

377. Izračun na temelju ICAAP-a trebao bi se smatrati djelomično pouzdanim ako se, unatoč činjenici da ne ispunjava sve prethodno navedene kriterije, čini vrlo vjerodostojnim; međutim, tako bi se trebalo postupati samo u iznimnom slučaju i uz primjenu mjera za poboljšanje nedostataka utvrđenih u izračunu na temelju ICAAP-a.

Nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti

378. Nadležna tijela trebaju razviti i primjenjivati nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti specifične za svaki rizik kao sredstvo preispitivanja izračuna na temelju ICAAP-a za te značajne rizike, ili elemente takvih rizika koji nisu obuhvaćeni ili nisu u dostatnoj mjeri obuhvaćeni Uredbom (EU) br. 575/2013 ili kako bi dodatno podržala određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva za svaki rizik pojedinačno, posebno u slučajevima u kojima se izračuni na temelju ICAAP-a za te značajne rizike, ili elemente tih rizika, smatraju nepouzdanima ili nisu dostupni.

379. Trebalo bi razviti nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti kako bi se osigurala razborita, dosljedna (tj. po potrebi kalibrirana u odnosu na ekvivalentna razdoblja držanja / rizična razdoblja i razine pouzdanosti kao što je određeno Uredbom (EU) br. 575/2013), transparentna i usporediva mjera za izračun i usporedbu kapitala koji se smatra adekvatnim za određenu vrstu rizika na razini institucija.

380. S obzirom na raznolikost poslovnih modela koje institucije primjenjuju, rezultat nadzornog ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti ne mora biti odgovarajući za svaku instituciju u svakom trenutku. Nadležna tijela trebaju se pozabaviti tim pitanjem upotrebom najprimjerenije

referentne vrijednosti ako postoji više mogućnosti i/ili primjenom vlastite prosudbe rezultata ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti kako bi uzela u obzir specifičnosti poslovnog modela i institucije.

381. Kada nadležna tijela pri određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva uzmu u obzir nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti, ona bi u okviru dijaloga trebala instituciji objasniti logiku i temeljna opća načela utvrđivanja referentnih vrijednosti.

Drugi relevantni ulazni parametri

382. Nadležna tijela trebaju upotrijebiti druge relevantne ulazne parametre kao potporu određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva za svaki rizik pojedinačno. Drugi relevantni ulazni parametri mogu uključivati rezultate procjene rizika (prema kriterijima navedenima u glavi 6.), usporedbe s usporedivim institucijama, uključujući izvješće odnosno izvješća koja je objavila EBA u skladu sa zahtjevima iz članka 78. Direktive 2013/36/EU, referentne vrijednosti koje je objavila EBA u skladu s člankom 101. Direktive 2013/36/EU itd.

383. Drugi relevantni ulazni parametri trebali bi potaknuti nadležno tijelo da ponovno procijeni primjerenost/pouzdanost izračuna na temelju ICAAP-a / nadzornog ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti za određeni rizik, i/ili prilagodi rezultat ako postoje sumnje u njegovu točnost (npr. kada ocjena rizika upućuje na značajno drukčiju razinu rizika u odnosu na izračun ili kad usporedbe s usporedivim institucijama pokažu da se institucija bitno razlikuje od usporedivih institucija u smislu kapitalnih zahtjeva za pokriće usporedive izloženosti riziku).

384. Kako bi osigurala dosljednost u određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva za svaki rizik pojedinačno, nadležna tijela trebala bi se koristiti istim grupama usporedivih institucija kako su uspostavljene za potrebe analize rizika za kapital, kako je navedeno u glavi 6.

385. Kada nadležna tijela pri određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva uzmu u obzir druge relevantne ulazne parametre, ona u okviru dijaloga trebaju instituciji objasniti logiku i temeljna opća načela za upotrebu tih ulaznih parametara.

7.2.2 Određivanje regulatornog kapitala ili drugih mjera za pokriće nedostataka modela

386. Ako u okviru kontinuiranog preispitivanja internih pristupa na temelju zahtjeva iz članka 101. Direktive 2013/36/EU ili u okviru analize usporedivih institucija koja se provodi u skladu s člankom 78. Direktive 2013/36/EU nadležna tijela utvrde nedostatke modela koji bi mogli dovesti do podcjenjivanja minimalnih kapitalnih zahtjeva propisanih Uredbom (EU) br. 575/2013, ona trebaju odrediti dodatne kapitalne zahtjeve za nedostatke modela koji bi mogli dovesti do podcjenjivanja rizika u slučaju da se utvrdi da je to prihvatljivije od drugih nadzornih mjera. Nadležna tijela trebaju odrediti dodatne kapitalne zahtjeve kako bi se pokrili ti nedostaci samo ako ih nije moguće riješiti u okviru kapitalnih zahtjeva iz prvog stupa drugim nadzornim mjerama, kao što je zahtijevanje od institucija da prilagode svoje modele ili primjene odgovarajuću maržu konzervativnosti na svoje procjene. Takve dodatne kapitalne zahtjeve trebalo bi odrediti samo kao privremenu mjeru dok se rješavaju nedostaci.

7.2.3 Određivanje regulatornog kapitala ili drugih mjera za pokriće drugih nedostataka

387. Nadležna tijela trebaju odrediti dodatni regulatorni kapital za pokrivanje nedostataka u upravljanju, kontrolama, poslovnom modelu ili drugih nedostataka, utvrđenih na temelju procjene rizika iz glava od 4. do 6., ako se druge nadzorne mjere smatraju nedostatnima ili neprikladnima za postizanje usklađenosti sa zahtjevima. Nadležna tijela trebaju odrediti takve dodatne kapitalne zahtjeve samo kao privremenu mjeru dok se rješavaju nedostatci.
388. Nadležna tijela trebaju odrediti dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće rizika izvora financiranja utvrđenog tijekom procjene rizika opisane u glavi 8. samo ako se utvrdi da je to prihvatljivije od drugih nadzornih mjera koje se primjenjuju u skladu s glavom 9.
389. Ako institucija opetovano ne uspije uspostaviti ili održavati odgovarajuću razinu regulatornog kapitala za pokriće iznosa iz smjernica priopćenih u skladu s člankom 104.b stavkom 3. Direktive 2013/36/EU, nadležna tijela trebaju odrediti dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće tog dodatnog rizika najkasnije dvije godine nakon kršenja smjernica. Nadležna tijela mogu odgoditi tu odluku ako dopuste institucijama da posluju ispod razine iz smjernica zbog gospodarskih ili tržišnih uvjeta ili okolnosti specifičnih za instituciju, u skladu s točkama 584. i 585.

7.2.4 Određivanje sastava dodatnih kapitalnih zahtjeva

390. Nadležna tijela trebaju odrediti sastav dodatnih kapitalnih zahtjeva od najmanje 56,25 % redovnog osnovnog kapitala (CET1) i najmanje 75 % osnovnog kapitala. Nadležna tijela mogu odrediti sastav dodatnih kapitalnih zahtjeva za sve rizike osim rizika prekomjerne financijske poluge na agregiranoj razini.
391. Prema potrebi i uzimajući u obzir posebne okolnosti institucije, nadležna tijela mogu zahtijevati od institucija da pokriju dodatne kapitalne zahtjeve višom kvalitetom kapitala od one iz točke 390. Svako određivanje više kvalitete kapitala trebalo bi biti opravdano, uzimajući u obzir pojedinačni profil rizičnosti institucije i rizike koji mogu zahtijevati visoku kvalitetu kapitala za pokriće potencijalnih gubitaka.

7.3 Dodatni kapitalni zahtjevi za rizik prekomjerne financijske poluge

392. U skladu s člankom 104.a stavcima 3. i 4. Direktive 2013/36/EU³⁷ nadležna tijela trebala bi procijeniti rizik prekomjerne financijske poluge odvojeno od drugih vrsta rizika. Ako na temelju takve procjene nadležna tijela odrede dodatni kapitalni zahtjev kako bi se pokrio rizik prekomjerne financijske poluge, nadležna tijela trebaju dodati taj zahtjev kapitalnom zahtjevu na temelju omjera financijske poluge iz članka 92. stavka 1. točke (d) Uredbe (EU) br. 575/2013, a ne kapitalnim zahtjevima na temelju ukupnog iznosa izloženosti riziku (TREA) kako je

³⁷ Dodatno objašnjeno u uvodnoj izjavi 15. Direktive (EU) 2019/878 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu izuzetih subjekata, financijskih holdinga, mješovitih financijskih holdinga, primitaka, nadzornih mjera i ovlasti te mjera za očuvanje kapitala, SL L 150, 7.6.2019., str. 253.

navedeno u točkama od (a) do (c) tog stavka tog članka. Nadležna tijela trebaju razmotriti zahtjev za omjer financijske poluge i dodatni kapitalni zahtjev za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge kao skup zahtjeva odvojenih od zahtjeva koji se temelje na TREA-i i dodatnih kapitalnih zahtjeva za sve ostale vrste rizika (tj. raspoloživi regulatorni kapital može se istodobno upotrebljavati za ispunjavanje zahtjeva u okviru skupa koji se temelji na TREA-i i u okviru skupa kapitalnih zahtjeva koji se temelje na omjeru financijske poluge).

7.3.1 Procjena rizika prekomjerne financijske poluge

393. U skladu s konceptom omjera financijske poluge (i njegova skupa zahtjeva) kao zaštitnog mehanizma za kapitalne zahtjeve koji se temelje na TREA-i, pri procjeni rizika prekomjerne financijske poluge kako je definirano u članku 4. stavku 1. točkama 93. i 94. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela trebaju se usmjeriti na potencijalne značajne ranjivosti koje nisu pokrivena ili nisu dovoljno pokrivena kapitalnim zahtjevima iz članka 92. stavka 1. točke (d) Uredbe (EU) br. 575/2013 i koje mogu zahtijevati korektivne mjere za poslovne aktivnosti institucije koje nisu bile predviđene njezinim poslovnim planom.

394. Pri procjeni rizika prekomjerne financijske poluge nadležna tijela trebaju razmotriti sve sljedeće aspekte i prilagoditi detaljnost procjene svakog aspekta ovisno o njegovoj važnosti za instituciju:

- a. elemente rizika prekomjerne financijske poluge za koje se smatra da nisu pokriveni ili nisu dovoljno pokriveni kapitalnim zahtjevom u pogledu omjera financijske poluge iz članka 92. stavka 1. točke (d) Uredbe (EU) br. 575/2013, posebno kao posljedica:
  - i. regulatorne arbitraže / optimizacije omjera financijske poluge zamjenom izloženosti koje se uračunavaju u omjer financijske poluge za ekonomski slične izloženosti koje se mogu u manjoj mjeri uračunati u izračun izloženosti omjera financijske poluge;
  - ii. regulatorne arbitraže / optimizacije smanjivanjem izloženosti omjera financijske poluge u obliku privremenih smanjenja obujma transakcija na ključnim financijskim tržištima (posebno na tržištu novca, određenih aktivnosti kao što su transakcije financiranja vrijednosnim papirima, ali i na tržištu izvedenica) oko referentnih datuma, zbog kojih dolazi do izvješćivanja³⁸ i javnog objavljivanja povećanih omjera financijske poluge („manipulativne aktivnosti u cilju uljepšavanja financijskog stanja”, eng. *window-dressing*); i
  - iii. specifičnih značajki poslovnog modela, poslovnih aktivnosti ili drugih bankovnih posebnosti koje povećavaju ili smanjuju stupanj izloženosti

---

³⁸ Kako bi se stekao uvid, Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2021/451 od 17. prosinca 2020. uvodi se obrazac C48.00 s dnevnim vrijednostima za transakcije financiranja vrijednosnim papirima u COREP-u u pogledu velikih institucija. Nadalje, napominjemo da se opsežni dnevni podatci dostavljaju trgovinskim repozitorijima u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2019/363 od 13. prosinca 2018. (za transakcije financiranja vrijednosnim papirima) i u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1247/2012 od 19. prosinca 2012. (za izvedenice).

institucije riziku prekomjerne financijske poluge (npr. prema aspektima iz točke 393.), ali nisu obuhvaćene ili nisu dovoljno obuhvaćene u izračunu omjera financijske poluge. Nadležna tijela trebaju razmotriti, ako je primjenjivo, visoke izloženosti po izdanim opcijama na vlasnički kapital ili kratkim pozicijama putem kreditnih izvedenica koje mogu imati povećanu izloženost visokim gubitcima, budući da te pozicije nisu u potpunosti obuhvaćene izloženošću omjera financijske poluge (za razliku od, na primjer, izdanih kreditnih izvedenica), i koncentracije u određenim izvanbilančnim stavkama gdje posebnosti svojstvene poslovnim aktivnostima institucije mogu dovesti do povećane volatilnosti vrijednosti povlačenja.

- b. elemente rizika prekomjerne financijske poluge koji su izričito isključeni iz kapitalnog zahtjeva povezanih s omjerom financijske poluge ili nisu izričito obuhvaćeni tim zahtjevom, među ostalim zbog isključenja navedenih u članku 429.a Uredbe (EU) br. 575/2013, posebno ako postoje zabrinutosti u pogledu procjene kontinuiranog ispunjavanja uvjeta za ta isključenja i ako je oslanjanje na jedno isključenje vrlo značajno za instituciju, a isključeni iznos je pretjerano volatilan;
- c. promjene omjera financijske poluge institucije i njegovih sastavnica, uključujući predvidivi učinak sadašnjih i budućih očekivanih gubitaka na omjer financijske poluge, uzimajući u obzir poslovni model institucije.

7.3.2 Određivanje dodatnog kapitalnog zahtjeva za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge

395. Na temelju procjene provedene u skladu s odjeljkom 7.3.1. ovih smjernica nadležna tijela trebaju odrediti dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge kao razliku između kapitala koji se smatra adekvatnim za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge i kapitalnih zahtjeva povezanih s omjerom financijske poluge, kako je utvrđeno u članku 92. stavku 1. točki (d) Uredbe (EU) br. 575/2013. Taj iznos ne može biti negativan.

396. Pri određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge nadležna tijela trebaju posebno razmotriti:

- a. elemente rizika prekomjerne financijske poluge za koje se smatra da nisu pokriveni ili nisu dovoljno pokriveni kapitalnim zahtjevom povezanim s omjerom financijske poluge iz članka 92. stavka 1. točke (d) Uredbe (EU) br. 575/2013, posebno ako procjena aspekata opisanih u točkama 393. ili 394. upućuje na visoku ranjivost u odnosu na izloženost omjera financijske poluge.
- b. elemente rizika prekomjerne financijske poluge koji su izričito isključeni iz kapitalnog zahtjeva povezanog s omjerom financijske poluge ili nisu izričito obuhvaćeni tim zahtjevom, među ostalim zbog isključenja navedenih u članku 429.a stavku 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, a koji su procijenjeni u skladu s

točkom 394. podtočkom b. Nadležna tijela trebaju odrediti dodatne kapitalne zahtjeve samo u slučajevima kada posebno opsežna primjena određenog isključenja dovodi do razine omjera financijske poluge koja ne odražava na odgovarajući način rizik s kojim se institucija suočava.

397. Nadležna tijela trebaju osigurati da kapital koji se smatra adekvatnim za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge ne bude niži od kapitalnih zahtjeva povezanih s omjerom financijske poluge (tj. dodatni kapitalni zahtjevi za rješavanje rizika prekomjerne financijske poluge ne mogu biti negativni).

398. Nadležna tijela trebaju utvrditi, procijeniti i kvantificirati rizik prekomjerne financijske poluge na temelju izvora informacija i metoda navedenih u točkama 370. i 371., koristeći se dostupnim izvorima informacija u mjeri u kojoj su relevantni za rizik prekomjerne financijske poluge.

7.3.3 Sastav dodatnog kapitalnog zahtjeva za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge

399. Nadležna tijela trebaju dodati dodatne kapitalne zahtjeve za ovladavanje rizikom prekomjerne financijske poluge minimalnom zahtjevu za osnovni kapital povezanom s omjerom financijske poluge. Kako bi ispunile taj dodatni zahtjev, institucije trebaju biti u mogućnosti upotrebljavati i bilo koji instrument osnovnog kapitala.

400. Prema potrebi i uzimajući u obzir posebne okolnosti institucije, nadležna tijela mogu zahtijevati od institucija da dodatne kapitalne zahtjeve pokriju višom kvalitetom kapitala od one iz točke 399. Svako određivanje više kvalitete kapitala trebalo bi biti opravdano, uzimajući u obzir pojedinačni profil rizičnosti institucije i situacije u kojima bi materijalizacija rizika prekomjerne financijske poluge mogla zahtijevati višu kvalitetu kapitala za pokrivanje mogućih gubitaka.

7.4 Usklađivanje sa zaštitnim slojevima kapitala i svim makrobonitetnim zahtjevima

401. Pri određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva (ili drugih kapitalnih mjera) nadležna tijela trebaju uskladiti dodatne kapitalne zahtjeve sa svim postojećim zahtjevima za zaštitne slojeve kapitala uzimanjem u obzir istih rizika ili elemenata tih rizika. Nadležna tijela ne bi trebala odrediti dodatne kapitalne zahtjeve ili druge kapitalne mjere (uključujući P2G) ako je rizik već pokriven posebnim zahtjevima za zaštitne slojeve kapitala. Svi dodatni kapitalni zahtjevi ili druge kapitalne mjere trebaju biti specifični za instituciju i ne bi trebali pokrivati makrobonitetne ili sistemske rizike. Međutim, u skladu s člankom 104.a stavkom 1. točkom (f) Direktive 2013/36/EU, oni mogu pokrivati rizike koji odražavaju učinak određenih gospodarskih uvjeta i tržišnih kretanja na profil rizičnosti pojedinačne institucije.

7.5 Određivanje TSCR-a, TSLRR-a, OCR-a i OLRR-a

402. Nadležna tijela trebaju odrediti TSCR (u smislu ukupnog regulatornog kapitala) kao zbroj:
- kapitalnog zahtjeva u skladu s člankom 92. stavkom 1. točkom (c) Uredbe (EU) br. 575/2013; i
  - ukupnih dodatnih kapitalnih zahtjeva (određenih u skladu s kriterijima navedenima u odjeljku 7.2.) i bilo kojeg dodatnog regulatornog kapitala za koji se utvrdi da je potreban za pokriće značajnih koncentracija između rizika.
403. Nadležna tijela trebaju odrediti TSCR (u smislu osnovnog kapitala) kao zbroj:
- kapitalnog zahtjeva u skladu s člankom 92. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) br. 575/2013; i
  - dijela dodatnih kapitalnih zahtjeva iz točke 402. podtočke b., za koji nadležno tijelo zahtijeva da se drži u obliku osnovnog kapitala.
404. Nadležna tijela trebaju odrediti TSCR (u smislu redovnog osnovnog kapitala) kao zbroj:
- kapitalnog zahtjeva u skladu s člankom 92. stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EU) br. 575/2013; i
  - dijela dodatnih kapitalnih zahtjeva iz točke 402. podtočke b., za koji nadležno tijelo zahtijeva da se drži u obliku redovnog osnovnog kapitala.
405. Nadležna tijela trebaju odrediti TSLRR (u smislu osnovnog kapitala) kao zbroj:
- kapitalnog zahtjeva povezanog s omjerom financijske poluge u skladu s člankom 92. stavkom 1. točkom (d) Uredbe (EU) br. 575/2013; i
  - dodatnog kapitalnog zahtjeva potrebnog za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge (određenog u skladu s kriterijima navedenima u odjeljku 7.3.).
406. Ako nadležna tijela zahtijevaju od institucija da pokriju P2R-LR višom kvalitetom kapitala u skladu s točkom 400., nadležna tijela trebaju odrediti TSLRR (u smislu redovnog osnovnog kapitala) kao dio dodatnog regulatornog kapitala iz točke 405. podtočke b., za koji nadležno tijelo zahtijeva da se drži u obliku redovnog osnovnog kapitala.
407. Nadležna tijela trebaju odrediti OCR kao zbroj:
- TSCR-a; i
  - kombiniranih zahtjeva za zaštitni sloj kapitala.
408. Nadležna tijela trebaju odrediti OLRR kao zbroj:

- a. TSLRR-a; i
- b. zahtjeva za zaštitni sloj povezan s omjerom financijske poluge za globalne sistemski važne institucije u skladu s člankom 92. stavkom 1.a Uredbe (EU) br. 575/2013.

409. Nadležna tijela u procjeni/izračunu TSCR-a, TSLRR-a, OCR-a ili OLRR-a ne bi trebala razmatrati druge stavke i instrumente osim onih koji su prihvatljivi za određivanje regulatornog kapitala (kako je definirano u drugom dijelu Uredbe (EU) br. 575/2013).

7.6 Oblikovanje i obrazloženje kapitalnih zahtjeva

410. Nadležna tijela trebaju osigurati dosljednost u određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i priopćavanju tih zahtjeva institucijama i/ili, prema potrebi, drugim nadležnim tijelima. To bi trebalo uključivati priopćavanje barem sljedećih elemenata:

- a. TSCR-a institucije kao udjela TREA-e (kao omjera), raščlanjenog u smislu sastava zahtjeva; i
- b. TSLRR-a institucije kao udjela izloženosti omjera financijske poluge (LRE) (kao omjera), raščlanjenog u smislu sastava zahtjeva.

411. Kako bi se TSCR priopćio kao omjer, nadležna tijela trebaju ga iskazati s pomoću sljedeće formule:

$$TSCR \text{ omjer} = \frac{TSCR}{TREA}$$

412. Kako bi se TSLRR priopćio kao omjer, nadležna tijela trebaju ga iskazati s pomoću sljedeće formule:

$$TSLRR \text{ omjer} = \frac{TSLRR}{LRE}$$

413. Radi postizanja veće dosljednosti, nadležna tijela trebaju institucijama i/ili, prema potrebi, drugim nadležnim tijelima priopćiti i:

- a. OCR i njegove sastavne dijelove – kapitalne zahtjeve iz prvog stupa, dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće rizika koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge i zahtjeve za zaštitni sloj – kao dijela (omjera) TREA-e, raščlanjenog prema sastavu zahtjeva;
- b. OLRR i njegove sastavne dijelove – kapitalni zahtjev povezan s omjerom financijske poluge, dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge i zahtjev za zaštitni sloj povezan s omjerom financijske poluge za globalne sistemski važne institucije – kao dijela (omjer) LRE-a, raščlanjenog prema sastavu zahtjeva.

414. Kada priopćuju bonitetne zahtjeve institucijama, nadležna tijela trebaju obrazložiti svoje odluke o nalaganju dodatnih kapitalnih zahtjeva u skladu s člankom 104.a stavkom 5. Direktive 2013/36/EU zasebno za rizik prekomjerne financijske poluge i za druge vrste rizika. Obrazloženje bi trebalo biti specifično za instituciju i u njemu bi se trebali jasno naznačiti glavni pokretači koji su utjecali na određivanje dodatnog kapitalnog zahtjeva, uključujući rizike i elemente rizika koji pridonose dodatnim kapitalnim zahtjevima.
415. Pri obrazloženju dodatnih kapitalnih zahtjeva nadležna tijela trebaju u najvećoj mogućoj mjeri upućivati na kategorije i potkategorije/elemente rizika kako je opisano u glavi 6. i odjeljcima 7.2. i 7.3., uzimajući u obzir postojeće definicije posebnih vrsta rizika u primjenjivom zakonodavstvu, pri čemu bi im cilj trebao biti postizanje opće usporedivosti među institucijama.
416. Pri obrazloženju dodatnih kapitalnih zahtjeva nadležna tijela trebaju isto tako utvrditi glavne nedostatke koje treba pokriti tim zahtjevima dok se ne riješe, u skladu s točkama 386. i 387. Uzimajući u obzir odgovarajuće nadzorne mjere u skladu s glavom 10., nadležna tijela trebaju zatražiti od institucija da utvrde odgovarajuće aktivnosti za otklanjanje tih nedostataka i priopće očekivane rokove za njihovo otklanjanje.
417. Nadležna tijela trebaju institucijama priopćiti odgovarajući minimalni sastav dodatnih kapitalnih zahtjeva zasebno za rizik prekomjerne financijske poluge i za druge vrste rizika. Ako nadležna tijela primjenjuju odstupanje od članka 104.a stavka 4. trećeg podstavka Direktive 2013/36/EU zahtijevajući višu kvalitetu kapitala od one navedene u prvom i drugom podstavku tog članka, trebala bi pružiti jasno obrazloženje za tu odluku i istaknuti specifične okolnosti institucije koje su dovele do potrebe za višom kvalitetom kapitala. U svojim obrazloženjima nadležna tijela trebaju upućivati na elemente kao što su:
- a. specifična vrsta institucije, priroda njezinih dioničara i, prema potrebi, struktura grupe, koji potencijalno utječu na mogućnost prikupljanja kapitala ovisno o značajkama određenih instrumenata kapitala;
  - b. specifična vrsta rizika s kojim se suočava pojedinačna institucija, što može dovesti do iznimno brzog iscrpljivanja redovnog osnovnog kapitala.
418. Nadležna tijela trebaju priopćiti konačne rezultate procjene na temelju SREP-a relevantnim sanacijskim tijelima. Nadležna tijela trebaju pružiti informacije o dodatnim kapitalnim zahtjevima koje zahtijevaju sanacijska tijela za potrebe procjene iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/1118³⁹.

---

³⁹ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/1118 od 26. ožujka 2021. o dopuni Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se utvrđuje metodologija koju sanacijska tijela upotrebljavaju za procjenu zahtjeva iz članka 104.a Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća i zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj za subjekte u sanaciji na konsolidiranoj razini sanacijske grupe ako sanacijska grupa ne podliježe tim zahtjevima na temelju te direktive.

419. Pri razmatranju mogućnosti da zahtijevaju višu kvalitetu kapitala nadležna tijela trebaju nastojati izbjeći preklapanje s drugim postojećim zahtjevima unutar relevantnog skupa zahtjeva koji se temelje na TREA-i ili na omjeru financijske poluge te s MREL-om.

7.7 Ispunjavanje zahtjeva u stresnim uvjetima

420. Nadležna tijela trebaju na temelju testiranja otpornosti na stres odrediti adekvatnost regulatornog kapitala institucije (visinu i sastav) u stresnim uvjetima te utvrditi jesu li za rješavanje mogućih neadekvatnosti potrebne nadzorne mjere, uključujući P2G, P2G-LR, revidirano planiranje kapitala i druge mjere iz glave 10.

421. Za procjenu adekvatnosti kapitala u stresnim uvjetima nadležna tijela trebaju razmotriti:
- a. upotrebu kvalitativnih rezultata (npr. utvrđenih nedostataka u upravljanju rizicima i kontroli rizika) testiranja otpornosti institucije na stres i nadzornog testiranja otpornosti na stres; i
  - b. upotrebu kvantitativnih rezultata testiranja otpornosti na stres koja provode institucije, ako se ICAAP smatra pouzdanim u skladu s točkom 375., i nadzornih testiranja otpornosti na stres (tj. rezultata u smislu promjena u omjerima regulatornog kapitala), u skladu s člankom 100. Direktive 2013/36/EU, kako je navedeno u glavi 12. ovih smjernica, uključujući na primjer:
    - i. propisivanje posebnih referentnih (*anchor*) scenarija/pretpostavki koje institucije mogu primijeniti; i
    - ii. provedbu testiranja otpornosti na stres na razini sustava s pomoću dosljedne metodologije i scenarija, bilo od strane institucije ili nadzornih tijela.

422. Nadležna tijela trebaju, prema potrebi, procijeniti kvantitativne rezultate testiranja otpornosti na stres s obzirom na adekvatnost i kvalitetu regulatornog kapitala institucije i utvrditi je li količina i kvaliteta regulatornog kapitala dovoljna za ispunjavanje primjenjivih kapitalnih zahtjeva, a posebno:

- a. OCR, uključujući njegove zahtjeve za kombinirani zaštitni sloj, u skladu s osnovnim scenarijem u budućem vremenskom razdoblju od barem dvije godine; i
- b. TSCR, u skladu s nepovoljnim scenarijima u budućem vremenskom razdoblju od barem dvije godine.

7.7.1 Primjena P2G-a za postupanje s kvantitativnim rezultatima testiranja otpornosti na stres

Određivanje i utvrđivanje preporuka P2G i P2G-LR

423. Nadležna tijela trebaju odrediti P2G i P2G-LR kako je navedeno u ovom odjeljku i, ako se tim određivanjem postignu pozitivne vrijednosti, trebala bi utvrditi P2G ili P2G-LR radi rješavanja pitanja koja izazivaju zabrinutost nadzornih tijela s obzirom na osjetljivost institucije na nepovoljne scenarije koji se upotrebljavaju u nadzornom testiranju otpornosti na stres.
424. P2G je iznos kapitala koji bi trebalo utvrditi kako bi se dosegla ukupna razina regulatornog kapitala koja se smatra odgovarajućom prema SREP-u i rezultatima nadzornog testiranja otpornosti na stres. Razina P2G-a trebala bi štititi od potencijalnog kršenja TSCR-a u nepovoljnom scenariju. Razina P2G-LR-a trebala bi štititi od kršenja TSLRR-a u nepovoljnom scenariju. Ako kvantitativni rezultati nadzornog testiranja otpornosti na stres pokažu da se ne očekuje da će institucija prekršiti svoj TSCR u nepovoljnom scenariju upotrijebljenom u nadzornom testiranju otpornosti na stres, nadležna tijela mogu odlučiti da neće utvrditi P2G. Slično tomu, nadležna tijela mogu odlučiti da neće utvrditi P2G-LR ako se ne očekuje da će doći do kršenja TSLRR-a u nepovoljnom scenariju u testiranju otpornosti na stres.
425. Nadležna tijela trebaju odrediti i utvrditi P2G i P2G-LR na temelju rezultata nepovoljnog scenarija upotrijebljenog u relevantnom nadzornom testiranju otpornosti na stres, uključujući testiranje otpornosti na stres na razini EU-a koje provodi EBA ili bilo koje drugo relevantno nadzorno testiranje otpornosti na stres koje se provodi na razini sustava analizom scenarija koja uključuje veći broj čimbenika tijekom budućeg razdoblja od barem dvije godine (uz pristup odozgo prema dolje ili odozdo prema gore).
426. Na temelju uspostavljenog proporcionalnog pristupa za institucije koje ne pripadaju 1. kategoriji i za društva kćeri prekograničnih grupa, za potrebe utvrđivanja i ažuriranja preporuka P2G i P2G-LR nadležna tijela mogu razmotriti rezultate pojednostavnjenih oblika nadzornog testiranja otpornosti na stres (npr. s pomoću referentnih (*anchor*) scenarija koje su propisala nadzorna tijela, analize osjetljivosti, testiranja otpornosti na stres uz pristup odozgo prema dolje koja provode imenovana tijela, učinka na razini portfelja testiranja otpornosti na stres na konsolidiranoj razini), prethodna nadzorna testiranja otpornosti na stres ili testiranja otpornosti na stres koje su provele institucije, u skladu s točkom 421. Pojednostavnjeni oblici nadzornog testiranja otpornosti na stres mogu se provoditi na pojedinačnoj osnovi, a ne kao dio postupka na razini cijelog sustava.
427. Nadležna tijela trebaju odrediti i utvrditi P2G i P2G-LR u skladu s modelom minimalnog angažmana navedenim u odjeljku 2.2.4. Konkretno, određivanje i utvrđivanje preporuka P2G i P2G-LR trebalo bi se odvijati barem jednako često kao procjene adekvatnosti kapitala prema modelu minimalnog angažmana u okviru SREP-a. Konkretno, ne očekuje se da će pojednostavnjeni oblici nadzornog testiranja otpornosti na stres iz točke 426. biti učestaliji od SREP-a, osim ako nadležno tijelo to smatra potrebnim.

428. Neovisno o prethodnoj točki nadležna tijela:

- a. trebaju procijeniti je li postojeća razina preporuka P2G i P2G-LR i dalje prikladna kad god su dostupni rezultati novog nadzornog testiranja otpornosti na stres i, prema potrebi, revidirati razinu P2G-a i P2G-LR-a;
- b. mogu odrediti P2G i P2G-LR samo svake druge godine umjesto jednom godišnje, uključujući za institucije za koje bi se adekvatnost kapitala, prema modelu minimalnog angažmana u okviru SREP-a, trebala ocjenjivati svake godine (npr. SREP za institucije 1. kategorije). Međutim, u godini koja slijedi nakon godine u kojoj je određen P2G nadležna tijela trebala bi, na temelju svih relevantnih informacija, uključujući rezultate prethodnih nadzornih testiranja otpornosti na stres i dodatne analize osjetljivosti (tj. pojednostavnjenih oblika nadzornog testiranja otpornosti na stres), procijeniti jesu li P2G i P2G-LR i dalje relevantni ili ih treba ažurirati.

429. Nadležna tijela u pravilu ne bi trebala upotrebljavati P2G za pokrivanje aspekata rizika koji bi trebali biti pokriveni dodatnim kapitalnim zahtjevima u skladu s odjeljkom 7.2. ovih smjernica. Slično tomu, P2G-LR ne bi trebao pokrivati one aspekte rizika prekomjerne financijske poluge koji su pokriveni dodatnim kapitalnim zahtjevima u skladu s odjeljkom 7.3. ovih smjernica.

430. Pri određivanju veličine P2G-a nadležna tijela trebala bi osigurati da je on utvrđen na razini koja odgovara barem očekivanom maksimalnom učinku stresa, koji bi se trebao izračunati na temelju promjena stope redovnog osnovnog kapitala (tj. uzimajući u obzir promjene stope redovnog osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku) u najgoroj godini stresa te uzimajući u obzir razinu primjenjivih kapitalnih zahtjeva i razmatranja navedena u točki 422. i točkama od 432. do 436. Maksimalni učinak stresa u svrhu utvrđivanja P2G-a trebalo bi tumačiti kao razliku između najniže stope redovnog osnovnog kapitala u nepovoljnom scenariju tijekom razdoblja obuhvaćenog testiranjem otpornosti na stres i stvarne stope redovnog osnovnog kapitala u početnoj točki. Kad je riječ o određivanju veličine P2G-LR-a, maksimalni učinak stresa trebalo bi izračunati na temelju promjena u osnovnom kapitalu u najgoroj godini stresa i uzimajući u obzir primjenjive kapitalne zahtjeve povezane s omjerom financijske poluge. Maksimalni učinak stresa u svrhu utvrđivanja P2G-LR-a trebalo bi tumačiti kao razliku između najnižeg omjera financijske poluge u nepovoljnom scenariju tijekom razdoblja obuhvaćenog testiranjem otpornosti na stres i stvarnog omjera financijske poluge u početnoj točki.

431. Nadležna tijela trebala bi utvrditi početnu točku P2G-a specifičnu za svaku instituciju prijebojem elemenata koji već pokrivaju rizike koji se odražavaju u maksimalnom učinku stresa. Konkretno, nadležna tijela trebaju odbiti relevantne mjere, posebno zaštitni sloj za očuvanje kapitala, kako je navedeno u točki 435. Osim toga, pri određivanju početnih točaka P2G-a i P2G-LR-a nadležna tijela mogu razmotriti, prema potrebi, druge prilagodbe maksimalnog učinka stresa povezane s pretpostavkom nepromjenjive bilance ili različitim vremenskim razdobljem između postupka testiranja otpornosti na stres i vremena početne točke.

432. Pri utvrđivanju P2G-a i P2G-LR-a nadležna tijela trebaju osigurati odgovarajuću poveznicu između početnih točaka P2G-a i P2G-LR-a odnosno konačnih P2G-a i P2G-LR-a. U tu svrhu mogu odlučiti primijeniti pristup razvrstavanja u razrede kako bi razvrstali institucije prema početnim točkama P2G-a i P2G-LR-a, na temelju relevantnih nadzornih testiranja otpornosti na stres navedenih u točki 425. ili na temelju drugih pristupa navedenih u točki 426. Slijedom toga, nadležna tijela mogu dodijeliti fiksni raspon razina P2G-a odnosno P2G-LR-a za svaki razred i utvrditi konačni P2G i P2G-LR unutar raspona dodijeljenog razreda ili, iznimno, izvan raspona relevantnog razreda, na temelju razmatranja specifičnih za instituciju. Nadležna tijela trebaju nastojati izbjeći nerazmjerne pozitivne ili negativne učinke određenog događaja između razreda, na primjer dopuštanjem djelomičnog preklapanja između razina P2G-a ili P2G-LR-a za susjedni razred, te trebaju osigurati da su konačni P2G i P2G-LR specifični za instituciju.
433. Pri određivanju konačnih preporuka P2G i P2G-LR nadležna tijela trebaju razmotriti, prema potrebi, sljedeće čimbenike:
- a. godinu u kojoj se pojavljuje maksimalan učinak stresa u odnosu na početnu točku i vremenski okvir scenarija koji se upotrebljavaju u testiranju otpornosti na stres;
  - b. rezultat pouzdanog testiranja otpornosti institucije na stres, uzimajući u obzir specifične definicije i pretpostavke scenarija, posebno ako se smatraju relevantnijima za poslovni model i profil rizičnosti institucije ili ako su unutarnji scenariji stroži od nadzornih scenarija;
  - c. promjene nastale nakon datuma zaključenja testiranja otpornosti na stres sa značajnim učinkom na profil rizičnosti ili kapitalnu poziciju institucije (npr. prodaja neprihodujućih kredita). Te promjene mogu uključivati privremene promjene profila rizičnosti, uključujući strukturne promjene u djelatnosti ili bilanci institucija;
  - d. relevantne upravljačke mjere institucije za ublažavanje koje se nakon njihove nadzorne procjene smatraju vjerodostojnima i vrlo sigurnima;
  - e. informacije i mišljenja nadzornih tijela o važnosti nadzornog testiranja otpornosti na stres s obzirom na strategiju, financijske planove i poslovni model institucije;
  - f. smanjenu sigurnost u pogledu stvarne osjetljivosti institucije na nepovoljne scenarije;
  - g. sva potencijalna preklapanja s P2R-om ili P2R-LR-om;
  - h. ukupne mogućnosti oporavka institucije kako je navedeno u članku 12. stavku 3. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2016/1075⁴⁰, kad se izračun institucije smatra dovoljno pouzdanim i realističnim;

---

⁴⁰ Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1075 od 23. ožujka 2016. o dopuni Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuje sadržaj planova oporavka.

- i. kvalitetu (sastav) raspoloživog regulatornog kapitala institucije, uključujući tijekom najgore godine stresa; i
- j. je li institucija u fazi restrukturiranja ili sanacije.

434. Za potrebe određivanja P2G-a u skladu s točkom 433.b nadležna tijela trebaju razmotriti i u kojoj mjeri stresni scenariji obuhvaćaju sve značajne rizike koji pridonose dodatnim kapitalnim zahtjevima u okviru TSCR-a. Nadležna tijela posebno trebaju uzeti u obzir činjenicu da scenariji makroekonomskog pada aktivnosti možda ne obuhvaćaju u potpunosti neke rizike, primjerice nesavjesnog ponašanja, mirovinski rizik ili neke elemente rizika kreditne koncentracije (npr. koncentracija prema jednoj osobi), koji mogu povećati moguće gubitke u uvjetima testiranih nepovoljnih scenarija.

435. Osim toga, nadležna tijela trebaju razmotriti u kojoj mjeri postojeći zahtjevi za kombinirani zaštitni sloj i druge primjenjive mjere već pokrivaju rizike otkrivene testiranjem otpornosti na stres. Nadležna tijela trebaju odbiti P2G od zaštitnog sloja za očuvanje kapitala (CCB), s obzirom na to da se značajke P2G-a i CCB-a preklapaju. Nadalje, iako se u načelu ne očekuje preklapanje P2G-a i protucikličkog zaštitnog sloja kapitala (CCyB), nadležna tijela trebaju u iznimnim slučajevima i na pojedinačnoj osnovi odbiti P2G od CCyB-a na temelju razmatranja temeljnih rizika pokrivenih zaštitnim slojem i uključenih u postavke scenarija koji se upotrebljavaju za testiranje otpornosti na stres nakon suradnje s makrobonitetnim tijelom. Nadležna tijela ne bi trebala odbiti P2G od zaštitnih slojeva za sistemski rizik (zaštitni slojevi G-SII ili O-SII i zaštitni sloj za sistemski rizik) jer su oni namijenjeni za pokriće rizika koje institucija predstavlja za financijski sustav. Slično tomu, nadležna tijela ne bi trebala odbiti P2G-LR od zahtjeva za zaštitni sloj povezan s omjerom financijske poluge za globalne sistemski važne institucije iz članka 92. stavka 1.a Uredbe (EU) br. 575/2013.

436. Ako nadležna tijela odrede P2G, trebala bi dodati tu preporuku povrh OCR-a. Ako nadležna tijela odrede P2G-LR, trebala bi dodati tu preporuku povrh OLRR-a. Nadležna tijela trebaju promatrati OCR i OLRR kao dva odvojena skupa zahtjeva. Posljedično, raspoloživi regulatorni kapital može se istodobno iskoristiti za ispunjavanje preporuka P2G i P2G-LR.

Priopćavanje i struktura P2G-a i P2G-LR-a

437. Kada priopćuju P2G ili P2G-LR institucijama, nadležna tijela trebaju obrazložiti svoje odluke. Obrazloženje bi trebalo biti specifično za instituciju i u njemu bi trebalo istaknuti glavne elemente metodologije upotrijebljene za određivanje P2G-a ili P2G-LR-a.

438. Ako su P2G i P2G-LR utvrđeni ili ažurirani, nadležna tijela trebaju obavijestiti instituciju o njihovim razinama i relevantnim rokovima za njihovo uspostavljanje u skladu s točkom 442. Nadležna tijela također trebaju objasniti moguću reakciju nadzornih tijela u situacijama kada P2G ili P2G-LR nisu ispunjeni.

439. Nadležna tijela trebaju obavijestiti institucije da se P2G treba ispuniti prihvatljivim regulatornim redovnim osnovnim kapitalom, a P2G-LR prihvatljivim regulatornim osnovnim

kapitalom. I P2G i P2G-LR trebaju biti uključeni u njihove okvire planiranja kapitala i upravljanja rizicima, uključujući okvir za sklonost preuzimanju rizika i planiranje oporavka.

440. Nadležna tijela trebaju obavijestiti institucije i da se regulatorni kapital koji se drži za potrebe P2G-a ne može upotrijebiti za ispunjavanje bilo kojeg od elemenata OCR-a te da se P2G-LR ne može upotrijebiti za ispunjavanje bilo kojeg od elemenata OLRR-a.
441. Nadležna tijela također trebaju obavijestiti institucije i, prema potrebi, ostala nadležna tijela o svim primjenjivim stopama regulatornog kapitala na koje utječe P2G (CET1, T1 i ukupni regulatorni kapital) te o zahtjevu za omjer financijske poluge na koji utječe P2G-LR.
442. Pri postavljanju rokova za uspostavu preporuka P2G ili P2G-LR i obavješćivanju institucija o njima nadležna tijela trebaju razmotriti barem sljedeće:
- a. je li institucija u fazi restrukturiranja ili sanacije; i
  - b. moguće implikacije koje P2G ili P2G-LR kojima se održava CET1 mogu imati na druge dijelove kapitalnih zahtjeva i mogućnost institucije da izdaje instrumente dodatnog osnovnog kapitala (AT1) ili instrumente dopunskog kapitala (T2).

7.7.2 Planiranje kapitala i druge nadzorne mjere za rješavanje pitanja adekvatnosti kapitala u stresnim uvjetima

Planiranje kapitala

443. Kada kvantitativni rezultati testiranja otpornosti na stres iz odjeljka 7.7.1. upućuju na to da u danim stresnim scenarijima institucija neće moći ispuniti primjenjive kapitalne zahtjeve, nadležna tijela trebaju zatražiti od institucije da dostavi vjerodostojan plan kapitala kojim se rješava pitanje rizika neispunjavanja primjenjivih kapitalnih zahtjeva.
444. Za utvrđivanje vjerodostojnosti plana kapitala nadležno tijelo treba, prema potrebi, razmotriti sljedeće:
- a. pokriva li plan kapitala ukupni pretpostavljeni vremenski okvir testiranja otpornosti na stres;
  - b. sadržava li plan kapitala skup vjerodostojnih upravljačkih mjera i mjera za ublažavanje, kojima se ograničava isplata dividendi itd.;
  - c. je li institucija spremna i sposobna poduzeti takve mjere kako bi odgovorila na kršenja primjenjivih kapitalnih zahtjeva u okviru testiranja otpornosti na stres na razini sustava;
  - d. jesu li te mjere za ublažavanje i upravljačke mjere podložne bilo kakvim zakonskim ili reputacijskim ograničenjima, na primjer zbog suprotnih ili proturječnih

prethodnih javnih objava (npr. o politikama dividendi, poslovnim planovima i sklonosti preuzimanju rizika);

- e. vjerojatnost da će mjere za ublažavanje i upravljačke mjere omogućiti instituciji da u potpunosti ispuni primjenjive kapitalne zahtjeve u odgovarajućem vremenskom okviru;
- f. jesu li predložene mjere uglavnom u skladu s makroekonomskim razmatranjima i poznatim budućim regulatornim promjenama koje utječu na instituciju u opsegu i razdoblju pretpostavljenih nepovoljnih scenarija; i
- g. raspon mogućnosti oporavka i njihovu analizu kako su navedeni u planu oporavka institucije.

445. Tijekom procjene planova kapitala nadležna tijela trebaju nakon učinkovitog dijaloga s institucijom, prema potrebi, zahtijevati od institucije da na odgovarajući način izmijeni te planove, uključujući i predložene upravljačke mjere, ili zahtijevati od institucija da poduzmu dodatne mjere za ublažavanje koje bi postale relevantne u danim scenarijima i trenutačnim makroekonomskim uvjetima.

446. Nadležna tijela trebaju očekivati od institucija provedbu revidiranog plana kapitala, uključujući dodatne izmjene na temelju rezultata nadzorne procjene institucije i dijaloga s njom.

Dodatne nadzorne mjere

447. Nadležna tijela trebala bi, prema potrebi, razmotriti primjenu dodatnih nadzornih mjera navedenih u glavi 10. kako bi se osiguralo da je institucija adekvatno kapitalizirana u stresnim uvjetima.

448. Kada kvantitativni rezultati testiranja otpornosti na stres upućuju na to da će institucija vjerojatno prekršiti svoje primjenjive kapitalne zahtjeve prema nepovoljnom scenariju u sljedećih 12 mjeseci, nadležna tijela posebno trebaju, prema potrebi, takvu informaciju smatrati jednom od mogućih okolnosti u smislu članka 102. stavka 1. točke (b) Direktive 2013/36/EU. U takvim slučajevima nadležna tijela trebaju primijeniti odgovarajuće mjere u skladu s člankom 104. stavkom 1. Direktive 2013/36/EU kako bi se osigurala zadovoljavajuća razina regulatornog kapitala. Kada se takve mjere odnose na kapital, nadležna tijela trebaju posebno razmotriti jednu ili obje sljedeće mogućnosti, kako je definirano u članku 104. stavku 1. točkama (a) i (f):

- a. zahtijevati od institucija da raspolažu odgovarajućim iznosom dodatnog regulatornog kapitala u obliku nominalnog iznosa, s obzirom na rezultat procjene na temelju SREP-a;
- b. zahtijevati smanjenje inherentnog rizika aktivnosti, proizvoda i sustava institucije.

7.8 Sažetak nalaza i ocjena

449. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o tome osigurava li postojeći regulatorni kapital pouzdano pokriće rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena. Mišljenje bi trebalo uključiti u sažetak nalaza i poduprijeti ocjenom održivosti utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 8.

Tablica 8. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene adekvatnosti kapitala

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Visina i sastav raspoloživog regulatornog kapitala predstavljaju nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija može bez poteškoća ispuniti svoj P2G i P2G-LR. • Razina regulatornog kapitala institucije dovoljno je iznad njezinog OCR-a i OLRR-a te se očekuje da će ostati takva u budućnosti. • Testiranje otpornosti na stres ne otkriva primjetan rizik u pogledu utjecaja ozbiljnog, ali mogućeg pada ekonomske aktivnosti na regulatorni kapital ili financijsku polugu. • Slobodan protok kapitala među subjektima u grupi, gdje je to primjenjivo, nije otežan ili su svi subjekti dobro kapitalizirani iznad nadzornih zahtjeva. • Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan kapitala koji se može uspješno provesti ako bude potrebno. • Ne postoji značajan ili postoji vrlo nizak rizik od prekomjerne financijske poluge.
2	Visina i sastav raspoloživog regulatornog kapitala predstavljaju umjereno nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija ima poteškoća s ispunjavanjem svojih preporuka P2G ili P2G-LR. Upravljačke mjere za ublažavanje tih poteškoća smatraju se vjerodostojnima. • Institucija je blizu toga da prekrši neke od svojih zaštitnih slojeva kapitala, ali je i dalje iznad svojeg TSCR-a i TSLRR-a. • Testiranjem otpornosti na stres otkriven je nizak rizik od učinka ozbiljnog, ali mogućeg pada ekonomske aktivnosti na regulatorni kapital ili financijsku polugu; međutim, upravljačke mjere za rješavanje tih poteškoća čine se vjerodostojnima. • Slobodan protok kapitala među subjektima u grupi, gdje je to

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<p>primjenjivo, jest ili bi mogao biti malo otežan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan kapitala koji se, iako sadržava određene rizike, može uspješno provesti ako bude potrebno. • Postoji nizak rizik prekomjerne financijske poluge.
3	Visina i sastav raspoloživog regulatornog kapitala predstavljaju umjereno visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija ne ispunjava svoj P2G ili P2G-LR. Postoje razlozi za zabrinutost u pogledu vjerodostojnosti upravljačkih mjera za ublažavanje tih poteškoća. • Institucija upotrebljava neke od svojih zaštitnih slojeva kapitala. Postoji mogućnost da institucija prekrši svoj TSCR ili TSLRR ako se situacija pogorša. • Testiranjem otpornosti na stres otkriven je umjeren rizik u vezi s učinkom ozbiljnog, ali mogućeg pada ekonomske aktivnosti na regulatorni kapital ili financijsku polugu. To se možda neće adekvatno riješiti upravljačkim mjerama. • Otežan je slobodan protok kapitala među subjektima u grupi, gdje je to primjenjivo. • Institucija ima plan kapitala koji vjerojatno neće biti učinkovit. • Postoji umjeren rizik prekomjerne financijske poluge.
4	Visina i sastav raspoloživog regulatornog kapitala predstavljaju visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija ne ispunjava svoj P2G ili P2G-LR (ili namjerno nije utvrdila svoj P2G ili P2G-LR) niti će ga moći ispuniti u bliskoj budućnosti. Upravljačke mjere za ublažavanje tih poteškoća ne smatraju se vjerodostojnima. • Institucija je blizu toga da prekrši svoj TSCR ili TSLRR. • Testiranjem otpornosti na stres otkriveno je da će doći do kršenja TSCR-a ili TSLRR-a u početnoj fazi ozbiljnog, ali mogućeg pada ekonomske aktivnosti. To se neće adekvatno riješiti upravljačkim mjerama. • Otežan je slobodan protok kapitala među subjektima u grupi, gdje je to primjenjivo.

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<ul style="list-style-type: none"> • Institucija nema plan kapitala ili ima plan koji je očito neadekvatan. • Postoji visok rizik prekomjerne financijske poluge.

Glava 8. Procjena likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja

---

8.1 Opća razmatranja

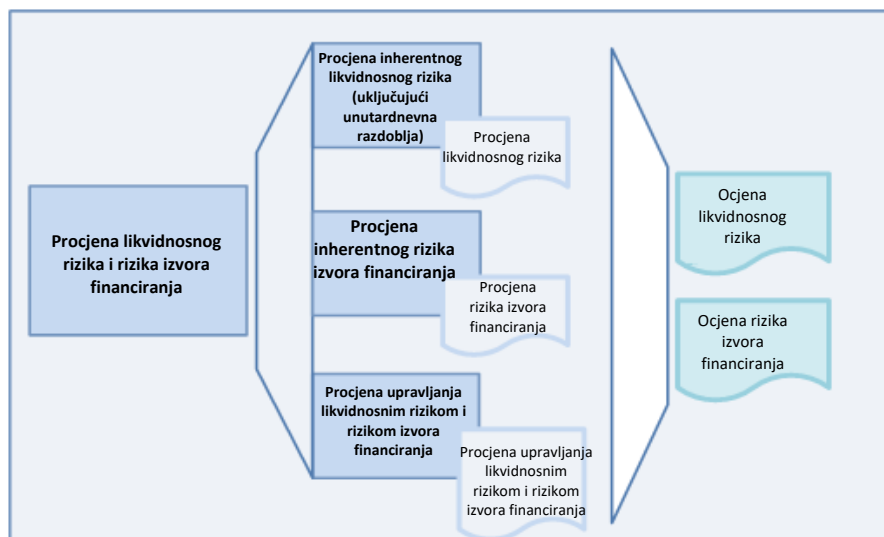
450. Nadležna tijela trebaju procijeniti likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja koji su utvrđeni kao značajni za instituciju. Svrha je ove glave pružiti zajedničke metodologije koje je potrebno razmotriti pri procjeni pojedinačnih rizika, upravljanja rizicima i kontrola rizika. Namjera nije dati sveobuhvatan pregled i nadležna tijela imaju slobodu u obzir uzeti i dodatne kriterije koje mogu smatrati relevantnima na temelju vlastitog iskustva i posebnih obilježja institucije.
451. U ovoj glavi nadležnim tijelima pruža se niz općih elemenata za procjenu likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja.
452. Ova metodologija sastoji se od triju glavnih komponenti:
- a. procjene inherentnog likvidnosnog rizika;
  - b. procjene inherentnog rizika izvora financiranja; i
  - c. procjene upravljanja likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja.
453. Pri procjeni likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja nadležna tijela trebaju provjeriti usklađenost institucije s minimalnim regulatornim zahtjevima EU-a, koeficijentom likvidnosne pokrivenosti (LCR), kako je navedeno u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2015/61⁴¹, i omjerom neto stabilnih izvora financiranja (NSFR), kako je utvrđeno u dijelu šest glavi IV. Uredbe (EU) br. 575/2013. Međutim, ovim se smjernicama proširuje područje primjene procjene u odnosu na te minimalne zahtjeve kako bi se nadležnim tijelima omogućio sveobuhvatan pregled tih rizika.
454. Tijek ove procjene grafički je prikazan na Slici 5.

---

⁴¹ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/61 od 10. listopada 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zahtjeva za likvidnosnu pokrivenost kreditnih institucija.

Slika 2. Elementi procjene likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja

455. Na temelju kriterija navedenih u ovoj glavi nadležna tijela trebala bi procijeniti sve tri komponente kako bi donijela mišljenje o razini inherentnog likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja s kojima se institucija suočava, kao i o kvaliteti kontrola likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja te upravljanja tim rizicima u instituciji. Budući da su likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja te upravljanje njima međusobno povezani i međuovisni, odjeljak koji se bavi procjenom kontrola likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja i upravljanjem njima jednak je za oba rizika.

456. Pri provedbi procjene likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja kao dijela SREP-a nadležna tijela mogu se poslužiti kombinacijom izvora informacija, uključujući:

- a. rezultate analize poslovnog modela institucije, posebno one koji mogu pomoći u razumijevanju ključnih izvora likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja;
- b. informacije dobivene praćenjem ključnih pokazatelja;
- c. nadzorno izvješćivanje, a posebno informacije koje je dostavila institucija u okviru svojeg izvješćivanja o likvidnosnom riziku i riziku izvora financiranja u skladu s člankom 415. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- d. rezultate različitih nadzornih aktivnosti;
- e. informacije dobivene od nadležnih tijela za SPNFT s potencijalnim učinkom na likvidnosnu poziciju i poziciju izvora financiranja;
- f. informacije koje je dostavila institucija, uključujući podatke iz postupka procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP);
- g. nalaze i opažanja iz izvješća unutarnjih ili vanjskih revizora;

- h. preporuke, smjernice i upute uključene u izvješća o primjeni LCR-a i NSFR-a koja je objavila EBA, kao i upozorenja i preporuke koje su izdala makrobonitetna tijela ili ESRB; i
- i. rizike utvrđene u drugim institucijama koje primjenjuju sličan poslovni model (grupa usporedivih institucija).

457. U provedbi metodologija i općih elemenata navedenih u ovoj glavi nadležna tijela trebaju utvrditi relevantne kvantitativne pokazatelje i druge parametre, koji bi se mogli upotrijebiti i za praćenje ključnih pokazatelja, kako je navedeno u glavi 3.

458. Rezultat procjene svakog pojedinačnog rizika trebao bi se odraziti u sažetku nalaza u kojem su objašnjeni glavni činitelji rizika te u ocjeni rizika, kao što je objašnjeno u narednim odjeljcima.

8.2 Procjena likvidnosnog rizika

459. Nadležna tijela trebaju procijeniti rizik kratkoročne i srednjoročne likvidnosti institucije tijekom odgovarajućeg niza vremenskih razdoblja, uključujući unutarnevna razdoblja, kako bi osigurala da institucija održava adekvatne razine zaštitnog sloja likvidnosti u normalnim i u stresnim uvjetima. Ta procjena uključuje sljedeće elemente:

- a. procjenu kratkoročnih i srednjoročnih likvidnosnih potreba;
- b. procjenu rizika unutarnevne likvidnosti;
- c. procjenu zaštitnog sloja likvidnosti i sposobnosti preživljenja; i
- d. nadzorno testiranje otpornosti na likvidnosni stres.

460. Za potrebe procjene likvidnosnih potreba, zaštitnih slojeva likvidnosti i sposobnosti preživljenja u normalnim uvjetima nadležna tijela trebaju analizu potkrijepiti dokazima iz obrazaca za izvješćivanje o dodatnim pokazateljima za praćenje, kako je utvrđeno i navedeno u provedbenim tehničkim standardima o nadzornom izvješćivanju⁴². Nadležna tijela mogu provesti manje granularnu procjenu rizika unutarnevne likvidnosti i testiranje otpornosti na likvidnosni stres, ako je to opravdano manjom značajnošću tih izvora rizika, posebno za institucije 3. i 4. kategorije.

Procjena kratkoročnih i srednjoročnih likvidnosnih potreba

461. Nadležna tijela trebaju procijeniti kratkoročne i srednjoročne likvidnosne potrebe institucije u normalnim i u stresnim uvjetima (šokovima). U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. likvidnosne potrebe institucije u stresnim uvjetima u različitim razdobljima, posebno do 30 dana, između 30 dana i tri mjeseca te nakon tri do 12 mjeseci, a

---

⁴² Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/451.

konkretno učinke ozbiljnih, ali malo vjerojatnih stresova na likvidnosne potrebe institucije (neto novčani odljevi) za pokriće idiosinkrastičnih šokova, šokova na razini tržišta i kombiniranih šokova; i

- b. veličinu, lokaciju i valutu likvidnosnih potreba i, ako institucija posluje u različitim značajnim valutama, zasebne učinke šokova u različitim valutama, kako bi se pokazao rizik konvertibilnosti valute.

462. Nadležna tijela trebaju potkrijepiti procjenu rizika kratkoročne likvidnosti barem analizom LCR-a, kako je propisano Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2015/61, a posebno:

- a. prijavljuje li institucija pravilno svoju poziciju s obzirom na LCR; i
- b. odražava li LCR adekvatno likvidnosne potrebe institucije.

463. Pri procjeni učinka šokova na likvidnosne potrebe institucije nadležna tijela trebaju uzeti u obzir sve značajne izvore likvidnosnog rizika za instituciju. Pri tome po potrebi posebno trebaju uzeti u obzir sljedeće:

- a. mogućnost da bilo koji primjenjivi regulatorni zahtjevi EU-a neće na odgovarajući način odražavati likvidnosne potrebe institucije u slučaju vrste stresnog scenarija koja se upotrebljava za zahtjev, uključujući slučajeve u kojima su dospijeća kraća od 30 dana;
- b. rizike povezane s velikim klijentima u pogledu bilančnih stavki i koncentracija izvora financiranja, uzimajući u obzir mjere koje institucija može poduzeti kako bi sačuvala svoj ugled/franšizu;
- c. rizike povezane s potencijalnim novčanim tokovima / izvanbilančnim stavkama (npr. kreditne linije, zahtjevi za nadoknadu) i aktivnostima (npr. likvidnosna potpora za nekonsolidirane subjekte posebne namjene izvan ugovornih obveza), uzimajući u obzir mjere koje institucija može poduzeti kako bi sačuvala svoj ugled/franšizu;
- d. bruto i neto priljeve i odljeve: u slučaju vrlo visokih priljeva i odljeva nadležna tijela trebaju obratiti posebnu pozornost na rizike kojima je institucija izložena kad priljevi ne dolaze na vrijeme, čak i kad je rizik od neto odljeva ograničen;
- e. rizike povezane s klijentima kategorije stanovništva, uzimajući u obzir mjere koje institucija može poduzeti kako bi sačuvala svoj ugled/franšizu. U tu svrhu nadležna tijela trebaju upotrebljavati metodologiju o klasifikaciji depozita stanovništva u različite razrede rizika, u skladu s člancima 24. i 25. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/61;

- f. rizik da će prekomjerni rizici u srednjoročnom do dugoročnom profilu izvora financiranja negativno utjecati na ponašanje drugih ugovornih strana bitnih za kratkoročnu likvidnosnu poziciju; i
- g. rizik koji nastaje u kontekstu fiducijarnih depozita⁴³.

Procjena rizika unutarodnevnne likvidnosti

464. Nadležna tijela trebaju procijeniti izloženost institucije riziku unutarodnevnne likvidnosti za odabrano razdoblje, uključujući unutarodnevnu dostupnost likvidne imovine s obzirom na nepredvidivu prirodu neočekivanih unutarodnevni odljeva ili nedostatka priljeva. Nadležna tijela mogu uzeti u obzir potencijalno manju značajnost tog izvora rizika, posebno za institucije 3. i 4. kategorije. Za sve druge institucije, ako se taj izvor rizika smatra značajnim, ta bi procjena trebala uključivati barem procjenu unutarodnevnne likvidnosti raspoložive ili dostupne u uobičajenim uvjetima, kao i u uvjetima financijskog ili operativnog stresa (npr. kvarovi IT-a, zakonska ograničenja u pogledu prijenosa sredstava, obustava/prekid pristupa uslugama korespondentnih banaka i/ili uslugama kliringa za valute, robu ili instrumente važne za instituciju).

465. Kad je riječ o jurisdikcijama u kojima izvješćivanje o unutarodnevnom riziku još nije dostupno, nadležna tijela trebaju se pouzdati u analizu rizika unutarodnevnne likvidnosti koju je institucija sama provela.

Procjena zaštitnog sloja likvidnosti i sposobnosti preživljenja

466. Nadležna tijela trebaju procijeniti adekvatnost zaštitnog sloja likvidnosti institucije i njezinu sposobnost preživljenja za ispunjavanje likvidnosnih potreba institucije unutar mjesec dana, kao i u različitim vremenskim razdobljima, potencijalno do jedne godine, a uključujući i prekonoćne potrebe. Tom procjenom nadležna tijela trebaju uzeti u obzir:

- a. izravno dostupne zaštitne slojeve likvidnosti ili razdoblja preživljenja institucije u različitim stresnim scenarijima;
- b. ukupnu sposobnost preživljenja koju institucija može postići tijekom cijelog razdoblja trajanja relevantnog stresnog scenarija;
- c. obilježja različitih stresnih scenarija i razdoblja, kao što su ozbiljnost i trajanje, razmatranih u procjeni likvidnosnih potreba institucije;
- d. iznos imovine koju bi trebalo likvidirati tijekom relevantnih vremenskih razdoblja;

---

⁴³ Najbolji primjeri iz prakse dostupni su u izvješću EBA-e: Praćenje provedbe koeficijenta likvidnosne pokrivenosti u EU-u – drugo izvješće (EBA/REP/2021/07).

- e. jesu li stvarni zaštitni sloj likvidnosti i sposobnost preživljenja, uključujući kvalitetu likvidne imovine, u skladu sa sklonošću institucije preuzimanju likvidnosnog rizika; i
- f. klasifikaciju i kvalitetu likvidne imovine, kako je navedeno u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2015/61 (Delegirana uredba o zahtjevu za likvidnosnu pokrivenost)⁴⁴.

467. Nadležna tijela trebaju procijeniti sposobnost institucije da pravodobno utrži svoju likvidnu imovinu kako bi odgovorila na svoje likvidnosne potrebe u stresnom razdoblju. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. testira li institucija redovito svoj pristup tržištu kroz prodaju ili repo poslove;
- b. postoje li visoke koncentracije koje mogu predstavljati rizik precjenjivanja zaštitnog sloja likvidnosti i sposobnosti preživljenja;
- c. je li imovina u zaštitnom sloju neopterećena (prema definiciji iz Smjernica EBA-e o objavi opterećene i neopterećene imovine⁴⁵), upravlja li njome odgovarajuće osoblje i je li lako dostupna funkciji upravljanja likvidnošću;
- d. je li nominacija likvidne imovine usklađena s raspodjelom likvidnosnih potreba prema valuti;
- e. ako je institucija posudila likvidnu imovinu, mora li je vratiti tijekom razdoblja kratkoročnog likvidnosnog stresa, što bi značilo da je više ne bi imala na raspolaganju za pokrivanje odljeva u stresnim uvjetima s obzirom na neto učinak transakcije; i
- f. vjerojatni iznos obvezujućih likvidnosnih linija, u slučaju da nadležna tijela utvrde da takve linije mogu u određenoj mjeri biti uključene u sposobnost preživljenja.

Nadzorno testiranje otpornosti na likvidnosni stres

468. Nadležna tijela trebaju upotrijebiti testiranja otpornosti na likvidnosni stres, koja definiraju i provode nadležna tijela, kao neovisni alat za procjenu kratkoročnih i srednjoročnih likvidnosnih rizika kako bi:

- a. utvrdila likvidnosne rizike tijekom različitih vremenskih razdoblja i u različitim stresnim scenarijima. Stresni scenariji trebali bi biti vezani uz pretpostavke LCR-a tijekom 30-dnevnog stresnog razdoblja, ali nadležna tijela mogu proširiti opseg svoje procjene na način da analiziraju rizike unutar 30 dana i nakon 30 dana te

---

⁴⁴ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/61 od 10. listopada 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zahtjeva za likvidnosnu pokrivenost kreditnih institucija (SL L 11, 17.1.2015., str. 1.–36.).

⁴⁵ Smjernice EBA-e o objavi opterećene i neopterećene imovine ([EBA/GL/2014/03](#)).

mijenjaju pretpostavke LCR-a kako bi se uzeli u obzir rizici koji nisu adekvatno obuhvaćeni LCR-om;

- b. prikupila informacije na kojima će temeljiti svoje mišljenje o likvidnosnim rizicima, uz informacije iz internih testiranja otpornosti institucije na stres;
- c. utvrdila i kvantificirala posebna područja u kojima postoji likvidnosni rizik; i
- d. prikupila informacije na kojima će temeljiti svoje mišljenje o ukupnom likvidnosnom riziku kojem je institucija izložena, što će im omogućiti da usporede relativni rizik institucija. To mora uključivati barem nadzorno testiranje otpornosti na stres koje kombinira stres specifičan za instituciju i stres na razini tržišta.

469. Nadležna tijela mogu procijeniti potencijalne promjene i osjetljivost zahtjeva za likvidnosnu pokrivenost nakon primjene članka 412. stavka 3. i članka 414. Uredbe (EU) br. 575/2013 tijekom blagih stresnih scenarija, putem nadzornog testiranja otpornosti na likvidnosni stres ili onog koje provodi institucija. Scenariji koji se upotrebljavaju za tu procjenu u pravilu bi trebali biti manje ozbiljni (npr. samo stres na razini tržišta) od scenarija koji se upotrebljavaju za testiranje preživljenja institucije (stres na razini tržišta i sustava) te bi, posljedično, trebali odražavati situacije u kojima institucije ne bi trebale upotrebljavati svoj minimalni zaštitni sloj likvidnosti. Pri provedbi nadzornog testiranja otpornosti na likvidnosni stres za institucije 3. i 4. kategorije nadležna tijela mogu upotrijebiti manje scenarija i primijeniti manju granularnost nego za druge institucije.

8.3 Procjena inherentnog rizika izvora financiranja

470. Nadležna tijela trebaju procijeniti rizik izvora financiranja u instituciji te procijeniti jesu li srednjoročna i dugoročna imovina i izvanbilančne stavke institucije adekvatno pokrivene nizom instrumenata stabilnih izvora financiranja u normalnim i stresnim uvjetima. Ta procjena uključuje sljedeće elemente:

- a. procjenu profila izvora financiranja institucije;
- b. procjenu rizika za stabilnost profila izvora financiranja;
- c. procjenu stvarnog pristupa tržištu; i
- d. procjenu očekivanih promjena u rizicima izvora financiranja na temelju plana financiranja institucije.

Procjena profila izvora financiranja institucije

471. Nadležna tijela trebaju procijeniti primjerenost profila izvora financiranja institucije, uključujući srednjoročne i dugoročne ugovorne i bihevioralne neusklađenosti, u odnosu na njezin poslovni model, strategiju i sklonost preuzimanju rizika. Pri tome posebno trebaju uzeti u obzir sljedeće:

- a. jesu li srednjoročna i dugoročna imovina i izvanbilančne stavke institucije adekvatno pokrivena nizom instrumenata stabilnog izvora financiranja u skladu s člankom 413. Uredbe (EU) br. 575/2013 i jesu li stvarne neusklađenosti u relevantnim vremenskim razdobljima unutar prihvatljivih granica s obzirom na poslovni model institucije;
- b. s obzirom na mišljenje nadležnog tijela o željenom profilu izvora financiranja institucije, ispunjava li stvarni profil izvora financiranja kriterije željenog profila;
- c. (lokalne) regulatorne i ugovorne čimbenike koji utječu na karakteristične obrasce ponašanja pružatelja financiranja (npr. propisi o kliringu, sanaciji vlastitim sredstvima, osiguranju depozita itd. jer mogu utjecati na ponašanje pružatelja financiranja), posebno kad postoje značajne promjene ili razlike između jurisdikcija u kojima institucija posluje; i
- d. da će promjena dospijeća dovesti do određene razine ročne neusklađenosti, ali da ona mora ostati takva kako bi se njome moglo upravljati i kako bi je se moglo kontrolirati te kako bi se spriječio kolaps poslovnog modela tijekom stresnih razdoblja ili promjena u tržišnim uvjetima;
- e. ako su dostupne, sve dodatne informacije koje su dostavila nadzorna tijela za SPNFT o izloženosti rizicima od pranja novca i financiranja terorizma i potencijalnim nedostacima sustava institucije za upravljanje rizicima od pranja novca i financiranja terorizma koji bi mogli povećati rizik izvora financiranja.

472. Nadležna tijela trebaju potkrijepiti procjenu profila izvora financiranja institucije barem analizom NSFR-a, kako je propisano dijelom šestim glavom IV. Uredbe (EU) br. 575/2013, a posebno u odnosu na sljedeće:

- a. izvještava li institucija pravilno o svojoj poziciji u pogledu NSFR-a; i
- b. odražava li NSFR adekvatno potrebe institucije za stabilnim izvorima financiranja.

473. Nadležna tijela trebaju procijeniti bi li potencijalni nedostaci koji proizlaze iz profila izvora financiranja institucije, kao što su ročne neusklađenosti koje prelaze prihvatljive granice, pretjerane koncentracije izvora financiranja, previsoke razine opterećenosti imovine ili neadekvatni ili nestabilni izvori financiranja dugoročne imovine, mogli dovesti do neprihvatljivog povećanja troškova izvora financiranja za instituciju. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. rizik od toga da se izvor financiranja obnovi uz više kamatne stope kada postoji pretjerana ovisnost o određenim izvorima financiranja, potrebe za financiranjem koje institucija ima naglo porastu ili pružatelji financiranja smatraju da institucija ima rizičniji profil, posebno kada nije vjerojatno da će se ti viši troškovi automatski prenijeti na klijente; i

- b. smanjuje li povećana razina opterećenja imovine koja prelazi prihvatljive razine pristup neosiguranim izvorima financiranja i povećava li njihovu cijenu.

Procjena rizika za stabilnost profila izvora financiranja

474. Nadležna tijela trebaju razmotriti čimbenike koji mogu umanjiti stabilnost profila izvora financiranja u odnosu na vrstu i obilježja imovine, izvanbilančnih stavki i obveza. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. mogućnost da se bilo kojim primjenjivim regulatornim zahtjevom EU-a neće na odgovarajući način utvrditi stabilnost profila izvora financiranja institucije u normalnim ili stresnim scenarijima, uključujući vremenska razdoblja dulja od jedne godine;
- b. činjenicu da će određene kategorije imovine biti značajnije za instituciju i/ili sustav od drugih;
- c. strukturnu ročnu neusklađenost imovine i obveza u različitim značajnim valutama, gdje je to primjenjivo, kao i za sve valute zajedno, te način na koji valutne neusklađenosti koje se preklapaju sa strukturnim ročnim neusklađenostima utječu na ukupni rizik za stabilnost profila izvora financiranja; i
- d. primjerene pokazatelje strukturnog financiranja (odgovarajuće za poslovni model institucije). Primjeri pokazatelja strukturnog financiranja mogu uključivati omjer kredita i depozita, nedostatak izvora financiranja klijenta te ljestvicu dospijea prilagođenu ponašanju;
- e. značajke izvora financiranja koje bi mogle ukazivati na povećane rizike od pranja novca i financiranja terorizma i zabrinutosti u pogledu pranja novca i financiranja terorizma iz bonitetne perspektive (kao što su ovisnost o depozitima nerezidenata, posebno iz visokorizičnih jurisdikcija (kako ih je utvrdila Europska komisija), depoziti knjiženi na stranim lokacijama koji nisu u skladu s poslovnim modelom ili neuobičajeno određivanje kamatnih stopa u odnosu na usporedive institucije koje nisu u skladu s vrstom proizvoda ili poslovnim modelom institucije). Ako se utvrde takve značajke, nadležna tijela trebaju uspostaviti vezu s nadzornim tijelom za SPNFT kako bi dobila njegovu procjenu sustava za upravljanje rizikom od pranja novca i financiranja terorizma i utvrdila učinak na rizik izvora financiranja⁴⁶.

475. Nadležna tijela trebaju procijeniti rizike za održivost profila izvora financiranja koji proizlaze iz koncentracija u izvorima financiranja. Prema potrebi, trebaju uzeti u obzir sljedeće čimbenike:

- a. koncentracije različitih elemenata, a posebno i gdje je to primjenjivo: vrstu upotrijebljenih instrumenata financiranja, specifična tržišta financiranja, pojedinačne ili povezane ugovorne strane i druge koncentracijske rizike koji mogu

---

⁴⁶ U skladu sa Smjernicama EBA-e za suradnju u području SPNFT-a (EBA/GL/2021/15).

utjecati na pristup izvorima financiranja u budućnosti (trebala bi se usredotočiti na tržišta i instrumente relevantne za dugoročni profil izvora financiranja i uzeti u obzir da njihovo mišljenje o koncentracijskom riziku u profilu kratkoročne likvidnosti može biti relevantno); i

- b. rizik od toga da opterećenost imovine može imati negativan učinak na sklonost tržišta prema neosiguranom dugu institucije (u kontekstu specifičnih obilježja tržišta na kojem (ili kojima) institucija posluje i poslovnog modela institucije). Čimbenici za tu procjenu mogu uključivati:
- ukupnu količinu opterećene i/ili posuđene imovine u usporedbi s bilancom;
  - raspoloživost slobodne imovine (imovina koja je neopterećena, ali koja može biti opterećena), posebno u odnosu na ukupno neosigurano financiranje na tržištu velikih klijenata;
  - razinu prekomjerne kolateralizacije u odnosu na kapitalnu osnovu; prekomjerna kolateralizacija odnosi se na mjeru u kojoj vrijednost imovine upotrijebljene za dobivanje osiguranih izvora financiranja prelazi zamišljeni iznos dobivenog financiranja (npr. ako se imovina u vrijednosti od 120 EUR upotrebljava za 100 EUR osiguranog financiranja, prekomjerna kolateralizacija iznosi 20); i
  - posljedice prekomjerne kolateralizacije za sustav osiguranja depozita ako institucija propadne.

Procjena stvarnog pristupa tržištu

476. Nadležna tijela trebaju biti svjesna stvarnog pristupa institucije tržištu, kao i postojećih i budućih prijetnji tom pristupu. Prema potrebi, trebaju uzeti u obzir sljedeće čimbenike:

- a. sve informacije s kojima su upoznata, uključujući informacije od same institucije, a koje upućuju na to da institucija postavlja visoke zahtjeve određenim tržištima ili drugim ugovornim stranama (uključujući središnje banke) koje su joj važne, u odnosu na kapacitet tog tržišta / tih ugovornih strana;
- b. sve značajne ili neočekivane promjene u izdavanju duga koja utvrde nadležna tijela na svakom značajnom tržištu (uključujući i u značajnim valutama); uz napomenu da nadležna tijela očekuju da ih institucije upozore na takve promjene. Također trebaju procijeniti jesu li takve promjene posljedica strateških odluka institucije ili su one znak smanjenog pristupa tržištu;
- c. rizik da bi vijesti o instituciji mogle imati negativan utjecaj na tržište (u smislu percepcije/povjerenja) i time na pristup tržištu. Takve vijesti mogu ili ne moraju još biti poznate tržištu; i

- d. znakove da bi rizici kratkoročne likvidnosti (npr. kad se rizik kratkoročne likvidnosti ocijeni kao visok) mogli smanjiti pristup institucije njezinim glavnim tržištima financiranja.

Procjena očekivanih promjena u rizicima izvora financiranja na temelju plana financiranja institucije

477. Nadležna tijela trebaju procijeniti očekivane promjene u rizicima izvora financiranja institucije na temelju njezina plana financiranja. Pri tome trebaju uzeti u obzir sljedeće aspekte:
- a. način na koji će plan financiranja, kad bude u potpunosti proveden, utjecati na rizike izvora financiranja institucije, imajući na umu da provedba plana financiranja može povećati ili smanjiti rizike u profilu izvora financiranja; i
  - b. mišljenje nadzornog tijela o provedivosti plana.

8.4 Procjena upravljanja likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja

478. Kako bi u potpunosti razumjela profil rizičnosti institucije kad je riječ o likvidnosti i izvorima financiranja, nadležna tijela trebaju preispitati i cjelokupan okvir upravljanja i okvir upravljanja rizicima na kojem se temelje likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja. U tu svrhu nadležna tijela trebaju procijeniti sljedeće:
- a. strategiju za likvidnosni rizik i sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika;
  - b. organizacijski okvir, politike i postupke;
  - c. utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika, upravljanje rizicima i izvješćivanje o njima;
  - d. testiranje otpornosti institucije na likvidnosni stres;
  - e. okvir unutarnje kontrole za upravljanje likvidnosnim rizikom;
  - f. planove postupanja u kriznim situacijama povezane s likvidnošću institucije; i
  - g. planove izvora financiranja institucije.

Strategija za likvidnosni rizik i sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika

479. Nadležna tijela trebaju procijeniti definira li i priopćava institucija na odgovarajući način svoju strategiju za likvidnosni rizik i sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika. U obzir trebaju uzeti sljedeće:
- a. uspostavlja li, odobrava i ažurira upravljačko tijelo strategiju za likvidnosni rizik i sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika;

- b. je li institucija uspostavila primjeren okvir kako bi osigurala učinkovito upoznavanje svih relevantnih članova osoblja sa strategijom za likvidnosni rizik;
- c. jesu li strategija za likvidnosni rizik i sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika jasno definirane, pravilno dokumentirane, učinkovito provedene i priopćene svim relevantnim članovima osoblja;
- d. je li sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika primjerena za instituciju s obzirom na njezin poslovni model, ukupnu toleranciju rizika, ulogu unutar financijskog sustava, financijsko stanje i sposobnost financiranja; i
- e. je li okvir za strategije za likvidnosni rizik i sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika institucije pravilno integriran u okvir za ukupnu sklonost preuzimanju rizika.

Organizacijski okvir, politike i postupci

480. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija odgovarajuće mehanizme za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju u obzir uzeti sljedeće:

- a. odobrava li upravljačko tijelo upravljanje i politike za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja te raspravlja li o njima i preispituje li ih redovito;
- b. je li više rukovodstvo odgovorno za izradu i provedbu politika i postupaka za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja;
- c. osigurava li više rukovodstvo da se odluke upravljačkog tijela prate;
- d. je li okvir za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja interno usklađen i osigurava li sveobuhvatnost ILAAP-a te je li dobro integriran u širi postupak upravljanja rizicima u instituciji;
- e. jesu li politike i postupci primjereni za instituciju s obzirom na njezinu sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika; i
- f. jesu li politike i postupci pravilno definirani, formalizirani i učinkovito priopćeni na razini cijele institucije.

481. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija odgovarajući organizacijski okvir za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja kao i funkcije mjerenja i kontrolne funkcije te dovoljno ljudskih i tehničkih resursa za razvoj i provedbu tih funkcija te za izvršavanje potrebnih zadataka praćenja. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. kontroliraju li nezavisne kontrolne funkcije sustave i postupke kontrole i praćenja likvidnosnog rizika;

- b. obuhvaćaju li funkcije upravljanja rizikom, mjerenja rizika i kontrolne funkcije likvidnosni rizik u cijeloj instituciji (uključujući podružnice), a posebno sva područja u kojima se likvidnosni rizik može preuzeti, smanjiti ili pratiti;
- c. ima li institucija skup dokumenata o politikama o likvidnosti i izvorima financiranja koji su primjereni za promicanje razboritog ponašanja osoblja institucije (uključujući u pogledu primanja depozita) i koji omogućuju učinkovit rad kontrolnih funkcija; i
- d. ima li institucija primjerene pisane interne politike i postupke za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja te je li okvir institucije za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja primjeren.

482. Nadležna tijela trebaju procijeniti adekvatnost pristupa koji institucija upotrebljava za održavanje pristupa svojim značajnim tržištima financiranja. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. pristup institucije održavanju kontinuirane prisutnosti na tržištima (testiranje pristupa tržištu); za određene male institucije ili specijalizirane poslovne modele, testiranje pristupa tržištima možda nije relevantno;
- b. pristup koji institucija upotrebljava za razvoj snažnih odnosa s pružateljima financiranja kako bi ublažila rizik od smanjenja pristupa; i
- c. bilo koje dokaze da će institucija i dalje imati kontinuiran pristup tržištu u razdobljima stresa (čak i ako se to u takvim slučajevima pokaže skupljim za instituciju).

Utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika, upravljanje rizicima i izvješćivanje o njima

483. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren okvir i informacijske sustave za utvrđivanje i mjerenje likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja, koji su u skladu s veličinom i složenosti institucije, njezinom sklonošću preuzimanju rizika i sposobnosti preuzimanja rizika. U obzir trebaju uzeti sljedeće čimbenike:

- a. primjenjuje li institucija odgovarajuće metode za projiciranje svojih novčanih tokova tijekom odgovarajućeg niza vremenskih razdoblja, što podrazumijeva uobičajene poslovne situacije i stresne situacije, te sveobuhvatno, prema značajnim činiteljima rizika;
- b. upotrebljava li institucija odgovarajuće ključne pretpostavke i metodologije koje se redovito preispituju i koje omogućuju prepoznavanje interakcije između različitih rizika (kreditnog, tržišnog itd.) koji proizlaze iz bilančnih i izvanbilančnih stavki;
- c. ovisno o slučaju, jesu li uključeni svi značajni pravni subjekti, podružnice i društva kćeri iz jurisdikcije u kojoj je institucija aktivna; i

- d. razumije li institucija svoju mogućnost pristupa financijskim instrumentima bez obzira na to gdje se drže, uzimajući u obzir sva pravna, regulatorna ili operativna ograničenja za njihovu upotrebu, uključujući, na primjer, nedostupnost imovine zbog opterećenosti u različitim vremenskim razdobljima.

484. Nadležna tijela trebaju procijeniti imaju li institucije odgovarajući okvir za izvješćivanje o likvidnosnom riziku i riziku izvora financiranja. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. postoji li skup kriterija za izvješćivanje usuglašenih s višim rukovodstvom, a kojima se definira opseg, način i učestalost izvješćivanja o likvidnosnom riziku i riziku izvora financiranja kao i osoba odgovorna za pripremu izvješća;
- b. kvalitetu i primjerenost informacijskih sustava, tokove informiranja rukovodstva i internih informacija kojima se podržava upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja te jesu li informacije i podatci koje institucija upotrebljava razumljivi ciljnim korisnicima, točni i iskoristivi (npr. pravodobni, ne pretjerano složeni, unutar pravilnog obuhvata itd.); i
- c. podnose li se redovito posebna izvješća i dokumentacija koja sadržava sveobuhvatne i lako dostupne informacije o likvidnosnom riziku odgovarajućim korisnicima (kao što su upravljačko tijelo, više rukovodstvo ili odbor za imovine i obveze).

485. Nadležna tijela trebaju procijeniti adekvatnost postupka mjerenja rizika unutarodnevnice likvidnosti, posebno za one institucije koje sudjeluju u sustavima plaćanja, namire i kliringa. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. prati li i kontrolira institucija adekvatno novčane tokove i likvidna sredstva dostupna za ispunjenje unutar dnevnih zahtjeva i prognoze kada će u danu doći do novčanih tokova; i
- b. provodi li institucija adekvatno specifično testiranje otpornosti na stres za unutarodnevnice poslove (pri čemu institucija treba razmotriti scenarije slične onima koji su prethodno opisani).

486. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija adekvatan skup pokazatelja u vezi s likvidnosnom pozicijom i pozicijom izvora financiranja koji su primjereni njezinu poslovnom modelu, vrsti, opsegu i složenosti. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. odražavaju li pokazatelji na odgovarajući način profil likvidnosnog rizika institucije, kao što su:
  - stupanj diversifikacije likvidne imovine u zaštitnom sloju likvidnosti između različitih kategorija likvidne imovine i unutar iste kategorije likvidne imovine te svi ostali relevantni čimbenici diversifikacije, kao što su vrste

izdavatelja, drugih ugovornih strana ili geografska lokacija tih izdavatelja i drugih ugovornih strana;

- stupanj dosljednosti između valute u kojoj je nominirana njihova likvidna imovina i raspodjele njihovih neto likvidnosnih odljeva po valutama;
- b. pokrivaju li pokazatelji na odgovarajući način ključne aspekte likvidnosnog rizika povezane s potencijalnim rizicima od nerazmjernog pozitivnog ili negativnog utjecaja određenog događaja koji su, među ostalim, povezani s:
- koncentracijom dospjeća odljeva, uzimajući u obzir i svako potencijalno prijevremeno povlačenje obveza, posebno u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju;
  - programima potpore središnje banke;
- c. obuhvaćaju li pokazatelji na odgovarajući način ključne ranjivosti institucije u pogledu strukturnog financiranja i, prema potrebi, sljedeće aspekte:
- stupanj ovisnosti o jednom tržištu ili premalom broju tržišta / drugih ugovornih strana;
  - stabilnost izvora financiranja i pokretačkih čimbenika ponašanja;
  - koncentraciju aktivnosti u različitim valutama, odnosno stupanj usklađenosti između valute u kojoj su nominirani raspoloživi stabilni izvori financiranja i raspodjele potrebnih stabilnih izvora financiranja po valutama;
  - koncentraciju financiranja koje pružaju određeni zajmodavci, uključujući središnje banke, u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju;
  - značajne koncentracije dospjeća i jaz između rokova dospjeća tijekom duljeg razdoblja; i
- d. jesu li pokazatelji adekvatno dokumentirani, preispituju li se redovito, upotrebljavaju li se kao ulazni parametri za definiranje sklonosti institucije preuzimanju rizika, čine li dio izvješćivanja rukovodstva i upotrebljavaju li se za određivanje operativnih limita.

Testiranje otpornosti institucije na likvidnosni stres

487. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija provela adekvatno testiranje otpornosti na likvidnosni stres kao dio svojeg sveukupnog programa testiranja otpornosti na stres, u skladu sa *Smjernicama EBA-e za testiranje otpornosti institucija na stres*, kako bi razumjela učinak nepovoljnih događaja na svoju izloženost riziku i na adekvatnost razine i strukture svoje likvidne

imovine te kako bi odredila jesu li ulaganja u likvidnu imovinu institucije dovoljna za pokriće rizika koji se mogu realizirati za vrijeme različitih stresnih scenarija i/ili za ovladavanje rizicima koji proizlaze iz nedostataka u području kontrole, upravljanja ili drugih nedostataka. Stoga nadležna tijela trebaju uzeti u obzir je li okvir za testiranje otpornosti na stres u instituciji prikladan za:

- a. određivanje razdoblja preživljenja institucije s obzirom na njezin postojeći zaštitni sloj likvidnosti i stabilne izvore financiranja te uzimajući u obzir sklonost institucije preuzimanju rizika tijekom razdoblja ozbiljnog, ali mogućeg likvidnosnog stresa;
- b. analizu učinka stresnih scenarija na konsolidiranu likvidnosnu poziciju na razini grupe i na likvidnosnu poziciju pojedinačnih subjekata i poslovnih linija; i
- c. razumijevanje toga gdje bi se rizici mogli pojaviti, bez obzira na njezinu organizacijsku strukturu i stupanj centraliziranog upravljanja likvidnosnim rizikom.

488. Nadležna tijela trebaju procijeniti i jesu li potrebna dodatna testiranja za pojedine subjekte i/ili likvidnosne podgrupe koje su izložene značajnim likvidnosnim rizicima. Tim bi se testiranjima trebale razmotriti posljedice scenarijâ kroz različita vremenska razdoblja, uključujući unutardnevne posljedice.

489. Nadležna tijela trebaju osigurati da institucija dostavi modele učinka različitih vrsta stresnih scenarija, kao i niz različitih vrsta testova osjetljivosti (na temelju načela proporcionalnosti). Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti procjeni osmišljavanja stresnih scenarija i raznolikosti šokova koje oni simuliraju, uzimajući u obzir razmatra li institucija pri osmišljavanju samo prošlost ili pak upotrebljava hipoteze utemeljene na stručnoj prosudbi. Nadležna tijela trebaju analizirati razmatraju li se barem sljedeći scenariji:

- a. kratkoročni i dugotrajniji;
- b. specifični za instituciju i oni na razini tržišta (odvijaju se istodobno na nizu tržišta); i
- c. kombinacija scenarija iz točaka i. i ii.

490. Važan aspekt koji nadležna tijela trebaju razmotriti pri procjeni okvira institucije za testiranje otpornosti na stres jest modeliranje učinka hipotetskih stresnih scenarija na novčane tokove institucije i na njezinu sposobnost i razdoblje preživljenja te odražava li modeliranje različite učinke koje ekonomski stres može imati na imovinu institucije i na njezine priljeve i odljeve.

491. Nadležna tijela također trebaju procijeniti primjenjuje li institucija konzervativan pristup određivanju pretpostavki za testiranje otpornosti na stres. Ovisno o vrsti i ozbiljnosti scenarija, nadležna tijela trebaju razmotriti, prema potrebi, primjerenost niza pretpostavki, a posebno:

- a. naglo smanjenje izvora financiranja od stanovništva;

- b. smanjenje osiguranog i neosiguranog financiranja na tržištu velikih klijenata;
- c. korelaciju između tržišta financiranja i diversifikacije na različitim tržištima;
- d. dodatne potencijalne izvanbilančne izloženosti;
- e. rokove dospjeća financiranja (npr. kad pružatelj financiranja ima opcije kupnje);
- f. učinak bilo kakvog pogoršanja kreditnog rejtinga institucije;
- g. konvertibilnost stranih valuta i pristup deviznim tržištima i računima u korespondentnim bankama;
- h. sposobnost prijenosa likvidnosti kroz subjekte, sektore i države;
- i. procjene budućeg rasta bilance; i
- j. zbog reputacijskih rizika, implicitni zahtjev u skladu s kojim institucija mora obnoviti imovinu te produljiti ili održavati druge oblike likvidnosne potpore.

492. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li upravljački okvir institucije za testiranje otpornosti na likvidnosni stres primjeren te je li pravilno integriran u sveukupnu strategiju upravljanja rizicima. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. odgovaraju li opseg i učestalost testiranja otpornosti na stres vrsti i složenosti institucije, njezinim izloženostima likvidnosnom riziku i njezinu relativnom značaju u financijskom sustavu;
- b. jesu li rezultati testiranja otpornosti na stres ugrađeni u proces strateškog planiranja institucije za likvidnost i izvore financiranja te upotrebljavaju li se za povećanje učinkovitosti upravljanja likvidnošću u kriznim slučajevima, uključujući plan postupanja u kriznim situacijama i oporavka u pogledu likvidnosti;
- c. primjenjuje li institucija adekvatan postupak za utvrđivanje odgovarajućih čimbenika rizika za provedbu testiranja otpornosti na stres, s obzirom na sve značajne ranjivosti koje mogu narušiti likvidnosnu poziciju određene institucije;
- d. preispituju li se i ažuriraju pretpostavke i scenariji dovoljno često; i
- e. pri procjeni upravljanja likvidnošću grupe, posvećuje li institucija odgovarajuću pozornost mogućim zaprekama prijenosu likvidnosti unutar grupe.

Okvir unutarnje kontrole likvidnosnog rizika

493. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija čvrst i sveobuhvatan interni okvir za limite i kontrolu te dobre zaštitne mehanizme za smanjenje ili ograničavanje svojeg

likvidnosnog rizika u skladu sa svojom sklonošću preuzimanju rizika. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. je li okvir za limite i kontrolu adekvatan s obzirom na složenost, veličinu i poslovni model institucije te odražavaju li se u njemu različiti značajni činitelji likvidnosnog rizika kao što su ročne neusklađenosti, valutne neusklađenosti, transakcije izvedenicama, upravljanje kolateralima, izvanbilančne stavke i rizik unutardnevne likvidnosti;
- b. ima li institucija uspostavljene limite kako bi osigurala usklađenost između valute u kojoj je nominirana njezina likvidna imovina i raspodjele svojih neto likvidnosnih odljeva po valutama u skladu s člankom 8. stavkom 6. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/61;
- c. je li institucija postavila adekvatne limite i sustave praćenja koji su usklađeni s njezinom sklonošću preuzimanju likvidnosnog rizika i koji se koriste rezultatima testiranja otpornosti na likvidnosni stres;
- d. preispituju li nadležna tijela institucije redovito limite rizika i priopćuju li ih jasno svim relevantnim poslovnim linijama;
- e. postoje li jasni i transparentni postupci za odobravanje i preispitivanje pojedinačnih limita za likvidnosni rizik;
- f. postoje li jasni i transparentni postupci za praćenje usklađenosti s pojedinačnim limitima za likvidnosni rizik te kako se postupa kod prekoračenja limita (uključujući jasne postupke za eskalaciju i izvješćivanje); i
- g. pomaže li okvir za limite i kontrolu instituciji osigurati dostupnost diversificirane strukture financiranja te dostatnu i dostupnu likvidnu imovinu.

494. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uvela adekvatan sustav određivanja transfernih cijena kao dio okvira za kontrolu likvidnosnog rizika. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. pokriva li sustav određivanja transfernih cijena institucije sve značajne poslovne aktivnosti;
- b. uključuje li sustav određivanja transfernih cijena izvora financiranja institucije sve relevantne likvidnosne troškove, koristi i rizike;
- c. omogućuje li mehanizam rukovodstvu da daje odgovarajuće poticaje za upravljanje likvidnosnim rizikom;
- d. preispituju li se i ažuriraju metodologija za određivanje transfernih cijena i njezina kalibracija na odgovarajući način, s obzirom na veličinu i složenost institucije;

- e. jesu li relevantni članovi osoblja obaviješteni o sustavu određivanja transfernih cijena i njegovoj metodologiji; i
- f. kao dodatni čimbenik, upotrebljava li se politika institucije o uključenju metodologije određivanja transfernih cijena izvora financiranja u interni okvir za određivanje cijena za procjenu transakcija s klijentima i odlučivanje o njima (to uključuje obje strane bilance, npr. odobravanje kredita i primanje depozita).

495. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjerene kontrole za zaštitni sloj likvidne imovine. U obzir trebaju uzeti sljedeće:

- a. obuhvaća li kontrolni okvir pravodobno praćenje zaštitnog sloja likvidne imovine, uključujući kvalitetu imovine, neposrednu dostupnost subjektu iz grupe koji se koristi imovinom za pokriće likvidnosnog rizika i sve prepreke njezinoj pravodobnoj pretvorbi u gotovinu;
- b. ima li institucija uspostavljene limite koncentracije između različitih kategorija likvidne imovine i unutar iste kategorije likvidne imovine u zaštitnom sloju likvidnosti (prema drugoj ugovornoj strani, vrsti izdavatelja ili geografskoj lokaciji tih izdavatelja i drugih ugovornih strana) u skladu s člankom 8. stavkom 1. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/61; i
- c. ima li institucija primjerenu politiku o praćenju tržišnih uvjeta koji mogu utjecati na njezinu sposobnost da brzo proda ili ponovno kupi imovinu na tržištu.

Planovi postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti

496. Nadležna tijela trebaju procijeniti propisuju li se na adekvatan način planom institucije za postupanje u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti (eng. *liquidity contingency plan*, LCP) politike, postupci i akcijski planovi za reagiranje na potencijalne ozbiljne poremećaje u sposobnosti institucije da se sama financira. Trebaju uzeti u obzir sadržaj i obuhvat mjera financiranja u kriznim situacijama uključenih u navedeni plan, a posebno sljedeće čimbenike:

- a. objašnjavaju li se u LCP-u adekvatno mehanizmi upravljanja za njegovu aktivaciju i održavanje;
- b. odražava li LCP na primjeren način profil rizičnosti institucije u vezi s likvidnosnim rizikom i rizicima općenito;
- c. ima li institucija okvir za znakove ranog upozorenja u pogledu likvidnosti, uključujući, među ostalim, pokazatelje koji su utvrđeni kao pokazatelji likvidnosti u Smjernicama EBA-e o pokazateljima plana oporavka, koji će vjerojatno biti učinkoviti u omogućavanju instituciji da pravodobno utvrdi pogoršanje okolnosti na tržištu i da brzo odredi koje radnje treba poduzeti;

- d. je li u LCP-u jasno opisano da je zaštitni sloj likvidnosti LCR-a namijenjen za upotrebu u slučaju stresa, čak i ako to dovodi do vrijednosti LCR-a manje od 100 %, uključujući činjenicu da je to dio očekivanog upravljanja likvidnosnim rizikom u stresnim uvjetima i da dolazi do naknadne komunikacije višem rukovodstvu ako se dosegnu utvrđene niže vrijednosti LCR-a. LCP bi trebao jasno odražavati i u njemu bi trebalo biti jasno opisano kako treba upravljati likvidnosnim rizikom u stresnim uvjetima kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri dostigle ciljane razine LCR-a;
- e. određuju li se u LCP-u jasno svi značajni (potencijalni) izvori financiranja, uključujući procijenjene iznose dostupne iz različitih izvora likvidnosti i očekivano vrijeme koje je potrebno kako bi se sredstva pribavila;
- f. jesu li mjere u skladu s ukupnom strategijom rizika i sklonošću institucije preuzimanju likvidnosnog rizika;
- g. primjerenost pretpostavki u LCP-u institucije koje se odnose na ulogu financiranja koje pruža središnja banka. Primjeri čimbenika koje nadležna tijela mogu razmotriti mogli bi uključivati stajališta institucije o:
  - trenutačnoj i budućoj dostupnosti potencijalnih alternativnih izvora financiranja povezanih s programima kreditiranja središnje banke;
  - vrstama kreditnih linija, prihvatljivom kolateralu i operativnim postupcima za pristup sredstvima središnje banke; i
  - okolnostima koje bi zahtijevale financiranje središnje banke, potrebnom iznosu i razdoblju tijekom kojeg bi takva financijska sredstva središnje banke vjerojatno bila potrebna.

497. Nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li mjere opisane u LCP-u provedive s obzirom na stresne scenarije u kojima ih treba poduzimati. Pri tome bi trebala uzeti u obzir čimbenike kao što su:

- a. razina dosljednosti i interakcije između testiranja otpornosti institucije na likvidnosni stres, njezina LCP-a i znakova ranog upozorenja u pogledu likvidnosti;
- b. čini li se da mjere propisane LCP-om omogućuju instituciji da adekvatno reagira na raspon mogućih scenarija značajnog likvidnosnog stresa, uključujući stres specifičan za instituciju i stres na razini tržišta, kao i potencijalnu interakciju između njih; i
- c. jesu li mjere propisane LCP-om razumno kvantificirane u smislu sposobnosti generiranja likvidnosti u stresnim uvjetima i vremena potrebnog za njihovu provedbu, uzimajući u obzir operativne zahtjeve kao što je zalog kolateralu u središnjoj banci.

498. Nadležna tijela trebaju procijeniti primjerenost okvira upravljanja institucije s obzirom na njezin LCP. Pri tome trebaju uzeti u obzir čimbenike kao što su:

- a. primjerenost postupaka eskalacije i prioritizacije koji propisuju kada i kako se svaka od mjera može i treba aktivirati;
- b. ima li institucija adekvatne politike i postupke za komunikaciju unutar institucije i s vanjskim stranama; i
- c. stupanj dosljednosti između LCP-a i planova kontinuiteta poslovanja institucije.

Planovi financiranja

499. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li plan financiranja provediv i primjeren s obzirom na vrstu, opseg i složenost institucije, njezine trenutačne i projicirane aktivnosti te njezin profil likvidnosti i financiranja. Pri tome trebaju uzeti u obzir sljedeće čimbenike:

- a. je li plan financiranja snažan u smislu njegove sposobnosti podupiranja projiciranih poslovnih aktivnosti za vrijeme nepovoljnih scenarija;
- b. očekivana promjena u profilu izvora financiranja institucije koja proizlazi iz provedbe plana financiranja te je li to prikladno s obzirom na aktivnosti i poslovni model institucije;
- c. podupiru li se planom financiranja bilo kakva potrebna ili željena poboljšanja u profilu izvora financiranja institucije;
- d. vlastiti stav o tržišnoj aktivnosti (i promjenama u toj aktivnosti) koju institucije planiraju u njihovoj jurisdikciji na skupnoj razini te što to znači za provedivost pojedinačnih planova financiranja;
- e. je li plan financiranja:
  - integriran u ukupni strateški plan institucije;
  - usklađen s njezinim poslovnim modelom; i
  - usklađen s njezinom sklonošću preuzimanju likvidnosnog rizika.

500. Osim toga, nadležna tijela mogu razmotriti:

- a. analizira li institucija na adekvatan način i je li svjesna primjerenosti i adekvatnosti plana financiranja s obzirom na trenutačnu likvidnosnu poziciju i poziciju izvora financiranja institucije te na njihov projicirani razvoj. U okviru toga nadležna tijela mogu razmotriti može li više rukovodstvo institucije objasniti zašto je plan financiranja provediv i koje su njegove slabosti;

- b. politiku institucije za određivanje toga koje su dimenzije izvora financiranja i koja su tržišta značajna za instituciju (i jesu li adekvatni);
  - c. vremensko razdoblje koje je institucija predvidjela za migraciju na drugi profil izvora financiranja, ako je to potrebno ili poželjno, imajući na umu da mogu postojati rizici ako migracija postane prebrza ili prespora; i
  - d. sadržava li plan financiranja različite strategije i jasne postupke upravljanja za pravodobnu provedbu strateških promjena.
501. Nadležna tijela trebaju procijeniti primjenjuje li se plan financiranja institucije na primjeren način. Pri tome trebaju uzeti u obzir barem sljedeće:
- a. je li plan financiranja jasno dokumentiran i priopćen relevantnim članovima osoblja; i
  - b. je li plan financiranja uključen u svakodnevno poslovanje institucije, posebno u postupku donošenja odluka o izvorima financiranja.
502. Osim toga, nadležna tijela mogu razmotriti je li institucija u mogućnosti uskladiti plan financiranja s podacima dostavljenima nadležnim tijelima u obrascu plana financiranja.
503. Nadležna tijela trebaju razmotriti kvalitetu postupaka institucije za praćenje provedbe plana financiranja i njezinu sposobnost pravodobnog reagiranja na odstupanja. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju u obzir uzeti čimbenike kao što su:
- a. kvaliteta podataka koji se priopćavaju (višem) rukovodstvu u vezi s trenutačnim statusom provedbe plana financiranja;
  - b. predviđaju li se planom financiranja alternativne rezervne mjere koje će se provesti ako dođe do promjene tržišnih uvjeta; i
  - c. politike i prakse institucije u pogledu redovitog preispitivanja i ažuriranja plana financiranja u slučaju da se stvarni iznos prikupljenih sredstava značajno razlikuje od plana financiranja.

8.5 Sažetak nalaza i ocjena

504. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o likvidnosnom riziku i riziku izvora financiranja u instituciji. Mišljenje bi trebalo uključiti u sažetak nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablicama 9. i 10.

Tablica 9. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene likvidnosnom riziku

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Rizik koji proizlazi iz neusklađenosti (npr. dospijeća, valuta itd.) nije značajan / vrlo je nizak. Razina i sastav zaštitnog sloja likvidnosti adekvatne su i primjerene. Razina drugih činitelja likvidnosnog rizika (npr. reputacijskog rizika, nemogućnosti prijenosa unutargrupne likvidnosti itd.) nije značajna / vrlo je niska. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za likvidnosni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. Organizacijski okvir za likvidnosni rizik pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasno razdvajanje zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije.
2	Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Neusklađenosti (npr. dospijeća, valuta itd.) podrazumijevaju nizak do umjeren rizik. Razina i sastav zaštitnog sloja likvidnosti predstavljaju nizak do umjeren rizik. Razina drugih činitelja likvidnosnog rizika (npr. reputacijskog rizika, nemogućnosti prijenosa unutargrupne likvidnosti itd.) niska je do umjerena. 	<ul style="list-style-type: none"> Sustavi za mjerenje i praćenje likvidnosnog rizika te za izvješćivanje o njemu primjereni su. Interni limiti i okvir kontrola za likvidnosni rizik pouzdani su i u skladu sa strategijom rizika institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
3	Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Neusklađenosti (npr. dospijeća, valuta itd.) podrazumijevaju umjeren do visok rizik. Razina i sastav zaštitnog sloja likvidnosti predstavljaju umjeren do visok rizik. Razina drugih činitelja likvidnosnog rizika (npr. reputacijskog rizika, nemogućnosti prijenosa unutargrupne likvidnosti itd.) umjerena je do visoka. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji određena neusklađenost između politike i strategije institucije za likvidnosni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. U organizacijskom okviru za likvidnosni rizik nema dostatnog razdvajanja odgovornosti i zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije.
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu	<ul style="list-style-type: none"> Neusklađenosti (npr. dospijeća, valuta itd.) podrazumijevaju visok rizik. 	

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
	inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Razina i sastav zaštitnog sloja likvidnosti predstavljaju visok rizik. Razina drugih činitelja likvidnosnog rizika (npr. reputacijskog rizika, nemogućnosti prijenosa unutargrupne likvidnosti itd.) visoka je. 	<ul style="list-style-type: none"> Sustavi za mjerenje i praćenje likvidnosnog rizika te za izvješćivanje o njemu ne provode se s dovoljnom točnošću i učestalošću. Interni limiti i okvir kontrola za likvidnosni rizik nisu u skladu sa strategijom upravljanja rizicima institucije ili njezinom sklonošću preuzimanju rizika.

Tablica 10. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene riziku izvora financiranja

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Rizik profila izvora financiranja institucije ili njegove održivosti nije značajan / vrlo je nizak. Rizik koji predstavlja stabilnost izvora financiranja nije značajan. Drugi činitelji rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja itd.) nisu značajni / vrlo su niski. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za rizik izvora financiranja i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. Organizacijski okvir za rizik izvora financiranja pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasno razdvajanja zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. Sustavi za mjerenje i praćenje rizika izvora financiranja te za izvješćivanje o njemu primjereni su. Interni limiti i okvir kontrola za rizik izvora financiranja pouzdani su i u skladu sa strategijom
2	Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Rizik profila izvora financiranja institucije i njegove održivosti nizak je do umjeren. Rizik koji predstavlja stabilnost izvora financiranja nizak je do umjeren. Drugi činitelji rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja itd.) niski su do umjereni. 	<ul style="list-style-type: none"> Sustavi za mjerenje i praćenje rizika izvora financiranja te za izvješćivanje o njemu primjereni su. Interni limiti i okvir kontrola za rizik izvora financiranja pouzdani su i u skladu sa strategijom

			upravljanja rizicima institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
3	Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> • Rizik profila izvora financiranja institucije i njegove održivosti umjeren je do visok. • Rizik koji predstavlja stabilnost izvora financiranja umjeren je do visok. • Drugi činitelji rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja itd.) umjereni su do visoki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji određena neusklađenost između politike i strategije institucije za rizik izvora financiranja i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. • U organizacijskom okviru za rizik izvora financiranja nema dostatnog razdvajanja odgovornosti i zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. • Sustavi za mjerenje i praćenje rizika izvora financiranja te za izvješćivanje o njemu ne provode se s dovoljnom točnošću i učestalošću. • Interni limiti i okvir kontrola za rizik izvora financiranja nisu u skladu sa strategijom upravljanja rizicima institucije ili njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> • Rizik profila izvora financiranja institucije i njegove održivosti visok je. • Rizik koji predstavlja stabilnost izvora financiranja visok je. • Drugi činitelji rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja itd.) visoki su. 	

Glava 9. Procjena likvidnosti SREP-om

9.1 Opća razmatranja

505. Nadležna tijela trebaju bi u okviru procjene likvidnosti SREP-om odrediti osiguravaju li likvidnost i stabilni izvori financiranja koje institucija ima odgovarajuće pokriće likvidnosnih rizika i rizika izvora financiranja procijenjenih u skladu s glavom 8. Nadležna tijela u okviru procjene likvidnosti SREP-om također trebaju odrediti je li potrebno postaviti posebne likvidnosne zahtjeve za potrebe pokrića likvidnosnog rizika i izvora financiranja kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena.
506. Nadležna tijela trebaju promatrati zaštitne slojeve likvidnosti, sposobnost preživljenja i profil izvora financiranja institucije, kao i njezin ILAAP i sustave, politike, postupke i mehanizme za mjerenje likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja i upravljanje tim rizicima, kao ključnu odrednicu održivosti institucije. Ta bi procjena trebala biti sažeta i odražavati se u ocjeni temeljenoj na kriterijima koji su navedeni na kraju ove glave.
507. Rezultati ILAAP-a, gdje je to primjenjivo i od značaja, trebaju pomoći nadležnom tijelu pri donošenju zaključka o adekvatnosti likvidnosti.
508. Nadležna tijela trebaju provesti procjenu likvidnosti SREP-om primjenom sljedećih koraka:
- a. ukupne procjene likvidnosti;
  - b. određivanja potrebe za posebnim likvidnosnim mjerama;
  - c. kvantifikacije potencijalnih posebnih likvidnosnih zahtjeva – izračuni u odnosu na referentne vrijednosti;
  - d. određivanja posebnih likvidnosnih zahtjeva; i
  - e. određivanja ocjene likvidnosti.

9.2 Ukupna procjena likvidnosti

509. Kako bi procijenila pruža li likvidnost institucije dovoljno pokriće za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja, nadležna tijela trebaju upotrebljavati sljedeće izvore informacija:
- a. ILAAP institucije;
  - b. rezultate procjene likvidnosnog rizika;
  - c. rezultate procjene rizika izvora financiranja;

- d. rezultate izračuna u odnosu na nadzorne referentne vrijednosti; i
  - e. druge relevantne ulazne parametre (iz izravnih nadzora, analize usporedivih institucija, testiranja otpornosti na stres itd.).
510. Nadležna tijela trebaju razmotriti pouzdanost ILAAP-a institucije, uključujući pokazatelje za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja koje institucija upotrebljava.
511. Pri procjeni okvira ILAAP-a institucije – uključujući, gdje je to potrebno, i interne metodologije za izračun internih likvidnosnih zahtjeva – nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li izračuni na temelju ILAAP-a:
- a. vjerodostojni: obuhvaćaju li upotrijebljeni izračuni/metodologije na pravilan način rizike kojima treba ovladati; i
  - b. razumljivi: postoje li jasna razrada i sažetak elemenata koje čine osnovu za izračune na temelju ILAAP-a.
512. Za potrebe procjene adekvatnosti likvidnosti institucije nadležna tijela trebaju kombinirati i svoje procjene likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja. Točnije, trebaju bi uzeti u obzir nalaze o:
- a. rizicima koji nisu pokriveni likvidnosnim zahtjevima navedenima u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2015/61 u pogledu LCR-a, ili u Uredbi (EU) br. 575/2013 u pogledu NSFR-a, uključujući rizik unutardnevne likvidnosti i likvidnosni rizik nakon razdoblja od 30 dana, kao i rizik izvora financiranja nakon jedne godine;
  - b. ostalim rizicima koje institucija ne pokriva i ne mjeri adekvatno kao posljedicu podcjenjivanja odljeva, precjenjivanja priljeva, precjenjivanja vrijednosti likvidnosti imovine zaštitnog sloja ili sposobnosti preživljenja, ili operativne neraspoloživosti likvidne imovine (imovina koja nije raspoloživa za prodaju, opterećena imovina itd.);
  - c. specifičnim koncentracijama sposobnosti preživljenja i/ili financiranja prema drugoj ugovornoj strani i/ili proizvodu/vrsti;
  - d. nedostatku izvora financiranja u određenim vremenskim razredima kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih dospjeća;
  - e. primjerenom pokriću nedostataka izvora financiranja u različitim valutama;
  - f. nerazmjernim pozitivnim ili negativnim utjecajima određenog događaja (eng. *cliff effects*); i
  - g. drugim relevantnim rezultatima nadzornih testiranja otpornosti na likvidnosni stres.

513. Nadležna tijela trebaju tu ukupnu procjenu pretočiti u ocjenu likvidnosti koja bi trebala odražavati mišljenje nadležnih tijela o prijetnjama održivosti institucije koje mogu proizići iz likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja.

9.3 Određivanje potrebe za posebnim likvidnosnim zahtjevima

514. Nadležna tijela trebaju odlučiti o potrebi za posebnim nadzornim likvidnosnim zahtjevima za instituciju na temelju svoje nadzorne prosudbe i dijaloga s institucijom, uzimajući u obzir sljedeće:

- a. poslovni model i strategiju institucije te njihovu nadzornu procjenu;
- b. informacije dobivene na temelju ILAAP-a institucije; i
- c. nadzornu procjenu likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja, uključujući procjenu inherentnog likvidnosnog rizika, inherentnog rizika izvora financiranja te kontrole likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja i upravljanje tim rizicima, uzimajući u obzir mogućnost da utvrđeni rizici i ranjivosti mogu dovesti do međusobnog pogoršanja.

515. U slučaju da nadležna tijela zaključe da su potrebni posebni likvidnosni zahtjevi za rješavanje zabrinutosti u pogledu likvidnosti i izvora financiranja, ona bi se trebala odlučiti za primjenu kvantitativnih zahtjeva, kako je navedeno u ovoj glavi, i/ili za primjenu kvalitativnih zahtjeva, kako je navedeno u glavi 10.

516. Pri određivanju strukturnih, dugoročnih nadzornih zahtjeva nadležna tijela trebaju razmotriti potrebu za dodatnim kratkoročnim/srednjoročnim zahtjevima kao privremenim rješenjem za smanjenje prisutnih rizika dok se strukturnim zahtjevima ne postignu željeni učinci.

517. Ako nadležna tijela zaključe da postoji visok rizik od neprihvatljivog povećanja troškova izvora financiranja institucije, ona trebaju razmotriti mjere, uključujući određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva (kako je navedeno u glavi 7.), kako bi se nadoknadio povećani učinak na račun dobiti i gubitka ako institucija ne bude mogla prenijeti povećane troškove izvora financiranja na svoje klijente, ili mogu zahtijevati promjenu strukture izvora financiranja kako bi se smanjio rizik troška izvora financiranja.

9.4 Određivanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva

518. Nadležna tijela trebaju razviti i primjenjivati nadzorne referentne vrijednosti za likvidnost kao kvantitativne alate za potkrjepljivanje svojih procjena o tome pruža li likvidnost institucije pouzdano pokriće za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja. One bi trebale poslužiti kao razborite, dosljedne, transparentne i usporedive referentne vrijednosti za izračun i uspoređivanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva za institucije.

519. Pri razvoju nadzornih referentnih vrijednosti za likvidnost nadležna tijela trebaju uzeti u obzir sljedeće kriterije:
- a. referentne vrijednosti trebale bi biti razborite, dosljedne i transparentne;
  - b. referentne vrijednosti trebale bi se razvijati upotrebom nadzorne procjene likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja i nadzornih testiranja otpornosti na likvidnosni stres; nadzorno testiranje otpornosti na likvidnosni stres trebalo bi biti temeljni dio referentne vrijednosti;
  - c. referentne vrijednosti trebale bi dati usporedive rezultate i izračune kako bi se mogle usporediti kvantifikacije likvidnosnih zahtjeva za institucije sa sličnim poslovnim modelima i profilima rizičnosti; i
  - d. referentne vrijednosti trebale bi pomoći nadzornim tijelima da odrede primjerenu razinu likvidnosti za određenu instituciju.
520. S obzirom na raznolikost poslovnih modela koje institucije primjenjuju, rezultat nadzornog ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti ne mora biti odgovarajući za svaku instituciju u svakom trenutku. Nadležna tijela trebaju se pozabaviti tim pitanjem upotrebom najprimjerenije referentne vrijednosti ako postoji više mogućnosti i/ili primjenom vlastite prosudbe rezultata ocjenjivanja u odnosu referentnih vrijednosti kako bi se uzele u obzir specifičnosti poslovnog modela.
521. Nadležna tijela trebala bi procijeniti prikladnost svih referentnih vrijednosti koje se primjenjuju na institucije i kontinuirano ih preispitivati i ažurirati s obzirom na iskustvo stečeno njihovom upotrebom.
522. Kada nadležna tijela pri određivanju posebnih likvidnosnih zahtjeva uzmu u obzir nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti, ona bi u okviru dijaloga trebala instituciji objasniti logiku i temeljna opća načela utvrđivanja referentnih vrijednosti.
523. Ako nadležna tijela nisu razvila svoju vlastitu referentnu vrijednost za kvantifikaciju posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva, ona mogu, posebno u slučaju likvidnosnog rizika, upotrijebiti neku drugu referentnu vrijednost primjenom sljedećih koraka:
- a. komparativne analize neto novčanih odljeva i prihvatljive likvidne imovine u stresnim uvjetima kroz određena vremenska razdoblja: do jednog mjeseca (uključujući prekončno), od jednog do tri mjeseca i od tri mjeseca do jedne godine. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala projicirati neto odljeve (ukupne odljeve i priljeve) i sposobnost preživljenja kroz različite vremenske razrede dospijeća, uzimajući u obzir stresne uvjete (na primjer, bonitetno vrednovanje pod pretpostavkom stresa za likvidnu imovinu naspram trenutačnog vrednovanja u normalnim uvjetima i nakon primjene korektivnog faktora), kreirajući ljestvicu dospijeća u stresnim uvjetima za narednu godinu;

- b. procjene razdoblja preživljenja institucije na temelju procjene ljestvice dospijea u stresnim uvjetima;
- c. određivanja željenog/nadzornog minimalnog razdoblja preživljenja, uzimajući u obzir profil rizičnosti institucije te tržišne i makroekonomske uvjete; i
- d. ako je željeno/nadzorno minimalno razdoblje preživljenja dulje od trenutnog razdoblja preživljenja institucije, nadležna tijela mogu utvrditi dodatne iznose likvidne imovine (dodatne zaštitne slojeve likvidnosti) koje institucija mora imati kako bi produljila svoje razdoblje preživljenja u skladu s minimalnim zahtjevom.

524. Ključni ulazni parametar za referentne vrijednosti nadležnog tijela za kvantifikaciju posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva bit će podatci prikupljeni putem nadzornog izvješćivanja na temelju članka 415. Uredbe (EU) br. 575/2013 o likvidnosti i stabilnim izvorima financiranja na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi te o dodatnim likvidnosnim nadzornim parametrima. Na izradu referentnih vrijednosti utjecat će sadržaj tog izvješćivanja, a primjena referentnih vrijednosti ovisit će o tome kada su izvješća dostupna.

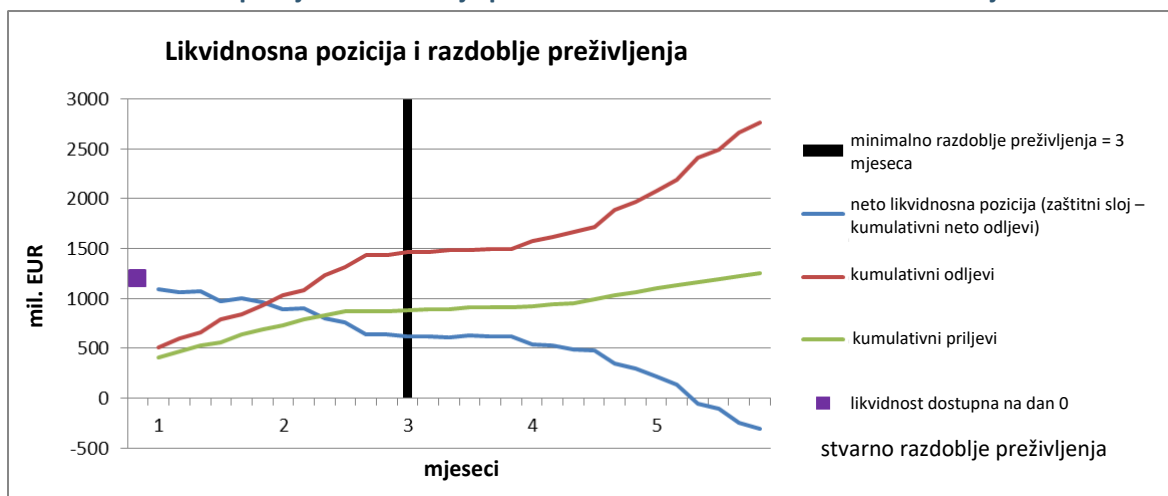
525. U nastavku su navedeni primjeri mogućih pristupa:

- a. Primjer 1.: institucija s početnim zaštitnim slojem likvidnosti od 1200 milijuna EUR. Kumulativni priljevi i kumulativni odljevi procijenjeni u stresnim uvjetima projiciraju se kroz vremensko razdoblje od pet mjeseci. U tom razdoblju institucija upotrebljava zaštitni sloj likvidnosti svaki put kad razina priljeva padne ispod razine odljeva. Rezultat pokazuje da bi, u definiranim stresnim uvjetima, institucija bila u mogućnosti preživjeti 4,5 mjeseci, što je dulje od minimalnog razdoblja preživljenja koje su odredila nadzorna tijela (u ovom je primjeru riječ o tri mjeseca):

Tablica 11. Ilustrativni primjer referentne vrijednosti za kvantifikaciju likvidnosti

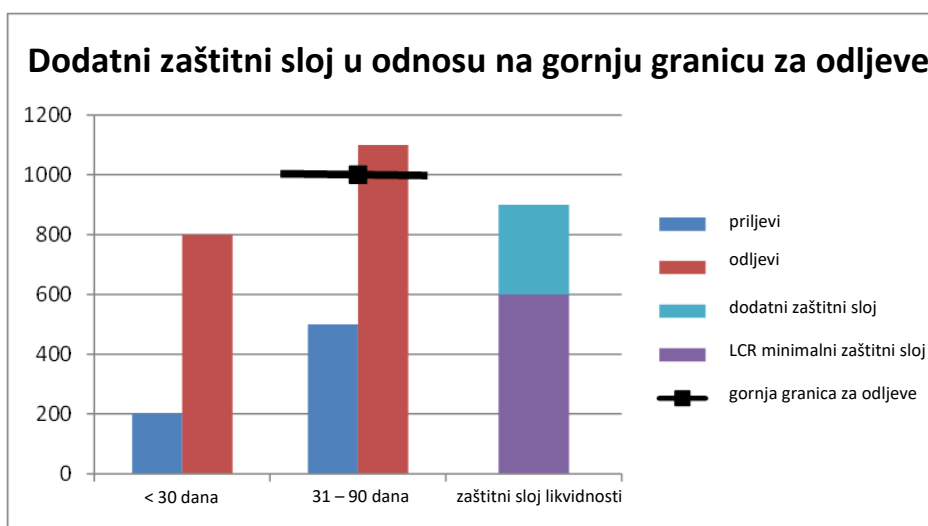
Vremensko razdoblje u mjesecima	Kumulativni odljevi	Kumulativni priljevi	Kumulativni neto odljevi	Neto likvidnosna pozicija (zaštitni sloj – kumulativni neto odljevi)	Likvidnost dostupna na dan 0
					1200
1	511	405	106	1094	
	598	465	133	1067	
	659	531	128	1072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1001	
2	933	693	240	960	
	1037	731	306	894	
	1084	788	295	905	
	1230	833	397	803	
	1311	875	435	765	
3	1433	875	558	642	
	1440	876	564	636	
	1465	882	583	617	
	1471	889	582	618	
	1485	891	594	606	
4	1485	911	574	626	
	1492	916	576	624	
	1493	916	577	623	
	1581	918	663	537	
	1618	945	673	527	
5	1666	956	710	490	
	1719	993	726	474	
	1885	1030	856	344	
	1965	1065	900	300	
	2078	1099	980	220	
5	2192	1131	1061	139	Razdoblje preživljenja
	2415	1163	1252	-52	
	2496	1194	1302	-102	
	2669	1224	1445	-245	
	2764	1253	1511	-311	

Slika 3. Ilustrativni primjer određivanja posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva

- b. Primjer 2.: nadzorno tijelo odredilo je tri mjeseca kao minimalno razdoblje preživljenja. Određivanje gornje granice za odljeve alternativna je mjera koja se može upotrijebiti umjesto određivanja minimalnog razdoblja preživljenja i kojom se može riješiti i pitanje neprihvatljivo velike razlike između priljeva i odljeva koje je izaziva zabrinutost nadzornih tijela. Na slici u nastavku mehanizam za određivanje gornje granice za odljeve prikazan je crnom vodoravnom linijom. Institucija mora smanjiti svoje odljeve na razinu ispod gornje granice. Gornja granica može se odrediti za jedno ili više vremenskih razdoblja za neto odljeve (nakon korekcije za priljeve) ili bruto odljeve. Alternativa, tj. dodavanje zahtjeva za zaštitni sloj, prikazana je u trećem stupcu:

Slika 4. Ilustrativni primjer određivanja posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva

9.5 Iskazivanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva

526. Kako bi se na odgovarajući način iskazali posebni kvantitativni likvidnosni zahtjevi, nadležna tijela trebaju primijeniti jedan od sljedećih pristupa, osim ako se drugi pristup smatra prikladnijim u određenim okolnostima:

- Pristup 1. – zahtijevati LCR veći od regulatornog minimuma, takve veličine da se utvrđeni nedostatci u dovoljnoj mjeri ublažavaju;
- Pristup 2. – zahtijevati minimalno razdoblje preživljenja koje omogućuje dostatno smanjenje utvrđenih nedostataka; razdoblje preživljenja može se odrediti izravno, kao zahtjev, ili neizravno, određivanjem gornje granice za iznos odljeva u relevantnim vremenskim razdobljima; nadležna tijela mogu zahtijevati različite vrste likvidne imovine (npr. imovinu prihvatljivu središnjim bankama) za pokriće rizika koji nisu (adekvatno) pokriveni LCR-om;

- c. Pristup 3. – zahtijevati minimalni ukupni iznos likvidne imovine ili sposobnosti preživljenja, kao minimalni ukupni iznos ili kao minimalni iznos koji premašuje važeći regulatorni minimum u visini koja omogućuje dostatno smanjenje utvrđenih nedostataka; nadležna tijela mogu odrediti zahtjeve za strukturu likvidne imovine, uključujući operativne zahtjeve (npr. izravna konvertibilnost u gotovinu ili deponiranje likvidne imovine kod središnje banke).

527. Kako bi se na odgovarajući način izrazili posebni kvantitativni zahtjevi za stabilne izvore financiranja, nadležna tijela trebaju primijeniti jedan od sljedećih pristupa, osim ako se drugi pristup smatra prikladnijim u određenim okolnostima:

- a. Pristup 4. – zahtijevati NSFR veći od regulatornog minimuma, takve veličine da se utvrđeni nedostaci u dovoljnoj mjeri ublažavaju;
- b. Pristup 5. – zahtijevati minimalni ukupni iznos dostupnih stabilnih izvora financiranja, kao minimalni ukupni iznos ili kao minimalni iznos koji premašuje vežeći regulatorni minimum, takve veličine da se utvrđeni nedostaci u dovoljnoj mjeri ublažavaju.

528. Kako bi osigurala dosljednost, nadležna tijela trebaju oblikovati posebne kvantitativne likvidnosne zahtjeve na takav način da oni dovode do što dosljednijih bonitetnih rezultata u svim institucijama, imajući na umu da se vrste takvih zahtjeva mogu razlikovati od institucije do institucije zbog njihovih pojedinačnih okolnosti. Uz kvantitetu, strukturom bi trebalo definirati i očekivani sastav i vrstu zahtjeva. U svakom slučaju, strukturom zahtjeva trebalo bi definirati nadzorni zahtjev i sve primjenjive zahtjeve iz Direktive 2013/36/EU. Zaštitni slojevi likvidnosti i sposobnost preživljenja koje institucija ima za ispunjenje nadzornih zahtjeva bi trebali biti dostupni za upotrebu instituciji za vrijeme trajanja stresnih uvjeta.

529. Pri određivanju posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva i obavješćivanju institucije o njima, nadležna tijela trebaju osigurati da ih institucija odmah obavijesti ako ne ispunjava zahtjeve ili ako ne očekuje da će ih ispuniti u kratkom roku. Nadležna tijela trebaju osigurati da institucija dostavi tu obavijest bez nepotrebne odgode te da uz nju priloži plan koji je izradila za pravodobno ponovno postizanje usklađenosti sa zahtjevima. Nadležna tijela trebaju procijeniti provedivost plana za ponovno postizanje usklađenosti te poduzeti primjerene nadzorne mjere ako se plan ne smatra provedivim. Ako se plan smatra provedivim, nadležna tijela trebaju: odrediti sve potrebne privremene nadzorne mjere na temelju okolnosti u kojima se institucija nalazi; pratiti provedbu plana ponovnog postizanja usklađenosti i pobliže pratiti likvidnosnu poziciju institucije, prema potrebi zahtijevajući od institucije da poveća učestalost izvješćivanja.

530. Bez obzira na prethodno navedeno, nadležna tijela mogu odrediti i kvalitativne zahtjeve u obliku ograničenja / gornjih granica / limita za neusklađenosti, koncentracije, sklonost preuzimanju rizika, kvantitativna ograničenja na izdavanje osiguranih kredita itd., u skladu s kriterijima navedenima u glavi 10. ovih smjernica.

531. U nastavku su navedeni primjeri različitih pristupa za strukturu posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva:

Primjeri iskazivanja posebnih zahtjeva

Počevši od 1. siječnja 2021., i dok ne bude određeno drukčije, banka X obvezna je:

- a. **Pristup 1.:** osigurati da njezina sposobnost preživljenja u svakom trenutku bude jednaka ili viša od npr. 125 % njezinih neto odljeva likvidnosti kako se utvrđuju prema LCR-u.
- b. **Pristup 2.:** osigurati da njezina sposobnost preživljenja u svakom trenutku ima za posljedicu razdoblje preživljenja koje je veće ili jednako tri mjeseca, izmjereno internim testiranjem otpornosti na likvidnosni stres / ljestvicom dospijeća / posebnim pokazateljima koje je razvilo nadzorno tijelo.
- c. **Pristup 3.:**
  - osigurati da sposobnost preživljenja institucije u svakom trenutku bude jednaka ili viša od X milijardi EUR; ili
  - osigurati da sposobnost preživljenja institucije u svakom trenutku bude jednaka ili viša od X milijardi EUR iznad minimalnih zahtjeva prema LCR-u.
- d. **Pristup 4.:** osigurati da njezini raspoloživi stabilni izvori financiranja u svakom trenutku budu jednaki ili viši od npr. 125 % njezinih zahtijevanih stabilnih izvora financiranja kako se utvrđuju prema NSFR-u.
- e. **Pristup 5.:**
  - osigurati da njezini raspoloživi stabilni izvori financiranja u svakom trenutku budu jednaki ili viši od X milijardi EUR; ili
  - osigurati da njezini raspoloživi stabilni izvori financiranja u svakom trenutku budu jednaki ili viši od X milijardi EUR iznad minimalnih zahtjeva prema NSFR-u.

9.6 Sažetak nalaza i ocjena

532. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o tome osiguravaju li postojeća sredstva likvidnosti pouzdano pokriće rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena. Mišljenje bi trebalo uključiti u sažetak nalaza i poduprijeti ocjenom održivosti utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 12.

533. U svrhu donošenja zajedničke odluke (prema potrebi) nadležna tijela trebaju upotrijebiti procjenu i ocjenu likvidnosti kako bi utvrdila jesu li sredstva likvidnosti adekvatna.

Tablica 12. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene adekvatnosti likvidnosti

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Likvidnosna pozicija i profil izvora financiranja institucije predstavljaju nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Sposobnost preživljenja institucije i njezini zaštitni slojevi likvidnosti dovoljno su iznad posebnih nadzornih kvantitativnih zahtjeva i očekuje se da će takvi ostati u budućnosti. • Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godina) predstavljaju rizik koji nije značajan / vrlo nizak rizik u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. • Slobodan protok likvidnosti među subjektima u grupi, ovisno o slučaju, nije otežan ili svi subjekti imaju sposobnost preživljenja i zaštitne slojeve likvidnosti koji premašuju nadzorne zahtjeve. • Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti koji se može uspješno provesti ako bude potrebno.
2	Likvidnosna pozicija i/ili profil izvora financiranja institucije predstavljaju umjereno nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Sposobnost preživljenja institucije i njezini zaštitni slojevi likvidnosti iznad su posebnih nadzornih kvantitativnih zahtjeva, ali postoji rizik da neće takvi ostati u budućnosti. • Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godina) predstavljaju nisku razinu rizika u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. • Slobodan protok likvidnosti među subjektima u grupi, ovisno o slučaju, jest ili bi mogao biti malo otežan. • Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti koji se, iako sadržava određene rizike, može uspješno provesti ako bude potrebno.
3	Likvidnosna pozicija i/ili profil izvora financiranja institucije predstavljaju umjereno visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Sposobnost preživljenja institucije i njezini zaštitni slojevi likvidnosti pogoršavaju se i/ili se nalaze na razini ispod posebnih nadzornih kvantitativnih zahtjeva te postoje razlozi za zabrinutost u pogledu sposobnosti institucije da pravodobno ponovno uspostavi usklađenost s tim zahtjevima. • Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godina) predstavljaju

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<p>umjerenu razinu rizika u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slobodan protok likvidnosti među subjektima u grupi, ovisno o slučaju, otežan je. • Institucija ima plan postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti koji vjerojatno neće biti uspješan.
4	<p>Likvidnosna pozicija i/ili profil izvora financiranja institucije predstavljaju visoku razinu rizika za održivost institucije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sposobnost preživljenja institucije i njezini zaštitni slojevi likvidnosti naglo se pogoršavaju i/ili se nalaze na razini ispod posebnih nadzornih kvantitativnih zahtjeva te postoje ozbiljni razlozi za zabrinutost u pogledu sposobnosti institucije da pravodobno ponovno uspostavi usklađenost s tim zahtjevima. • Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godina) predstavljaju visoku razinu rizika u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. • Slobodan protok likvidnosti među subjektima u grupi, ovisno o slučaju, ozbiljno je otežan. • Institucija nema plan postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti ili ima plan koji je očigledno neadekvatan.

Glava 10. Ukupna procjena na temelju SREP-a i primjena nadzornih mjera

---

10.1 Opća razmatranja

534. U ovoj glavi prikazano je objedinjavanje rezultata procjena elemenata SREP-a u ukupnoj procjeni na temelju SREP-a. U njoj se obrađuju i nadzorne mjere koje primjenjuju nadležna tijela u svrhu otklanjanja nedostataka utvrđenih procjenom elemenata SREP-a. Nadležna tijela mogu primjenjivati nadzorne mjere na način propisan Direktivom 2013/36/EU (člancima 102., 104. i 105.) i nacionalnim zakonima te, prema potrebi, mjere rane intervencije u skladu s člankom 27. Direktive 2014/59/EU, ili bilo koju kombinaciju prethodno navedenog.
535. Nadležna tijela trebaju provoditi svoje nadzorne ovlasti na temelju nedostataka utvrđenih u okviru procjena pojedinačnih elemenata SREP-a i uzimajući u obzir ukupnu procjenu na temelju SREP-a, uključujući ocjenu, uzimajući u obzir sljedeće:
- a. značajnost nedostataka/ranjivosti i potencijalni bonitetni učinak nerješavanja problema (tj. je li problem potrebno riješiti posebnom mjerom);
  - b. jesu li mjere dosljedne/razmjerne u odnosu na njihovu ukupnu procjenu određenog elementa SREP-a (i ukupnu procjenu na temelju SREP-a);
  - c. jesu li potrebne nadzorne ili druge administrativne mjere za rješavanje bonitetnih nedostataka/ranjivosti povezanih s rizicima od pranja novca i financiranja terorizma u okviru njihovih nadzornih nadležnosti nakon uspostavljanja veze s relevantnim nadzornim tijelima za SPNFT u skladu s odjeljkom 8. Smjernica za suradnju u području SPNFT-a⁴⁷;
  - d. jesu li nedostaci/ranjivosti već bili rješavani/obuhvaćeni drugim mjerama;
  - e. bi li se drugim mjerama postigao isti cilj s manjim administrativnim i financijskim učinkom na instituciju;
  - f. optimalnu razinu i trajanje primjene mjere za postizanje nadzornog cilja;
  - g. mogućnost da utvrđeni rizici i ranjivosti mogu biti korelirani ili mogu dovesti do međusobnog povećanja (ili oboje), čime bi se opravdala veća rigoroznost nadzornih mjera; i

---

⁴⁷ Smjernice o suradnji i razmjeni informacija među bonitetnim nadzornim tijelima, nadzornim tijelima za SPNFT i financijsko-obavještajnim jedinicama u skladu s Direktivom 2013/36/EU (EBA/GL/2021/15).

- h. rezultate procjene mogućnosti sanacije koju je provelo sanacijsko tijelo, uključujući povezani program rada, u cilju osiguranja usklađenosti nadzornih aktivnosti.
536. Pri primjeni nadzornih mjera za otklanjanje specifičnih nedostataka utvrđenih u okviru procjene elemenata SREP-a, nadležna tijela trebaju uzeti u obzir ukupne kvantitativne kapitalne i likvidnosne zahtjeve koje je potrebno primijeniti na temelju kriterija propisanih u glavama 7. i 9.
537. Pri primjeni nadzornih mjera za rješavanje bonitetnih nedostataka povezanih s rizikom od pranja novca i financiranja terorizma nadležna tijela trebala bi surađivati s nadzornim tijelima za SPNFT kako bi se temeljni nedostaci/ranjivosti adekvatno riješili odgovarajućim mjerama u okviru odgovarajućih nadležnosti nadzornih tijela za SPNFT i nadležnih tijela iz njihovih perspektiva⁴⁸.
538. Nadležna tijela mogu poduzeti nadzorne mjere koje su izravno povezane s rezultatima bilo kojih nadzornih aktivnosti (npr. izravnih nadzora, procjene prikladnosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija itd.) ako rezultati tih aktivnosti zahtijevaju neposrednu primjenu nadzornih mjera za otklanjanje značajnih nedostataka.

10.2 Ukupna procjena na temelju SREP-a

539. Pri određivanju ukupne procjene na temelju SREP-a nadležna tijela trebaju razmotriti rezultate procjena elemenata SREP-a, a posebno:
- a. rizike kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena;
  - b. vjerojatnost da bi upravljanje, nedostaci u kontroli i/ili poslovni model ili strategija institucije mogli povećati ili smanjiti te rizike ili izložiti instituciju novim izvorima rizika;
  - c. omogućuju li regulatorni kapital institucije i sredstva likvidnosti dobro pokriće tih rizika; i
  - d. potencijal za pozitivnu i negativnu interakciju između elemenata (npr. nadležna tijela mogu snažnu kapitalnu poziciju smatrati potencijalnim čimbenikom ublažavanja nekih problema utvrđenih u području likvidnosti i izvora financiranja ili, suprotno, mogu smatrati da bi slaba kapitalna pozicija mogla pogoršati probleme u tom području).
540. Na temelju tih razmatranja nadležna tijela trebaju utvrditi održivost institucije, koja se definira kao njezina udaljenost od točke neodrživosti na temelju adekvatnosti njezina regulatornog kapitala i sredstava likvidnosti, upravljanja, kontrola i/ili poslovnog modela ili strategije za pokriće rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena.

---

⁴⁸ U skladu sa Smjernicama EBA-e za suradnju u području SPNFT-a (EBA/GL/2021/15).

541. Na temelju tog nalaza nadležna tijela trebaju:

- a. poduzeti sve nadzorne mjere potrebne za rješavanje zabrinutosti;
- b. odrediti buduće nadzorne resurse i planove nadzora za instituciju, uključujući i treba li u okviru plana nadzora planirati bilo kakve posebne nadzorne aktivnosti za instituciju;
- c. odrediti potrebu za poduzimanjem mjera rane intervencije u skladu s člankom 27. Direktive 2014/59/EU; i
- d. odrediti može li se smatrati da institucija „propada ili će vjerojatno propasti” u smislu članka 32. Direktive 2014/59/EU.

542. Ukupna procjena na temelju SREP-a trebala bi se odražavati u ocjeni održivosti utemeljenoj na razmatranjima iz Tablice 13. i jasno dokumentirati u godišnjem sažetku ukupne procjene na temelju SREP-a. Godišnji sažetak trebao bi sadržavati i ukupnu ocjenu na temelju SREP-a i ocjene za elemente SREP-a, kao i bilo koje nalaze nadzora donesene tijekom prethodnih 12 mjeseci.

Tablica 13. Nadzorna razmatranja za dodjelu ukupne ocjene na temelju SREP-a

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Utvrđeni rizici predstavljaju nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovni model i strategija institucije ne izazivaju zabrinutost. • Interno upravljanje i kontrolni mehanizmi na razini institucije ne izazivaju zabrinutost. • Rizici za kapital i likvidnost institucije ne predstavljaju značajan / predstavljaju vrlo nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka. • Struktura i iznos regulatornog kapitala ne izazivaju zabrinutost. • Likvidnosna pozicija i profil izvora financiranja institucije ne izazivaju zabrinutost. • Nema značajnih zabrinutosti u pogledu vjerodostojnosti i provedivosti plana oporavka institucije, uključujući njezinu ukupnu mogućnost oporavka.
2	Utvrđeni rizici predstavljaju umjereno nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu poslovnog modela i strategije institucije. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu upravljanja

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<p>institucijom ili kontrolnih mehanizama na razini institucije.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postoji niska do umjerena razina rizika od značajnog bonitetnog učinka zbog rizika za kapital i likvidnost. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu sastava i iznosa regulatornog kapitala institucije. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu likvidnosne pozicije i/ili profila izvora financiranja institucije. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu vjerodostojnosti i provedivosti plana oporavka institucije, uključujući njezinu ukupnu mogućnost oporavka.
3	<p>Utvrđeni rizici predstavljaju umjereno visoku razinu rizika za održivost institucije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu poslovnog modela i strategije institucije. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu upravljanja institucijom ili kontrolnih mehanizama na razini institucije. • Postoji umjerena do visoka razina rizika od značajnog bonitetnog učinka zbog rizika za kapital i likvidnost. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu sastava i iznosa regulatornog kapitala institucije. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu likvidnosne pozicije i/ili profila izvora financiranja institucije. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu vjerodostojnosti i provedivosti plana oporavka institucije, uključujući njezinu ukupnu mogućnost oporavka.
4	<p>Utvrđeni rizici predstavljaju visok rizik za održivost institucije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu poslovnog modela i strategije institucije. • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu upravljanja institucijom ili kontrolnih mehanizama na razini institucije.

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<ul style="list-style-type: none"> • Postoji visoka razina rizika od značajnog bonitetnog učinka zbog rizika za kapital i likvidnost. • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu sastava i iznosa regulatornog kapitala institucije. • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu likvidnosne pozicije i/ili profila izvora financiranja institucije. • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu vjerodostojnosti i provedivosti plana oporavka institucije, uključujući njezinu ukupnu mogućnost oporavka.
F	Smatra se da institucija propada ili će vjerojatno propasti.	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji neposredan rizik za održivost institucije. • Institucija ispunjava uvjete prema kojima se smatra da propada ili da će vjerojatno propasti, kako je navedeno u članku 32. stavku 4. Direktive 2014/59/EU⁴⁹.

543. Pri odlučivanju da institucija „propada ili da joj prijete propast“, što se odražava u ukupnoj ocjeni „F“ na temelju SREP-a, nadležna tijela trebaju surađivati sa sanacijskim tijelima i konzultirati se o nalazima u skladu s postupkom iz članka 32. Direktive 2014/59/EU.

10.3 Primjena kapitalnih mjera

544. Nadležna tijela trebala bi nametnuti dodatne kapitalne zahtjeve i utvrditi očekivanja u pogledu regulatornog kapitala utvrđivanjem TSCR-a i određivanjem P2G-a, ako je primjenjivo, u skladu s postupkom i kriterijima navedenima u glavi 7.

545. Bez obzira na zahtjeve iz prethodne točke nadležna tijela mogu, na temelju ranjivosti i nedostataka utvrđenih procjenom elemenata SREP-a, odrediti dodatne kapitalne mjere, uključujući:

⁴⁹ Konkretno, nadležno tijelo smatra da 1. institucija krši, ili postoje objektivni elementi na temelju kojih se utvrđuje da će institucija uskoro prekršiti, zahtjeve za zadržavanje odobrenja za rad na način kojim bi se opravdalo oduzimanje ovlaštenja nadležnog tijela, pri čemu razlozi uključuju ali nisu ograničeni na gubitke koje je institucija pretrpjela ili je moguće da će pretrpjeti, a kojima će se istrošiti sav njezin regulatorni kapital ili njegov znatan iznos; 2. imovina institucije manja je od njezinih obveza ili postoje objektivni elementi na temelju kojih se utvrđuje da će imovina institucije uskoro biti manja od obveza; 3. institucija nije u mogućnosti podmiriti svoje dugove ili druge obveze pri njihovu dospjeću ili postoje objektivni elementi na temelju kojih se utvrđuje da ih institucija uskoro neće moći ispuniti.

Člankom 32. stavkom 4. točkom (d) Direktive [2014/59/EU](#) propisuju se i kriteriji izvanredne javne financijske potpore za utvrđivanje toga propada li institucija ili joj prijete propast, ali ti se kriteriji ne razmatraju za potrebe SREP-a i donošenja odluka nadležnih tijela.

- a. zahtjev da institucija upotrijebi neto dobit kako bi ojačala regulatorni kapital u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (h) Direktive 2013/36/EU;
- b. ograničenje ili zabranu plaćanja raspodjela ili kamata dioničarima, članovima ili imateljima instrumenata dodatnog osnovnog kapitala ako takva zabrana ne predstavlja nastanak statusa neispunjavanja obveza institucije u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (i) Direktive 2013/36/EU; i/ili
- c. zahtjev da institucija primjenjuje posebne politike rezerviranja ili tretmana imovine u pogledu kapitalnih zahtjeva u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (d) Direktive 2013/36/EU.

10.4 Primjena likvidnosnih mjera

546. Nadležna tijela trebaju odrediti posebne likvidnosne zahtjeve u skladu s postupkom i kriterijima definiranim u glavi 9.
547. Bez obzira na posebne kvantitativne zahtjeve iz prethodne točke nadležna tijela mogu, na temelju ranjivosti i nedostataka utvrđenih procjenom likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja, odrediti dodatne likvidnosne mjere, uključujući:
- a. određivanje posebnih likvidnosnih zahtjeva, kao i ograničenja ročnih neusklađenosti između imovine i obveza u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (k) Direktive 2013/36/EU; i/ili
  - b. primjenu administrativnih kazni ili drugih administrativnih mjera, uključujući bonitetne naknade, u skladu s člankom 105. Direktive 2013/36/EU.

10.5 Primjena drugih nadzornih mjera

548. U svrhu rješavanja konkretnih nedostataka utvrđenih u okviru procjene elemenata SREP-a nadležna tijela mogu razmotriti primjenu mjera koje nisu izravno povezane s kvantitativnim kapitalnim ili likvidnosnim zahtjevima. U ovom se odjeljku pruža okvirni pregled potencijalnih nadzornih mjera koje se mogu primijeniti na temelju članaka 104. i 105. Direktive 2013/36/EU. Nadležna tijela mogu primijeniti i druge nadzorne mjere koje su navedene u tim člancima ako su one prikladnije za rješavanje utvrđenih nedostataka opisanih u ovom odjeljku. Pri odabiru mjera trebalo bi uzeti u obzir rezultate procjene provedene u skladu s glavama 4., 5., 6. i 8. ovih smjernica.
549. Ako nakon uspostave odnosa s nadležnim tijelom za SPNFT postoji potreba da nadležna tijela otklone bonitetne nedostatke / slabosti povezane s rizicima od pranja novca i financiranja terorizma kao posljedicu procjene elemenata SREP-a, nadležna tijela trebaju odrediti dodatne kapitalne zahtjeve samo ako se to smatra prikladnijim od ostalih nadzornih mjera. Ako se odrede dodatni kapitalni zahtjevi, oni bi se trebali upotrebljavati kao privremena mjera dok se rješavaju nedostatci.

Analiza poslovnog modela

550. Nadzorne mjere za otklanjanje nedostataka utvrđenih u okviru analize poslovnog modela vjerojatno će uključivati zahtjev da institucija prilagodi mehanizme upravljanja i kontrole, kako bi pomogla u provedbi poslovnog modela i strategije, ili ograničavanje određenih poslovnih aktivnosti.

551. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da prilagodi mehanizme upravljanja rizikom i kontrole rizika ili sustave upravljanja općenito kako bi odgovarali željenom poslovnom modelu ili strategiji, na način koji uključuje:

- a. prilagodbu financijskog plana navedenog u strategiji ako nije potkrijepljen planiranjem internog kapitala ili vjerodostojnim pretpostavkama;
- b. zahtijevanje uvođenja promjena u organizacijske strukture, jačanja funkcija i mehanizama za upravljanje rizicima i kontrolnih funkcija u svrhu potpore provedbi poslovnog modela ili strategije; i/ili
- c. zahtijevanje uvođenja promjena u informacijske sustave i jačanja tih sustava u svrhu potpore provedbi poslovnog modela ili strategije.

552. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (e) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da izmijeni svoj poslovni model ili strategiju:

- a. ako ih ne podupiru odgovarajući organizacijski mehanizmi, mehanizmi upravljanja ili mehanizmi kontrole rizika i upravljanja rizicima;
- b. ako ih ne podupiru kapitalni i operativni planovi, uključujući primjerenu raspodjelu financijskih, ljudskih i tehničkih (informacijskih) resursa; i/ili
- c. ako postoji značajna zabrinutost u pogledu održivosti poslovnog modela.

553. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (f) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati od institucije da smanji rizike svojstvene proizvodima koje proizvodi/distribuiraju, među ostalim na sljedeće načine:
  - zahtijevanjem promjena rizika svojstvenih određenim ponuđenim proizvodima; i/ili
  - zahtijevanjem da se unaprijede mehanizmi upravljanja i kontrole za razvoj i održavanje proizvoda;
- b. zahtijevati od institucije da smanji rizike koji proizlaze iz njezinih sustava, među ostalim na sljedeće načine:

- zahtijevanjem da se unaprijede sustavi ili povećaju razine ulaganja ili ubrza uvođenje novih sustava; i/ili
  - zahtijevanjem da se unaprijede mehanizmi upravljanja i kontrole za razvoj i održavanje sustava;
- c. zahtijevati od institucije da smanji rizike koji proizlaze iz njezinih aktivnosti, uključujući eksternalizirane aktivnosti, među ostalim na sljedeće načine:
- zahtijevanjem promjena ili smanjenja određenih aktivnosti s ciljem smanjenja njihova inherentnog rizika; i/ili
  - zahtijevanjem da se unaprijede mehanizmi upravljanja i kontrola te nadzora eksternaliziranih aktivnosti.

Interno upravljanje i kontrole na razini institucije

554. Nadzorne mjere za otklanjanje nedostataka utvrđenih procjenom internog upravljanja i kontrola na razini institucije mogu se usmjeriti na zahtjeve za osnaživanje mehanizama upravljanja i kontrole ili smanjenje rizika koji svojstvenih proizvodima, sustavima i poslovima institucije.

555. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati od institucije da uvede promjene u svoje cjelokupne mehanizme upravljanja i organizaciju, među ostalim zahtijevanjem:
- uvođenja promjena u organizacijsku ili funkcionalnu strukturu, uključujući linije izvješćivanja;
  - uvođenja izmjena i dopuna u politike rizika ili načine na koje se one razvijaju i provode unutar organizacije; i/ili
  - povećanja transparentnosti mehanizama upravljanja;
- b. zahtijevati od institucije da uvede promjene u organizaciju, sastav ili način rada upravljačkog tijela;
- c. zahtijevati od institucije da ojača ukupni mehanizam upravljanja rizicima, među ostalim zahtijevanjem:
- uvođenja promjena (smanjenja) u sklonost preuzimanju rizika ili mehanizme upravljanja za određivanje sklonosti preuzimanju rizika te u razvoj ukupne strategije rizika;
  - poboljšanja postupaka i modela ICAAP-a ili ILAAP-a ako se smatra da ne odgovaraju svrsi;
  - poboljšanja sposobnosti za testiranje otpornosti na stres i ukupnog programa testiranja otpornosti na stres; i/ili

- poboljšanja planiranja poslovanja u kriznim situacijama;
    - d. zahtijevati od institucije da ojača mehanizme i funkcije unutarnje kontrole, među ostalim zahtijevanjem:
      - neovisnosti i adekvatnog osoblja za funkciju interne revizije; i/ili
      - poboljšanja postupka unutarnjeg izvješćivanja kako bi se osiguralo pravilno izvješćivanje upravljačkog tijela;
    - e. zahtijevati od institucije da poboljša informacijske sustave ili mehanizme kontinuiteta poslovanja, na primjer zahtijevanjem:
      - poboljšanja pouzdanosti sustava; i/ili
      - razvoja i testiranja planova kontinuiteta poslovanja.
556. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (g) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu od institucije zahtijevati:
- a. izmjenu politika primitaka; i/ili
  - b. ograničavanje varijabilnih primitaka kao postotka neto prihoda.
557. Na temelju rezultata kvalitativnog pregleda programa testiranja otpornosti na stres, i ako se utvrde nedostaci, nadležna tijela trebala bi od institucije zatražiti:
- a. izradu plana korektivnih mjera usmjerenog na poboljšanje programa i praksi testiranja otpornosti na stres. Ako se utvrde značajni nedostaci s obzirom na način na koji institucija pristupa rezultatima testiranja otpornosti na stres ili ako se upravljačke mjere ne smatraju vjerodostojnima, nadležna tijela trebaju bi od institucije zahtijevati poduzimanje dodatnih korektivnih mjera, uključujući zahtjeve za izmjenu plana kapitala institucije;
  - b. ako je primjenjivo, izvođenje specifičnih propisanih scenarija (ili njihovih elemenata) ili upotrebu specifičnih pretpostavki.

Kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane

558. Nadzorne mjere za otklanjanje nedostataka utvrđenih u procjeni kreditnog rizika i rizika druge ugovorne strane i s njima povezanih mehanizama upravljanja i kontrole vjerojatno će biti usmjerene na to da se od institucije zahtijeva smanjenje razine inherentnog rizika ili jačanje mehanizama upravljanja i kontrole.
559. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu od institucije zahtijevati da:
- a. aktivnije uključi upravljačko tijelo ili njegove odbore u relevantne kreditne odluke;

- b. unaprijedi sustave za mjerenje kreditnog rizika;
- c. poboljša kontrole kreditnih postupaka, uključujući odobravanje kredita, praćenje i naplatu;
- d. unaprijedi upravljanje kolateralom, procjenu i praćenje kolaterala; i/ili
- e. poveća kvalitetu i učestalost izvješćivanja o kreditnom riziku za upravljačko tijelo i više rukovodstvo.

560. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (d) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu od institucije zahtijevati da:

- a. primjeni specifičnu politiku rezerviranja i, ako to dopuštaju računovodstvena pravila i propisi, poveća ispravke vrijednosti i rezervacije;
- b. prilagodi interne parametre rizika i/ili pondere rizika koji se upotrebljavaju za izračunavanje izloženosti riziku za određene proizvode, sektore ili vrste dužnika; i/ili
- c. primjeni veće korektivne faktore na vrijednost kolaterala.

561. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (e) i (f) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu od institucije zahtijevati da:

- a. smanji velike izloženosti ili druge izvore rizika kreditne koncentracije;
- b. postroži kriterije za odobravanje kredita za sve ili neke kategorije proizvoda ili dužnika;
- c. smanji svoju izloženost ili pribavi zaštitu za određene vrste instrumenata (npr. hipoteke, financiranje izvoza, poslovne nekretnine, sekuritizacije itd.), kategorije dužnika, sektore, države itd.; i/ili
- d. primijeni odgovarajuću strategiju za smanjenje iznosa ili udjela neprihodujućih izloženosti.

Tržišni rizik

562. Nadzorne mjere za otklanjanje nedostataka utvrđenih u procjeni tržišnog rizika i s njim povezanih mehanizama upravljanja i kontrole vjerojatno će biti usmjerene na to da se od institucije zahtijeva smanjenje razine inherentnog rizika ili jačanje mehanizama upravljanja i kontrole.

563. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije otklanjanje nedostataka utvrđenih u odnosu na mogućnost institucije da utvrdi, mjeri, prati i kontrolira tržišni rizik, među ostalim na sljedeće načine:

- a. poboljšanjem učinka internih pristupa institucije ili njezine sposobnosti za retroaktivno testiranje ili testiranje otpornost na stres;
- b. povećanjem kvalitete i učestalosti izvješćivanja upravljačkog tijela i višeg rukovodstva institucije o tržišnom riziku; i/ili
- c. zahtijevanjem češćih i iscrpnijih internih revizija tržišne aktivnosti.

564. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (e) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. ograničiti ulaganje u određene proizvode ako politike i postupci institucije ne osiguravaju da će rizici koji proizlaze iz tih proizvoda biti adekvatno pokriveni i kontrolirani;
- b. zahtijevati od institucije da predstavi plan za postupno smanjenje izloženosti koje proizlaze iz imovine umanjene vrijednosti i/ili nelikvidnih pozicija; i/ili
- c. zahtijevati napuštanje financijskih proizvoda za koje postupci vrednovanja institucije ne daju konzervativne procjene vrijednosti koje su u skladu sa standardima iz Uredbe (EU) br. 575/2013.

565. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (f) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati od institucije da smanji razinu inherentnog tržišnog rizika (kroz zaštitu od rizika ili prodaju imovine) ako su utvrđeni značajni nedostaci u sustavima mjerenja institucije; i/ili
- b. zahtijevati od institucije da poveća iznos izvedenica namirenih putem središnjih drugih ugovornih strana.

Operativni rizik

566. Nadzorne mjere za otklanjanje nedostataka utvrđenih u procjeni operativnog rizika i s njim povezanih mehanizama upravljanja i kontrole vjerojatno će biti usmjerene na to da se od institucije zahtijeva smanjenje razine inherentnog rizika ili jačanje mehanizama upravljanja i kontrole.

567. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati od institucije da aktivnije uključi upravljačko tijelo ili njegove odbore u odluke o upravljanju operativnim rizikom;
- b. zahtijevati od institucije da uzme u obzir inherentni operativni rizik pri odobravanju novih proizvoda i sustava; i/ili
- c. zahtijevati od institucije da poboljša sustave utvrđivanja i mjerenja operativnog rizika.

568. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (e) i (f) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati od institucije da smanji opseg i/ili količinu eksternaliziranih aktivnosti, uključujući restrukturiranje ili prekid ugovora o eksternalizaciji i prelazak na drugog pružatelja usluga;
- b. zahtijevati od institucije da smanji izloženosti operativnom riziku (npr. osiguranjem, uvođenjem novih kontrolnih točaka itd.);
- c. zahtijevati od institucije da poduzme posebne korektivne mjere kako bi poboljšala svoje cjelokupno unutarnje upravljanje, uključujući okvir upravljanja rizicima i interne kontrole;
- d. zahtijevati od institucije da definira i prati specifične ključne pokazatelje rizika (KRI-jeve) i/ili ključne pokazatelje učinkovitosti (KPI-jeve);
- e. ograničiti ili limitirati poslove, poslovanje ili mrežu institucija ili zahtijevati napuštanje aktivnosti koje predstavljaju pretjerane rizike za stabilnost institucije; i/ili
- f. zahtijevati smanjenje rizika svojstvenog aktivnostima, proizvodima i sustavima institucija, uključujući rizike od pranja novca i financiranja terorizma s bonitetnim implikacijama.

Kamatni rizik koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje

569. Neovisno o zahtjevu za držanje dodatnog regulatornog kapitala u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela trebaju razmotriti primjenu nadzornih mjera u sljedećim slučajevima:

- a. kada se primjenjuje bilo koji od slučajeva navedenih u članku 98. stavku 5. točkama (a) ili (b) Direktive 2013/36/EU; ili
- b. ako rezultati SREP-a pokažu bilo kakve nedostatke u procjeni inherentne razine IRRBB-a koju provodi institucija i u povezanim mehanizmima upravljanja i kontrole.

570. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije otklanjanje nedostataka u pogledu mogućnosti institucije da utvrdi, mjeri, prati i kontrolira kamatni rizik koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje, na primjer na sljedeće načine:

- a. poboljšanjem sposobnosti institucije za testiranje otpornosti na stres; i/ili
- b. poboljšanjem izvješćivanja upravljačkog tijela i višeg rukovodstva institucije o IRRBB-u.

571. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (f) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da promijeni interne limite kako bi smanjila rizike koji proizlaze iz njezinih aktivnosti, proizvoda i sustava.
572. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (j) Direktive 2013/36/EU i podložno stavku 2. tog članka nadležna tijela mogu zatražiti dodatno ili češće izvješćivanje o pozicijama IRRBB-a institucije.
573. Ako se to smatra potrebnim, nadležna tijela mogu primijeniti i mjere u skladu s člankom 84. stavkom 3. Direktive 2013/36/EU.

Likvidnosni rizik

574. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (k) Direktive 2013/36/EU i kako je utvrđeno u članku 8. stavcima 1. i 6. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/61, kako bi se odredio LCR u pogledu diversifikacije zaštitnog sloja likvidnosti i valutne usklađenosti između likvidne imovine i neto odljeva, nadležna tijela mogu:
- a. odrediti zahtjeve u pogledu koncentracije likvidne imovine institucije, uključujući:
    - zahtjeve povezane sa strukturom profila likvidne imovine institucije u odnosu na druge ugovorne strane, valute itd.; i/ili
    - gornje granice, limite ili ograničenja koncentracija izvora financiranja;
  - b. uvesti ograničenja u pogledu kratkoročnih ugovornih ili bihevioralnih ročnih neusklađenosti između imovine i obveza, uključujući:
    - limite ročne neusklađenosti (u određenim vremenskim razredima) između imovine i obveza;
    - limite minimalnih razdoblja preživljenja; i/ili
    - limite ovisnosti o određenim izvorima kratkoročnog financiranja, kao što je financiranje na tržištu novca.
575. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (j) Direktive 2013/36/EU i podložno stavku 2. tog članka nadležna tijela mogu odrediti da institucija mora češće izvješćivati o likvidnosnim pozicijama, uključujući:
- a. učestalost regulatornog izvješćivanja o LCR-u; i/ili
  - b. učestalost i granularnost ostalih izvješća o likvidnosti, kao što su „dodatna nadzorna izvješća”.
576. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije poduzimanje mjera za otklanjanje nedostataka utvrđenih u odnosu na

mogućnost institucije da utvrdi, mjeri, prati i kontrolira likvidnosni rizik, među ostalim na sljedeće načine:

- a. poboljšanjem sposobnosti institucije za testiranje otpornosti na stres kako bi se unaprijedila njezina mogućnost utvrđivanja i kvantifikacije značajnih izvora likvidnosnog rizika za instituciju;
- b. poboljšanjem njezine mogućnosti unovčenja likvidne imovine;
- c. poboljšanjem njezina plana postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti i okvira znakova ranog upozorenja u pogledu likvidnosti; i/ili
- d. poboljšanjem izvješćivanja upravljačkog tijela i višeg rukovodstva institucije o informacijama za upravljanje likvidnošću.

Rizik izvora financiranja

577. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (k) Direktive 2013/36/EU i uzimajući u obzir članak 428.b stavak 5. Uredbe (EU) br. 575/2013, u pogledu valutne usklađenosti između dostupnih i potrebnih stabilnih izvora financiranja u NSFR-u, nadležna tijela mogu zahtijevati poduzimanje mjera za izmjenu profila izvora financiranja institucije, uključujući:

- a. smanjenje njezine ovisnosti o određenim (potencijalno volatilnim) tržištima financiranja, kao što je financiranje na tržištu velikih klijenata;
- b. smanjenje koncentracije njezina profila izvora financiranja u odnosu na druge ugovorne strane, najviše vrijednosti profila dugoročnog dospijeća, valute (i valutne neusklađenosti) itd.; i/ili
- c. smanjenje iznosa opterećene imovine institucije, uz moguće razlikovanje između ukupnog opterećenja i prekomjerne kolateralizacije (npr. za pokriveno obveznice, zahtjevi za nadoknadu itd.).

578. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (j) Direktive 2013/36/EU i podložno stavku 2. tog članka nadležna tijela mogu zatražiti dodatno ili češće izvješćivanje o pozicijama izvora financiranja institucije, uključujući:

- a. povećanu učestalost regulatornog izvješćivanja relevantnog za praćenje profila izvora financiranja (kao što su izvješća o NSFR-u i „dodatna nadzorna izvješća”); i/ili
- b. povećanu učestalost izvješćivanja nadzornog tijela o planu financiranja institucije.

579. U skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela mogu:

- a. zahtijevati poduzimanje mjera za otklanjanje nedostataka utvrđenih u vezi s kontrolom rizika izvora financiranja u instituciji, uključujući:

- poboljšanje izvješćivanja upravljačkog tijela i višeg rukovodstva institucije o riziku izvora financiranja;
  - ažuriranje ili poboljšanje plana financiranja; i/ili
  - određivanje limita za sklonost preuzimanju rizika;
- b. poboljšati sposobnosti institucije za testiranje otpornosti na stres tako što će se od institucije zahtijevati da pokrije dulje stresno razdoblje.

10.6 Reakcija nadzornog tijela ako TSCR ili OCR nisu ispunjeni

580. TSCR je pravno obvezujući zahtjev koji institucije moraju ispunjavati u svakom trenutku, uključujući i u stresnim uvjetima. U slučaju da se TSCR utvrđen u skladu s ovim smjernicama prestane ispunjavati, nadležna tijela trebaju razmotriti dodatne ovlasti intervencije u skladu s Direktivom 2013/36/EU i Direktivom 2014/59/EU, uključujući oduzimanje odobrenja za rad u skladu s člankom 18. točkom (d) Direktive 2013/36/EU, primjenu mjera rane intervencije u skladu s člankom 27. Direktive 2014/59/EU i sanacijske mjere u skladu s tom direktivom. Pri izvršavanju tih ovlasti nadležna tijela trebala bi razmotriti jesu li mjere razmjerne okolnostima i njihovoj prosudbi o vjerojatnom razvoju situacije.

581. Kršenje TSCR-a trebalo bi razmotriti i kada se utvrđuje propada li institucija ili joj prijete propast u skladu s člankom 32. stavkom 4. točkom (a) Direktive 2014/59/EU i *Smjernicama EBA-e u vezi s tumačenjem različitih okolnosti u kojima se smatra da institucija propada ili će vjerojatno propasti* jer je to jedan od uvjeta pod kojim nadležna tijela mogu oduzeti odobrenje za rad u skladu s člankom 18. točkom (d) Direktive 2013/36/EU.

582. Nadležna tijela trebaju pratiti i ispunjavaju li institucije OCR. Prema potrebi, nadležna tijela trebaju poduzeti mjere za osiguravanje usklađenosti institucija sa zahtjevima iz članaka 141. i 142. Direktive 2013/36/EU.

10.7 Reakcija nadzornog tijela ako P2G nije ispunjen

583. Nadležna tijela trebaju pratiti određuju li institucije iznos regulatornog kapitala koji se očekuje prema P2G-u i održavaju li ga tijekom vremena.

584. Kada regulatorni kapital institucije padne ili je vjerojatno da će pasti ispod razine određene s pomoću P2G-a, nadležno tijelo treba očekivatida će ga institucija o tome obavijestiti i da će pripremiti revidirani plan kapitala. U svojoj obavijesti institucija treba objasniti koje će je nepovoljne posljedice vjerojatno prisiliti da to učini i koje su mjere predviđene za konačnu ponovnu uspostavu usklađenosti s P2G-om u okviru poboljšanog nadzornog dijaloga.

585. U pravilu postoje tri situacije u kojima je moguće da institucije ne ispune svoj P2G, a koje bi nadležno tijelo trebalo razmotriti.

- a. Kada razina regulatornog kapitala padne ispod razine P2G-a (ali i dalje ostane iznad OCR-a) u okolnostima koje su tipične za instituciju ili u vanjskim okolnostima u kojima se ostvare rizici za čije pokriće služi P2G, nadležno tijelo može dopustiti instituciji da privremeno posluje ispod razine P2G-a pod uvjetom da nadležno tijelo smatra da je revidirani plan kapitala vjerodostojan u skladu s kriterijima navedenima u odjeljku 7.7.2. Nadležno tijelo može razmotriti i prilagodbu razine P2G-a prema potrebi.
- b. Ako razina regulatornog kapitala padne ispod razine P2G-a (ali ostane iznad OCR-a) u okolnostima koje su tipične za instituciju ili u vanjskim okolnostima kao posljedica ostvarenja rizika za čije pokriće P2G ne služi, nadležna tijela trebaju očekivati da institucija podigne razinu regulatornog kapitala na razinu P2G-a unutar odgovarajućeg vremenskog okvira.
- c. Ako institucija zanemari P2G, ne uključi ga u okvir upravljanja rizicima ili ne dosegne dovoljan iznos regulatornog kapitala za ispunjavanje P2G-a u rokovima utvrđenima u skladu s točkom 438, to može dovesti do toga da nadležna tijela primijene dodatne nadzorne mjere koje su navedene u odjeljcima 10.3. i 10.5.

Ako dopuštenje za poslovanje ispod razine P2G-a iz podtočke (a) nije dano, a regulatorni kapital institucije je opetovano ispod razine P2G-a, nadležno tijelo treba naložiti dodatne kapitalne zahtjeve u skladu s glavom 7.

586. Neovisno o pojedinačnim nadzornim odgovorima u skladu s prethodnom točkom, nadležna tijela također mogu razmotriti primjenu mjera kapitala i dodatnih nadzornih mjera navedenih u odjeljcima 10.3. i 10.5. ako se to smatra prikladnijim za otklanjanje razloga pada regulatornog kapitala ispod razine utvrđene u okviru P2G-a.

10.8 Interakcija između nadzornih mjera i mjera rane intervencije

587. Uz nadzorne mjere iz ove glave nadležna tijela mogu primijeniti mjere rane intervencije iz članka 27. Direktive 2014/59/EU kojima se dopunjuje skup nadzornih mjera iz članka 104. i 105. Direktive 2013/36/EU.

588. Nadležna tijela trebaju primjenjivati mjere rane intervencije ne dovodeći u pitanje druge nadzorne mjere, a pri primjeni mjera rane intervencije trebaju odabrati najprikladniju mjeru ili mjere kako bi osigurala odgovor koji je razmjeran konkretnim okolnostima.

10.9 Interakcija između nadzornih mjera i makrobonitetnih mjera

589. Ako se na instituciju primjenjuju makrobonitetne mjere, a procjenom na temelju SREP-a se utvrdi da te makrobonitetne mjere ne odražavaju na odgovarajući način profil rizičnosti institucije ili nedostatke svojstvene instituciji (npr. institucija je izložena ili predstavlja višu razinu rizika od razine koja se želi postići makrobonitetnom mjerom, ili su utvrđeni nedostatci

značajniji od onih na koje se mjera odnosi), nadležna tijela trebaju razmotriti dopunjavanje makrobonitetnih mjera dodatnim mjerama specifičnima za instituciju.

10.10 Interakcija između nadzornih mjera i mjera za SPNFT

590. Ako nadležna tijela tijekom obavljanja svojih nadzornih aktivnosti uoče opravdane naznake nedostataka u sustavima i okvirima kontrole ili okviru internog upravljanja institucije koji se odnose na SPNFT, ili opravdane razloge za sumnju da je institucija povećala izloženost rizicima od pranja novca i financiranja terorizma, nadležna tijela trebaju:

- a. o tim nedostacima i rizicima obavijestiti nadzorno tijelo za SPNFT-a čim su utvrđeni i uspostaviti vezu s tim tijelom u skladu sa Smjernicama za suradnju u području SPNFT-a⁵⁰;
- b. procijeniti učinak koji takvi nedostaci i rizici mogu imati na bonitetni položaj institucije;
- c. uspostaviti vezu s nadzornim tijelima za SPNFT i u skladu s ovlastima i funkcijama odgovarajućih tijela razmotriti najprikladnije bonitetne nadzorne mjere za otklanjanje tih nedostataka i rizika uz sve mjere koje poduzimaju nadzorna tijela za SPNFT.

591. Ako nadležna tijela budu obaviještena o nadzornim mjerama ili sankcijama koje planiraju ili nalože nadzorna tijela za SPNFT, ili doznaju za njih, trebaju razmotriti treba li i na koji način ublažiti potencijalne bonitetne implikacije slabosti i propusta koje su utvrdila nadzorna tijela za SPNFT.

---

⁵⁰ Smjernice EBA-e za suradnju u području SPNFT-a (EBA/GL/2021/15).

Glava 11. Primjena SREP-a na prekogranične grupe

---

592. Ova se glava bavi primjenom zajedničkih postupaka i metodologije za SREP kako je navedeno u ovim smjernicama u odnosu na prekogranične grupe i njihove subjekte. Ona također daje poveznice s postupkom zajedničke procjene i zajedničkog odlučivanja koji se provodi u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU i Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 710/2014 u pogledu uvjeta primjene postupka zajedničkog odlučivanja za bonitetne zahtjeve specifične za instituciju.

593. U okviru SREP-a nadležna tijela trebaju razmotriti i potencijalne rizike od pranja novca i financiranja terorizma, uzimajući u obzir informacije dobivene od nadležnog tijela za SPNFT države članice u kojoj matično društvo ima poslovni nastan te nadzornih tijela za SPNFT odgovornih za nadzor nad poslovnim jedinicama grupe u različitim jurisdikcijama u području SPNFT-a, posebno procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma, značajnih slabosti i kršenja zakonodavstva o SPNFT-u, koji su povezani sa strukturom prekograničnih bankarskih grupa.

594. Kada procjenjuju bonitetne implikacije rizika od pranja novca i financiranja terorizma u okviru SREP-a za prekograničnu grupu, nadležna tijela trebaju iskoristiti informacije dobivene u okviru bilateralne suradnje s relevantnim nadležnim tijelima za SPNFT u skladu sa Smjernicama za suradnju u području SPNFT-a i svojim sudjelovanjem u kolegijima za SPNFT⁵¹ i kolegijima za bonitetni nadzor.

11.1 Primjena SREP-a na prekogranične grupe

595. Pri primjeni SREP-a i ovih smjernica na prekogranične grupe nadležna tijela trebaju procijeniti održivost grupe u cjelini, kao i njezinih pojedinačnih subjekata. To se može učiniti ako se postupak podijeli u dvije faze: 1. nadležna tijela provode inicijalnu procjenu subjekata pod svojim izravnim nadzorom i 2. nadležna tijela zajedno raspravljaju o procjeni i finaliziraju procjenu u okviru kolegija nadzornih tijela u skladu sa zahtjevima iz članaka 113. i 116. Direktive 2013/36/EU.

596. U skladu s područjem primjene smjernica kako je utvrđeno u glavi 1.:

- a. konsolidirajuća nadzorna tijela trebaju provesti inicijalnu procjenu matičnog društva i grupe institucija na konsolidiranoj razini; i

---

⁵¹ Kolegiji za SPNFT kako su definirani u Zajedničkim smjernicama o suradnji i razmjeni informacija za potrebe Direktive (EU) 2015/849 među nadležnim tijelima koja nadziru kreditne i financijske institucije („Smjernice za kolegije za SPNFT”).

- b. nadležna tijela trebaju provesti inicijalnu procjenu subjekata pod svojim nadzorom (na pojedinačnoj ili potkonsolidiranoj osnovi, prema potrebi).

597. Ako se ove smjernice primjenjuju na društva kćeri prekogranične grupe kako je navedeno u prethodnoj točki, nadležna tijela za društva kćeri trebaju, kad provode inicijalnu procjenu, primarno razmatrati institucije na pojedinačnoj osnovi, tj. procijeniti poslovni model, strategiju, interno upravljanje i kontrole na razini institucije, rizike za kapital i likvidnost te adekvatnost likvidnosti i kapitala subjekta kao da se radi o samostalnoj instituciji. Nalazi takvih inicijalnih procjena trebali bi, prema potrebi, uključivati i utvrđivanje ključnih ranjivosti u prekograničnom kontekstu ili kontekstu grupe, koje mogu biti povezane s oslanjanjem institucije na svoje matično društvo ili grupu za financiranje, kapital, tehnološku potporu itd. U svojim inicijalnim procjenama provedenima na pojedinačnoj osnovi, nadležna tijela trebaju obuhvatiti i prednosti i olakšavajuće čimbenike koji se odnose na činjenicu da je subjekt dio grupe, a koji mogu biti povezani s tehnološkom potporom grupe, aranžmanima financijske potpore itd.

598. Rezultati takve inicijalne procjene elemenata SREP-a, uključujući, ako postoje, mišljenja o ključnim ovisnostima o matičnom društvu / grupi, trebaju poslužiti kao ulazni parametar za postupak zajedničke procjene i zajedničkog odlučivanja u skladu sa zahtjevima iz članka 113. Direktive 2013/36/EU, i stoga ih nadležna tijela trebaju razmotriti u okviru kolegija nadzornih tijela utvrđenih u skladu s člankom 116. Direktive 2013/36/EU.

599. Nakon rasprava u okviru kolegija nadzornih tijela i rezultata postupka zajedničke procjene nadležna tijela trebaju finalizirati svoje procjene na temelju SREP-a te napraviti potrebne prilagodbe na temelju ishoda rasprava u kolegijima.

600. Ako su inicijalnom procjenom nadležnog tijela utvrđeni određeni nedostaci povezani s unutargrupnom pozicijom (npr. visoka koncentracija izloženosti prema matičnom društvu, ovisnost o unutargrupnom financiranju, zabrinutost s obzirom na provedivost strategije subjekta itd.) koji negativno utječu na ukupnu održivost subjekta na pojedinačnoj osnovi, nadležna tijela trebaju, u okviru kolegija nadzornih tijela, raspraviti o tome je li potrebno promijeniti konačnu procjenu subjekta s obzirom na dimenziju cijele grupe, uključujući konsolidirani poslovni model grupe, strategiju i specifične karakteristike unutargrupnih aranžmana financijske potpore.

601. Nadležna tijela trebaju u okviru rada kolegija nadzornih tijela razgovarati o sljedećim točkama i koordinirati ih:

- a. planiranje, uključujući učestalost i rokove za provedbu procjene različitih elemenata SREP-a za konsolidiranu grupu i njezine subjekte kako bi se olakšala priprema izvješća o riziku za kapital i likvidnosnom riziku grupe potrebnih za donošenje zajedničke odluke u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU;
- b. pojedinosti primjene referentnih vrijednosti upotrijebljenih za procjenu elemenata SREP-a;

- c. pristup individualnoj procjeni i ocjenjivanju potkategorija rizika ako su te potkategorije prepoznate kao značajne;
- d. ulazne parametre za provedbu procjene elemenata SREP-a, uključujući one dobivene iz ICAAP-a i ILAAP-a, zatražene od institucije na konsolidiranoj razini i na razini subjekta;
- e. rezultate procjene, uključujući ocjene na temelju SREP-a dodijeljene različitim elementima, ukupnu procjenu na temelju SREP-a i ukupnu ocjenu na temelju SREP-a, na konsolidiranoj razini i na razini subjekta. U okviru rasprave o procjeni pojedinačnih rizika za kapital i likvidnost nadležna tijela trebaju se usredotočiti na rizike koji su utvrđeni kao značajni za predmetne subjekte;
- f. prekogranične bonitetne implikacije rizika od pranja novca i financiranja terorizma i zabrinutosti u pogledu tih rizika; i
- g. planirane nadzorne mjere i mjere rane intervencije, prema potrebi.

602. Pri pripremi sažetka ukupne procjene na temelju SREP-a za prekogranične grupe i njihove subjekte nadležna bi ga tijela trebala strukturirati na način koji će olakšati ispunjavanje obrazaca za izvješće na temelju SREP-a, izvješća o riziku grupe, obrazaca izvješća o procjeni likvidnosnog rizika i procjeni likvidnosnog rizika grupe potrebne za donošenje zajedničke odluke na temelju članka 113. Direktive 2013/36/EU, kako je propisano Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 710/2014 u pogledu uvjeta primjene postupka zajedničkog odlučivanja za bonitetne zahtjeve specifične za instituciju.

11.2 Procjena kapitala SREP-om i bonitetni zahtjevi specifični za instituciju

603. Utvrđivanje adekvatnosti kapitala i povezanih zahtjeva i preporuka u skladu s postupkom opisanim u glavi 7. za prekogranične grupe dio je postupka donošenja zajedničke odluke nadležnih tijela u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU.

604. Provedba nadzornih ovlasti i poduzimanje nadzornih mjera, uključujući zahtijevanje dodatnog regulatornog kapitala u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) na konsolidiranoj ili pojedinačnoj osnovi, kako je navedeno u glavi 7., trebali bi podlijegati postupku donošenja zajedničke odluke nadležnih tijela u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU.

605. Kad je riječ o matičnim institucijama ili institucijama kćerima prekograničnih grupa, primjena dodatnih kapitalnih zahtjeva u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU trebala bi se provoditi u skladu s postupkom donošenja zajedničke odluke propisanog člankom 113. stavkom 1. točkom (a) te direktive.

606. U kontekstu rasprava o adekvatnosti razine regulatornog kapitala i određivanja dodatnih kapitalnih zahtjeva nadležna tijela trebaju razmotriti:

- a. procjenu značajnosti rizika i nedostataka utvrđenih na konsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi (tj. koji su rizici značajni za grupu kao cjelinu, a koji samo za jedan subjekt) i razinu regulatornog kapitala potrebnu za pokriće takvih rizika;
- b. ako su utvrđeni nedostaci uobičajeni u svim subjektima (npr. jednaki propusti u upravljanju u svim subjektima ili nedostaci u modelima koji se upotrebljavaju u nekoliko subjekata), koordiniranje procjene i nadzornog odgovora i, posebno, odlučivanje o tome treba li odrediti mjere na konsolidiranoj razini ili proporcionalno na razini subjekta za subjekte u kojima su prisutni zajednički nedostaci;
- c. rezultate procjene na temelju ICAAP-a i mišljenja o pouzdanosti izračuna na temelju ICAAP-a i njihovu upotrebu kao ulaznog parametra pri određivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva;
- d. rezultate izračuna nadzornih referentnih vrijednosti koji se upotrebljavaju za određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva za sve subjekte unutar grupe i na konsolidiranoj razini; i
- e. dodatne kapitalne zahtjeve na razini pojedinačnog subjekta i na konsolidiranoj razini kako bi se osigurala dosljednost ukupnih kapitalnih zahtjeva te postoji li potreba za prijenosom regulatornog kapitala s konsolidirane razine na razinu subjekta.

607. Za određivanje TSCR-a kako je navedeno u glavi 7. nadležna tijela trebaju razmotriti istu razinu primjene kao u zahtjevima za donošenje zajedničke odluke na temelju članka 113. stavka 1. točke (a) Direktive 2013/36/EU. Posebno i prema potrebi, TSCR i druge kapitalne mjere trebali bi biti određeni na konsolidiranoj i pojedinačnoj razini za subjekte koji posluju u drugim državama članicama. Kad je riječ o potkonsolidiranoj razini, TSCR i druge kapitalne mjere trebali bi obuhvatiti samo matično društvo potkonsolidirane grupe kako bi se izbjeglo dvostruko određivanje dodatnih kapitalnih zahtjeva koje nadležna tijela razmatraju za društva kćeri u drugim državama članicama.

608. Ako rezultat nadzorne procjene rizika od prekomjerne financijske poluge za institucije koje su matično društvo ili društvo kći prekogranične grupe upućuje na potrebu određivanja dodatnih kapitalnih zahtjeva za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge, to bi trebalo izvršiti u skladu s postupkom donošenja zajedničkih odluka predviđenim člankom 113. stavkom 1. točkom (a) CRD-a i obuhvatiti zaseban skup kapitalnih zahtjeva na temelju omjera financijske poluge.

609. U kontekstu rasprava o adekvatnosti razine regulatornog kapitala za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge i određivanja dodatnih kapitalnih zahtjeva nadležna tijela trebaju razmotriti:

- a. aspekte iz točke 394.;
- b. dodatne kapitalne zahtjeve za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge na razini pojedinog subjekta i na konsolidiranoj razini kako bi se osigurala dosljednost ukupnih kapitalnih zahtjeva te postoji li potreba za prijenosom regulatornog kapitala s konsolidirane razine na razinu subjekta.

610. Sve relevantne informacije koje se odnose na određivanje P2G-a (uključujući njegovu veličinu, sastav regulatornog kapitala za njegovo pokriće i reakciju nadzornih tijela) za matične institucije ili institucije kćeri unutar prekogranične grupe trebale bi se razmjenjivati među nadležnim tijelima, a određivanje preporuka P2G i P2G-LR trebalo bi se provoditi u skladu s postupkom donošenja zajedničke odluke u skladu s člankom 113. stavkom 1. točkom (c) Direktive 2013/36/EU. Nadležna tijela posebno trebaju raspraviti o pristupu utvrđivanju P2G-a na pojedinačnoj razini kada nisu dostupni podatci iz nadzornog testiranja otpornosti na stres na samostalnoj razini ili, prema potrebi, dogovoriti primjenu P2G-a samo na konsolidiranoj razini.

611. P2G i P2G-LR trebali bi biti podložni zajedničkoj odluci nadležnih tijela u skladu s člankom 113. stavkom 1. točkom (c) Direktive 2013/36/EU i trebali bi biti propisno obuhvaćeni u dokumentu o zajedničkoj odluci sastavljenom u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU.

11.3 Procjena likvidnosti SREP-om i bonitetni zahtjevi specifični za instituciju

612. Za potrebe članka 113. stavka 1. točke (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela trebala bi razmotriti „pitanja” koja su bitna i/ili „nalaze” koji su značajni barem u slučaju:

- a. kada nadležna tijela predlažu posebne kvantitativne likvidnosne zahtjeve; i/ili
- b. kada nadležna tijela predlažu mjere osim posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva, a ocjena dodijeljena likvidnosnom riziku i/ili riziku izvora financiranja iznosi „3” ili „4”.

11.4 Primjena drugih nadzornih mjera

613. Nadležna tijela odgovorna za nadzor prekograničnih grupa i njihovih subjekata trebaju razgovarati, prema potrebi, o primjeni svih nadzornih mjera i mjera rane intervencije na grupu i/ili njezine značajne subjekte ili koordinirati te mjere, kako bi osigurala da se najprikladnije mjere dosljedno primjenjuju na utvrđene ranjivosti, uzimajući u obzir dimenziju grupe, uključujući međuovisnosti i unutargrupne aranžmane kako je prethodno opisano.

614. Nadležna tijela odgovorna za bonitetni nadzor subjekata prekogranične grupe trebaju, pri nalaganju nadzornih ili administrativnih mjera, uključujući sankcije, institucijama zbog njihova neodgovarajućeg rješavanja nedostataka u vezi s rizicima od pranja novca i financiranja terorizma, uspostaviti vezu s relevantnim nadzornim tijelima za SPNFT u skladu s odjeljkom 8. Smjernica za suradnju u području SPNFT-a⁵² te u skladu s ovlastima i funkcijama odgovarajućih tijela razmotriti najprikladnije bonitetne nadzorne mjere za rješavanje tih nedostataka i rizika uz sve mjere koje poduzimaju nadzorna tijela za SPNFT.

---

⁵² Smjernice EBA-e za suradnju u području SPNFT-a (EBA/GL/2021/15).

Glava 12. Nadzorno testiranje otpornosti na stres

12.1 Upotreba nadzornog testiranja otpornosti na stres koje provode nadležna tijela

615. Također na temelju članka 100. Direktive 2013/36/EU, nadležna tijela trebaju se služiti nadzornim testiranjem otpornosti na stres kako bi se olakšala provedba SREP-a te posebno nadzorna procjena njegovih ključnih elemenata, koji su opisani u glavama od 4. do 9. Nadzorno testiranje otpornosti na stres trebalo bi pomoći nadležnim tijelima, ovisno o slučaju, sa sljedećim:

- a. procjenom pojedinačnih rizika za kapital institucije, kako je navedeno u glavi 6., ili rizika za likvidnost i izvore financiranja, kako je navedeno u glavi 8.;
- b. procjenom pouzdanosti programa institucije za testiranje otpornosti na stres, kao i važnosti, ozbiljnosti i vjerodostojnosti scenarija institucije za testiranja otpornosti na stres koja se koriste za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a. To može uključivati preispitivanje glavnih pretpostavki i činitelja rizika institucije;
- c. procjenom sposobnosti institucije da ispuni TSCR i OCR u kontekstu procjene adekvatnosti kapitala, kako je navedeno u odjeljku 7.7. Ovisno o obuhvatu i vrsti nadzornog testiranja otpornosti na stres, ta procjena može biti ograničena na samo neke elemente TSCR-a koji su obuhvaćeni postavkama nadzornog testiranja otpornosti na stres (npr. dodatni kapitalni zahtjevi za pojedinačne kategorije rizika, ako testiranje otpornosti na stres obuhvaća samo takve kategorije rizika);
- d. utvrđivanjem P2G-a za institucije;
- e. utvrđivanjem mogućih ranjivosti ili slabosti upravljanja rizicima i kontrola rizika institucije u pojedinačnim područjima rizika;
- f. utvrđivanjem mogućih nedostataka u cjelokupnim mehanizmima upravljanja ili kontrolama na razini institucije: nadležna tijela trebala bi smatrati nadzorno testiranje otpornosti na stres dodatnim izvorom informacija u svrhu procjene na temelju SREP-a internog upravljanja i kontrola na razini institucije iz glave 5. Točnije, ako nadležno tijelo pomoću nadzornog testiranja otpornosti na stres utvrdi nedostatke u programima institucije za testiranje otpornosti na stres ili njezinoj infrastrukturi pomoćnih podataka o rizicima, potrebno ih je uzeti u obzir prilikom procjene cjelokupnog okvira upravljanja i upravljanja rizicima te institucije;

- g. utvrđivanjem posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva u kontekstu procjene adekvatnosti likvidnosti, posebno u slučaju kada nadležno tijelo nije utvrdilo posebno nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti za likvidnosne zahtjeve. Određeni elementi nadzornog testiranja otpornosti na likvidnosni stres trebali bi se, prema potrebi, upotrebljavati kao ulazni parametri pri određivanju posebnih likvidnosnih zahtjeva institucija (npr. komparativna analiza u nepovoljnim scenarijima neto novčanih odljeva i prihvatljive likvidne imovine tijekom određenog niza vremenskih razdoblja, procjena ljestvice dospijeća u stresnim uvjetima), kako je navedeno u odjeljku 9.4.

616. Nadalje, nadzorno testiranje otpornosti na stres trebalo bi pomoći nadležnim tijelima da procijene nadzorne organizacijske postupke i planiraju nadzorne resurse, uzimajući u obzir i ostale relevantne informacije, posebno za učestalije i detaljnije procjene pojedinih elemenata SREP-a u slučaju institucija koje ne pripadaju 1. kategoriji, te u svrhu utvrđivanja opsega plana nadzora propisanog člankom 99. Direktive 2013/36/EU.

617. Nadležna tijela također trebaju, prema potrebi, upotrebljavati scenarije i rezultate nadzornog testiranja otpornosti na stres kao dodatne izvore informacija u procjeni planova oporavka institucija, posebno pri procjeni odabira i ozbiljnosti scenarija i pretpostavki koje upotrebljava institucija.

618. Nadležna tijela trebaju upotrebljavati rezultate nadzornog testiranja otpornosti na stres, prema potrebi, i kao pomoć pri analizi koja je potrebna u svrhu davanja različitih dopuštenja i odobrenja propisanih Uredbom (EU) br. 575/2013 ili Direktivom 2013/36/EU, na primjer u odnosu na kvalificirane udjele, spajanja odnosno pripajanja i stjecanja te otkup dionica.

619. Nadležna tijela također trebaju upotrebljavati rezultate nadzornog testiranja otpornosti na stres, prema potrebi, kao pomoć pri tematskoj analizi potencijalnih ranjivosti grupe institucija sličnih profila rizičnosti.

620. Nadležna tijela također trebaju, prema potrebi, upotrebljavati nadzorna testiranja otpornosti na stres kao način motiviranja institucija da poboljšaju svoje interno testiranje otpornosti na stres i sposobnosti upravljanja rizicima: točnije, nadzorno testiranje otpornosti na stres s pristupom odozdo prema gore moglo bi potaknuti institucije na daljnji razvoj i poboljšanje njihova objedinjavanja podataka, modeliranja rizika i IT alata za potrebe testiranja otpornosti na stres i upravljanja rizicima.

12.2 Ključni elementi nadzornog testiranja otpornosti na stres

621. Pri odlučivanju o ključnim elementima nadzornog testiranja otpornosti na stres nadležna tijela trebaju među ostalim razmotriti sljedeće:

- a. *obuhvat*, u smislu obuhvaćanja određenih čimbenika rizika ili više čimbenika rizika, određenih pojedinačnih portfelja ili aktivnosti ili sektora / geografskih područja, svih ili više portfelja;

- b. *postavke*, u smislu sljedećeg: 1. analize osjetljivosti (s jednim čimbenikom ili jednostavne s više čimbenika), 2. analize scenarija ili 3. povratnog testiranja otpornosti na stres. Nadležna tijela trebaju odabrati postavke koje su najprikladnije za postizanje cilja testiranja otpornosti na stres: analiza osjetljivosti s jednim čimbenikom rizika ili više čimbenika rizika trebala bi imati prednost pri procjeni pojedinačnog rizika za kapital ili rizika za likvidnost ili izvore financiranja; analiza scenarija trebala bi imati prednost kada se traži procjena ukupne adekvatnosti kapitala, dok se povratno testiranje otpornosti na stres može, među ostalim, smatrati prikladnim za procjenu ozbiljnosti scenarija koje upotrebljava institucija;
- c. *opseg*, u smislu pokrivanja perimetra prekograničnih grupa: u svrhu procjene ukupne adekvatnosti kapitala grupe, nadležna tijela trebaju osigurati da se u testiranju otpornosti na stres uzmu u obzir svi relevantni subjekti grupe;
- d. *uzorak* institucija obuhvaćenih testiranjem otpornosti na stres: pri planiranju nadzornog testiranja otpornosti na stres više institucija, nadležna tijela trebaju uzeti u obzir odgovarajući uzorak za potrebe postupka, posebno pri upotrebi nadzornog testiranja otpornosti na stres za tematske procjene pojedinih poslovnih linija/modela ili studija/procjena učinka;
- e. *pristup* (testiranje otpornosti na stres odozgo prema dolje ili odozdo prema gore, kombinacija obaju pristupa, propisivanje specifičnih referentnih (*anchor*) scenarija za institucije).

622. Pri osmišljavanju i provedbi nadzornog testiranja otpornosti na stres za potrebe SREP-a nadležna tijela trebaju razmotriti rezultate preispitivanja kvalitete imovine (AQR), ako postoje, ako su primjereni i ako već nisu uključeni u financijske izvještaje institucija. Kombinacija nadzornog testiranja otpornosti na stres i preispitivanja kvalitete imovine može se smatrati korisnom jer osigurava točno izvješćivanje o bilančnim pozicijama institucija obuhvaćenih nadzornim testiranjem otpornosti na stres s poboljšanim i usporedivim polaznim točkama unutar institucija koje sudjeluju.

623. Nadležna tijela također mogu razmotriti postavljanje unaprijed definiranih ciljnih stopa kapitala, posebno u kontekstu testiranja otpornosti na stres na razini sustava (uključujući testiranje otpornosti na stres na razini zemlje) ili postavljanje općih ili idiosinkrastičnih pragova. U takvim slučajevima oni moraju biti prikladni i njima se moraju uzimati u obzir ciljevi nadzornih tijela. Takvi se ciljevi ili pragovi trebaju dosljedno primjenjivati na institucije unutar opsega nadzornih testiranja otpornosti na stres.

12.3 Organizacijski mehanizmi i mehanizmi upravljanja unutar nadležnih tijela

624. Nadležna tijela također trebaju uspostaviti djelotvoran plan nadzornog testiranja otpornosti na stres. Taj bi plan trebali podržavati odgovarajući organizacijski mehanizmi,

mehanizmi upravljanja i IT mehanizmi kako bi se osiguralo provođenje testiranja otpornosti na stres s odgovarajućom učestalošću. Plan nadzornog testiranja otpornosti na stres trebao bi pridonijeti učinkovitoj provedbi plana nadzora za pojedinačne institucije. Plan bi također trebao odražavati način na koji nadležno tijelo donosi odluke o odabiru oblika nadzornog testiranja otpornosti na stres u vezi s ciljevima svake provedbe.

625. Mehanizmi upravljanja, organizacijski i IT mehanizmi koji podržavaju plan nadzornog testiranja otpornosti na stres trebali bi uključivati barem sljedeće:

- a. zadovoljavajuću razinu ljudskih i materijalnih resursa, podatkovne i IT infrastrukture za postavljanje i provođenje nadzornog testiranja otpornosti na stres. Plan nadzornog testiranja otpornosti na stres treba biti podržan primjerenim podacima i prikladnim metodološkim pristupom koji obuhvaća sve aspekte, uključujući scenarije i pretpostavke (npr. predlošci, upute, dokumentacija), te osigurava fleksibilnost i odgovarajuće razine kvalitete i kontrole;
- b. postupak osiguranja kvalitete koji obuhvaća postavke, razvoj i provedbu testiranja otpornosti na stres i usporedivost rezultata unutar institucija;
- c. integraciju testiranja otpornosti na stres u ostale relevantne nadzorne postupke. Stoga, kada je to potrebno te u skladu sa svim pravnim ograničenjima, organizacija bi trebala omogućiti unutarnju razmjenu informacija i upotrebu svih aspekata plana testiranja otpornosti na stres (npr. kvantitativne i kvalitativne rezultate).

626. U okviru mehanizama upravljanja nadležna tijela trebaju osigurati da se plan nadzornog testiranja otpornosti na stres redovito pregledava, kvalitativno i kvantitativno, kako bi se osiguralo da je i dalje adekvatan.

627. Nadležna tijela trebaju osigurati da postoje postupci i mehanizmi za učinkovit dijalog s institucijama u vezi s nadzornim testiranjima otpornosti na stres i njihovim rezultatima. Taj bi dijalog trebao odražavati planirane ciljeve, trebao bi se uspostaviti posebno, ali ne i isključivo, kada se nadzorna testiranja otpornosti na stres provode za potrebe procjene ukupne adekvatnosti kapitala institucija i trebao bi biti organiziran u općenitijem kontekstu procjena na temelju SREP-a, kako je navedeno u ovim smjernicama. Za potrebe takvog dijaloga na tehničkoj i upravljačkoj razini nadležna tijela trebaju prema potrebi osigurati:

- a. pružanje odgovarajućih, dovoljno detaljnih i preciznih objašnjenja i smjernica institucijama o primjeni metodologija i pretpostavki koje se upotrebljavaju u testiranju otpornosti na stres s pristupom odozdo prema gore;
- b. pružanje odgovarajućih, dovoljno detaljnih i preciznih uputa institucijama u vezi s pomoćnim podacima koje institucije trebaju dostaviti nadležnim tijelima zajedno s rezultatima testiranja otpornosti na stres;

- c. davanje objašnjenja institucijama nakon rasprave, prema potrebi, o rezultatima nadzornih testiranja otpornosti na stres koji vode do primjene nadzornih mjera. Nadležna tijela to trebaju razmotriti posebno u kontekstu testiranja otpornosti na stres na razini sustava kao okidača nadzornih mjera.

628. Kada se nadzorno testiranje otpornosti na stres primjenjuje na prekogranične grupe i njihove subjekte, nadležna tijela trebaju razmjenjivati informacije i, ako je u praksi primjenjivo, na odgovarajući način raspravljati o postupku u okviru kolegija nadzornih tijela. Nadležna tijela trebaju posebno osigurati da se relevantne pojedinosti o metodologijama, scenarijima i glavnim pretpostavkama, kao i rezultati nadzornih testiranja otpornosti na stres, posebno oni koji se odnose na procjene adekvatnosti kapitala ili likvidnosti, stave na raspolaganje i da se o njima raspravlja.

629. Nadležna tijela također trebaju utvrditi koje informacije o nadzornim testiranjima otpornosti na stres i njihovim rezultatima mogu biti objavljene, uzimajući u obzir namjeravanu svrhu nadzornih testiranja otpornosti na stres. Pri odlučivanju o objavi rezultata ili metodologija nadzornih testiranja otpornosti na stres nadležna tijela trebaju razmotriti svoju ulogu u provedbi i odabrani pristup (testiranje otpornosti na stres odozgo prema dolje i odozdo prema gore) kao i opseg svoje popratne analize uz objavljene rezultate.

12.4 Razmatranja o postupku i metodologijama

630. Plan nadzornog testiranja otpornosti na stres koji utvrde nadležna tijela treba osigurati barem sljedeće:

- a. pri osmišljavanju metodologija i pretpostavki za upotrebu u nadzornim testiranjima otpornosti na stres nadležna tijela trebaju odrediti postavke i obilježja provedbe koji su najprikladniji za namjeravanu svrhu, tj. koji su povezani s nadzornim (ili drugim) ciljevima koje je odredilo nadležno tijelo;
- b. pri provedbi nadzornog testiranja otpornosti na stres na širem uzorku institucija nadležna tijela mogu razmotriti izradu nadzornog testiranja otpornosti na stres za različite kategorije institucija koje su opisane u odjeljku 2.4., posebno ako se testiranja provode u skladu s pristupom odozgo prema dolje;
- c. nadležna tijela trebaju razmotriti odgovarajuće vremenske okvire za provođenje nadzornog testiranja otpornosti na stres, uključujući razdoblje scenarija i razdoblje tijekom kojeg se analiziraju upravljačke mjere koje predlažu institucije tijekom provedbe testiranja otpornosti na stres. Vremenskim okvirima za provedbu trebao bi se uzeti u obzir i dijalog s institucijom, ako je to bitno za namjeravanu svrhu provedbe, i stupanj u kojem će informacije koje su dostavile institucije koje sudjeluju ostati relevantne;

- d. nadležna tijela trebaju razmotriti, ako je to bitno za namjeravanu svrhu provedbe, sve poznate buduće regulatorne promjene koje utječu na instituciju unutar opsega i razdoblja provedbe.

631. U slučaju analize scenarija testiranja otpornosti na stres, nadležna tijela trebaju odlučiti hoće li provesti jedan scenarij koji će se primjenjivati na sve institucije uključene u opseg provedbe, razviti specifične scenarije za pojedine institucije (što se ne smije smatrati oslobađanjem institucija od odgovornosti za izradu vlastitih scenarija za potrebe testiranja otpornosti na stres u okviru ICAAP-a i ILAAP-a) ili primijeniti kombinaciju obaju pristupa. Nadležna tijela trebaju razmotriti prenosivost kapitala i sredstava likvidnosti u stresnim uvjetima i eventualne prepreke, uključujući pravne i operativne prepreke, koje mogu postojati.

632. Nadalje, pri izradi metodologija za nadzorno testiranje otpornosti na stres potrebno je uzeti u obzir sljedeće aspekte:

- a. za potrebe procjene adekvatnosti kapitala nadležna tijela trebaju razmotriti utjecaj testiranja otpornosti na stres na račun dobiti i gubitka institucije, njezinu bilancu, iznos izloženosti riziku i omjer financijske poluge te analizirati utjecaj testiranja otpornosti na stres na stope kapitala institucija obuhvaćenih postupkom;
- b. za potrebe testiranja otpornosti na stres uz pristup odozdo prema gore nadležna tijela trebaju razmotriti u kojoj mjeri ona propisuju metodologije za modeliranje bilance i računa dobiti i gubitka institucija. Bilance institucija mogu se okvirno smatrati nepromjenjivima, što omogućuje nadležnim tijelima da procjenjuju trenutne rizike tijekom vremena. S druge strane, može se dopustiti da budu dinamičke, čime se omogućuje, na primjer, daljnje anticipativno ispitivanje toga kako bi se poslovni planovi institucija mogli razvijati u stresnom scenariju ili kako bi se kreditni volumeni mogli mijenjati tijekom vremena. Radi lakše usporedivosti nadležna tijela mogu razmotriti odabir pristupa nepromjenjive bilance. Isto tako, za bolje povratne informacije o namjeranim ili planiranim reakcijama institucija na stresove i šokove, prednost se može dati pristupu dinamičke bilance;
- c. nadležna tijela trebala bi razmotriti kako uzeti u obzir sustavne povratne informacije ili sekundarne učinke testiranja otpornosti na stres, prema potrebi, prepoznajući ograničenja pružanja *ex ante* pretpostavki u slučaju testiranja otpornosti na stres odozdo prema gore;
- d. za potrebe nadzornog testiranja otpornosti na stres uz pristup odozdo prema gore nadležna tijela trebaju nastojati dosljedno i pravedno razmotriti učinke takvih provedbi na institucije obuhvaćene nadzornim testiranjem otpornosti na stres, osiguravajući jednake uvjete svim subjektima. Nadležna tijela također trebaju razmotriti u kojoj mjeri rezultati testiranja otpornosti na stres odražavaju razlike među institucijama s obzirom na oblikovanje modela i prosudbi, a ne stvarne razlike u rizicima kojima su izložene.

633. Cilj nadležnih tijela trebao bi biti procjena rizika modela u različitim testiranjima otpornosti na stres i pristup različitim vrstama usporednih informacija. Preporučuje se, prema potrebi, sagledati nekoliko perspektiva ili referentnih vrijednosti. Važno je imati na umu da su svi modeli nesavršeni i jasno utvrditi poznate i potencijalne slabosti. Razumijevanje tih ograničenja i slabosti modela za testiranje otpornosti na stres pojedinačnih institucija može pridonijeti postupku nadzornog testiranja otpornosti na stres i ublažiti potencijalne probleme koji proizlaze iz rizika modela.

Prilozi

Prilog 1. Operativni rizik, primjeri povezanosti između gubitaka i činitelja rizika

Za ilustriranje toga kako se operativni rizik manifestira potrebno je razumjeti odnos između činitelja određenog rizičnog događaja i učinka (tj. ishoda) rizičnog događaja. Neki primjeri navedeni su u sljedećoj tablici⁵³.

	Činitelj	Rizični događaj	Vrste učinka (ishodi)
Ljudi	Palež – namjerni čin neke osobe	Požar – događaj	<ul style="list-style-type: none"> • Smrt/ozljeda • Financijski gubitak/trošak • Šteta na imovini • Ometanje klijenta
Postupak	Ljudska pogreška	Netočni računi	<ul style="list-style-type: none"> • Financijski gubitak • Ispravak računa
Sustavi	Greška na programskoj opremi	Bankomat ugašen/nedostupan	<ul style="list-style-type: none"> • Pritužbe klijenata • Naknada • Narušen ugled • Regulatorna zabrana
Vanjski	Snažna ledena oluja	Nemoguć pristup zgradama / aktiviranje mehanizama za krizne situacije	<ul style="list-style-type: none"> • Ometanje klijenta • Financijski gubitak • Troškovi popravka

⁵³ Glavni uzrok stvara rizični događaj koji za posljedicu ima učinak ili mnogobrojne ishode, od kojih su neki mjerljivi.

Prilog 2. Ključne značajke P2R-a i P2G-a i njihove razlike

	<u>P2R</u>	<u>P2G</u>
Vrsta	Zahtjev iznad prvog stupa i ispod zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj utvrđen u skladu s člankom 104. CRD-a	Očekivanje na razini iznad zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj
Područje primjene	1. Rizik neočekivanih gubitaka tijekom razdoblja od 12 mjeseci koji nije obuhvaćen minimalnim zahtjevima; 2. rizik očekivanih gubitaka tijekom razdoblja od 12 mjeseci koji nije dovoljno pokriven rezervacijama; 3. rizik podcjenjivanja rizika zbog nedostataka modela; 4. rizici koji proizlaze iz nedostataka u upravljanju	Kvantitativni rezultati relevantnih testiranja otpornosti na stres (ostala potencijalna područja koja treba dodatno istražiti)
Određivanje	Pri izračunu se uzimaju u obzir vrijednosti ICAAP-a, ako se procijene pouzdanima, uz potporu, na primjer, nadzornog ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti koje se primjenjuje u odnosu na izračune na temelju ICAAP-a, prosudbu nadzornih tijela itd.	Izračun na temelju maksimalnog učinka nepovoljnog scenarija na stopu redovnog osnovnog kapitala (CET1), prilagođen, na primjer, za vjerodostojne mjere ublažavanja i druge čimbenike, uz prebijanje s regulatornim kapitalom namijenjenim za ispunjavanje CCB-a i u iznimnim slučajevima CCyB-a ako pokriva iste rizike koji su pretpostavljeni u testiranju otpornosti na stres
Kvaliteta kapitala	Prihvatljivi regulatorni kapital, barem u istom sastavu kao i prvi stup	[Samo CET1]
Važnost za ograničenja raspodjele u skladu s člankom 141. Direktive 2013/36/EU	Da	Ne

Obavijesti instituciji	Udio TSCR-a iskazan u odnosu na sve stope prvog stupa (ukupni regulatorni kapital, T1, CET1)	Kao zaseban omjer, a ne udio TSCR-a ili OCR-a, objašnjava kako to utječe na sve stope kapitala (T1 i ukupni regulatorni kapital)
Usklađenost	Zahtjevi koji moraju biti ispunjeni u svakom trenutku, uključujući i u stresnim uvjetima	Očekuje se da će institucije uključiti P2G u svoje planiranje kapitala, upravljanje rizicima i planiranje oporavka i djelovati iznad razine P2G-a
Nadzorni odgovor na kršenja	Mogu se primijeniti sve nadzorne mjere; kršenje je mogući uvjet za oduzimanje odobrenja za rad; smatra se da institucija koja prekrši zahtjev propada ili da joj prijete propast za potrebe sanacije	Ne postoji automatska poveznica između pada razine regulatornog kapitala ispod P2G-a i posebnih nadzornih mjera, ali će se pokrenuti poboljšani nadzorni dijalog i suradnja s institucijom jer postoji potreba za pružanjem vjerodostojnog plana kapitala